

5, 6 ve 7.
SINIF
TÜRKÇE

Özel Yetenekli Öğrenciler için
DESTEK EĞİTİM ODASI
ETKİNLİKLERİ

TÜRKÇE 5, 6 ve 7. SINIF

Destek Eğitim Odası Etkinlikleri

Özel Eğitim ve
Rehberlik Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

Özel Eğitim ve
Rehberlik Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

Genel Yayın Yönetmeni

Prof. Dr. Kemal Varın NUMANOĞLU

Yayın Koordinatörü

M. Ramazan BARIN

Editör

Dr. Öğr. Üyesi Taşkın SOYSAL

Proje Koordinatörü

Jale GÜNEŞ

Seydihan YİĞİT

Yazarlar

Dr. Duygu Eroğlu ÇOPUR

Dr. Neslihan YILDIZ

Dr. Ozan ALEVLİ

Dr. Yıldız YENEN AVCI

Eser KAHRAMAN

Handan Burak AKSOY

Hatice ÇETİNKAYA

Mazhar ÜNAL

Mustafa ATAŞ

Mustafa YOĞURTÇU

Program Geliştirme Uzmanı

Dr. Öğr. Üyesi Yeliz BOLAT

Dil Uzmanları

Dr. Öğr. Üyesi Taşkın SOYSAL

Mustafa YOĞURTÇU

Uğur KERİMOĞLU

Tasarım Koordinatörü

Adem BAL

Grafik Tasarım Uzmanı

Ayşe YILMAZ

Görsel Tasarım

Melek TAŞTAN

Baskı

Yayımlanan yazıların hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir. Millî Eğitim Bakanlığının yazılı izni olmadan bu kitap içeriğinin bir kısmı veya tamamı yeniden üretilemez, çoğaltılamaz, dağıtılamaz.

Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları:

ISBN 978-975-11-6046-1

Genel yayın dizi yayın no: 8117

Yardımcı ve kaynak kitaplar dizi yayın no: 2039

TÜRKÇE

5, 6 ve 7.

SINIFLAR

Destek Eğitim Odası
Etkinlikleri

Özel Eğitim ve
Rehberlik Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

2022

Ön Söz

21. yüzyıl büyük gelişmelere sahne olmuş, teknolojik gelişmeler eğitimden sanata toplumun her alanında çeşitli değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Bu değişiklikler bireylerin de birçok alanda yetkinlik ve beceri kazanmalarını zorunlu kılmıştır. Günümüz toplumları yaratıcı ve eleştirel düşünen, iş birliği içerisinde çalışma prensiplerine sahip, etkili iletişim kurabilen ve aynı zamanda liderlik, sorumluluk ve hesap verebilirlik gibi becerilerde yetkin bireylere ihtiyaç duymaktadır. Bu kapsamda günümüz eğitim anlayışında öğrencilerin gereksinimlerini daha fazla dikkate alma, onların düşünme, akıl yürütme ve yaratıcılık gibi becerilerinin gelişimine odaklanıldığı bilinilmektedir.

Eğitim sistemi içerisinde öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeyde kullanmalarını ve çağın gerektirdiği becerileri kazanmalarını sağlayacak yönde etkinliklerin geliştirilmesi önemli bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin gelişimlerinin bir bütün olarak desteklenmesi normal gelişim gösteren öğrenciler için önemli bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmakla birlikte özel yetenekli öğrenciler için de ayrı bir önem taşımaktadır. Dolayısıyla özel yetenekli öğrenciler, yeteneklerini en üst düzeyde kullanmalarını sağlamaya yönelik eğitim ortamlarına ihtiyaç duymaktadırlar. Gerek okul içinde gerekse okul dışındaki uygun eğitim ortamlarında bireysel farklılıklarını dikkate alarak geliştirilmiş programlar ve eğitsel altyapı yoluyla kendileriyle ve çevreyle barışık olmalarının sağlanması, bunun yanı sıra kendileri gibi farklı yetenekleri, ilgi ve özellikleri olan yaşlıları ile birlikte projeler üretmeleri, onların zihinsel, duygusal ve sosyal açıdan sorunlar yaşamalarını engelleyerek mutlu çocuklar olarak yeteneklerini kendileri ve insanlık için değerlendirip kullanan bireyler haline gelmeleri sağlanmış olacaktır.

Ülkemizde özel yetenekli öğrencilerin ihtiyaçları Araştırma, Geliştirme, Eğitim ve Uygulama Merkezi ile bilim ve sanat merkezleri dışında öğrencilerin kendi okulları bünyesinde açılan destek eğitim odası uygulamaları ile karşılanmaktadır. Destek eğitim odaları özel yetenekli öğrencilerin eğitim hizmetlerinden en üst düzeyde yararlanmalarını sağlamak amacıyla özel araç-gereçlerle birlikte eğitim materyalleri de sağlanarak oluşturulmuş eğitim ortamlarıdır. Destek eğitim odası uygulamaları, okul ve kurumlarda kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları çerçevesinde öğrencilerin akranlarıyla birlikte aynı sınıfta eğitimlerine devam eden özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin eğitimini kapsamaktadır. Buna benzer bir anlayışla, destek eğitim odası uygulamaları ile özel yetenekli öğrencilerin gelişimlerini desteklemek amacıyla zenginleştirilmiş ve farklılaştırılmış etkinliklerden oluşan eğitim materyallerinin hazırlanması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda özel yetenekli çocuklarımızın örgün eğitimlerinin yanı sıra bilişsel, sosyal, fiziksel ve duygusal özelliklerini tanıyarak yetenekleri doğrultusunda özelleştirilen destek eğitimleri yoluyla geleceğin liderleri ve bilim insanları olmalarına katkı sağlamak amacıyla alanında yetkin öğretmen ve akademisyenlerden oluşan çalışma grupları oluşturularak destek eğitim odası etkinlik kitapları hazırlanmıştır.

Destek Eğitim Odası Etkinlik Kitapları, özel yeteneğin desteklenmesinin belirli alanlarla sınırlı kalmaması, ilkokul ve ortaokul düzeyinde eğitim gören tüm özel yetenekli öğrencilerin gelişimlerinin desteklenmesi amacını taşımaktadır. İlkokul 2, 3 ve 4. sınıflar ile birlikte ortaokul 5, 6 ve 7. sınıf Türkçe, matematik, sosyal bilgiler ve fen bilimleri dersleri için farklılaştırılmış etkinliklerin yer aldığı kitaplarımız özel yeteneklilerin gelişimlerine önemli katkılar sağlayacaktır. Destek Eğitim Odası Etkinlik Kitaplarının hazırlanmasında emeği geçen Genel Müdürlüğümüz personeline, akademisyen ve öğretmenlerimize teşekkürlerimi sunarım.

Prof. Dr. Kemal Varın NUMANOĞLU

Genel Müdür

GİRİŞ

Destek Eğitim Odası Türkçe Dersi Etkinlik Kitabı (5,6,7. Sınıflar), Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokul ve imam hatip ortaokullarına devam eden özel yetenekli öğrenciler için hazırlanmıştır.

Türkçe Dersi Öğretim Programından farklı olarak, destek eğitim odasında eğitim alacak özel yetenekli öğrencilerin ihtiyaç duyduğu üst düzey kazanımların yazılmasıyla çerçeve program oluşturulmuş, devamında kazanımlara uygun nitelikte zorlayıcı, derinliği ve karmaşıklığı artırılmış etkinlikler hazırlanmıştır.

Etkinlik kitabında, özel yetenekli öğrencilerin dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerileriyle birlikte üst düzey düşünme becerilerini geliştirmek ve yenilikçi bireyler yetiştirmek esas alınmıştır.

Etkinlikler 5E modeline göre hazırlanmıştır. 5E modelinin temeli yapılandırmacı öğretim yaklaşımıdır. 5E modeli giriş, keşfetme, açıklama, derinleştirme ve değerlendirme olmak üzere beş aşamadan oluşur. Öğrenci merkezlidir, girişimciliği teşvik eder. 5E modeli öğrenciyi sürekli aktif tutan ve öğrencide araştırma-sorgulama merakını ortaya çıkaran bir model olarak özel yetenekli öğrencilerin özelliklerine uygundur.

Türkçe öğretmenlerinin, destek eğitim odasında öğrenim gören özel yetenekli öğrencilerin hazırbulunuşluğuna, öğrenme profillerine, ilgi ve yetenek alanlarına göre etkinlik içeriğini, öğrenme öğretme sürecini, ürünleri farklılaştırması, eklemeler yapılması faydalı olacaktır. Etkinlikler için belirtilen süreler öğrencilerin özelliklerine göre artırılabilir/azaltılabilir.

Destek eğitim odasında öğrenim gören özel yetenekli öğrencilere, Türkçe öğretiminde farklılaştırılmış etkinlikler yoluyla ihtiyaç duydukları öğrenme yaşantılarını sunmayı amaçlayan bu etkinlik kitabının yeni fikirlere ışık tutmasını temenni ediyoruz. Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü yetkilileri başta olmak üzere, bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen herkese teşekkür ederiz.

Destek Eğitim Odası Türkçe Dersi Kitap Yazım Komisyonu Eylül, 2022

Dr. Öğretim Üyesi Taşkın SOYSAL

İÇİNDEKİLER

5. Sınıf Türkçe

Metin Türleri/Şiir	10
Şiirle Anlatalım	10
Metin Türleri/İletişim	14
Mors Alfabeti	14
Metin Türleri/Katılımlı Dinleme	18
Ben Olsaydım	18
Bilgilendirici Metin Türleri/Gezi Yazısı	23
Okuyarak Geziyorum	23
İkna Edici Konuşma	29
Kültürel Miras	29
İletişim ve Medya	33
Radyo Reklamı	33
Deyimler	36
Deyimlerle Oyun	36
Hikâye Edici Metin	41
Hikâye Keseleri	41
Konuşma Kuralları/Hazırlıklı Konuşma	45
Konuşma Sanatı	45
Gölge Oyunu	50
Hayal Perdesi	50
Söz Varlığı	54
Kısır Döngü	54
Hikâye Edici Metin Türleri/Fabl	58
Esin Kaynağı Hayvanlar	58
Yaratıcı Yazma	64
Değişenler	64
Şiir Bilgisi	69
Benim Şiirim	69
Yazma	75
Kripto Bulmaca	75
Yaratıcı Yazma	80
Meslekler ve Monologlar	80
Yaratıcı Yazma	83
Çocuk Ülkesi	83
Eleştirel Okuma ve Yaratıcı Yazma	90
Uzay Yolculuğu	90
Yaratıcı Yazma	96
Altı Cümle Altın Cümle	96
Yaratıcı Yazma	103
Babaannemin Çocukluğu	103
Yaratıcı Dinleme/İzleme	110
Çözümün Parçasıyım	110

6. Sınıf Türkçe

Mektup	118
1915 Çanakkale'ye Yolculuk	118
Yaratıcı Düşünme	122
Uzayda Yatırım Yapıyorum	122
Bilmece	125
Bilin Bakalım, Ben Neyim?	125
Yaratıcı Yazma	129
Kutup Araştırmaları Enstitüsünden Mektup Var!	129
Sistem	134
Okumalyız	134
Okuma Çemberi	137
Okuma Çemberi Yöntemi ile Sıra Dışı Okuyorum	137
Konuşma Becerisini Geliştirme	144
Kelime Salatısı	144

İkna Edici Konuşma	147
İkna Etmek Çok Kolay	147
Etkili Konuşma	152
Konuştukça Konuşuyorum!	152
Mektup Yazma	157
Yeniden Yaz	157
Yazma Stratejilerini Uygulama	165
Duygu Piramidi	165
Yaratıcı Yazma	169
Yalnız Balina	169
Yazma Stratejileri	175
Oyundan Oyun Çıktı!	175
Haber Metni Hazırlama	179
En İyi Haber Programı	179
Atasözleri ve Deyimler	184
Dijital Araçlarla Atasözleri ve Deyimler	184

7. Sınıf Türkçe

Deyimler	188
Deyim Ağacı	188
Ünlem İşareti	193
Duygu Eli	193
Görsel Okuma	197
Kim Bunlar?	197
Masal	204
Masallar Arasında	204
Görsel Okuma/Yazma	212
Kaya Resimleriyle Yazıyorum, Çiziyorum	212
Bilgiden Çizgiye	218
Grafik ve Tablo Okuma	218
Şiir Analizi	224
Gülümse (SMILE) Tekniği ile Şiir Analizi	224
Bilgilendirici Metin Türleri/Mektup	229
Geçmişini Yeniden Yazıyorum	229
İkna Edici Konuşma	234
İkna Olduk	234
Hikâye Analizi	238
Hikâyenin Yüzü Stratejisi ile Hikâye Analizi	238
Proje hazırlama	244
Su: Yeni Elmas	244
Yazma Stratejileri/Yaratıcı Yazma	250
Kahve Lekesi	250
Eleştirel okuma	258
Özgün Olmak	258
Yazma Stratejileri/Yaratıcı Yazma	267
Dönüşüm	267
Özgün Şiir Yazma	272
Dadaist Şiir Denemesi	272
Kök Değerler ile Dijital Öykü	278
Yunus Emre: Kök Değerler ile Dijital Öykü	278

Kaynakça	280
-----------------------	------------

Özel Yetenekli Öğrenciler için
DESTEK EĞİTİM ODASI
ETKİNLİKLERİ

► **5. SINIF**
TÜRKÇE

Şiirle Anlatalım

Kazanımlar

DEO.T.5.1.3. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu kanıt göstererek bulur.

DEO.T.5.1.4. Dinlediklerinin/izlediklerinin ana fikri/ana duygusunu kanıtlar göstererek belirler.

DEO.T.5.1.9. Dinledikleri/izlediklerindeki benzerlik veya farklılıkları sınıflandırır.

DEO.T.5.1.11. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili çıkarımlar yapar.

a) Dinledikleri/izlediklerindeki durumlarla kendi yaşantıları arasında ilişki kurmaları sağlanır.

b) Neden-sonuç, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme; nesnel-öznel, koşul, abartma ve duygu belirten ifadeler gibi çıkarımlar yapılması sağlanır.

DEO.T.5.1.12. Dinlediklerini/izlediklerini karşılaştırır.

İçeriği, biçimi, bakış açısını ve mesajı karşılaştırmaları sağlanır.

DEO.T.5.3.3. Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur.

a) Öğrencilerin şiirleri ve kısa yazıları türünün özelliğine göre okumaları sağlanır.

b) Öğrencilerin şiir okumaları ve ezberlemeleri teşvik edilir.

DEO.T.5.4.4. Belirli bir konuda özgün şiir yazar.

DEO.T.5.4.14. Yazdıklarını paylaşır.

a) Öğrenciler yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul/sınıf panosunda veya güvenilir medya ortamlarında paylaşmaları için teşvik edilir.

b) Yazma yarışmalarına katılmaları teşvik edilir.

Araç-Gereçler

İnternet, bilgisayar, hoparlör vb. donanım,
kâğıt, kalem

Yöntem ve Teknikler

Not alarak dinleme, güdümlü yazma,
soru-cevap, kavram haritası

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Dinleme etkinliğinin gerçekleştirilebilmesi için internet, bilgisayar, akıllı tahta, hoparlör gibi donanım araçları hazırlanmış olmalıdır. Öğretmen, karekodlarının çalışması için EBA girişi yapmış olmalıdır. Bağlantısı verilen şiir videoları dışında örnek videolar hazırlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- Öğretmen, öğrencilere “Duygularınızı ifade etmek için neler yaparsınız? Kendinizi şiirle ifade etmeyi hiç denediniz mi, neden?” gibi sorular sorar. Tüm öğrencileri cevap vermeye teşvik eder. Bildikleri şiirler olup olmadığını ve bu şiirlerin onlara ne hissettirdiğini sorar. Öğrencilerin cevaplarından sonra bu etkinlikle şiir konusunda daha fazla bilgi sahibi olacaklarını belirtir.

Keşfetme

- Öğretmen öğrencilere, not olarak dinleme yapmalarını söyler. Dinleme esnasında dinlediklerinin/ izlediklerinin konusunu kanıt göstererek bulmaları; ana duygusunu kanıtlar göstererek belirlemeleri; benzerlik veya farklılıkları sınıflandırmaları ve dinledikleriyle/izledikleriyle ilgili çıkarımlarıyla karşılaştırma yapmaları gerektiği vurgulanır.

Öğretmen, Faruk Nafiz Çamlıbel'in “Çoban Çeşmesi” adlı şiirini

Arif Nihat Asya'nın “Bayrak” adlı şiirini

Mehmet Emin Yurdakul'un “Sakın Kesme” adlı şiirini

Ahmet Kutsi Tecer'in “Nerdesin” adlı şiirini

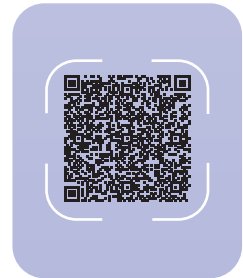
karekodları okutarak öğrencilere dinletir ya da şiirleri kendisi okur.

Öğretmen, öğrencilere şiirin aslında hayatımızın her anında var olan bir kavram olduğunu, farklı duyguları yansıttığını, farklı konuları ele aldığını ve bunlara bağlı olarak farklı şekillerde isimlendirildiğini söyler.

Öğrenciler, dinleme esnasında aldıkları notları paylaşır.

Açıklama

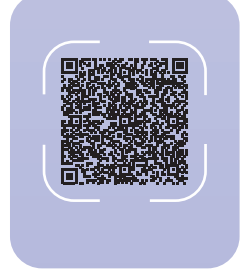
- Öğretmen ve öğrenciler paylaşılan notlar üzerinde birlikte konuşur. Tema, ana duygu tespitleri incelenir.
- Öğretmen metin türü olarak şiir hakkında eksik bilgileri tamamlamaya yönelik içerik için karekodu okutur.
- Öğrenciler videoyu izler ya da öğretmenin şiir türü ile ilgili anlattığı bilgileri dinler.

Öğretmen, öğrencilerin dinledikleri şiirlerin ana duygu ve konularını kanıtlar göstererek ifade etmelerini sağlar. Öğretmen hatalı tespitler varsa kanıtlar göstererek doğrusunu açıklar; lirik, epik, pastoral ve didaktik şiir tanımlamalarını yapar.

Derinleştirme

- Şiirlerin belli bir ölçüyle yazılabildiği gibi serbest ölçüyle de yazılabileceği vurgulanır. Öğretmen, detaylı içerik için karekodu okutarak öğrencilerin videoyu izlemesini sağlar.
- Video sonrası öğrencilere lirik, epik, didaktik ya da pastoral şiir konuları verilir; öğrencilerin seçtikleri bir türde serbest şiir yazmaları istenir.
- Yazılan şiirlerin okunmasını sağlar.
- Okuma sonrası yapılan eleştiriler ve değerlendirmeler doğrultusunda öğrenciler, gerekli düzeltme ve düzenlemeleri yapar.

Değerlendirme

- Öğretmen, öğrencilerden “şiir” kelimesi için bir kavram haritası oluşturmalarını ister. Kavram haritaları birlikte değerlendirilir.

Öğretmen Gözlem Formu kullanılır.

ÖĞRETMEN GÖZLEM FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Maddeler		Evet	Kismen	Hayır
1.	Sorulan sorulara uygun cevaplar verdi.			
2.	Dinlediklerinin konusunu kanıt göstererek buldu.			
3.	Not alarak dinleme yaptı.			
4.	Dinlediklerinin ana duygusunu kanıtlar göstererek belirledi.			
5.	Dinlediklerindeki benzerlik veya farklılıkları sınıflandırdı.			
6.	Dinledikleriyle ilgili çıkarımlar yaptı.			
7.	Dinlediklerini karşılaştırdı.			
8.	Belli bir konuda özgün şiir yazdı.			
9.	Şiiri tür özelliklerine uygun yazdı.			
10.	Yazdıklarını paylaştı.			
11.	Yazdıklarını düzenledi.			
12.	Kavram haritası oluşturdu.			

Mors Alfabeti

Kazanımlar

DEO.T.5.1.6. Dinleme stratejilerini uygular.

Dinleme stratejilerini (dinleme öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.5.1.7. Dinledikleriyle/izledikleriyle ilgili sorunlara ilişkin çeşitli çözümler üretir.

DEO.T.5.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

DEO.T.5.4.5. Bir metin türünü, başka bir metin türüne dönüştürür.

DEO.T.5.4.8. Bir metni yeniden yazar.

DEO.T.5.4.14. Yazdıklarını paylaşır.

Araç-Gereçler

Ek Mors Alfabeti tablosu, kâğıt, kalem

Yöntem ve Teknikler

Örnek olay, gösterip yaptırma, güdümlü yazma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen, Mors Alfabeti hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Giresun Kuşköy'e ait görseller ve Kuşköy'de iletişim amaçlı kullanılan "ıslık dili" ile ilgili video hazırlanmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

? Öğretmen, öğrencilere insanların yazı bulunmadan önceki iletişim yolları hakkında, "İletişim bir ihtiyaç mıdır? İletişim kurmadan hayatımızı devam ettirebilir miyiz?" sorularını sorar. Öğrenci cevaplarına göre iletişimin hayati ve insani bir ihtiyaç olduğunu fark etmelerini destekler.

📺 Öğretmen, Giresun Kuşköy ile ilgili görseller gösterir ve videoları öğrencilere izletir. Kuşköy'de insanların ıslık (kuş dili) ile haberleşmelerinin zorunlu sebepleri hakkında öğrencilerle konuşur ve onların fikirlerini alır.

Keşfetme

 Mors Alfabeti ve onun çalışma prensibinin öğrencilere keşsettirilmesi için ekte verilen Mors Alfabeti tablosu öğrencilere uygun bir araçla gösterilir. Öğretmen, Mors Alfabeti'ndeki uzun ve kısa söyleyişlere öğrencilerin dikkatini çeker. Bunun ardından öğrencilerden aşağıdaki kısa atasözlerinden seçtikleri birini Mors Alfabeti'nin kurallarına uygun şekilde kodlamalarını ister. Kodlama önce yazılarak gerçekleştirilir. Sesle veya ışıkla kodlamalar ise masaya parmak ucuyla vurarak veya cep telefonu ışığını parmakla kapatıp açarak yapılabilir.

Atasözleri:

Eden bulur.

Gelene git denilmez.

Ekmeden biçilmez.

Öğretmen uluslararası bir yardım çağrısı olan SOS sinyalinin en kolay Mors Alfabeti ile verilebileceğini ifade eder. Bu sinyali öğrencilerin yapmasını sağlar.

S O S
... --- ...

Derinleştirme

 Öğretmen, öğrencilerden depremle ilgili etkili ve kısa bir slogan üretmelerini ve ürettikleri sloganı Mors Alfabeti ile kodlamalarını ister. Cümlelerin uzunluğu göz önüne alındığında bu sloganların da kısaltılabileceği öğrenciye hatırlatılır.

Örnek:

Deprem öldürmez, bina öldürür (DÖ, BÖ).

Depremden kaçamazsın (DK). ... gibi

Değerlendirme

 Öğrencilerin bulduğu ve kodladığı sloganlar paylaşılır ve uygunluklarına göre değerlendirilir.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Bu etkinlikte en çok keyif aldığım bölümler nelerdir?

3. Bu etkinlikte zorlandığım bölümler nelerdir?

4. Bu etkinliği tekrar yapacak olursam neleri farklı yapacağım?

MORS ALFABESİ TABLOSU

ULUSLARARASI MORS ALFABESİ

A	● —	Q	— ● — ●	1	● — — — —
B	— ● ● ●	R	● — ●	2	● ● — — —
C	— ● ● — ●	S	● ● ●	3	● ● ● — —
D	— ● ● ●	T	—	4	● ● ● ● —
E	●	U	● ● —	5	● ● ● ● ●
F	● ● — ● ●	V	● ● ● —	6	— ● ● ● ●
G	— — ● ● ●	W	— — — ●	7	— — — ● ●
H	● ● ● ●	X	— ● ● — —	8	— — — — ● ●
I	● ●	Y	— ● — — —	9	— — — — — ●
J	● — — — —	Z	— — ● ● ●	0	— — — — —
K	— ● ● —	.	● — ● ● — — —	?	● ● — — — ● ●
L	● — — ● ●	,	— — — — —	/	— ● ● — — ● ●
M	— — —	!	— ● — — — —	=	— ● ● ● — —
N	— ●				
O	— — — —				
P	● — — — ●	SOS	● ● ● — — — — ● ● ●		

. Kısa ses veya kısa ışık
- Uzun ses veya uzun ışık

Ben Olsaydım

Kazanımlar

DEO.T.5.1.1. Dinlediği/izlediği metnin görseli, içeriği ve başlığı arasındaki ilişkiyi analiz eder.

DEO.T.5.1.2. Dinlediklerini/izlediklerini çözümlemeye yönelik sorular sorar.

DEO.T.5.1.3. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu kanıt göstererek bulur.

DEO.T.5.1.4. Dinlediklerinin/izlediklerinin ana fikri/ana duygusunu kanıtlar göstererek belirler.

DEO.T.5.1.5. Dinledikleri/izlediklerine yönelik sorulara kanıt göstererek cevap verir.

Araç-Gereçler

Bilgisayar, etkileşimli tahta, Ek 1 fabl haritası, Ek 2 Tilki ile Leylek metni

Yöntem ve Teknikler

Hikâye haritası, katılımlı dinleme

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen, "Tilki ile Leylek" adlı fablın video ya da ses kaydı şeklinde anlatımını hazırlamış olmalıdır. Ek 1 ve Ek 2 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- ? Öğretmen, öğrencilere "Fabl nedir, La Fontaine ismini daha önce duydunuz mu, Ezop ismi size ne ifade ediyor?" sorularını yöneltir. Öğrencilerin konuyla ilgili duygu ve düşüncelerini paylaşmalarını sağlar.

Keşfetme

- 📺 Öğretmen, "Tilki ile Leylek" fablını öğrencilere izletir/dinletir. Dinleme esnasında öğretmen metnin daha iyi anlaşılabilmesi için öğrencilere metnin içeriğine uygun sorular sorar. Fabl türünün özelliklerini belirlemelerini destekler.

Açıklama

Öğretmen, öğrencilere hikâye haritasını dağıtır. Öğrencilere hikâye unsurları olan yer, zaman, kişi ve olay hakkında bilgi verilir. Öğrencilerden Ek 1'deki fabl haritasını dinledikleri fabla uygun şekilde doldurmaları istenir.

Öğrenciler formu tamamladıktan sonra öğretmen, Ek 2'de verilen "Tilki ile Leylek" metnini öğrencilere dağıtır. Öğrenciler metni okur ve fabl haritasını doldururken verdikleri cevapları karşılaştırır.

Derinleştirme

Öğretmen, öğrencilere "Sen leyleğin yerinde olsaydın tilkiye nasıl bir ders verirdin?" sorusunu yöneltir. Öğretmen verilen cevapları tahtaya ya da bir kâğıda liste hâlinde yazar. Öğretmen, öğrencilerden listeden seçtikleri bir yanıtı kullanarak fabl metnini şiir şeklinde tekrar yazmalarını ister. Öğrenciler, yazılan fablları paylaşır.

Değerlendirme

Öğretmen ve öğrenciler, yazılan fabllar ile ilgili sorular sorarak değerlendirme yapar.

Değerlendirme

Öğretmen Gözlem Formu kullanılır.

ÖĞRETMEN GÖZLEM FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Maddeler		Evet	Kismen	Hayır
1.	Dinlediği/okuduğu metnin içeriği ve başlığı arasındaki ilişkiyi fark etti.			
2.	Dinlediklerini/okuduklarını eleştirel bakış açısıyla değerlendirdi.			
3.	Yazma stratejilerini uyguladı.			
4.	Konuşması için hazırlık yaptı.			
5.	Akıcı ve anlaşılır bir dille konuştu.			

Ek 1

FABL HARİTASI

Fablin Kahramanları

Fablin Konusu

Fablin Başlığı (Sence ne olmalı?)

Olay, Yer ve Zaman

Fablin En Sevdiğin Bölümü

Fabldan Çıkardığın Sonuç (Ana Düşünce)

Fabldaki karakterlerden hangisi olmak isterdin?
Neden?

TİLKİ İLE LEYLEK

Çok uzak bir ormanın derinliklerinde birbirine komşuluk eden tilki ile leylek yaşamış. Görenler, onların ne kadar iyi komşu olduklarını söylemeden, bu komşuluklarını herkese örnek göstermeden edemezlermiş. Tilki ile leyleğin komşulukları kuktan kulağa yayıldursun, günlerden bir gün ormanda kendi için bir av bekleyen tilki, komşusu leyleğe rastlamış. Hemen ona nazik ve kibar bir sesle “İyi günler dilerim, benim biricik komşum leylek kardeş.” diye seslenmiş. Leylek, tilkiye aynı nezaketle cevap vermek istemiş ancak tam sözlerine başlayacağı sırada tilki lafı ağzından almış: “Bu akşam böylesine güzel ve iyi kalpli bir komşumla yemek yemek bana mutluluk verecek.” demiş ve eklemiş: “Leylek kardeşim, bu teklifimi geri çevirirsen darılırım. Lütfen beni kırma.” Tilkinin bu güzel sözlerinden ve davetinden etkilenen leylek, teklifi kabul etmiş ve akşam yemeğinde tilkinin evinde buluşmak üzere sözleşmişler.

Akşam, ormanın derinliklerine usulca sokulduğu sırada leylek tilkinin kapısını çalmış. Karnı oldukça açmış. Tilki kapıyı her zaman olduğu gibi güzel sözlerle açmış. “Benim biricik dostum, sevgili komşum, hoş geldin. Size layık değil ama beğeneceğini düşündüğüm enfes bir yemek hazırladım.” diyerek komşusu leyleği içeri almış. Hemen masaya doğru yönelmişler ve sandalyelerine kurulmuşlar. Ancak leylek masaya oturunca tilkinin ona sadece çorba hazırladığını ve onu da düz bir tabakta ikram ettiğini fark etmiş. Zavallı leylek ne kadar uğraştıysa da uzun gagasıyla düz tabaktaki çorbadan bir türlü içememiş. Tilki durumun farkında olduğu için kıs kıs gülüyormuş. Leylek durumu anlamış ama açlığı yanına kâr kalmış. Tilkinin ona oynadığı oyunun intikamını alması gerektiğini düşünmüş.

“Tilki kardeş!” demiş. “Bu eşsiz ziyafet için teşekkür ederim. Çorban da nefis olmuş.” Ben de seni evimde misafir etmek ve senin için güzel bir ziyafet vermek istiyorum. Hem de yarın akşam.” Tilki bu davet için çok memnun olmuş. Yarın akşam leyleğin evinde buluşmak üzere sözleşmişler.

Ertesi gün, akşam olunca tilki leyleğin kapısını çalmış. Leyleğin mutfağından gelen nefis et kokuları tilkinin ağzını sulandırmış. Kapıyı açan leylek, hemen misafirini masaya buyur etmiş. Tilki, etin kokusunu içine çekerken leyleğe güzel sözler ve iltifatlarda bulunmuş. Leylek mutfağına gidip hazırladığı yemekleri masaya getirmek için tilkiden izin istemiş. Mis kokulu etlerle masaya doğru yaklaşmış ama yemekleri ağzı dar, ince ve uzun kaplarda servis yapmış. Böyle olunca tilki etleri bir türlü yiyemiyormuş. Yemek boyunca uğraşmış, didinmiş ama bir lokma et bile geçmemiş boğazından. Leylek ise uzun gagasıyla afiyetle yemiş tüm etleri. Tilki aç kalınca anlamış yaptığı hatayı. Leylek ona çok güzel bir ders vermiş.

Ezop Masalları

Okuyarak Geziyorum

Kazanımlar

DEO.T.5.2.2. Hazırlıksız konuşmalarını mantıksal bütünlük içerisinde yapar.

Konuşmasını konuşma kuralları çerçevesinde değerlendirmesi teşvik edilir.

DEO.T.5.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz akıcı okur.

DEO.T.5.3.2. Akıcı okuma stratejilerini kullanır.

Kelimeleri tanıması, doğru seslendirmesi ve uygun hızda okuması sağlanır.

DEO.T.5.3.8. Okuma stratejilerini uygular.

Okuma stratejilerini (okuma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.5.3.17. Okudukları ile ilgili çıkarımlar yapar.

Neden-sonuç, amaç-sonuç, koşul, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme, duygu belirten ifadeler, abartma üzerinde durulur.

DEO.T.5.3.18. Görsel, grafik, tablo ve çizelgeleri yorumlar.

DEO.T.5.4.2. Farklı türlerde bilgilendirici metin yazar.

a) Öğrenciler yazılarında günlük hayattan örnekler vermeleri için teşvik edilir.

b) Haber metni, anı, gezi yazısı, biyografi, e-posta ve deneme yazmaları teşvik edilir.

DEO.T.5.4.12. Yazılarında kullandığı bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.

İnternet/yazılı (dergi/e-dergi, kitap/e-kitap, broşür, gazete vb.) kaynakların güvenilirliklerinin sorgulanması sağlanır.

DEO.T.5.4.13. Yazdıklarını desteklemek için görsel, grafik ve tablo kullanır.

Araç-Gereçler

İnternet, bilgisayar vb. donanım, şehir tanıtım broşür ve kitapçıkları, renkli kâğıtlar, karton, boya, kalem, Ek 1 Oku-Bul tablosu, Ek 2 "Maviyle Yeşilin Buluştuğu Şehir: Balıkesir" okuma metni

Yöntem ve Teknikler

Soru-cevap, araştırma, güdümlü konuşma, yaratıcı yazma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen ya da öğrenciler İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünden ili tanıtan broşür, afiş, kitapçık, harita vb. temin etmelidir. Öğrencilerin araştırma ve tasarım yapabilmeleri için kaynak kitap, dergi ve internet, bilgisayar, akıllı tahta gibi donanım hazırlanmış olmalıdır. Broşürün dijital olarak hazırlanması için yeterli donanım yoksa renkli kâğıtlar, karton, boya vb. malzemeler hazır bulundurulmalıdır. Ek 1 ve Ek 2 öğrenci sayısı kadar çoğaltılmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- ? Öğretmen, öğrencilere “Yaşadığımız şehrin önemli simgeleri nelerdir, şehrimizde gezip gördüğünüz yerlerin özellikleri nelerdir?” gibi sorular sorar. Tüm öğrencilerin cevap vermesini sağlar.
- 🗨️ Öğrencilerden, gezip görmek istedikleri bir yer olup olmadığını sebepleriyle birlikte anlatmalarını ister.

Keşfetme

- 📖 Öğretmen, öğrencilere Ek 1’i dağıtır ve görselleri incelemeleri için süre verir. Daha sonra Ek 2’de verilen metni dağıtır. Öğrenciler metni okur. Sonraki aşamada öğretmen, okuma sırasında edindikleri bilgiler ile Ek 1’de yer alan görselleri eşleştirmeleri gerektiği bilgisini öğrencilerle paylaşır.

Açıklama

- 🗨️ Okuma ve görsel eşleştirmesi tamamlandıktan sonra hep birlikte değerlendirme yapılır. Öğretmen, öğrencilerin okudukları metinle ilgili çıkarımlar yapmasını destekler. Neden-sonuç, amaç-sonuç, koşul, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme, duygu belirten ifadeler, abartma üzerinde durulur.

Derinleştirme

- 🗨️ Öğretmen, öğrencilere yaşadıkları, görmeyi hayal ettikleri ya da görüp çok beğendikleri bir yeri tanıtan bir broşür hazırlayacaklarını söyler.

Daha sonra İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünden temin edilmiş olan tanıtım kitapçığı, broşür, harita gibi materyaller birlikte incelenir.

Öğretmen, araştırma yapmaları ve görseller belirlemeleri için öğrencilere süre verir. Araştırma için internet, kaynak kitap, dergi vb. kullanılabilir.

Araştırma ve görsel seçimi tamamlandıktan sonra imkânlar doğrultusunda dijital ortamda ya da elde (renkli kâğıtlar, karton, boya vb. kullanılarak) broşür tasarımı yapmaları için öğretmen, öğrencilere rehberlik yapar.

- ! Bu aşamada öğrencilerin, bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgulaması sağlanmalı, gerekli bilgiler verilmelidir. Ayrıca telif ile ilgili bilgiler de öğrencilerle paylaşılmalıdır.

Değerlendirme

- 🗨️ Hazırlanan broşürler incelenir, öğretmen ve öğrenciler ile birlikte değerlendirilir.

Değerlendirme

Öz değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Bu etkinlikte en iyi yaptığım kısım neydi? Neden?

3. Bu etkinlikte en çok zorlandığım kısım neydi? Neden?

4. Güçlü yönlerim neler?

5. Zayıf yönlerim neler?

6. Bu etkinliği yeniden yapsam neye dikkat ederim?

Ekleme istediklerim:

Öğretmenin notları:

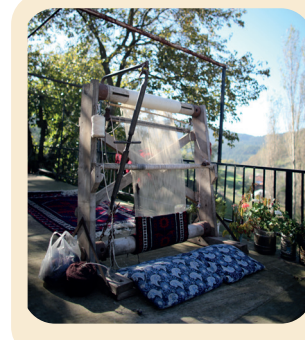
Ek 1

OKU-BUL TABLOSU

Size verilen metni okuduktan sonra edindiğiniz bilgiler doğrultusunda görsellerin nereye ait olduklarını yazın.

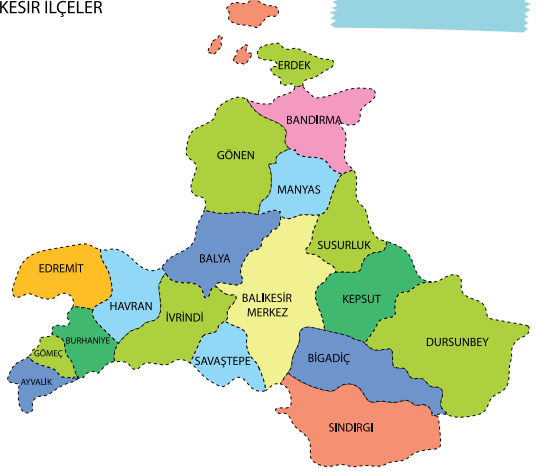
MAVİMLE YEŞİLİN BULUŞTUĞU ŞEHİR: BALIKESİR

Tercihinize bağlı olarak hava, kara, demir ve deniz yolunu kullanarak ulaşabileceğiniz Balıkesir, yeşil ve mavinin şehridir. Doğal ve tarihî güzellikleri ile ziyaretçilerini kendine hayran bırakan bu şehirde zamanın nasıl geçtiğine inanamayacaksınız, tıpkı bu gezi yazısını okurken olacağı gibi...

Attığınız her adımda tarihî ve doğal zenginliklerle bir arada olma şansına sahip olduğunuz şehrin önemli simgelerinden birisi olan Saat Kulesi, Giritli Mehmet Paşa tarafından 1829'da yaptırılmıştır. Beyaz kesme taş ile kare prizma şeklinde yapılan binakabartmalarla süslenmiş, dört tarafında birer saat yerleştirilmiştir. Kubbe kısmındaki çan ise saat başı çalarak kulenin varlığını herkese hatırlatmaktadır. Saat Kulesi'nin yakınındaki Kuva-yi Milliye Müzesi, Millî Mücadele çalışmalarına karargâhlık etmiş bir binanın restore edilmesiyle 1996 yılında tarihi bizlerle buluşturmaya başlamıştır. Zağnos Paşa Camisi ve Külliyesi, Balıkesir'in en büyük camisidir. Düzgün yontma taş ve kesme taştan kare plânlı olarak yapılmıştır. İç bölüme kuzey, doğu ve batıdaki çift kanatlı ahşap kapılarla girilmektedir. Cami, 1923'te Atatürk'ün okuttuğu ünlü hutbe ile bilinmektedir. Tarihî açıdan çok büyük bir öneme sahip olan Alaca Mescit Camisi ise Balıkesir'deki Kuvayi Milliye Hareketi'nin ilk kararlarının alındığı yerdir.

Ayvalık ilçesinde bulunan Cunda (Alibey) Adası'nın yüksek kesimleri iç içe geçen koyların, boğazların ve adaların eşsiz manzarasını izlemek için paha biçilemez bir imkân sunar, dar ve renkli sokaklarında harika fotoğraflar çekebilirsiniz. Ayvalık'ta

BALIKESİR İLÇELERİ

Cunda dışında 22 ada daha bulunmaktadır ve Cunda dışında hiçbirinde yerleşim yoktur. Çamlık Koyu'nun tam karşısında yer alan Taşlı Manastır ya da Tımarhane Adası mucizelerinden dolayı bu adı almış olup rivayete göre adaya zincirlere bağlı olarak çıkanların, akılları başlarında oldukları görülmüştür. Şeytan Sofrası olarak adlandırılan mevki tüm dünyada tanınır, yuvarlak bir sofraya benzemektedir ve sarp kayalıkların üzerinde güneşin batışını izlemek için yerli ve yabancı turistlerin akınına uğramaktadır.

Zeytin, zeytinyağı ve sabun denince aklı Edremit ilçesi gelir. Edremit'e bağlı Akçay'da her yıl ağustos ayında düzenlenen zeytin festivali ilçenin simgelerinden biridir. Altınoluk sınırları içinde yer alan Şahinderesi Kanyonu, oksijen yoğunluğu açısından Alplerden sonra %55'le dünyada ikinci sırada yer almaktadır. Güre, Kaz Dağı eteklerinde bulunmaktadır ve farklı hastalıklara şifa olan 64 derecedeki sıcak suyu ile ünlü bir termal turizm yöresidir. Hasan Boğuldu mevki ise

adını bir efsaneden almaktadır, Kızılkeçili Çayı üzerindeki Sutüven Çağlayanı'nın ilerisinde doğal bir kayanın havuz hâline dönüştüğü güzel bir piknik yeridir.

Kaz Dağı (İda Dağı), Edremit Körfezi'nin kuzeyinde 21.300 hektarlık alanda mavi ve yeşilin buluşma noktasıdır. Zengin fauna ve florası ile millî park olma özelliğine sahiptir. Sarıkız efsanesine konu olan Sarıkız'ın türbesi Kaz Dağı'nın zirvesinde Sarı Kız Tepesi'nde bulunmaktadır. Yunan mitolojisinde Paris'in altın elmayı Afrodite'ye vermesi sonucu, dünyada ilk güzellik yarışmasının yapıldığı yerdir ve bu yarışmanın sonuçları tarihte meşhur Troia savaşlarının çıkmasına neden olmuştur. Kısaca dünyada mitoloji ve efsaneler dağı olarak bilinmektedir.

Burhaniye sınırlarında yer alan Ören, doğal sit alanıdır; asırlık palamut ağaçları, Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu tarafından tek tek numaralandırılmış ve koruma altına alınmıştır. Ayrıca Ören sahili "Denize Girilebilirlik Ölçütü" olan "Mavi Bayrak" ile tescillenmiştir.

Dursunbey ilçesinde bulunan Suçıktı mesire yerindeki kaynağın akış yönüne bıraktığı kireç çözeltilerinin kalınlık ve şekillerine dayanarak en az 10 asırlık bir geçmişi olduğu öngörülmektedir. Bu mesire yerindeki çınar ağaçlarının yaşları da bu tahmini doğrulamaktadır.

Gömeç ilçesinde bulunan Atatürk Kayalıkları büyük ilgi çekmektedir, ilçenin içinden geçen Çanakkale-İzmir yolu üzerinde sağ taraftaki dağlarda Mustafa Kemal ATATÜRK'ün silüetini görmek için yol kenarında park etmiş pek çok araç görebilirsiniz. Yine Gömeç'e 8

km uzaklıktaki Ulubeyler köyünde bulunan 850 yaşındaki Koca Çınar, tarihe tanıklık etmektedir.

Havran ilçesi sınırlarındaki İnönü Mağaraları, bu bölgedeki prehistorik (tarih öncesi) kültürün ortaya çıkarılmasında önemli bir role sahiptir. 1949 yılında İ. Kılıç KÖKTEN tarafından başlayan araştırmalarda yukarıdan aşağıya doğru tabakalar tespit edilmiştir. Taş Devri ve Maden Devri'ne ait buluntulardan hareketle, MÖ. 50.000 yılından itibaren Havran ve çevresinde yerleşim olduğu kanıtlanmıştır. Koca Seyit'in, memleketi Havran'da bulunan evi, müze olarak ziyaretçilere ev sahipliği yapmaktadır.

Bandırma'da bulunan Kuşçenneti Millî Parkı ise kuluçka yapan, kışlayan, göç eden 239 farklı kuş türüne ev sahipliği yapar. Mart-temmuz ve eylül-ekim ayları arası kuş gözlemlenmenin tam zamanıdır.

Elbette bu kadar değil, yazmakla bitmeyecek daha nice güzelliklere sahip Balıkesir, mutlaka gezilmesi, görülmesi gereken şehirlerimizden biridir.

Kısa bir hatırlatma yapalım. Zağnos Paşa Camisi'ni, Karesi (Kara İsa Bey) Türbesi'ni, Saat Kulesi'ni, Şadırvan'ı görmeden, kaplıcalarında şifa bulmadan, Şeytan Sofrası'nda gün batımını izlemeden, Cunda Adası'nda balık yemeden, mavi bayraklı plajlarında denize girmeden, Sındırgı halı ve kilimlerini görmeden, Kuş Cenneti'nde kuş gözlemi yapmadan, Kaz Dağları'na çıkmadan, efsanelerini dinlemeden, kolonya, zeytin, zeytinyağı, süt ürünlerinden almadan hele ki hoşmerim yemeden Balıkesir'den ayrılmayın.

Handan Burak AKSOY

Kültürel Miras

Kazanımlar

DEO.T.5.1.8. Dinlediklerini/izlediklerini eleştirel bakış açısıyla değerlendirir.

Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen farklı görüş ve düşünceleri dikkate alması sağlar.

DEO.T.5.2.3. Hazırlıklı konuşmalar yapar.

DEO.T.5.2.5. Tartışmalarda görüşlerinin güçlü ve olumlu yönlerini öne çıkararak dinleyicileri ikna eder.

DEO.T.5.2.6. Konuşmalarında sıra dışı sorular sorar.

DEO.T.5.2.8. Konuşmasında ortaya koyduğu varsayımlarla ilgili öz eleştiri yapar.

DEO.T.5.2.9. Konuşmasında belirlediği bir problemin çözümü ile ilgili fikirler üretir.

DEO.T.5.2.10. Konuşmalarında tez/iddialar öne sürer.

Araç-Gereçler

Ek "Somut Olmayan Kültürel Miras Listelerinde Türkiye" okuma metni

Yöntem ve Teknikler

Not alarak dinleme, ikna edici konuşma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğrenci sayısına göre Konuşma Değerlendirme Formu çoğaltılmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- Öğretmen, öğrencilere "Yaşadığınız şehre özgü gelenekler nelerdir?" sorusunu sorar. Öğrenciler cevaplarını tahtaya yazar. Öğrencileri düşünlerden, asker uğurlamalarından, bayramlardan örnek vermeleri için yönlendirir.

Keşfetme

- Öğretmen, öğrencilere Ek'te yer alan "Somut Olmayan Kültürel Miras Listelerinde Türkiye" isimli metni okur. Not alarak dikkatli dinlemelerini, dikledikleri metni yorumlamalarını ister.

Açıklama

Öğretmen öğrencilere konuşma stratejileri hakkında bilgi verir.

- ! Öğrenciler konuşma metnini hazırlarken görüşlerinin güçlü ve olumlu yönlerini öne çıkararak dinleyicileri ikna etmelidir. Konuşmalarında sıra dışı sorular sormalıdır. Konuşmasında ortaya koyduğu varsayımlarla ilgili öz eleştiri yapmalıdır. Konuşmasında belirlediği bir problemin çözümü ile ilgili fikirler üretmeli ve tez/iddialar öne sürmelidir.

Derinleştirme

- 🗨️ Öğretmen, öğrencilere dinledikleri metindeki somut olmayan kültürel miras öğelerinden biriyle ilgili araştırma yapması için süre verir. Öğretmen, öğrencilerden dinledikleri metinden ve aldıkları notlardan yola çıkarak seçmiş oldukları somut olmayan kültürel miras öğesinin yaygınlaştırılması için neler yapılabileceği ile ilgili ikna edici bir konuşma metni hazırlamalarını ister. Öğrenciler konuşmalarını yapar.

Değerlendirme

- 🗨️ Öğrencilerin konuşmaları bittikten sonra konuşmaları ile ilgili tartışma yapılır.

Konuşma Değerlendirme Formu kullanılır.

KONUŞMA DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Ölçütler		Evet	Kismen	Hayır
1.	Tartışmalarda görüşlerinin güçlü ve olumlu yönlerini öne çıkararak dinleyicileri ikna etti.			
2.	Konuşmalarında sıra dışı sorular sordu.			
3.	Konuşmasında ortaya koyduğu varsayımlarla ilgili öz eleştiri yaptı.			
4.	Konuşmasında belirlediği bir problemin çözümü ile ilgili fikirler üretti.			
5.	Konuşmalarında tez ve iddialar öne sürdü.			
6.	Kurallarına uygun şekilde hazırlıklı konuşma yaptı.			

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS LİSTELERİNDE TÜRKİYE

Kısa adı UNESCO olan Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumunun Paris'te 29 Eylül-17 Ekim 2003 tarihleri arasında toplanan 32. Genel Konferansı, "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi"ni kabul etmiştir. Sözleşme, TBMM'nin 19.01.2006 tarihli oturumunda oy birliği ile kabul edilmiş, "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun" (No: 5448) 21 Ocak 2006 tarih ve 26056 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve Türkiye'nin taraf olma süreci 27 Mart 2006 tarihinde tamamlanmıştır.

Sözleşmenin 16, 17 ve 18. maddelerine göre oluşturulan Somut Olmayan Kültürel Miras Listeleri aşağıdaki gibidir:

İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsilî Listesi

Acil Koruma Gerektiren Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi

Korumanın İyi Uygulamaları Kaydı

Türkiye'nin ilk yazımları Hükümetler Arası Komite'nin 2008 yılında İstanbul'da gerçekleşen üçüncü olağan toplantısında daha önce ilan edilen başyapıtların 16. madde kapsamındaki Somut Olmayan Kültürel Miras Temsilî Listesi'ne alınmasıyla gerçekleşmiştir.

Aralık 2020 tarihi itibarıyla Türkiye'nin Somut Olmayan Kültürel Miras Listelerine kayıtlı 20 ayrı unsuru bulunmaktadır:

İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsilî Listesi

1. Meddahlık Geleneği (2008)
2. Mevlevi Sema Törenleri (2008)
3. Âşıklık Geleneği (2009)

4. Karagöz (2009)
5. Nevruz (Azerbaycan, Hindistan, İran, Kırgızistan, Özbekistan ve Pakistan ile ortak dosya (2009) (2016 yılında dosya Afganistan, Azerbaycan, Hindistan, Irak, İran, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Pakistan, Tacikistan ve Türkmenistan katılımı ile genişletilmiştir.)
6. Geleneksel Sohbet Toplantıları (Yaren, Barana, Sıra Geceleri ve diğer, 2010)
7. Alevi-Bektaşî Ritüeli Semah (2010)
8. Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali (2010)
9. Geleneksel Tören Keşkeği (2011)
10. Mesir Macunu Festivali (2012)
11. Türk Kahvesi ve Geleneği (2013)
12. Ebru: Türk Kâğıt Süsleme Sanatı (2014)
13. İnce Ekmek Yapımı ve Paylaşımı Geleneği: Lavaş, Katırma, Jupka, Yufka (Azerbaycan, İran, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye ile ortak dosya) (2016)
14. Geleneksel Çini Sanatı (2016)
15. Bahar Bayramı Hıdırellez (Makedonya ile ortak dosya) (2017)
16. Dede Korkut-Korkut Ata Mirası: Kültürü, Efsaneleri ve Müziği (Azerbaycan ve Kazakistan ile Ortak Dosya, 2018)
17. Geleneksel Türk Okçuluğu (2019)
18. Minyatür Sanatı (Azerbaycan, İran ve Özbekistan ile Ortak Dosya) (2020)
19. Geleneksel zekâ ve strateji oyunu: Togyzqumalaq, Toguz Korgool, Mangala/Göçürme (Kazakistan ve Kırgızistan ile Ortak Dosya) (2020)

Radyo Reklamı

Kazanımlar

DEO.T.5.1.6. Dinleme stratejilerini uygular.

Dinleme stratejilerini (dinleme öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.5.1.8. Dinlediklerini/izlediklerini eleştirel bakış açısıyla değerlendirir.

Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen farklı görüş ve düşünceleri dikkate alması sağlanır.

DEO.T.5.1.11. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili çıkarımlar yapar.

a) *Dinledikleri/izlediklerindeki durumlarla kendi yaşantıları arasında ilişki kurmaları sağlanır.*

b) *Neden-sonuç, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme; nesnel-öznel, koşul, abartma ve duygu belirten ifadeler gibi çıkarımlar yapılması sağlanır.*

DEO.T.5.2.3. Hazırlıklı konuşmalar yapar.

DEO.T.5.2.11. Konuşmasının içeriğini zenginleştirir.

DEO.T.5.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

Yazma stratejilerini (yazma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

Araç-Gereçler

İnternet, bilgisayar, ses kaydı yapılabilen herhangi bir cihaz

Yöntem ve Teknikler

Not alarak dinleme, güdümlü dinleme, yaratıcı yazma, güdümlü konuşma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen etkinliktan önce EBA'ya giriş yapıp <http://meb.ai/fx9H4u> ve <http://meb.ai/vt4103> linklerinde bulunan videoları hazır bulundurmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- ? Öğretmen, “Daha önce hiç radyo dinlediniz mi?” sorusunu sorar. Daha önce radyo dinlememiş olan öğrenci varsa birkaç dakika radyo dinletilebilir. Öğretmen, öğrencilere “Radyoda dinleyicilere hangi içerikler sunulur?” sorusunu sorar ve cevapları alır.

Keşfetme

- ▶ Bilim ve İnsan adlı program öğrencilere dinletilir (<http://meb.ai/fx9H4u>). Dinlerken önemli buldukları yerleri not almaları istenir. Öğrencilere “Telgraf neden Avrupa’da dikkat çekmemiş? Telgrafın mucidi şansını neden Osmanlı Devleti sınırları içinde denemek istemiş olabilir? Radyonun bulunması ile telgraf ve telsizin nasıl bir bağlantısı var?” soruları sorulur. Alınan cevaplar değerlendirilir.

Açıklama

- ▶ Öğretmen, öğrencilere radyo reklamları ile ilgili video (<http://meb.ai/vt4I03>) izletir. Bu videoya göre reklam yapma açısından radyo kullanımının avantajları ve dezavantajlarının neler olabileceğini sorar.

Derinleştirme

- 🗣️ Öğretmen, öğrencilerden bir radyoda sunulmak üzere reklam metni yazmalarını ister ve yazarken videoda izlenen reklam metni özelliklerini dikkate almalarının, yazma stratejilerini kullanmalarının gerektiğini vurgular.
- ! Öğrenciler yazma stratejilerini bilmiyorlarsa bu konuda kısaca bilgi verilmelidir.
- 🗣️ Reklam metni yazıldıktan sonra öğrenci tarafından seslendirilir. Öğretmen, seslendirmeleri telefon, bilgisayar, ses kayıt cihazı vb.ne kaydeder.

Değerlendirme

Kayıtlar dinlenir ve reklam metni özelliklerine göre değerlendirilir.

Değerlendirme

Etkinlik Değerlendirme Formu kullanılır.

ETKİNLİK DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Ölçütler		Evet	Kismen	Hayır
1.	Dinleme stratejilerini uyguladı.			
2.	Dinlediklerini/izlediklerini eleştirel bakış açısıyla değerlendirdi.			
3.	Dinledikleriyle/izledikleriyle ilgili sorulara doğru cevap verdi.			
4.	Yazma stratejilerini uyguladı.			
5.	Konuşması için hazırlık yaptı.			
6.	Konuşması, reklam metni sunum özelliklerine uygundu.			

Deyimler

40+40

Deyimlerle Oyun

Kazanımlar

DEO.T.5.2.1. Kelimeleri ve kelime gruplarını anlamlarına uygun kullanır.

DEO.T.5.2.2. Hazırlıksız konuşmalarını mantıksal bütünlük içerisinde yapar.

DEO.T.5.2.11. Konuşmasının içeriğini zenginleştirir.

Araç-Gereçler

Boş bir kese (torba), A4 kâğıdı, makas

Yöntem ve Teknikler

Oyunlaştırma, soru cevap

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Ek'te verilen deyim tablosunun çıktısı alınır. Her deyim olduğu bölüm makasla kesilerek ikiye katlanır. Kesme ve katlama işlemi öğrencilere de yaptırılabilir.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- ? Öğretmen, öğrencilere “deyimin tanımını, özelliklerini ve ne için kullanıldığını” sorar. Buna ek olarak öğrencilerden gerçek ve mecaz anlamın ne olduğunu söylemelerini ve bunu örneklendirmelerini ister. Dersin bu aşamasında seçilen deyimlerin hikâyeleri öğrencilerle paylaşılır (Örneğin pabucu dama atılmak, zıvanadan çıkmak, kulak kabartmak, mürekkep yalamak vb.).

Keşfetme

- ? Öğretmen, deyimlerin olduğu Eki etkileşimli tahtadan açar ya da fotokopi ile çoğaltarak öğrencilere dağıtır. Öğrencilerden anlamını bilmedikleri deyimlerin anlamlarını tahmin etmelerini ister. Deyimlerin ifade ettikleri durumu öğrencilerin fark etmelerini sağlar. Bu bölümde öğretmen, öğrencilerden bazı deyimleri oluşturan kelimelerin gerçek anlamda değil, mecaz anlamda kullanılıyor olmalarına dikkat etmelerini ister. Ardından öğrencilere, “Sizce deyimlerin mecaz anlamda kullanılmalarının sebebi ne olabilir?” sorusunu yöneltir.

Açıklama

- 🗨️ Öğretmen hazırladığı deyim kartlarını öğrencilere kestirir ve birkaç kere katlar. Katlanan kâğıtları öğretmen boş bir kesenin içerisine koyar. Ardından öğretmen ilk deyim keseden çıkar ve öğrencilere konuşmadan jest, mimik ve hareketlerle anlatır. Deyimi doğru tahmin eden öğrenciye bir artı verir. Deyimi doğru tahmin eden öğrenci keseden bakmadan bir deyim seçer ve anlatır. Öğrenciler ister deyim isterlerse anlamını anlatır. Bilen öğrencinin artısı verilir ve keseden deyim seçerek anlatması istenir. Bu işlem son deyim kalana kadar sürdürülür.

Derinleştirme

- 🗨️ Öğretmen, öğrencilerden deyimlerden en az üçünü kullanarak kısa bir olay anlatımı gerçekleştirmelerini ister. Öğrenciler sırasıyla önce seçtikleri deyimleri söyler, ardından o deyimlerin içerisinde geçtiği mantıksal bütünlüğü olan bir olay anlatımı gerçekleştirir. Öğrenciler tercihlerine göre olay anlatımını yazıyla da gerçekleştirebilir.

Değerlendirme

- 🗨️ Çıkan ürünler sınıfa sırasıyla okunur. Anlatılar veya yazılar tür, dil ve anlatım yönünden değerlendirilir.

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Ölçütler		Evet	Kısmen	Hayır
1.	Etkinlikte deyimleri oluşturan kelimelerin genelde gerçek anlamında kullanılmadığını keşfettim.			
2.	İçerisinde deyim bulunan cümle ve metinlerin anlatım olarak daha vurucu ve etkili olduğunu fark ettim.			
3.	Deyimleri kullanarak kurduğum cümleleri ve metni beğendim.			
4.	Bu çalışmanın bana ve çevreme etkisini şöyle açıklayabilirim: <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-top: 5px;"> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> </div>			
5.	Bu çalışmayı tekrar yapmak isterim/istemem çünkü: <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-top: 5px;"> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> </div>			

Ek

İple çekmek

Baltayı taşa vurmak

Etle tırnak olmak

Göz hapsine almak

Süt liman olmak

Çiçeği burnunda

Çam devirmek

Ağzını bıçak açmamak

Açık kapı bırakmak

Ağzı kulaklarına varmak

Bağrına taş basmak

Bana mısın dememek

Can evinden vurmak

Damdan düşer gibi

Çekirdekten yetişme

Ekmeğine yağ sürmek

Gırtlığına kadar borca girmek

Göbeği çatlamak

Kabuğuna çekilmek

Pabucu dama atılmak

Yağcılık etmek

Mürekkep yalamak

Zıvanadan çıkmak

Ocağına incir dikmek

Hikâye Keseleri

Kazanımlar

DEO.T.5.2.2. Hazırlıksız konuşmalarını mantıksal bütünlük içerisinde yapar.

Konuşmasını konuşma kuralları çerçevesinde değerlendirmesi teşvik edilir.

DEO.T.5.2.11. Konuşmasının içeriğini zenginleştirir.

- Bir konuşmanın deyim, atasözü, vecize, terim, alıntı, kısa hikâye, anı, şiir fıkra vb. unsurlarla zenginleştirebileceği vurgulanır.*
- Bilim, sanat, spor gibi alanlarda öğrencilere örnek olabilecek kişilerin hayatlarından alıntılar yapması teşvik edilir.*

DEO.T.5.4.3. Farklı türlerde hikâye edici metin yazar.

DEO.T.5.4.14. Yazdıklarını paylaşır.

- Öğrenciler yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul/sınıf panosunda veya güvenilir medya ortamlarında paylaşmaları için teşvik edilir.*
- Yazma yarışmalarına katılmaları teşvik edilir.*

Araç-Gereçler

4 bez kese torba (veya küçük karton kutular), A4 kâğıdı (renkli olmaları tercihe bağlı), makas ve kalem, Ek

Yöntem ve Teknikler

Gösterip yaptırma, soru cevap

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen hikâye keselerini dersten önce hazırlamalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- ? Öğretmen, öğrencilere hikâye kitapları okuyup okumadıklarını sorar. Öğretmen öğrencilerden severek okudukları bir öyküyü arkadaşları ile paylaşmalarını ister.

Keşfetme

- ! Bu bölümde öğretmen, öğrencilerine hikâye (öykü) türünü tanıtır. Hikâyede kahraman sayısının az, olayın basit, zaman ve mekânın genelde belirsiz olduğu örnek bir kısa hikâye ile öğrencilere keşfettirilir. Bu kısımda öğretmen Ekteki hikâyeyi kullanır. Öğretmen, öğrencilere hikâyeye unsurları olan “olay, kahraman(lar), yer ve zaman” kavramlarını soru cevap yöntemi ile aktarır. Ekteki hikâyenin hikâyeye unsurlarını öğrenciler bulur. Bunun ardından öğretmen, öğrencilere A4 kâğıtlarını dört eşit parça hâlinde kestirir. Her öğrenci kesilen kâğıtların birinin üzerine özelliği ile beraber bir isim yazar. Bu kâğıtları öğretmen “Kahramanlar” kesesinin içine atar. Benzer şekilde “Zaman” ve “Yer” keseleri de oluşturulur. “Olay” kesesine ise bir olay kısaca yazılır ve “Olay” kesesi oluşturulur. Olay kâğıtlarına “-mek, -mak” mastar ekleriyle biten ifadelerin yazılması bütünlük açısından faydalı olur. Öğretmen bu konuda öğrencilerini uyarır.

Açıklama

- 🗨️ Öğretmen, öğrencilerden her keseden bir kâğıt çekmelerini ister. Öğrenciler keselerden çektikleri kâğıtların kılavuzluğunda en iyi hikâyeye girişini yapmaya çalışır. Aşağıdaki örnek öğrencilere okunur.

Örnek:

Öğrencinin çektiği kartlarda

Kahraman: Çoban Ahmet

Yer: Köy Meydanı

Zaman: Kuşluk vakti

Olay: Kaçan dananın ardından koşmak

Yazdığını varsayalım. Öğrencinin aşağıdakine benzeyen bir hikâyeye yazması beklenir.

Kuşluk vaktiydi. Çoban Ahmet köy meydanında nefes nefese az önce ahırdan kaçan danasını arıyordu. Meydanın ortasındaki dut ağacına yaslanıp biraz dinlendi. Ağacın dibindeki taşta oturacaktı ki ürkmüş danası dar bir sokaktan çıkmış -ardında köyün çocukları- köy meydanına doğru koşuyordu. Kendinden beklenmeyecek bir çeviklikle davrandı ve dananın önünde durdu. Hızla gelen dana, Çoban Ahmet'i tanıyamadı. Son hızla Çoban Ahmet'e çarptı. Çoban Ahmet en az iki metre havalandı. Şahitlerim var.

Derinleştirme

- ! Etkinliğin bu kısmında öğretmen, öğrencilerden daha önceden hazırlanan dört kâğıda yine olay, kahraman(lar), yer ve zaman kartları yazmalarını ister. Her öğrenci kartlarını sağ yanındaki öğrenciyeye uzatır. Kartları alan öğrenciler belirlenen sırayla elindeki kartlardan yeni bir hikâyeye girişi oluşturmaya çalışır. Yazılan hikâyeler öğrenciler tarafından sözlü veya yazılı olarak paylaşılır.

Değerlendirme

- 🗨️ Sözlü ifade edilen veya yazılan hikâyeye örnekleri dil ve anlatım yönünden değerlendirilir. Bunun yanında kurulan cümlelerin mantıksal bağlamı da değerlendirmede dikkate alınır.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Bu etkinlikte en çok keyif aldığım bölümler nelerdir?

3. Bu etkinlikte zorlandığım bölümler nelerdir?

4. Bu etkinliği tekrar yapacak olursam neleri farklı yapacağım?

Bilgin ile Kayıkçı

Kendini beğenmiş bir gramer (dil bilgisi) bilgini, İstanbul Boğazı'nda Üsküdar'dan Eminönü'ne geçmek için bir kayık kiraladı ve kurumla oturdu yerine. Kayıkçı ise olgun ve alçak gönüllü bir insandı. Hiç ses çıkarmadan kürek çekiyor, yolcusunu sağ salim karşıya geçirmek ve üç beş kuruş kazanmak istiyordu.

Denizin orta yerine geldikleri sırada Bilgin, küçümser bir eda içinde, "Sen hiç gramer okudun mu?" diye sordu. Kayıkçı, "Hayır efendim." dedi. "Ben cahil bir kayıkçıyım, dediğiniz şeylerden hiç anlamam." diye cevap verdi. Bilgin, "Vah vah, ömrünün yarısı boşa geçmiş! Böyle bir süre ilerledikten sonra aniden rüzgâr şiddetini artırmaya, dalgalar büyümeye başladı. Denizde fırtına çıkmış, Bilgin korkmaya başlamıştı.

Kayıkçı olağanüstü bir güçle kurtulmaya, sağ salim karşı kıyıya geçmeye çalışıyordu. Gördü ki artık kurtuluş ümidi yok, Bilgine, "Efendim, yüzme bilir misiniz?" diye sordu. Bilgin, "Ne yazık ki bilmiyorum." diye inledi. O zaman kayıkçı, "Vah vah, şimdi ömrünün hepsi boşa gidecek, keşke gramer bileceğinize benim gibi yüzme bilseydiniz de canınızı kurtarabilseydiniz."

Konuşma Sanatı

Kazanımlar

DEO.T.5.1.6. Dinleme stratejilerini uygular.

Dinleme stratejilerini (dinleme öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.5.2.1. Kelimeleri ve kelime gruplarını anlamlarına uygun kullanır.

DEO.T.5.2.3. Hazırlıklı konuşmalar yapar.

a) Öğrencilerin verilen ya da ilgi duyduğu bir konuda araştırma yapmaları ve bunu etkili bir şekilde sunmaları sağlanır.

b) Toplumsal bir problemi çözmeye yönelik hazırladığı projeyi sunmaları sağlanır.

DEO.T.5.2.4. Konuşma stratejilerini uygular.

Konuşma stratejilerini (konuşma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.5.2.11. Konuşmasının içeriğini zenginleştirir.

a) Bir konuşmanın deyim, atasözü, vecize, terim, alıntı, kısa hikâye, anı, şiir fıkra vb. unsurlarla zenginleştirebileceği vurgulanır.

b) Bilim, sanat, spor gibi alanlarda öğrencilere örnek olabilecek kişilerin hayatlarından alıntılar yapması teşvik edilir.

DEO.T.5.3.21. Bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.

İnternet/yazılı (dergi/e-dergi, kitap/e-kitap, broşür, gazete vb.) kaynakların güvenilirliklerinin sorgulanması sağlanır.

Araç-Gereçler

İnternet, bilgisayar vb. donanım, kaynak kitap, dergi, kâğıt, kalem, Ek Konuşmamızı Etkileyen Unsurlar Tablosu

Yöntem ve Teknikler

Soru-cevap, beyin fırtınası, araştırma, hazırlıklı konuşma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğrencilerin araştırma yapabilmeleri için kaynak kitap, dergi ve internet, bilgisayar, akıllı tahta gibi donanım hazırlanmış olmalıdır. Ekte verilen Konuşmamızı Etkileyen Unsurlar Tablosu, öğrenci sayısı kadar çoğaltılmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- ❓ Öğretmen, öğrencilere “Konuşmak sizin için ne ifade ediyor?”, “Konuşmasından olumlu/olumsuz etkilendiğiniz kişi ya da kişiler var mı, sizi etkileme sebepleri nelerdir?” gibi sorular sorar ve tüm öğrencilerin cevap vermesini sağlar, etkili ve güzel konuşma kurallarının uygulamalı olarak öğrenileceği bilgisini verir.

Keşfetme

- 📖 Öğretmen konuşmanın hayatımızdaki önemini vurgular, konuşmalarımızın farklı ölçütler doğrultusunda değişik yapılarda olabileceğini söyleyerek öğrencilere Ek’i dağıtır ve formu doldurmalarını sağlar.
- 🗨️ Tablo doldurulduktan sonra verilen cevaplar birlikte incelenir; öğretmen, öğrencilerin yaptıkları açıklamaların nedenlerini sorar ve cevapları değerlendirmelerini sağlar.
- 🗨️ Öğrenciler etkileyici bir konuşmada olması gereken özelliklerle ilgili olarak beyin fırtınası yapar, fikirleri tartışarak birlikte değerlendirirler.

Açıklama

Beyin fırtınası esnasında konuyla ilgili olarak ortaya çıkan bilgilerde eksik, hata, kavram yanlışlığı varsa öğretmen düzeltme yapar.

- 📺 Öğretmen, karekodu okutarak öğrencilere konuşma kurallarıyla ilgili bilgilendirici videoyu izletir.

Ardından konuşmaların “hazırlıklı konuşmalar” ve “hazırlıksız konuşmalar” olarak ikiye ayrıldığını belirtir. Hazırlıklı konuşmalarda, konuşma planının ve konuşma içeriğinin önceden hazırlandığını, bu süreçte araştırma yapmak gerektiğini söyler.

- ⚠️ Konuşmaların içeriğini zenginleştirmek için deyim, atasözü, vecize, terim, alıntı, kısa hikâye, anı, şiir, fıkra vb. unsurların kullanılması gerektiği; bilim, sanat, spor gibi alanlarda örnek olabilecek kişilerin hayatlarından alıntılar yapılmasının önemi vurgulanır.

Derinleştirme

- 🗨️ Öğretmen “Teknolojinin hayatımızdaki yeri, çevre kirliliğinin sonuçları, sağlıklı beslenmenin önemi” gibi konuları fikir verme amaçlı olarak öğrencilere sunar. Öğretmen, öğrencilerin ilgi alanlarına giren bir konu belirlemelerini sağlar ve o konuda bilgi vermeyi amaçlayan hazırlıklı bir konuşma yapacaklarını söyler.

Konuşma konuları belirlendikten sonra araştırma yapmaları için öğrencilere süre verir. Araştırma için kaynak kişi, internet, kaynak kitap, dergi vb. kullanılabilir.

- ⚠️ Bu aşamada öğretmen, öğrencilerin bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgulamasını sağlamalı, ayrıca telif ve alıntı yapma ile ilgili kurallara dikkat edilmesi gerektiğini hatırlatmalıdır.

- 📖 Araştırma doğrultusunda elde edilen verilerden hareketle öğrenciler konuşma metnini hazırlar, öğretmen bu aşamada rehber konumundadır.

- 🗨️ Öğrenciler, hazırladıkları konuşma metinlerini konuşma kurallarına uygun olarak sunar.

Değerlendirme

 Konuşma metni ve sunum öğrencilerle birlikte değerlendirilir, dönüt verilir. Öğrenciler, gerekli düzeltmeleri yapar.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Ölçütler		Evet	Kısmen	Hayır
1.	Etkinliğe aktif olarak katılım sağladım.			
2.	Kelimeleri ve kelime gruplarını anlamlarına uygun kullandım.			
3.	Hazırlıklı konuşmam için araştırma yaptım.			
4.	Konuşmamı deyim, atasözü, vecize, terim, alıntı, kısa hikâye, anı, şiir fıkra vb. unsurlarla zenginleştirdim.			
5.	Bilim, sanat, spor gibi alanlarda örnek olabilecek kişilerin hayatlarından alıntılar yaptım.			
6.	Bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorguladım.			
7.	Konuşma stratejilerini uyguladım.			
8.	Konuşma kurallarına uygun bir konuşma yaptım.			

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Bu etkinlikte zorlandığım kısım:

3. Bu etkinlikte en kolay yaptığım kısım:

4. Bu etkinliği yeniden yapsam nelere dikkat ederim?

Ekleme istediklerim:

Öğretmenin notları:

KONUŞMAMIZI ETKİLEYEN UNSURLAR

Konuřmamızı etkilediđini dűőndűđűnűz maddelerin karřısına ađıklama (rahat, samimi, resmî, gergin, tedirgin, çekingen vb.) yazar mısınız?

Örneğin, tanıdığımız kişilerin karşısında daha rahat konuşuruz. Ancak tanıma düzeyimiz ve konuştuğumuz konu bu rahatlığı etkiler.

Konuşmamızın türű (Özel, genel, karşıllıklı, topluluk karşısında)

Dinleyicileri tanıyıp tanımamak

Dinleyicilerle samimi bir bağımız olup olmaması

Dinleyicilerin yaşı

Dinleyicilerin cinsiyeti

Dinleyici sayısı

Dinleyicilerin işi/mesleği

Konuşmanın hazırlıklı/hazırlıksız oluşu

Konuşmanın amacı

Konuşmanın yapıldığı yer

Konuşmanın süresi

Gölge Oyunu

40+40+40

Hayal Perdesi

Kazanımlar

DEO.T.5.3.8. Okuma stratejilerini uygular.

Okuma stratejilerini (okuma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmalarını sağlar.

DEO.T.5.3.9. Metinle ilgili soruları kanıt göstererek/mantık yürüterek cevaplar.

Metin içi, metin dışı ve metinler arası bağlantılar kurmasını sağlar.

DEO.T.5.3.10. Metnin konusunu metinden kanıt göstererek belirler.

DEO.T.5.3.11. Metinde ele alınan sorunlara farklı çözümler üretir.

DEO.T.5.3.13. Metni çözümlemeye yönelik sorular sorar.

DEO.T.5.3.14. Metindeki hikâye unsurlarını analiz eder.

Olay örgüsünü, şahıs ve varlık kadrosunu, zamanı, mekânı, dil ve anlatım özelliklerini belirlemesi sağlar.

DEO.T.5.3.16. Metnin ana fikri/ana duygusunu metinden kanıtlar göstererek belirler.

Araç-Gereçler

Renkli karton, makas, yapıştırıcı, boya kalem,
Ek 1 Hayal Perdesi okuma metni

Yöntem ve Teknikler

Eleştirel okuma, yaratıcı yazma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen, öğrencilere izletmek için internetten bir Karagöz-Hacivat videosu seçmelidir. Ek öğrenci sayısı kadar çoğaltılmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- ? Öğretmen, öğrencilere “Hiç Karagöz gölge oyunu izlediniz mi?” diye sorar. Öğrencilerin cevapları alındıktan sonra internetten kısa bir Karagöz oyunu izletir.

Keşfetme

Öğretmen, öğrencilere Ek'te yer alan "Hayal Perdesi" isimli okuma metnini dağıtır. Öğrencilerden metni uygun okuma stratejilerini seçerek dikkatlice okumalarını ister.

Öğrenciler okumalarını yaptıktan sonra aşağıdaki soruları yanıtlamalarını ister:

Okuduğunuz metnin konusu nedir?

Okuduğunuz metnin ana fikri nedir?

Okuduğunuz metindeki asıl sorun nedir?

Metindeki hikâye unsurları nelerdir?

Açıklama

Öğretmen, öğrencilere Karagöz gölge oyunu hakkında bilgi verir.

Derinleştirme

Öğretmen, öğrencilerden yanlış anlamaya dayalı bir gölge oyunu hazırlamalarını ister. Öğrenciler, Karagöz ve Hacivat'ı kullanabilecekleri gibi Karagöz ve Hacivat dışında kendi gölge oyunu karakterlerini de oluşturabilirler. Öğretmen, öğrencilerden kendi yazdıkları metinden yola çıkarak bir gölge oyunu figürü hazırlamalarını söyler.

Değerlendirme

Öğrenciler oluşturdukları ürünleri paylaşır. Paylaşılan ürünler değerlendirilir.

Değerlendirme

Eleştirel Okuma Değerlendirme Formu kullanılır.

ELEŞTİREL OKUMA DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Ölçütler		Evet	Kısmen	Hayır
1.	Okuma stratejilerini (okuma öncesi, sırası ve sonrası) kullandı.			
2.	Metinle ilgili soruları kanıt göstererek/mantık yürüterek cevapladı.			
3.	Metin içi, metin dışı ve metinler arası bağlantılar kurdu.			
4.	Metnin konusunu metinden kanıt göstererek belirledi.			
5.	Metinde ele alınan sorunlara farklı çözümler üretti.			
6.	Metni çözümlemeye yönelik sorular sordu.			

HAYAL PERDESİ

Gökçe, uyanır uyanmaz önce kendine sonra pencereden giren güneşe selam verdi. Yatağını toplayıp mutfağa gitti. Mutfakta annesi kahvaltı hazırlıyordu. Ablası Zehra okula gitmek için giyinmişti. Babaanne, masanın başında torunlarını seyre dalmıştı. Gökçe herkese, “Günaydın” dedi. Annesine kahvaltıda pekmez olup olmadığını sordu. Annesi pembe yanaklarını pekmeze borçlu olduğunu anlattığı günden beri her sabah pekmez ister olmuştu. Kahvaltıdan sonra babası tıraş oldu. Annesi, “Sihhatler olsun.” dedi. Gökçe sihhatler olsun sözünü “saatler olsun” anladı. Dakikalarca düşündü anlam veremedi. Sonra gidip evdeki bütün saatleri topladı ve babasına getirdi. Babası saatleri niçin topladığını sordu. Gökçe, “Annem söyledi.” dedi. Evdeki herkes Gökçe’ye güldü. Gökçe kendisine gülmelerine çok kızdı. Ağlayarak odasına gitti. Babaanne ben onunla konuşurum, deyip Gökçe’nin odasına girdi. “Sihhatler olsun.” sözünün gerçek anlamını anlattı. Gökçe herkes ona güldüğü için mutsuzdu. Babaanne bunun kötü bir şey olmadığını anlattı. Karagöz ve Hacivat’ın bu yanlış anlaşılmalara sayesinde çocuklar tarafından çok sevildiğini söyledi. Gökçe, Karagöz ve Hacivat’ı bilmiyordu. Babaanne Karagöz ve Hacivat hakkında bilgi verdi. İsterse birlikte bir Karagöz ve Hacivat oyunu hazırlayabileceklerini söyledi. Birlikte bir karton bulup Karagöz ve Hacivat figürleri çizdiler. Kartonları kesip figürleri boyadılar. Küçük çubuklara raptiye ile bağlayıp eski beyaz bir çarşaftan perde yaptılar. Akşam bütün aile salonda toplandı. Işıkları söndürüp Karagöz ve Hacivat oyunu sahnelediler. Gökçe çok mutluydu hatta mutluluktan bir şiir bile yazdı. Bakalım ne yazdı:

Karagöz, Hacivat’ı yanlış anladı

Karagöz Hacivat’ın en yakın arkadaşı

Gölgeleri perdeler yansıdı

Gülmek hepimize çok yakıştı

Mustafa YOĞURTÇU

Kısır Döngü

Kazanımlar

DEO.T.5.1.6. Dinleme stratejilerini uygular.

DEO.T.5.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını araştırır.

DEO.T.5.3.6. Okuduğu metinde geçen deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne olan katkısını değerlendirir.

DEO.T.5.3.11. Metinde ele alınan sorunlara farklı çözümler üretir.

DEO.T.5.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

DEO.T.5.4.14. Yazdıklarını paylaşır.

Öğrenciler yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul/sınıf panosunda veya güvenilir medya ortamlarında paylaşmaları için teşvik edilir.

Araç-Gereçler

Ek Kısır Döngü okuma metni, atasözleri ve deyimler sözlüğü

Yöntem ve Teknikler

Soru cevap, not alarak dinleme, güdümlü yazma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Karagöz metni etkinlikten önce hazırlanmalıdır. Ek'teki metin öğrenci sayısı kadar çoğaltılmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

? Öğretmen, "Kısır döngü ne demektir?" sorusunu sorar. Öğrencilerin cevapları alındıktan sonra "Küçük yaşta bir çocuk kısır döngü kelimesini duysa aklına ne gelir? Sizin söylediğiniz cevapları mı verir yoksa kısır kelimesi ile dönmek kelimesini ayrı ayrı düşünüp yanlış mı anlar?" diye sorar.

Keşfetme

📺 Öğretmen atasözlerinin, deyimlerin ya da kalıplaşmış bazı kelime gruplarının yanlış anlaşılabilirliğini söyler ve örnek olarak bir Karagöz metni okur. Okumadan önce öğrencilerden metinde Karagöz'ün yanlış anladığı yerleri not almalarını ister. Öğretmen, öğrencilere metinde Karagöz'ün Hacivat'ı yanlış anlamış olduğu yerleri sorar.

Açıklama

🔍 Öğretmen Ek'teki metni öğrencilere dağıtır. Öğrencilerden metne başlık bulmalarını, metinde anlamını bilmedikleri atasözü ve deyimlerin anlamlarını bağlamdan yararlanarak tahmin etmelerini ve ardından sözlükten bulmalarını ister.

Derinleştirme

📖 Öğretmen metnin devamını yazmaları için öğrencilere süre verir ve metinde ele alınan soruna çözüm üretmelerini ister.

Öğrenciler metinlerini okuyarak paylaşır. Metinler okunduktan sonra öğretmen öğrencilerden altı çizili kelimelerin yerine aynı anlama gelecek başka kelime ya da kelime gruplarını yazmalarını, ardından metni tekrar okumalarını ister. Anlamda bir değişiklik olup olmadığını sorar.

Değerlendirme

❓ Öğretmen atasözlerinin, deyimlerin ve kalıplaşmış sözlerin metne kattığı anlamı sorar. Bu kapsamda aşağıdaki sorular yöneltilir.

Etkinlikte kullanılan metinlerde atasözleri metne nasıl bir anlam katmıştır?

Etkinlikte kullanılan metinlerde deyimler metne nasıl bir anlam katmıştır?

Etkinlikte kullanılan metinlerde kalıplaşmış sözler metne nasıl bir anlam katmıştır?

Değerlendirme

Eleştirel Okuma Değerlendirme Formu kullanılır.

ELEŞTİREL OKUMA DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Ölçütler		Evet	Kısmen	Hayır
1.	Karagöz metninde yanlış anlaşılan kelime ve kelime gruplarını buldu.			
2.	Okuduğu metne uygun başlık buldu.			
3.	Okuduğu metinde geçen deyim, atasözü ve kalıplaşmış kelime gruplarının metne olan katkısını söyledi.			
4.	Okuduğu metinde geçen atasözü ve deyimlerin anlamlarını buldu.			
5.	Okuduğu metinde geçen deyim, atasözü ve kalıplaşmış kelime gruplarının yerine uygun kelimeler kullandı.			
6.	Metinde ele alınan soruna çözüm buldu.			

EK

Size son günlerde yaşadığım kısır döngüden ve bunu nasıl sona erdirdiğimden bahsetmem gerek. Sabah uyanıyorum. Okul için hazırlanıyorum. Okula gidiyorum, derslere girip çıkıyorum. Eve gelip yemeğimi yiyorum. Ödevlerimi yaptıktan kısa bir süre sonra uyuyorum. Her gün bir öncekinin aynısı...

Bir salı günü canıma tak etti. Bin bilsen de bir bilene danış, sözünün rehberliğinde derdimi arkadaşlarımdan birine anlatayım, dedim. Ne mümkün! Daha ben ağzımı açar açmaz zil çaldı. Sonraki teneffüste arkadaşım başka biriyle konuşuyordu ve konu benim derdimden çok uzaktı. Diğer teneffüste ise karnımda çalan zilleri durdurmakla meşguldüm. Derken çıkış vakti gelip çattı. Kimseye bir şey anlatamadan eve geldim. Ablam evdeydi. Onu görünce zihnimde bir umut ışığı belirdi. Hemen yakasına yapıştım. Anlattım, anlattım, anlattım. Ablamın bakışlarından anladığım kadarıyla konuşmayı biraz uzun tutmuşum. Beni dinlediğine pişman olmak üzereydi ki konuşmayı "Ne yapmalıyım?" sorusu ile sonlandırdım. Paçayı kaptırmış olan ablamın fikri ile bahsettiğim kısır döngüden kurtuldum.

Ablamın fikrini sizlerle paylaşıyorum. Belki sizin de işinize yarar.

Esin Kaynağı Hayvanlar

Kazanımlar

DEO.T.5.1.6. Dinleme stratejilerini uygular.

Dinleme stratejilerini (dinleme öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.5.1.18. Dinlediklerindeki/izlediklerindeki hikâye unsurlarını analiz eder.

Olay örgüsünü, şahıs ve varlık kadrosunu, zamanı, mekânı, dil ve anlatım özelliklerini belirlemesi sağlanır.

DEO.T.5.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

Yazma stratejilerini (yazma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.5.4.3. Farklı türlerde hikâye edici metin yazar.

a) Öğrencilerin zaman, mekân, şahıs ve olay unsurlarını belirlemeleri, hikâyenin serim, düğüm ve çözüm bölümlerinde anlatacaklarının taslağını oluşturmaları sağlanır.

b) Masal, fabl ve hikâye yazmaları sağlanır.

DEO.T.5.4.6. Yazılarında benzetme ve kişileştirmeye yer verir.

DEO.T.5.4.7. Yazdıklarını düzenler.

DEO.T.5.4.9. Yazıdaki duygu, düşünce ve görüşlerini desteklemek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.

DEO.T.5.4.14. Yazdıklarını paylaşır.

Öğrenciler yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul/sınıf panosunda veya güvenilir medya ortamlarında paylaşmaları için teşvik edilir.

Araç-Gereçler

internet, bilgisayar vb. donanım, kâğıt, kalem,
Ek Fabl Şablonu

Yöntem ve Teknikler

Yaratıcı yazma, soru-cevap, araştırma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen, öğrencilere anlatmak için fabl örneği hazırlamalıdır. Öğrencilerin araştırma yapabilmeleri için internet, bilgisayar, akıllı tahta gibi donanım hazırlanmış olmalıdır. Fablın resimlenmesi dijital ortamda yapılacaksa kullanılacak program belirlenmiş olmalıdır. Ekte verilen Fabl Şablonu öğrenci sayısı kadar çoğaltılmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- ? Öğretmen, öğrencilere “En sevdiğiniz hayvan hangisidir, hangi özelliğinden dolayı bu hayvanı seviyorsunuz? Sizce en ilginç hayvan hangisidir, hangi özelliğinden dolayı bu hayvanı ilginç buluyorsunuz?” gibi sorular sorar. Öğretmen tüm öğrencilerin cevap vermesini sağlar ve öğrenciler cevaplarını eşleştirme şeklinde tahtaya yazar.

Keşfetme

- 🔍 Öğretmen, hayvanların özelliklerinin farklı alanlarda esin kaynağı olduğu durumlara öğrencilerin örnek vermesini ister. Bu aşamada öğrencilere konu hakkında internetten araştırma yapmaları için imkân sağlar. Öğrenciler verilen örnekleri eşleştirme şeklinde tahtaya yazar. Öğretmen, hayvanların özelliklerinin farklı alanlarda kullanıldığını, örneğin helikopter böceğinin helikopter tasarımlarına, yarasaların radar sistemlerine esin kaynağı olduğunu belirtir.

Açıklama

- 🗨️ Öğretmen, hayvanların özellikleri kullanılarak yapılan benzetmeler, kalıplaşmış sözler ve deyimlere “bülbül gibi şakımak, keçi inadı, tilki gibi, aslan kesilmek, kaplumbağa yürüyüşü” gibi örnekler verir; öğrencilerin de benzer örnekler vermelerini ister ve bu örnekleri de eşleştirme şeklinde tahtaya yazar. Öğretmen, hayvanlar ile ilişkilendirilen özelliklerin hayatımızda bilim, teknoloji, deyimler, atasözleri, benzetmeler gibi pek çok farklı alanda karşımıza çıktığını fark etmeleri ve bunları analiz ederek değerlendirmeleri için öğrencilerin eşleştirme notlarını birlikte incelemelerini ister.
- 📺 Öğretmen, hikâye edici metin türleri içinde özellikle hayvanlarla ilgili kısa hikâyecikler olan “fabl” türüne ait bir örnek anlatır.
- 🗨️ Öğrencilere bildikleri fabllar varsa anlatmaları için imkân verir. Öğretmen, öğrencilerle birlikte anlatılan fabllardan hareketle fabl türünün özelliklerini listeler, fablların didaktik (eğitici-öğretici) yönünün fark edilmesini sağlar.

Derinleştirme

- 📝 Öğretmen, Ek'te yer alan şablonu öğrencilere dağıtır ve özgün bir fabl yazacakları bilgisini verir. Fablda kullanılan hayvanların bilimsel ve teknolojik esin kaynağı olan yönlerinin de kullanılması gerektiğini vurgular. Öğretmen, fablda anlatımı desteklemek için atasözü ve deyim kullanmalarını sağlar. Öğrenciler yazdıkları fablları okur. Öğrenciler, okuma sonrası yapılan eleştiriler ve değerlendirmeler doğrultusunda gerekli düzeltme ve düzenlemeleri yapar.
- 🎨 Öğretmen, daha sonra yazılan fablların resminin yapılmasını ister, bu aşamada elle çizim yapılabileceği gibi dijital çizim programları kullanılabilir. İmkânlar dâhilinde dijital öyküleme çalışmaları da yapılabilir.

Değerlendirme

- 🗨️ Fabllar ve görseller birlikte sergilenir. Öğrenciler fabl ve görseller arasındaki uyumu değerlendirir.

Değerlendirme

Öğretmen Gözlem Formu kullanılır.

ÖĞRETMEN GÖZLEM FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Maddeler		Evet	Kismen	Hayır
1.	Sorulan sorulara uygun cevaplar verdi.			
2.	Verilen konuya ilişkin kapsamlı araştırma yaptı.			
3.	Dinleme stratejilerini uyguladı.			
4.	Dinledikleriyle ilgili çıkarımlar yaptı.			
5.	Dinlediklerinde geçen hikâye unsurlarını analiz etti.			
6.	Yazma stratejilerini uyguladı.			
7.	Tür özelliklerine uygun olarak bir fabl yazdı.			
8.	Fablında benzetme ve kişileştirmeye yer verdi.			
9.	Yazdıklarını düzenledi.			
10.	Fablında duygu, düşünce ve görüşleri desteklemek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullandı.			
11.	Yazdıklarını paylaştı.			
12.	Fabline uygun resim yaptı.			

Öğretmenin notları:

Ek

Grup Oluşturalım

FABL ŞABLONU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

1. Fablda verilecek ders/öğüt:

2. Fablda yer alacak hayvan/hayvanlar ve özellikleri:

3. Fablda yer alacak hayvan/hayvanların teknolojik esin kaynağı olma yönü:

4. Düşüm bölümü planlaması:

5. Çözüm bölümü planlaması:

FABLİMİZİ YAZALIM

A large area of horizontal lines for writing a story.

FABLİMİZİ RESİMLEYELİM

Yaratıcı Yazma

40+40

Değişenler

Kazanımlar

DEO.T.5.2.9. Konuşmasında, belirlediği bir problemin çözümü ile ilgili fikirler üretir.

DEO.T.5.3.8. Okuma stratejilerini uygular.

Okuma stratejilerini (okuma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.5.3.15. Metinler arasında karşılaştırma yapar.

Metinlerin tema, konu, olay örgüsü ve karakterler açısından karşılaştırılması sağlanır.

DEO.T.5.3.17. Okudukları ile ilgili çıkarımlar yapar.

DEO.T.5.4.8. Bir metni yeniden yazar.

Araç-Gereçler

Ek 1'deki metin ve Ek 2'deki şablon

Yöntem ve Teknikler

Soru cevap, yaratıcı okuma, güdümlü yazma, balık kılıcı

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen Ek 1'deki metni ve Ek 2'deki şablonu öğrenci sayısı kadar çoğaltmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

? Öğretmen, "Sizce teknolojinin hayatımıza en önemli katkısı nedir?" sorusunu yöneltir. Öğrenciler soruyu cevapladıktan sonra öğretmen, "Teknolojinin zararları var mıdır? Varsa nelerdir?" sorularını sorar.

Keşfetme

🗨 Balık kılıcı tekniği kullanılarak teknolojinin zararları öğretmen tarafından tahtaya yazılır. Öğretmen bir balık kılıcı çizer ve balığın başına "Teknolojinin Zararları" yazar. Problemi oluşturan sebeplerle ilgili öğrencilere söz hakkı verir ve ana başlıklar belirlenir. Öğretmen balık kılıklarına belirlenen ana

sebepleri yazar. Her bir kılçık için beyin fırtınası yapılarak problemin sebebi olan etkenler bu şekilde belirlenir ve ana başlığın altına öğretmen tarafından yazılır. “Teknolojinin verdiği zararlara ne gibi çözümler bulabiliriz?” diye sorularak öğrencilerin cevapları alınır.

Açıklama

 Öğretmen Ek 1’deki iki metni öğrencilere dağıtarak sessiz okumalarını ister. Okuma bittikten sonra öğretmen metinlerin nasıl devam edebileceğini ve nasıl sonuçlanabileceğini sorar. Öğretmen öğrencilerin bu iki metin arasındaki benzerlikler ve farklılıklar konusunda konuşmalarını ve çıkarımlar yapmalarını sağlar.

Derinleştirme

 Öğretmen Ek 2’deki şablonu öğrencilere dağıtır ve günümüzden 200 yıl sonrasını hayal ederek yaşam şartları ve teknolojinin gelişimine göre Ek 1’deki “Günümüz” adlı metni yeniden yazmalarını ister. Yazılan metinler öğrenciler tarafından sesli okunur.

Değerlendirme

 Fabllar ve görseller birlikte sergilenir. Öğrenciler fabl ve görseller arasındaki uyumu değerlendirir.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

1. Bu çalışmada öğrendiklerim:

2. Bu çalışmadan önce doğru bildiğim yanlışlar:

3. Bu çalışmada başarılı olduğum bölümler:

4. Bu çalışmadaki öz eleştirim:

5. Bu çalışmanın bana ve çevreme etkisi:

EK 1

200 YIL ÖNCE

Sıcak bir gündü. Otlar sararmış değil de sanki alev almış gibiydi. Ahmet'in atı yorulmuş olmalıydı ki hareketleri ağırlaşmıştı. Ahmet, dinlenecek vakti olmasa da dere kenarında durmaya mecbur kaldı. Atı su içerken Ahmet de elini kalbinin üstündeki cebine götürüp emanetini yokladı. Mektup sanki uyuyordu. O da dere kenarına yaklaşıp elini suya daldırdı. Bir avuç suyu başına döküp serinlemek için eğilmişti ki mektup cebinden kayıp suya düşüverdi. Ahmet dehşet içinde suya atladı. Mektubu tutmaya çalışırken Ahmet'in hareketlerinden ürken atın kişnemeleri duyuluyordu. Neyse ki çok geçmeden mektubu yakaladı. Dereden çıktığında endişeliydi. Mürekkep su yüzünden dağıldıysa emaneti yerine ulaştırması bir işe yaramayacaktı. Bunun sonu bir felaket olabilirdi.

Neslihan YILDIZ

GÜNÜMÜZ

Hava asfaltı eritecek kadar sıcaktı. Ahmet, önce klimayı, sonra da bilgisayarını açtı. Durmadan, dinlenmeden çalıştı. Birkaç saat sonra işini neredeyse bitirmişti. Müdüre iletilmesi gereken raporları iş arkadaşlarından toplamış, birleştirmiş, bir bütün hâline getirmişti. İşinin bitmesine çok az kalmıştı. Dosyayı kaydetmeyi kendine hatırlattığında bilgisayarı yavaşlamış, ısınmaya başlamıştı. Dinlenecek vakti olmasa da bilgisayar soğutucusunu almak için masanın köşesine uzandı. Soğutucuyu çalıştırdıktan sonra bir bardak su içip serinlemek istedi. Tam bir yudum içmişti ki önce bilgisayardan bir cızırtı duyuldu, sonra bilgisayar hem sessizliğe hem de karanlığa gömüldü. Ahmet korku içinde bilgisayara baktı. Bilgisayarın açma kapama düğmesine bastı. Bilgisayar açılıyordu fakat Ahmet korku içindeydi. Eğer yazdıkları silindiyse onca çalışma bir işe yaramayacaktı. Bunun sonu bir felaket olabilirdi.

Neslihan YILDIZ

Ek 2

A large sheet of light green lined paper is centered on the page. It has a blue tab at the top center and a torn bottom edge. The paper is ruled with horizontal lines. There is a small horizontal line near the top of the paper, just below the blue tab.

Benim Şiirim

Kazanımlar

DEO.T.5.1.6. Dinleme stratejilerini uygular.

DEO.T.5.3.23. Metni yorumlar.

a) Yazarın bakış açısını fark etmeleri, olayları ele alışı şeklini yorumlamaları ve öğrencilerin metinle ilgili kendi bakış açılarını ifade etmeleri sağlanır.

b) Metin içeriğinin yorumlanması sırasında metinlerdeki örneklere ve ayrıntılara atıf yapılması sağlanır.

DEO.T.5.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

DEO.T.5.4.4. Belirli bir konuda özgün şiir yazar.

DEO.T.5.4.7. Yazdıklarını düzenler.

DEO.T.5.4.14. Yazdıklarını paylaşır.

Araç-Gereçler

Ek 1 Eskici, Ek 2 Şiir Çalışma Kâğıdı,
Şiir Değerlendirme Formu

Yöntem ve Teknikler

Yaratıcı Yazma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Ek'teki metin öğrenci sayısı kadar çoğaltılmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

? Öğretmen, öğrencilere “Hiç şiir yazdınız mı?” diye sorar. Öğrencilerin cevaplarını aldıktan sonra “Şiir yazmak için nelere ihtiyaç var?” sorusunu sorar. Öğrencilere “Şimdi size şiir yazmanın en kolay yolunu öğreteceğim.” der.

Keşfetme

Öğretmen öğrencilere Ek 1’de yer alan “Eskici” isimli hikâyeyi dağıtır. Öğrencilerden bu metni dikkatlice okumasını ve yorumlamasını ister. Bu metinde geçen anahtar kelimeleri sorar. Öğrencinin verdiği cevapları bir kâğıda yazar. Öğrencilerin çıkardığı anahtar kelimelerden yola çıkarak Ek 2’deki çalışma kâğıdını yönergelere göre doldurmalarını ister.

Açıklama

Öğretmen, öğrencilere şiir hakkında bilgi verir.

Derinleştirme

Ek 2’de öğrenciden önce metinden yola çıkarak anahtar sözcüklerle cümle kartları hazırlamasını ister. Örneğin metinden çıkarılan “dil” anahtar kelimesinden “Benim güzel dilim.” cümle kartı yazılabilir. Daha sonra öğrencilere yine Ek 2’yi kullanarak hazırladıkları cümle kartlarından yararlanarak özgün bir şiir yazmalarını söyler.

Öğrencilerden şiirlerini yazdıktan sonra konuya uygun bir görselle zenginleştirmelerini ister.

Değerlendirme

Öğrenciler şiirlerini okur. Şiirlerle çizimler arasındaki benzerlik tartışılır.

Değerlendirme

Şiir Değerlendirme Formu ile değerlendirme yapılır.

ŞİİR DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Maddeler		Evet	Kismen	Hayır
1.	Yazdığı şiire uygun başlık belirledi.			
2.	Şiirinde söz sanatlarından faydalandı.			
3.	Şiirinde yazım ve imla kurallarına uydu.			
4.	Şiirini zenginleştirmek için çizim, grafik ve görseller kullandı.			

ESKİCİ

(...)

Bir gün halası sokaktan bağırarak geçen bir satıcıyı çağırırdı.

Evin avlusuna sırtında çuval kaplı bir yayvan torba, elinde ufacık bir iskemle ve uzun bir demir parçası, dağınık kıyafetli bir adam girdi. Torbasında da mukavva gibi bükülmüş bir tomar duruyordu.

Konuştular; sonra önüne bir sürü patlak, sökük, parça parça ayakkabı dizdiler.

Satıcı, iskemlesine oturdu. Hasan da merakla karşısına geçti. Bu dört yanı duvarlı, tek kat, basık ve toprak evde öyle canı sıkılıyordu ki... Şaşarak, eğlenerek seyrediyordu: Mukavvaya benzettiği kalın deriyi iki tarafı keskin incecik, sapsız bıçağıyla keşişine, ağzına bir avuç çivi dolduruşuna, sonra bunları birer birer, İstanbul'da gördüğü maymun gibi avurdundan çıkarıp ayakkabıların altına çabuk çabuk mıhlayışına, deri parçalarını pis bir suya koyup ıslatışına, çanaktaki macuna parmağını daldırıp tabanlara sürüşüne, hepsine bakıyordu. Susuyor ve bakıyordu.

Bir aralık nerede kimlerle olduğunu keyfinden unuttu, dalgınlığından ana diliyle sordu:

— Çiviler ağzına batmaz mı senin?

Eskici başını hayretle işinden kaldırdı. Uzun uzun Hasan'ın yüzüne baktı:

— Türk çocuğu musun be?

— İstanbul'dan geldim!

— Ben de o taraflardan... İzmit'ten!

(...)

Dişsizlikten peltek çıkan bir sesle tekrar sordu:

— Ne diye düştün bu cehennem bucağına sen?

Hasan anladığı kadar anlattı.

Sonra Kanlıca'daki evlerini tarif etti; komşunun oğlu Mahmut'la balık tuttuklarını, anası doktora giderken tünele bindiklerini, bir kere de kapıya beyaz boyalı hasta otomobili geldiğini, içinde yataklar serili olduğunu söyledi.

(...)

Asıl konuşan Hasan'dı, altı aydan beri susan Hasan durmadan, dinlenmeden, nefes almadan, yanakları sevincinden pembe pembe, dudakları taze, gevrek, billur sesiyle biteviye konuşuyordu. Aklına ne gelirse söylüyordu. Eskici hem çalışıyor hem de ara sıra "Ha! Ya? Öyle mi?" gibi dinlediğini bildiren sözlerle onu söyletiyordu. Artık erişemeyeceği yurdunun bir deresini, bir rüzgârını, bir türküsünü dinliyormuş gibi hem zevkli hem yaslı dinliyordu; geçmiş günleri, kaybettiği yerleri düşünerek benliği sarsıla sarsıla dinliyordu.

Daha çok dinlemek için de elini ağır tutuyordu.

Fakat nihayet bütün ayakkabılar tamir edilmiş, iş bitmişti. Demirini topraktan çekti, kösesini dürdü, çivi kutusunu kapadı, çiriş çanağını sarmaladı. Bunları hep aheste aheste yaptı.

Hasan, yüreği burkularak sordu:

- Gidiyor musun?
- Gidiyorum ya, işimi tükettim.

O zaman gördü ki küçük çocuk, memleketlisi mini mini yavru ağlıyor... Sessizce, titreye titreye ağlıyor. Yanaklarından gözyaşları birbiri arkasına, temiz vagon pencerelerindeki yağmur damlaları dışarının rengini, geçilen manzaraları içine alarak nasıl acele acele, sarsıla çarpışa dökülürse öyle, bağrının sarsıntılarıyla yerlerinden oynayarak, vuruşarak içlerinde güneşli mavi gök, pırıl pırıl akıyor.

- Ağlama be! Ağlama be!

Eskici başka söz bulamamıştı. Bunu işiten çocuk hıçkıra hıçkıra, katıla katıla ağlamaktadır; bir daha Türkçe konuşacak adam bulamayacağına ağlamaktadır.

- Ağlama diyorum sana! Ağlama!

Bunları derken onun da katı, nasırlanmış yüreği yumuşamış, şişmişti, önüne geçmeye çalıştı ama yapamadı, kendisini tutamadı; gözlerinin dolduğunu ve sakallarından kayan yaşların Arabistan sıcağıyla yanan kızgın göğsüne bir pınar sızıntısı kadar serin, ürpertici döküldüğünü duydu.

Refik Halit KARAY

Ek 2

Şiir Çalışma Kâğıdı

Metinden Çıkarılan Anahtar Kelimeler:

Anahtar Kelimelerden Elde Edilen Cümle Kartları:

Cümle Kartlarından Yararlanılarak Yazılan Şiir:

Kripto Bulmaca

Kazanımlar

DEO.T.5.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

Yazma stratejilerini (yazma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.5.4.14. Yazdıklarını paylaşır.

- Öğrenciler yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul/sınıf panosunda veya güvenilir medya ortamlarında paylaşmaları için teşvik edilir.
- Yazma yarışmalarına katılmaları teşvik edilir.

Araç-Gereçler
Kâğıt, kalem, Ek Kripto Bulmaca

Yöntem ve Teknikler
Kripto Bulmaca Tekniği

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Ekteki bulmaca öğrenci sayısı kadar çoğaltılmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- Öğretmen, öğrencilere “Bulmaca çözmeyi sever misiniz?” ve “Hangi tip bulmacaları seversiniz?” sorularını yöneltir. Bulmaca çözenin faydaları hakkında öğrencilerin fikirlerini alır.

Keşfetme

- Öğretmen, öğrencilere daha önce öğrenci sayısı kadar çoğalttığı Ekteki kripto bulmacayı dağıtır. Öğrencilere kripto bulmacayla ilgili bilgi verir ve öğrencilerin kripto bulmacayı keşfetmelerini sağlar.

Açıklama

- Öğretmen, öğrencilerin bulmacayı verilen örnek kelimelerden hareket ederek çözmelerine yardımcı olur. Bulmacada soldan sağa ve yukarıdan aşağı anlamlı kelimeler vardır. Öğrenciler hem yukarıdan

aşağı hem sağdan sola manalı kelimelerin oluşmasını sağlamalıdır. Her rakam ve sayı bir harfi temsil etmektedir. Bulmacayı çözerken olası kelimeler düşünülüp en uygun olanı tercih edilmelidir. Bulmaca çözümünde rakamların hangi harfe karşılık geldiğinin çetelesinin tutulması bulmacanın çözümünde faydalı olacaktır. Bulmacanın içinde isimler ve fiil kökleri vardır. Öğrenciler bulmacayı çözerken buna dikkat etmelidir.

(SAB kelimesinin anlamı yoktur, bu sözcüğün bir anahtar kelime olduğu öğrencilere ifade edilebilir.)

Derinleştirme

 Bulmacanın çözümü öğrenciler tarafından gerçekleştirildikten sonra öğretmen kriptu bulmacanın doğru çözümünü öğrencilere okur. Öğrenciler cevaplarını kontrol ederler. Bulmacada hem yukarıdan aşağıya hem soldan sağa anlamlı kelimeler mevcuttur. Etkinliğin bu kısmında öğretmen, öğrencilerden bulmacanın içerisinden seçtikleri kelimeleri cümle içerisinde kullanmalarını ve bu cümlelerden mantıksal bütünlüğü olan bir paragraf oluşturmalarını ister. Paragraflar öyküleyici ya da bilgilendirici olabilir. Bulmacayı çözen öğrencilerin bulmacaları sınıf panosunda paylaşılır.

Değerlendirme

 Öğrencilerin yazdığı paragraflar mantık bütünlüğü ve dil anlatım açısından değerlendirilir.

Öz Değerlendirme Formu ile değerlendirme yapılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

1. Bu etkinlikte ne öğrendim?

2. Bu etkinlikte en çok keyif aldığım bölümler nelerdir?

3. Bu etkinlikte zorlandığım bölümler nelerdir?

4. Bu etkinliği tekrar yapacak olursam neleri farklı yapacağım?

4	16	25		8	6	8	26	8	4		14	8	29	8
8	12	5	24	29	8		8	4	8			10	8	26
R	A	H												
25	8	10		22	24	8	27	8	4		13		4	9
9	14	13	8	24		7			5	13	8	13	9	24
4		5	28		3		1	9	24	5	11			
	23	25		14	22	15	5	21	9		17	25	8	14
23	21		11	8	7	17		21		9		8	13	8
20	5	28	9	19		K	R	i	P	T	O		21	25
E	V	A	Z	E										
5	28	8	7	5		4		8	24				5	
		18			14	8	18		2	7	2	15	18	2
8	4	17	11		8	11	5		11	9		8	11	
24	8	6		8	7	17		11	22	29		8	24	9
22	4		9	4		18	8	16	4	8		19	9	19

A	B	C	Ç	D	E	F	G	Ğ	H	İ	I	J	K	L	M	N	O	Ö	P	R	S	Ş	T	U	Ü	V	Y	Z	

Cevap Anahtarı:

N	U	R		A	F	A	C	A	N		K	A	Y	A
4		25		8	6	8	26	8	4		14	8	29	8
A	Ç	E	L	Y	A		A	N	A			H	A	C
8	12	5	24	29	8		8	4	8			10	8	26
R	A	H		O	L	A	Ğ	A	N		B		N	İ
25	8	10		22	24	8	27	8	4		13		4	9
İ	K	B	A	L		Z			E	B	A	B	İ	L
9	14	13	8	24		7			5	13	8	13	9	24
N		E	V		P		J	İ	L	E	T			
4		5	28		3		1	9	24	5	11			
	Ö	R		K	O	M	E	D	İ		I	R	A	K
	23	25		14	22	15	5	21	9		17	25	8	14
Ö	D		T	A	Z	I		D		E		A	B	A
23	21		11	8	7	17		21		5		8	13	8
G	E	V	İ	Ş		K	R	İ	P	T	O		D	R
20	5	28	9	19		14	25	9	3	11	22		21	25
E	V	A	Z	E		N		A	L				E	
5	28	8	7	5		4		8	24				5	
		S			K	A	Ç		Ü	Z	Ü	M	S	Ü
		18			14	8	18		2	7	2	15	18	2
A	N	I	T		A	T	E		T	İ		A	T	
8	4	17	11		8	11	5		11	9		8	11	
L	A	F		A	Z	I		T	O	Y		A	L	İ
24	8	6		8	7	17		11	22	29		8	24	9
O	N		İ	N		S	A	U	N	A		Ş	İ	Ş
22	4		9	4		18	8	16	4	8		19	9	19

A	B	C	Ç	D	E	F	G	Ğ	H	İ	I	J	K	L	M	N	O	Ö	P	R	S	Ş	T	U	Ü	V	Y	Z
8	13	26	12	21	5	6	20	27	10	9	17	1	14	24	15	4	22	23	3	25	18	19	11	16	2	28	29	7

Meslekler ve Monologlar

Kazanımlar

DEO.T.5.4.12. Yazılarında kullandığı bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.

a) İnternet/yazılı (dergi/e-dergi, kitap/e-kitap, broşür, gazete vb.) kaynakların güvenilirliklerinin sorgulanması sağlanır.

b) Bilimsel çalışmalarda ağırlıklı olarak “edu” ve “gov” uzantılı sitelerin kullanıldığı vurgulanır.

DEO.T.5.2.2. Hazırlıksız konuşmalarını mantıksal bütünlük içerisinde yapar.

Konuşmasını konuşma kuralları çerçevesinde değerlendirmesi teşvik edilir.

DEO.T.5.1.11. Dinledikleriyle/izledikleriyle ilgili çıkarımlar yapar.

DEO.T.5.4.3. Farklı türlerde hikâye edici metin yazar.

Araç-Gereçler
İnternet, bilgisayar

Yöntem ve Teknikler
Soru cevap, not alarak yazma, güdümlü konuşma, empati kurarak dinleme, yaratıcı yazma

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

? Öğretmen, öğrencilere “İç ses ne demektir?” sorusunu sorar. Cevaplar alındıktan sonra “İnsanın iç sesi hangi durumlarda konuşur?” ve “İç sesimiz dışarıdan duyulsa ne olurdu?” sorularını yöneltir ve TDK sözlüğünden monolog kelimesinin anlamının bulunmasını ister.

Keşfetme

? Öğretmen tahtaya aşağıdaki metni yazar.

“İleride yapmak istediğiniz mesleği araştırdıktan sonra,

1. Seçtiğiniz mesleğin adını söylemeden o mesleğin tanımını yapın.
2. Bu mesleği neden seçtiniz?
3. Mesleğin zor yanları nelerdir?
4. Mesleğin en güzel yanı nedir?”

Öğretmen internet, basılı dergi, e-dergi, kitap, e-kitap, broşür, gazete vb. kaynakların güvenilirliklerine dikkat etmeleri gerektiğini; bilimsel çalışmalarda ağırlıklı olarak “edu” ve “gov” uzantılı sitelerin kullanıldığını vurgular ve araştırmalarında buna dikkat etmeleri gerektiğini söyler.

Öğretmen, öğrencilere araştırma yapmaları ve soruların cevaplarıyla ilgili kısa notlar almalarını söyler. Notlar okunur. Notlar okunduktan sonra öğrenciler hangi bilgi kaynaklarını kullandıklarını açıklar.

Açıklama

Öğretmen, öğrencilere “Sizce en zor meslek ya da meslekler nedir? Neden?” diye sorarak öğrencilerin meslekler ve zorlukları hakkında konuşmalarını sağlar. Aşağıdaki monolog öğretmen tarafından öğrencilere okunur. Okumadan önce öğrencilerden kendilerini monoloğu yazan kişinin yerine koyarak dinlemelerini ister.

Gişe Görevlisi

Her gün bu gişede sabahdan akşama kadar oturuyorum. Yanımdaki gişelerde de bir sürü insan oturuyor. Bazıları sadece oturuyor. Yanımdaki görevlinin önünde iki kişi var. Ben öyle miyim? En az on kişi ile güne başlıyorum. Elim de hızlıdır aslında. Yine de tüm sıra benim önümde. Görünüşümden mi, önümdeki camın temizliğinden mi bilmiyorum. Belki de güler yüzlü olmamdandır. Özensiz giyinsem olmaz. Yarın somurtayım, diyeceğim ama gülümsememeyi beceremem ki. Camı silmeyeyim, desem o kirli camı görmeye dayanmam. Anlaşıldı, bu iş böyle devam edecek. Düşünmeyi bırakıp sıradakini çağırayım bari.

Neslihan YILDIZ

Derinleştirme

Öğretmen aşağıdaki mesleklerden en az üç tanesini seçip monolog yazmalarını ister. Öğretmen öğrencilere isterlerse farklı bir meslek ekleyebileceklerini söyler.

1. Pilot
2. Öğretmen
3. Aşçı
4. Bilim insanı
5. Futbolcu
6. Ayakkabı tamircisi
7. Çilingir
8. Astronot
9. Kitapçı
10. Hemşire
11. _____

Öğrenciler monologları sesli okur.

Değerlendirme

Okunan monologlar tür, dil ve anlatım yönünden değerlendirilir.

Değerlendirme

Öz değerlendirme formu ile değerlendirme yapılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Ölçütler		Evet	Kısmen	Hayır
1.	Araştırmamda “edu” ve “gov” uzantılı güvenilir siteleri kullandım.			
2.	Konuşmamı konuşma kurallarına uygun yaptım.			
3.	Okunan monoloğu dinlerken empati kurdum.			
4.	Yazdığım monologlar mantıklı bir bütünlük içerisindedir.			
5.	Bu çalışmanın bana ve çevreme etkisini şöyle açıklayabilirim: <div style="border: 1px solid #ccc; padding: 5px; margin-top: 5px;"> <hr/><hr/><hr/><hr/> </div>			
6.	Bu çalışmayı tekrar yapmak isterim/istemem çünkü <div style="border: 1px solid #ccc; padding: 5px; margin-top: 5px;"> <hr/><hr/><hr/><hr/> </div>			

Çocuk Ülkesi

Kazanımlar

T.D.E.O.5.1.8. Dinlediklerini/izlediklerini eleştirel bakış açısıyla değerlendirir.

T.D.E.O.5.1.11. Dinledikleriyle/izledikleriyle ilgili çıkarımlar yapar.

T.D.E.O.5.2.3. Hazırlıklı konuşmalar yapar.

Öğrencilerin verilen ya da ilgi duyduğu bir konuda araştırma yapmaları ve bunu etkili bir şekilde sunmaları sağlanır.

T.D.E.O.5.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

T.D.E.O.5.4.2. Farklı türlerde bilgilendirici metin yazar.

T.D.E.O.5.4.3. Farklı türlerde hikâye edici metin yazar.

Araç-Gereçler
Ek Çocuk Ülkesi Metni

Yöntem ve Teknikler
Güdümlü konuşma, güdümlü yazma, seçici dinleme, yaratıcı yazma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Ek, öğrenci sayısı kadar çoğaltılmalıdır.

Çocuk Hakları Evrensel Beyannamesi etkinlikten önce hazırlanmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

Öğretmen, öğrencilere “Bir yeri ülke olarak adlandırabilmek için ne gibi şartlar olduğunu biliyor musunuz?” diye sorar. Şartların araştırılması için öğrencilere süre verilir. Öğrenciler araştırma sonucu elde ettikleri bilgileri not alır ve notlardan yararlanarak bir yerin ülke olarak adlandırılabilmesi için gerekli olan şartlar hakkında hazırlıklı bir konuşma yapar.

Keşfetme

Öğretmen, “Ülkemiz çocuklar tarafından yönetilse nasıl olurdu? Olumlu ve olumsuz yanları ne olurdu?” sorusunu sorar. Öğretmen, öğrencilere düşünceleri ve bu sorunun cevabını bilgilendirici bir paragraf olarak yazmaları için süre verir. Öğrenciler yazdıklarını okur.

Açıklama

Öğretmen, “Çocukların hakları var mıdır? Varsa bu haklar nelerdir?” diye sorar. Öğrencilerin cevapları alınır. Öğretmen, öğrencilere Çocuk Hakları Evrensel Beyannamesi’ni okur. Sözleşme maddelerinden en önemlilerinin hangileri olduğunu ve nedenini sorar.

Derinleştirme

Öğretmen, Ek’teki metni öğrencilere dağıtır ve soruların cevaplarını noktalı yerlere yazmalarını ister. Öğrenciler metinlerini okur. Metinler sunum olarak hazırlanabilir ya da dijital hikâyeye dönüştürülebilir.

Değerlendirme

Okunan metinler ve çizilen görsel değerlendirilir ve öğrenciye sebebi ile ilgili dönüt verilir.

	Çok İyi	Yeterli	Geliştirilebilir
A			
B			
C			
D			
E			
F			
G			

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Ölçütler		Evet	Kısmen	Hayır
1.	Araştırmamı tam olarak yaptım.			
2.	Sunumum araştırmamı kapsadı.			
3.	Denememde konunun olumlu ve olumsuz taraflarına değindim.			
4.	Çocuk hakları ile ilgili sözleşme maddelerini biliyorum.			
5.	Çocuk Ülkesi ile ilgili soruları cevapladım.			

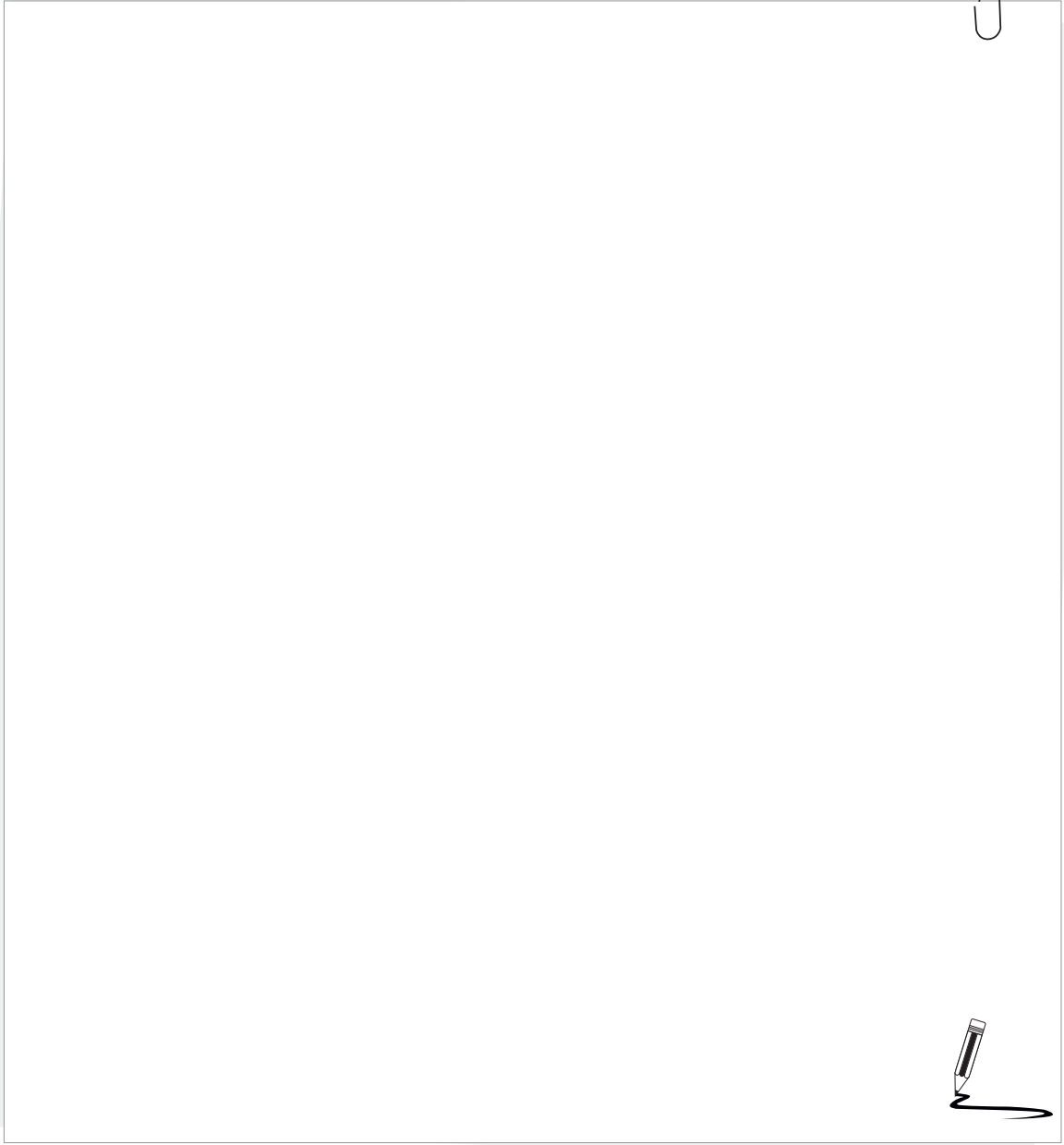
Ek

ÇOCUK ÜLKESİ

A) Okyanusun ortasında bir ada vardır. Bu adayı bir ağaç yönetmektedir. Adaya yetişkinlerin ayak basması yasaktır. Bu yüzden ada, Çocuk Ülkesi olarak adlandırılmıştır. Bu adaya geldiğin ilk gün çevrende neler gördün?

B) Adayı yöneten ağaç nasıl bir ağaç? Hangi özelliklere sahip?

C) Bu ülkenin bayrağını aşağıdaki kutuya çizin.

A large empty rectangular box with a thin black border, intended for drawing the flag of the country. The box is positioned in the upper half of the page. In the top right corner of the box, there is a small black paperclip icon. In the bottom right corner of the box, there is a small black icon of a pencil with a squiggle underneath it, indicating where to start drawing.

D) Bu ada ülkesini sen yönetseydin ülkede yaşayan çocuklar için hangi kuralları koyardın?

E) Ülkenin yemekleri hakkında bilgi verir misin?

F) Ülkenin geçim kaynağı hakkında bilgi verir misin?

G) Bu ülkeye neden yetişkinlerin girmesi yasak? Açıklar mısın?

Uzay Yolculuğu

Kazanımlar

DEO.T.5.2.4. Konuşma stratejilerini uygular.

DEO.T.5.3.3. Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur.

DEO.T.5.3.4. Okumasını akıcılık yönünden değerlendirir.

a) Öğrencilerin okumalarını hız ve doğruluk yönleriyle değerlendirmesi sağlanır.

b) Öğrencilerin eksiklikleri varsa gidermeleri üzerinde durulur.

DEO.T.5.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını araştırır.

Öğrencilerin kelimenin anlamını bağlamdan yola çıkarak tahmin etmeleri ve tahminlerini sözlükten kontrol etmeleri sağlanır.

DEO.T.5.3.7. Metindeki söz sanatlarını tespit eder.

DEO.T.5.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

Yazma stratejilerini (yazma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.5.4.3. Farklı türlerde hikâye edici metin yazar.

Araç-Gereçler

Ek 1 İlik Sivil Uzay Yolculuğu
Ek 2 Uzay Yolculuğu Çalışma Kâğıdı
Yaratıcı Okuma ve Yazma Değerlendirme
Formu

Yöntem ve Teknikler

Yaratıcı yazma, anlatım, soru cevap,
tartışma ve eleştirel okuma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Ek, öğrenci sayısı kadar çoğaltılmalıdır.

Çocuk Hakları Evrensel Beyannamesi etkinlikten önce hazırlanmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- ❓ Öğretmen, öğrencilere “Uzaya yolculuk yapmak ister miydiniz? Uzaya kimle seyahat etmek isterdiniz?” sorularını sorar. Verilen cevaplar nedenleri ile tartışılır.

Keşfetme

Öğrencilere Ek 1'deki "İlk Sivil Uzay Yolculuğu" isimli metni vererek okumalarını ister. Öğrencilerden okuma yaparken metnin türüne göre okumalarını, akıcılığa dikkat etmelerini, bilmedikleri kelimeleri bağlamdan yola çıkarak tahmin etmelerini ve söz sanatlarını bulmalarını ister. Daha sonra aşağıdaki soruları öğrencilere sorar:

1. Bir uzay yolculuğuna çıksaydınız neler hissederdiniz?
2. Uzay yolculuğundan dönüşte neler hissederdiniz?

Açıklama

Öğretmen, öğrencilere günlük hakkında bilgi verir. Günlük türünün özelliklerini öğrencilere anlatır.

Derinleştirme

Öğrencilerin verdiği cevapları değerlendirir. Daha sonra aşağıdaki görevlerden öğrencinin istediği bir veya daha çok görevi seçmesini ve yapmasını ister. Bu görevler için Ek 2'yi öğrencilere verir.

Öğretmen, öğrencilerden yönerge doğrultusunda soruları cevaplamasını ister. Öğretmen; serim, düğüm, çözüm bölümlerini kullanarak özgün bir günlük yazmalarını söyler.

Değerlendirme

Öğrenciler yazdıklarını paylaşır. Günlükler tür özelliklerine göre değerlendirilir.

Değerlendirme

Eleştirel Okuma ve Yazma Ürün Değerlendirme Formu ile değerlendirme yapılır.

Eleştirel Okuma ve Yazma Ürün Değerlendirme Formu

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih

Ölçütler		Evet	Kismen	Hayır
1.	Metin türünün özelliklerine uygun okuma yaptı.			
2.	Akıcı okuma yaptı.			
3.	Bağlamdan hareketle bilmediği kelimelerin anlamlarını buldu.			
4.	Metindeki söz sanatlarını buldu.			
5.	Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirledi.			
6.	Hikâye edici metin yazdı.			
7.	Hikâye unsurlarını (kişi, zaman, mekân, olay) kullandı.			
8.	Yazım ve imla kurallarına uydu.			
9.	Yazma stratejilerini uyguladı.			
10.	Hikâyelerinde serim, düğüm, çözüm bölümlerine yer verdi.			
11.	Konuşma stratejilerini uyguladı.			

İLK SİVİL UZAY YOLCULUĞU

Dünya onu Atılgan adlı uzay gemisinin kaptanı olarak tanımıştı. Uzay Yolu serisinin efsanevi oyuncusu William Shatner, bu kez setlerde değil gerçekten uzaya çıkıyor. Her yaştan milyonlarca hayranı olan usta aktörün yolculuğu için nefesler tutulurken 90 yaşında en büyük hayalini gerçekleştirecek olan Shatner böylelikle kırılması güç bir rekora da imza atmış olacak.

Uzay Yolu serisinde oynadığı unutulmaz Kaptan Kirk karakteriyle bilinen William Shatner, 90 yaşında uzaya çıkarak uzaya giden en yaşlı insan olma rekorunu kırmaya hazırlanıyor.

Yolculuk, Jeff Bezos'un uzay Turizm şirketi Blue Origin'in yeni New Shephard roketiyle yapılacak. 12 Ekim 2021'de gerçekleştirilmesi planlanırken olumsuz hava koşullarından ötürü bir gün ertelenen uçuş Türkiye saatiyle 18.00'de gerçekleştirilecek. Uçuşun tamamı internetten yayımlanacak.

Shatner, ilk olarak 1966'da ekranlara çıkan Uzay Yolu serisiyle dünyanın dört bir yanında geniş bir hayran kitlesi oluşturmayı başardı. Bu hayranlardan biri olan Bezos, Shatner'ı uzay yolcusu olmaya bizzat davet etti.

Yaklaşık 10 dakika sürecek olan yolculukta genellikle uzayın başlangıcı olarak kabul edilen 100 km irtifadaki Karman hattının üzerine çıkılıp yolcuların ağırlıksızlığı deneyimlemesi sağlanacak. Uçuş

tamamen otomatik olduğundan Shatner'ın hiçbir zaman geminin komutasını almasına gerek kalmayacak. Yolculukta ona bir Blue Origin yöneticisi ve iki biletli müşteri eşlik edecek.

Bu, temmuz ayında bizzat Bezos'un bindiği ilk uzay yolculuğundan sonra Blue Origin'in yaptığı ikinci mürettebatlı sefer olacak.

Görev öncesinde konuşan Shatner, "Bu yepyeni macera için heyecanlı ve endişeli, biraz gergin ve biraz korku içindeyim. Yüzümü pencereye yapıştırıp pencereden dışarı bakmayı planlıyorum. Uzayın enginliğine ve gezegenimizin olağanüstü mucizesine bakacak, evrendeki kuvvetlerle karşılaştırıldığında dünyamızın ne kadar narin olduğunu göreceğim." sözleriyle hislerini dile getirdi.

William Shatner, hayatını değiştireceğini beklediği bu deneyimin insanların gezegene daha iyi davranması gerektiğine olan inancını güçlendirmesini beklediğini ifade etti.

Arizona Eyalet Üniversitesinde Uzay ve Toplum profesörü Dr. Timiebi Aganaba'ya göre bu uçuşun sadece Uzay Yolu hayranları için önemli olmakla kalmayıp uzay turizmi meraklıları için de bir dönüm noktası niteliğinde olduğunu öne sürdü. "80-90 yaşında insanların uzaya çıkıyor olması, bunun için insanüstü bir astronot olmanız gerekmediğini göstermeye yardımcı oluyor." diyen Aganaba, sektörün geldiği noktayı takdir ettiğini dile getirdi.

(Basından)

EK 2

UZAY YOLCULUĞU

Bir uzay gemisinde olduğunuzu düşünün. Aşağıdaki görevleri tamamlayınız. Sizden istenen cevapları belirtilen alanlara yazınız.

1. Uzay gemisiyle yeni keşfedilen bir gezegene gideceğinizi hayal edin, gezegende ihtiyacınız olabileceğini düşündüğünüz nesnelere oluşan bir liste hazırlayın.

NOT: Keşfedilen bu gezegenin yaşam koşullarını düşünüp listenizi bu şartlara göre oluşturun.

2. Uzay yolculuğundan döndüğünüzü ve etrafınızı basın mensuplarının sardığını düşünün. Sizi merakla bekleyen insanlar için bir konuşma hazırlayın.

NOT: Keşfedilen gezegende 20 yıl kalmış olduğunuzu hayal ederek konuşmanızı hazırlayın.

Yukarıdaki maddelere verdiğiniz cevaplar doğrultusunda gezegendeki bir gününüzü anlatın.

Serim _____

Düğüm _____

Çözüm _____

Altı Cümle Altın Cümle

Kazanımlar

DEO.T.5.1.8. Dinlediklerini/izlediklerini eleştirel bakış açısıyla değerlendirir.

DEO.T.5.1.9. Dinledikleri/izlediklerindeki benzerlik veya farklılıkları sınıflandırır.

DEO.T.5.1.12. Dinlediklerini/izlediklerini karşılaştırır.

DEO.T.5.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

DEO.T.5.4.7. Yazdıklarını düzenler.

DEO.T.5.4.8. Bir metni yeniden yazar.

Öğrencilerin *değiştirme, kısaltma, uyarlama, yok etme, birleştirme ve zıtlıkları kullanarak bir metni yeniden yazmaları sağlanır.*

Araç-Gereçler
Ek Örnek Metin

Yöntem ve Teknikler
Eleştirel okuma, eleştirel dinleme, yaratıcı yazma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Ekteki metin öğrenci sayısı kadar çoğaltılmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

? Öğretmen, “Bana değerli olan nesnelere söyley misiniz?” diye sorar. Öğrencilerin değerli buldukları nesnelere tahtaya yazılır. Öğretmen, öğrencilere tahtaya yazılmış olan nesnelere herhangi birini daha değerli hâle getirmek için neler yapılabileceğini sorar.

Keşfetme

🗨️ Öğretmen, “Kurulan her cümle değerlidir fakat onun daha değerli olmasını istiyorsak bunu nasıl yapabiliriz?” diye sorar. Öğrenciler soruyu cevapladıktan sonra öğretmen, “Cümleleri neden daha değerli hâle getirmek isteriz?” diye sorar. Öğrencilerin fikirleri alınır.

Açıklama

 Öğretmen aşağıdaki metni okur:

Geçen yaz, akşam sahile gittim. Kimse yoktu. Denizle baş başa kaldım. Rüzgârın, dalgaların, martıların sesini duydum. Rüzgâr, çiçek ve iyot kokuyordu. Martılar şarkı söylüyor, dalgalar onlara eşlik ediyordu.

Öğretmen, “Şimdi metnin başka bir hâlini okuyacağım.” diyerek aşağıdaki metni okur.

Geçtiğimiz yaz gün batımında deniz kenarına gittim. Ortalıkta kimsecikler görünmüyordu. Denizle baş başa kalmanın o tatlı huzurunu derinden yaşadım. Kulağımda bir ninni gibiydi rüzgârın, dalgaların, martıların sesi. Rüzgâr uzak diyarların çiçek kokularını, denizin iyot kokusuna karıştıran bir esans ustası olmuştu. Martılar telaşlı şarkılarını söylerken dalgalar sanki enstrümanlarıyla onlara eşlik ediyordu.

 Öğretmen, öğrencilerden bu iki metni eleştirel bakış açısıyla değerlendirmelerini, her iki metindeki benzerliklerin ve farklılıkların neler olduğunu, cümlelerin nasıl daha değerli hâle getirildiğini sorarak benzerlik ve farklılıkları sınıflandırmalarını ister. Öğrenciler yazdıklarını paylaşır.

Derinleştirme

 Öğretmen, öğrencilerden bir cümle yazmalarını ve yazdıkları cümleyi daha değerli hâle getirerek yeniden yazmalarını ister. Öğretmen Ek'teki metni öğrenci sayısı kadar çoğaltıp öğrencilere dağıtır. Öğrencilerden metinleri daha önce verilen örnekler doğrultusunda yeniden yazmalarını ister.

Değerlendirme

Metinler sesli okunur. Öğrenciler metinlerini yazım kuralları ve noktalama işaretlerine göre gözden geçirir. A ve B bölümlerindeki cümleler öğrenciler tarafından karşılaştırılarak değerlendirme yapılır.

Değerlendirme

Eleştirel Okuma ve Yazma Ürün Değerlendirme Formu kullanılır.

Eleştirel Okuma ve Yazma Ürün Değerlendirme Formu

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Ölçütler		Evet	Kısmen	Hayır
1.	Dinlediklerini eleştirel bakış açısıyla değerlendirdi.			
2.	Dinlediklerini karşılaştırdı.			
3.	Metni istenilen şekilde yeniden yazdı.			
4.	Dinlediklerindeki benzerlik veya farklılıkları sınıflandırdı.			

Ek

Örnek

A

Küçük kedi yaramazdı. Hep yumaklara dolanırdı. Sonra kurtarılmak için miyavlayarak sahibini çağırırdı. Sahibi onu kurtarırdı. Zamanla yaramazlıkları azaldı. Oyundan vazgeçmedi ama yumaklara dolanmayı bıraktı.

B

Küçük kedi çok yaramazdı. Sahibinin rengârenk yumaklarına hep dolanırdı. Sonra her yerine dolanmış iplerden kendisini kurtarması için miyavlayarak sahibini çağırırdı. Sahibi onu gülümseyerek kurtarırdı. Büyüdükçe yaptığı yaramazlıklar azaldı. Oyun oynayıp eğlenmekten vazgeçmedi ama sahibinin yumaklarına dolanmayı bıraktı.

Yukarıdaki örnekten yola çıkarak aşağıda, A bölümlerinde verilmiş olan cümleleri zenginleştirip B bölümlerine yeniden yazınız.

A

Ayça uyandı. Pencereyi açtı. Bahçede bir köpek vardı. Köpek sevimliydi. Bahçeye koştu. Köpeği sevdi.

B

A

Maç bitiyordu. Herkes çok heyecanlıydı. Son dakikalardı. Hâlâ gol yoktu. Uzatmalarda bir oyuncu kaleye doğru koştu. Maçın ilk ve son golünü attı.

B

A

Gökay yürüdü. Zil çalıyordu. Sınıfa girdi. Ders başlamamıştı. Sevindi. Sırasına oturdu.

B

A

İlkbahar geldi. Karlar eridi. Çiçekler açtı. Göçmen kuşlar yuva yaptı. Arılar ve karıncalar ortaya çıktı. Çocuklar mutlu oldu.

B

A

Anne ve çocuk, şekerinin önünden geçtiler. Çocuk ağlamaya başladı. Şeker istedi. Annesi almadı. Annesi, çocuk şeker yerse yemek yiyemez, diye düşündü. Yemekten sonra yiyeceğine söz verince şekerini aldı.

B

A

Aşçı yemeği yapmaya başladı. Domatesleri soydu. Soğanları doğradı. Tavayı ocağın üstüne koydu. Yağı tavaya döktü. Soğanları tavada kavurdu.

B

A

Ali bir balık aldı. Yemini de aldı. Balığına isim buldu. Her sabah balığına yem verdi. Suyunu değiştirdi. Onunla ilgilendi.

B

Babaannemin Çocukluğu

Kazanımlar

DEO.T.5.3.8. Okuma stratejilerini uygular.

Okuma stratejilerini (okuma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.5.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

Yazma stratejilerini (yazma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.5.4.3. Farklı türlerde hikâye edici metin yazar.

a) Öğrencilerin zaman, mekân, şahıs ve olay unsurlarını belirlemeleri; hikâyenin serim, düğüm ve çözüm bölümlerinde anlatacaklarının taslağını oluşturmaları sağlanır.

b) Masal, fabl ve hikâye yazmaları sağlanır.

DEO.T.5.3.14. Metindeki hikâye unsurlarını analiz eder.

Olay örgüsünü, şahıs ve varlık kadrosunu, zamanı, mekânı, dil ve anlatım özelliklerini belirlemesi sağlanır.

DEO.T.5.3.16. Metnin ana fikri/ana duygusunu metinden kanıtlar göstererek belirler.

Araç-Çerçeler

Ek 1 Babaannemin Çocukluğu
Ek 2 Hikâye Çalışma Kâğıdı
Yaratıcı Yazma Değerlendirme Formu

Yöntem ve Teknikler

Yaratıcı yazma, soru cevap, anlatım

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Ek'teki metin öğrenci sayısı kadar çoğaltılmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- ! Öğretmen, öğrencilere “Arkadaşlarınızla hangi oyunları oynarsınız?” sorusu sorar. Öğrenciler verilen cevapları tahtaya yazar. Öğretmen, oyunların sokak ve bilgisayar oyunları şeklinde gruplandırılmasını sağlar.

Keşfetme

Öğrencilere Ek 1'deki "Babaannemin Çocukluğu" isimli metni vererek okumalarını ister. Daha sonra aşağıdaki soruları öğrencilere sorar.

1. Elektrik kesildiğinde neler hissedersiniz?
2. Elektriğin ve internetin olmadığı bir yerde yaşadığınızı düşünün. Neler yaptınız?

Öğrenciler metinde geçen olayı tartışır. Öğretmen, öğrencilere metnin ana fikrini ve yardımcı fikirlerini sorar.

Açıklama

Öğretmen, öğrencilerin verdiği cevapları değerlendirir, öğrencilere hikâye edici metinlerin özellikleri hakkında bilgi verir. Öğretmen, öğrencilerden metnin serim, düğüm, çözüm bölümlerini bulmalarını ister.

Derinleştirme

Öğrencilere Ek 2 görev formunu dağıtır. Formdaki görevlerden birini seçmelerini ister. Yönergeler doğrultusunda soruları cevaplamalarını ister. Öğrencilere serim, düğüm, çözüm bölümlerini kullanarak özgün bir hikâye, masal ya da fabl yazmalarını söyler.

Değerlendirme

Öğrencilere yazdıkları metinler okutulur. Metinler tür özelliklerine göre değerlendirilir.

Değerlendirme

Yaratıcı Yazma Ürün Değerlendirme Formu ve Etkinlik Değerlendirme Formu ile değerlendirme yapılır.

Yaratıcı Yazma Ürün Değerlendirme Formu

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Ölçütler		Evet	Kısmen	Hayır
1.	Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirledi.			
2.	Hikâye edici metin yazdı.			
3.	Hikâye unsurlarını (kişi, zaman, mekân, olay) kullandı.			
4.	Yazım ve imla kurallarına uydu.			
5.	Yazma stratejilerini uyguladı.			
6.	Yazılarında serim, düğüm, çözüm bölümlerine yer verdi.			
7.	Yazdıklarını zenginleştirmek için çizim, grafik ve görseller kullandı.			
8.	Web 2.0 araçlarını amacına uygun kullandı.			
9.	Görselleri hikâyeye uygun seçti.			

Etkinlik Değerlendirme Formu

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih

Ölçütler		Evet	Kısmen	Hayır
1.	Dinlediklerini eleştirel bakış açısıyla değerlendirdi.			
2.	Dinlediklerini karşılaştırdı.			
3.	Metni istenilen şekilde yeniden yazdı.			
4.	Dinlediklerindeki benzerlik veya farklılıkları sınıflandırdı.			

BABAANNEMİN ÇOCUKLUĞU

Akşamları bizim evde hayat birbirinin aynısıdır. Ben tabletimle oynarım, kardeşim oyun konsolunun başındadır. Annem ve babam televizyon izler. Babaannem ise bizlere kazak, patik örür. Anlayacağınız eve bir sessizlik hâkimdir. O akşam beklenmedik bir olay oldu ve elektrik kesildi. İnternet gittiği için tablet bir işe yaramaz hâle geldi. Gökçe'nin de televizyonu kapandı. Bir süre elektrik gelir diye bekledik ama gelmedi. Elektrik ve internet yokken ne yapacağımızı bilmiyorduk. Gökçe babaannemin yanına gitti. "Elektrik olmaması çok sıkıcı. Eskiden elektrik yokken ne yapardınız?" diye sordu. Babaannem "İnternet ve elektrik yokken sokaklarda oynardık. Saklambaç, körebe, beştaş, yedi kule, çelik çomak gibi oyunlar oynardık. Çok keyifliydi bu oyunlar, hiç sıkılmazdık." dedi. Bu oyunları ilk kez duyuyorduk. Gökçe, "Haydi, oynayalım!" dedi. Oyunları evde karanlıkta oynayamazmışız. Aklıma bir soru takıldı. "O zaman karanlıkta geceleri ne oynardınız?" diye sordum. Babaannem biraz durdu. "Benim de yaşlı bir babaannem vardı, tüm ev halkını başına toplar, bize masal anlatırdı." dedi. Masalı duyunca çok heyecanlandık. "Bize bir masal anlatsana babaanne!" dedik. Babaannem masalı anlatmaya başladı. O masalı anlattı, biz masalı yaşadık.

Evvel zaman içinde kalbur saman içinde, uzaklarda çok uzaklarda, taaa Kaf Dağı'nın ardında bir ülke varmış. Bu ülkede iki kız yaşarmış. Birinin adı Zehra, diğerinin adı Gökçe'ymiş. Bu kızlar çok sıkılırlarmış.

Ne yapacaklarını bilemez, üzgün üzgün otururlarmış. Durmadan yapacak bir şey olmadığından şikâyet ederlermiş. Bir gün kapıları çalmış. Kapıyı açmışlar. Gelen komşularıymış. Kızlarının çeyizi için halı dokuduklarını ama yetiştirmek için yardıma ihtiyaçları olduğunu söylemiş. Bizim kızlar zaten sıkılıyormuş, hemen kabul etmişler. Halı dokumaya başlamışlar. Gülmüşler, eğlenmişler, oynamışlar. Ertesi gün yine kapıları çalmış, bu sefer kapıyı çalan diğer komşularıymış. Çam fidanı dikeceğini ama tek başına başaramadığını söylemiş. Bizim kızlar yardıma gitmiş; birlikte fidan dikmiş, gülmüş, eğlenmişler. Ertesi gün daha sıkıldım demeye vakit kalmadan kapıları çalmış, kapıdaki bir başka komşusuymuş. Akşama bütün komşuları yemeğe davet edeceğini, yemek yaparken yardıma ihtiyacı olduğunu söylemiş. Bizim kızlar koşup yardım etmişler. Gülmüş, eğlenmiş, yemiş, içmişler. Bir başka gün sabah kalkınca annesi bugün pekmez yapacağız, demiş. Kızlar üzüm toplamaya başlamış ama bir türlü üzümü bitiremiyorlarmış. Ne yapacağız diye düşünürken bütün komşuları koşup yardıma yetişmiş. Birlikte üzümleri toplayıp pekmezi yapmışlar. Yardım etmenin keyfine varmışlar.

Babaannem masalı bitirmişti. Tam o sırada elektrikler geldi. Gökçe koşup odanın lambasını kapattı. Babaanne, "Bir masal daha anlatır mısın?" dedi. Bu, uzun zamandır yaşadığımız en mutlu akşamdı.

Mustafa YOĞURTÇU

EK 2

ZAMAN MAKİNESİ

Bir zaman makinesinde olduğunuzu düşünün. Aşağıdaki görevlerden birini seçin. Sizden istenen sorulara vereceğiniz cevapları belirtilen alana yazın.

1. Zaman makinesiyle 100 yıl öncesine gittiğinizi düşünün. Gittiğiniz dönemdeki yaşam şartlarını gözlemleyerek şimdiki zamanla farklarını aşağıdaki boşluğa yazın.

2. Zaman makinesiyle 100 yıl sonrasına gittiğinizi düşünün. Gittiğiniz dönemdeki yaşam şartlarını gözlemleyerek şimdiki zamanla farklarını aşağıdaki boşluğa yazın.

Yukarıdaki görevlere verdiğiniz cevaplar doğrultusunda 100 yıl öncesi veya sonrası, yaşamdaki değişiklikleri seçerek bir hikâye, masal ya da fabl yazın. Yazınızı yazarken yazım kurallarına dikkat edin. Yazdığınız bu eserleri dijital hikâye yazma araçlarını kullanarak görsellerle zenginleştirin.

Serim _____

Düğüm _____

Çözüm _____

Yaratıcı Dinleme/İzleme

40+40 40+40

Çözümün Parçasıyım

Kazanımlar

- DEO.T.5.1.1. Dinlediği/izlediği metnin görseli, içeriği ve başlığı arasındaki ilişkiyi analiz eder.
- DEO.T.5.1.2. Dinlediklerini/izlediklerini çözümlenmeye yönelik sorular sorar.
- DEO.T.5.1.5. Dinledikleri/izlediklerine yönelik sorulara kanıt göstererek cevap verir.
- DEO.T.5.1.7. Dinledikleri/izledikleriyle ilgili sorunlara ilişkin çeşitli çözümler üretir.
- DEO.T.5.1.13. Dinlediklerini/izlediklerini özetler.
- T.D.E.O.5.1.14. Dinlediklerindeki/izlediklerindeki iddiaları ve bu iddialarla ilgili varsayımları belirler.
- T.D.E.O.5.1.15. Dinlediklerinde/izlediklerinde öne sürülen fikirleri kanıtlara dayanarak sorgular.
- T.D.E.O.5.1.16. Dinledikleri/izledikleri medya metinlerinde geçen toplumsal sorunları belirler.
- T.D.E.O.5.1.17. Dinlediklerinde/izlediklerinde verilen problemin çözümüne ilişkin proje taslağı hazırlar.
- T.D.E.O.5.4.11. Bilimsel süreçleri dikkate alarak proje önerisi yazar.

- a)** Proje konusunun problemlerini, neden çözümlenmesi gerektiğini, nasıl çözümleneceğine dair kanıt gösterme konusunda öğrencilerin değişik kaynaklardan araştırma yapmaları sağlanır.
- b)** Projesini kabul ettirmek için ikna edici metinler yazmaları teşvik edilir.

Araç-Gereçler

İnternet, bilgisayar vb. donanım, kâğıt, kalem,
Ek proje öneri formu

Yöntem ve Teknikler

Soru-cevap, eleştirel dinleme, yaratıcı
dinleme, beyin fırtınası, araştırma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen çevre sorunları, türleri ve kirliliğe bağlı olarak ortaya çıkan sorunlar hakkında ön bilgi sahibi olmalıdır. Derse girişte öğrencilere anlatmak için deniz, çevre, gürültü kirliliği gibi bir olayı içeren kurgu yapmış olmalıdır. Öğrencilerin dinleme/izleme ve araştırma yapabilmesi için internet, bilgisayar, akıllı tahta, hoparlör gibi donanım hazırlanmış olmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

Öğretmen, öğrencilere çevre, deniz, gürültü kirliliği konularından biriyle ilgili olarak yaşadığı bir olay ya da bir kurgu anlatır. Bu anlatım kirlilik sebebiyle yaşanmış olumsuz bir olayı içermelidir.

Sonrasında ise öğrencilere, “Siz çevre, deniz, gürültü kirliliği gibi herhangi bir kirlilik yüzünden sorun yaşadınız mı? Ne yaptınız?” şeklinde sorular sorar. Tüm öğrencilerin cevap vermesini sağlar.

Öğrencilere çevre ve kirlilik türleri ile ilgili bir etkinlik yapılacağı, şu andan itibaren “Çevre Koruyucusu” olarak çalışacakları bilgisini verir.

Etkinlikte dinlediği/izlediği metinlerin görseli, içeriği ve başlığı arasındaki ilişkiyi analiz etmeleri gerektiğini belirtir.

Keşfetme

Öğretmen, “Kirliliğin türleri var mıdır?” sorusunu sorar. Öğrencilerin beyin fırtınası yapmasını ve fikirlerin tartışılarak değerlendirilmesini sağlar. Bu aşamada öğrencilerin kanıtlar göstererek cevap vermesini desteklemelidir.

Öğretmen, öğrencilere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan çevre ve gürültü kirliliği videolarının karekodlarını okutur ve öğrenciler videoları izler.

Öğretmen, öğrencilerin çevre, deniz, gürültü kirliliği konusunda kendilerinin veya yakınlarının herhangi bir etkisi ya da katkısı olup olmadığını sorgulamalarını, duygu ve düşüncelerini paylaşmalarını ister.

Çevre

Gürültü kirliliği

Açıklama

Öğretmen, insanoğlunun yaşadığı çevre konusunda daha duyarlı olması ve daha özenli davranması gerektiği, maalesef günümüzde şikâyet ettiğimiz pek çok olumsuz durumun sebebinin yine bizler olduğunu belirterek karasal atıklar sebebiyle meydana gelen deniz kirliliği videosunun karekodunu okutur ve öğrencilerin videoyu izlemesini sağlar. Daha sonra dinlediklerindeki/izlediklerindeki iddiaları ve bu iddialarla ilgili varsayımları belirlemelerini ister.

Deniz kirliliği

İklim değişikliği

Öğretmen iklim değişikliği ile ilgili videonun karekodunu okutur, öğrencilerin videoyu izlemesini ve bu esnada öne sürülen fikirleri kanıtlara dayanarak sorgulamalarını sağlar.

Derinleştirme

🔍 Öğretmen, öğrencilere çevre sorunlarının sebebi olan insanoğlunun, çözümü de yine kendisinin bulabileceğini belirterek çevre sorunlarından istedikleri birisine yönelik çözüm önerileri geliştirmelerini ister. Öğrenciler, çözüm önerilerine yönelik proje öneri taslağını EK’te verilen Proje Öneri Formuna uygun olarak hazırlar.

Bu kapsamda öğrencilerin öncelikle problemi belirlemesi gerekmektedir. Sonrasında ise problemin neden çözülmesi gerektiği, nasıl çözümlenebileceği konularında kaynaklardan araştırma yapmalarına fırsat vermeli, öğrencilere ortam hazırlamalıdır.

! Öğretmen, bilimsel süreçler ile ilgili olarak rehberlik etmelidir.

Değerlendirme

🗨️ Hazırlanan proje önerileri birlikte incelenerek değerlendirilir.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Maddeler	Evet	Kısmen	Hayır
1. Etkinliğe aktif olarak katılım sağladım.			
2. Dinlediğim/izlediğim metinlerin görseli, içeriği ve başlığı arasındaki ilişkiyi analiz ettim.			
3. Dinlediklerimi/izlediklerimi çözümlenmeye yönelik sorular sordum.			
4. Dinlediklerime/izlediklerime yönelik sorulara kanıt göstererek cevap verdim.			
5. Dinlediklerimle/izlediklerimle ilgili sorunlara ilişkin çeşitli çözümler ürettim.			
6. Dinlediklerimi/izlediklerimi özetledim.			
7. Dinlediklerimdeki/izlediklerimdeki iddiaları ve bu iddialarla ilgili varsayımları belirledim.			
8. Dinlediklerimde/izlediklerimde öne sürülen fikirleri kanıtlara dayanarak sorguladım.			
9. Dinlediğim/izlediğim medya metinlerinde geçen toplumsal sorunları belirledim.			
10. Dinlediklerimde/izlediklerimde verilen problemin çözümüne ilişkin proje taslağı hazırladım.			
11. Bilimsel süreçleri dikkate alarak proje önerisi yazdım.			

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Bu etkinlikte zorlandığım kısım:

3. Bu etkinlikte en kolay yaptığım kısım:

4. Bu etkinliği yeniden yapsam nelere dikkat ederim?

Öğretmenin notları:

Ek

Proje Başlığı

Özet

Anahtar Kelimeler

Literatür Özeti (Giriş)

Amaç

Araştırma Sorusu ve/veya Hipotez

Yöntem

Bulgular

Sonuç

Öneriler

Kaynaklar

Özel Yetenekli Öğrenciler için
DESTEK EĞİTİM ODASI
ETKİNLİKLERİ

► **6. SINIF**
TÜRKÇE

1915 Çanakkale'ye Yolculuk

Kazanımlar

DEO.T.6.1.3. Dinledikleri/izlediklerine yönelik sorulara kanıt göstererek cevap verir.

DEO.T.6.1.11. Dinlediklerini/izlediklerini özetler.

DEO.T.6.4.3. Farklı türlerde hikâye edici metin yazar.

Öğrencilerin anlatımın türü ve konusuna göre gerçekçi veya hayalî öğeleri tasarlama, uyumlu bir zaman ve mekân kurgusu yapmaları, serim, düğüm ve çözüm bölümlerine yer vermeleri sağlanır.

DEO.T.6.4.14. Yazdıklarını paylaşır.

Öğrencilerin yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul/sınıf panosunda veya güvenilir medya ortamlarında paylaşmaları teşvik edilir.

Araç-Gereçler

Çanakkale Savaşları belgeseli, Çanakkale şehitlerine ait mektuplar

Yöntem ve Teknikler

Araştırma, tartışma, soru-cevap, not olarak dinleme, zihin haritası

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen Hey Onbeşli türküsünü dinlemeye hazır hâle getirir.

Çanakkale Savaşları belgeselini izlemeye hazır hâle getirir.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

? Öğretmen, öğrencilere Hey Onbeşli türküsünü dinletir. Türkü bittikten sonra türküde geçen “Hey onbeşli” ifadesinin ne anlama geldiğini, neden adının Hey Onbeşli olduğuna dair öğrencilerden tahminler alır. Ardından öğrencilere, “Türküyü dinlerken neler hissettiniz?” diye sorar.

Keşfetme

📺 Öğretmen, Çanakkale Savaşları ile ilgili bir belgesel izletir. Belgeseli izlerken öğrencilerin notlar almalarını sağlar. Belgeselde izlediklerinin üzerlerinde bıraktığı etkiyi türkü ile ilişkilendirerek açıklamalarını ister.

Açıklama

Öğretmen mektup türü hakkında bilgi verir. Çanakkale şehitlerine ait mektuplardan birkaçını sınıf içinde okur. Sosyal medyada gönderiler hazırlamak için Web 2.0 araçlarını nasıl kullanabileceklerini anlatır.

Derinleştirme

Öğretmen öğrencilere, izledikleri belgeselden hareketle neler hissettiklerini sorar. O dönem öğrencilerin kara tahtaya “Hocam biz Çanakkale’ye gidiyoruz Allah’a ısmarladık.” yazarak cepheye koştuklarını ifade eder. Çanakkale Şehitlerinin mektuplarından örnekler okur. Daha sonra, izledikleri belgeselden ve dinledikleri mektuplardan yola çıkarak, bir hikâye edici metin yazmalarını ister. Hikâye öncesinde öğretmen, öğrencilere cephede savaşan bir asker ya da cepheden yol gözleyen bir anne baba duygusuyla hislerini satırlara dökmelerini sanki cephedeymiş gibi düşünerek, mektup yazmalarını ve yazdıkları mektupları çizgilerle anlatan bir resim çizmelerini ister.

Öğretmen, tahtaya “İstiklalden İstikbale Çanakkale!” yazarak, öğrencilere verilen dosya kâğıtlarına akıllarına gelen her şeyi yazı, görsel renk vb. kullanmalarını isteyerek zihin haritası oluşturmalarını sağlar.

İsteğe bağlı olarak Web 2.0 araçları ile zihin haritası oluşturmaları sağlanabilir.

Öğrencilerden, Çanakkale Şehitlerine minnettarlıklarını ve teşekkürlerini iletmeleri amacıyla Web 2.0 araçlarını kullanarak gönderi hazırlamalarını ister.

Değerlendirme

Öğrencilerin yazdıkları mektuplar okutulur, mektup türünün özelliklerine göre öğrencilerle birlikte değerlendirilir ve panoda sergilenir.

Ek Etkinlik Önerisi: Çanakkale cephesinde yaşananları, şehit askerlerin evlerine yazdıkları mektuplardan hareketle kısa metrajlı film çalışması yapılabilir.

Değerlendirme

Kontrol Listesi kullanılır.

KONTROL LİSTESİ

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Maddeler		Evet	Kismen	Hayır
1.	Dinlediklerine/izlediklerine yönelik sorulara kanıt göstererek cevap verdi.			
2.	Dinlediklerinin/izlediklerinin ana fikri/ana duygusunu kanıtlar göstererek belirledi.			
3.	Dinlediklerini/izlediklerini özetledi.			
4.	Yazılarını hikâye ve mektup türü yazım kuralları çerçevesinde yazdı.			
5.	Yazısında yazım ve noktalama kurallarına uydu.			

HEY ONBEŞLİ

Hey onbeşli onbeşli
Tokat yolları taşlı
Onbeşliler gidiyor
Kızların gözü yaşlı
Aslan yârim kız senin adın Hediye
Ben dolandım sen de dolan gel beriye
Fistan aldım endazesini on yediye
Gidiyom gidemiyom
Az doldur içemiyom
Sevdiğim pek gönüllü
Koyup da gidemiyom

Uzayda Yatırım Yapıyorum

Kazanımlar

DEO.T.6.2.3. Hazırlıklı konuşmalar yapar.

Öğrencilerin verilen ya da ilgi duyduğu bir konuda araştırma yapmaları ve bunu etkili bir şekilde sunmaları sağlanır.

DEO.T.6.2.4. Konuşma stratejilerini uygular.

Konuşma stratejilerini (konuşma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.6.2.12. Konuşmasının içeriğini zenginleştirir.

Bir konuşmanın deyim, atasözü, vecize, terim, alıntı, kısa hikâye, anı, şiir fıkra vb. unsurlarla zenginleştirebileceği vurgulanır.

DEO.T.6.4.1. Yazma stratejilerini uygular. Yazma stratejilerini (yazma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.6.4.7. Yazılarında bir problemin çözümüne yönelik sıra dışı fikirler üretir.

DEO.T.6.4.10. Araştırmalarının sonuçlarını yazılı olarak sunar.

Araç-Gereçler

Bilgisayar, etkileşimli tahta, A4 kâğıdı

Yöntem ve Teknikler

Soru-cevap, SCAMPER (yönlendirilmiş beyin fırtınası), araştırma, hazırlıklı konuşma, anlatım, serbest çağrışım tekniği

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen SCAMPER tekniği konusunda bilgi sahibi olmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

? Öğretmen öğrencilere, “Uzaya yerleşim yeri kurulsa öncelikli ekonomik sektörler ve faaliyetler neler olabilir?” sorusunu sorar. Alınan cevaplar tartışılır ve değerlendirilir.

Keşfetme

Öğretmen, öğrencilere “ ‘Uzayda yatırım’ ifadesinin size çağrıştırdığı kavramları yazınız.” der. Daha sonra öğrencilere aşağıdaki soruları sorar ve öğrencilerin problem durumu üzerinde fikir yürütmelerini ister.

1. Kaç kavram hatırladınız?
2. Bu kavramlardan hangilerini arkadaşlarınızın hatırlamadığını düşünüyorsunuz? (+) İşareti ile işaretleyiniz. Bir kesir çizgisi çiziniz; pay kısmına kimsenin hatırlamadığı kavramlarınızı, payda kısmına da yazdığınız toplam kavram sayısını yazınız. Bölme işlemini yapıp sayıyı ondalık sayı olacak şekilde belirtiniz.
3. Size göre kavramlarınızdan hangileri uzayda ticaret ile en az ilgili görünüyor, siz nasıl bir ilgi kurdunuz?
4. Hangi kavramı pek çok yönü ile uzayda yatırım yapmak ile ilişkilendirip açıklamak istersiniz?

Açıklama

Öğretmen, öğrencilere SCAMPER tekniğinin yeni fikirlerin ortaya konulmasında belirlenen metotların listelenmesini sağladığını bu yöntemin kullanılması için üzerinde durulan problemin özelliklerinin listelenmesi gerektiğini anlatır.

Derinleştirme

Öğretmen, öğrencilerden aşağıdaki soruların cevabını içeren bir araştırma raporu hazırlamalarını ister.

1. Dünya yerine uzayda yatırım yapılsaydı neler olurdu?
2. Dünyadaki yatırım araçları ile uzaydaki yatırım araçlarını birleştiresek nasıl olurdu?
3. En büyük yatırım merkezi uzayda olsa ne olurdu?
4. Uzayda yatırım yapacak en güçlü ülke sizin ülkeniz olsa ne olurdu?
5. Yatırım araçları yerine uzayda neler olurdu?
6. Uzayda yatırım yapılmasaydı ne olurdu?
7. Uzayda yatırım, takas sistemi ile uygulansa nasıl olurdu?

Öğrenciler hazırladıkları raporları sunar.

Değerlendirme

Sunumlar bittikten sonra öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplar tartışılır. Araştırma raporlarının genel bir değerlendirmesi yapılır.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Neyi iyi yaptım? Neden?

3. Bu etkinlikte zorlandığım bölümler:

4. Bu etkinlikte severek yaptığım bölümler:

5. Aynı çalışmayı bir kez daha yapsam nelere dikkat ederim?

Bilin bakalım, Ben Neyim?

Kazanımlar

DEO.T.6.1.1. Dinleme stratejilerini uygular.

Dinleme stratejilerini (dinleme öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.6.4.6. Yazılarında söz sanatlarını kullanır.

DEO.T.6.4.14. Yazdıklarını paylaşır.

Araç-Gereçler

A4 kâğıdı, renkli boya kalemleri, meyve görselleri, Ek'te Örnek Bilmece metni

Yöntem ve Teknikler

Soru-cevap, Anlatım, Eğitsel Oyun, Güdümlü Yazma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen etkinlikte kullanılacak meyve görsellerini hazırlamalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

 Öğretmen, dinlemenin önemi konusunda telkin ve yönlendirmelerde bulunarak öğrencileri güdümlü dinleme konusunda istekli hâle getirir. Sonrasında ise bilmece kavramı üzerinde durur, bilmecelerin soruları eğlenceli hâle getirdiğini belirtir. Akıllı tahtada yansıttığı veya renkli çıktı olarak aldığı meyve görsellerini işaret ederek: “Çocuklar, bugün dersimize meyve ve sebzeleri misafir edeceğiz, hepiniz onları yakından tanıyorsunuz. Sofralarımızın rengi, damağımızın tadı tuzudurlar. Bu bakımdan oldukça keyifli bir süreç sizi bekliyor!” der. Ek'te verilen meyve ve sebze konulu bilmeceleri öğrencilere okur, onlardan bilmecelerin cevaplarını bulmalarını ister.

Keşfetme

 Bu bilmecelerde geçen meyvelerin diğerlerinden ne gibi farklılıklara sahip olduğu sorulur. Öğrencilerin bu konuda düşünmeleri ve “Bizim meyvelerimiz tıpkı insanlar gibi konuşuyor.” yargısına ulaşmaları sağlanır.

Açıklama

Sonrasında öğrencilerden en sevdiği meyve veya sebzenin bilmece yoluyla anlatmaları istenir. Bu bilmeceleri oluştururken meyve ve sebzelerin çeşitli özelliklerden yararlanabilecekleri belirtilir:

1. Tadı (tatlı, ekşi, mayhoş, acı)
2. Rengi
3. Büyüklüğü
4. Çekirdekli olup olmadığı
5. Çekirdeğinin özellikleri (sert, yumuşak, küçük, büyük)
6. Kabuğunun özellikleri (ince, kalın, yenilebilir, yenilemez)
7. Nerede yetiştiği (ağaçta, yerde, yer altında)
8. Nerede kullanılabileceği (yemek, tatlı yapımı)
9. En çok nerede (şehir/ülke) yetiştirildiği
10. Hangi vitaminleri içerdiği
11. Bu vitaminlerin sağlığımıza olan faydası

Derinleştirme

Belirtilen konuyla ilgili özgün bilmeceler oluşturulur. Yazılan bilmeceler sınıf ortamında sorulur. Bu bilmecelerde geçen söz sanatları tespit edilir. Örneğin, meyve veya sebzelerin konuşurulmasının kişileştirme ve konuşurma sanatlarına örnek olduğu belirtilir.

Bütün öğrenciler bilmecelerini paylaştıktan sonra onu meyve görseliyle tamamlarlar. Resimli bilmeceler sınıf ortamında sergilenir.

Değerlendirme

Etkinlik sonunda aşağıdaki sorular üzerine konuşulur.

1. Bilmece nedir?
2. Bilmece yoluyla söz sanatlarını kavramak mümkün müdür?

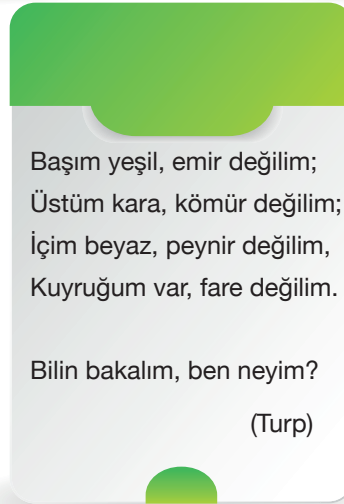
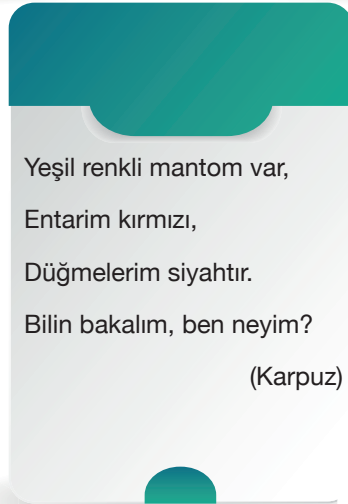
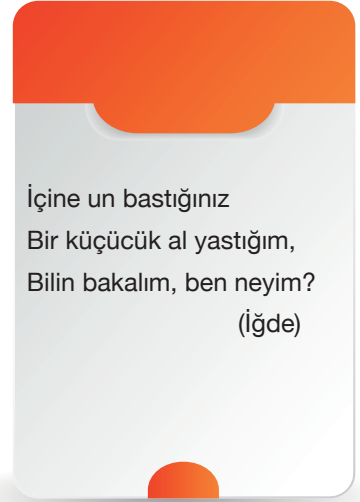
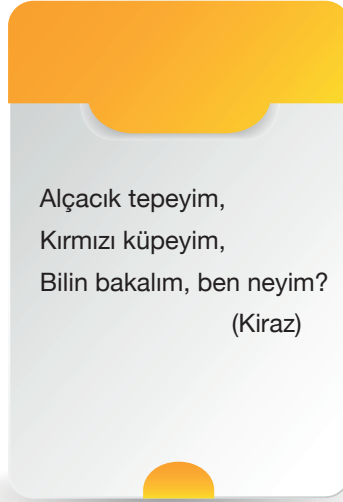
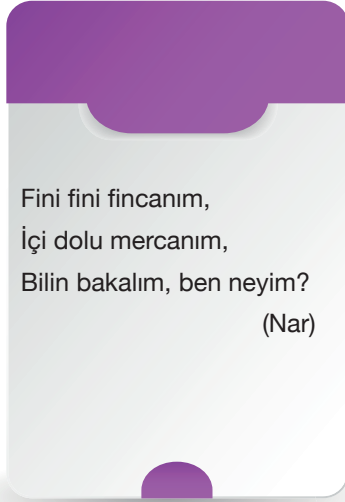
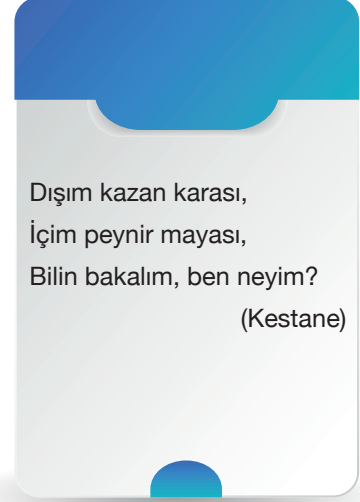
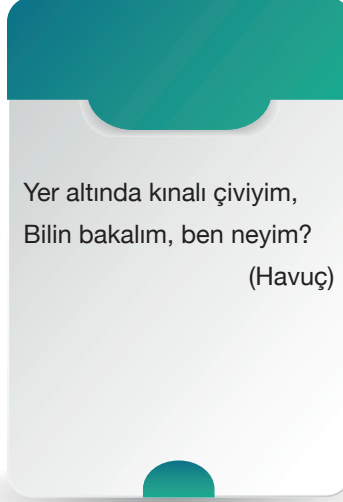
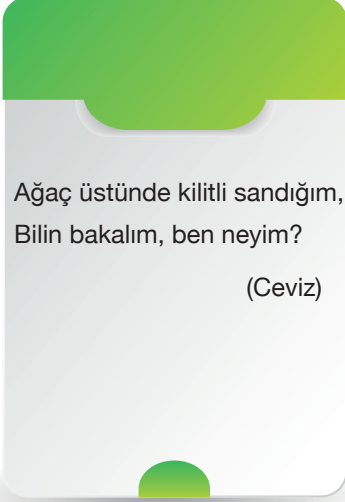

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖRNEK BİLMECELER

Aşağıdaki bilmeçeler, Türk Bilmeçeleri adlı eserde yer alan örneklerden hareketle oluşturulmuştur:

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Bu öz değerlendirme formu sizin “Bilin Bakalım, Ben Neyim?” etkinliğindeki performansınızı değerlendirmeye yönelik hazırlanmıştır. Görüşlerinizi aşağıdaki soruları cevaplayarak belirtiniz.

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Bu etkinlikte en çok zevk aldığım bölümler nelerdir?

3. Bu etkinlikte zorlandığım bölümler nelerdir?

4. Bu etkinliği tekrar yapacak olursam neleri farklı yapacağım?

Kutup Araştırmaları Enstitüsünden Mektup Var!

Kazanımlar

DEO.T.6.1.1. Dinleme stratejilerini uygular.

Dinleme stratejilerini (dinleme öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.6.2.1. Kelimeleri ve kelime gruplarını anlamlarına uygun kullanır.

DEO.T.6.2.3. Hazırlıklı konuşmalar yapar.

Öğrencilerin verilen ya da ilgi duyduğu bir konuda araştırma yapmaları ve bunu etkili bir şekilde sunmaları sağlanır.

DEO.T.6.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

DEO.T.6.4.2. Farklı türlerde bilgilendirici metin yazar.

Araç-Gereçler

A4 kâğıdı, renkli boya kalemleri

Yöntem ve Teknikler

Soru-cevap, beyin fırtınası, araştırma, hazırlıklı konuşma, anlatım, güdümlü yazma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen "Antarktika" ile ilgili belgeseli izlemeye hazır hâle getirir.

"Kutup Araştırmaları Enstitüsünden Mektup Var!" metni öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

❓ Öğretmen öğrencilere, aşağıdaki soruları sorarak onları bu konuda konuşturmaya çalışır.

"Kutuplar neresidir, neden önemlidir?"

"Dünya'nın ucundaki kültüre, bilim yolculuğu etmek ister misiniz?"

"Kutupta sürdürülebilir yaşam denilince aklınıza ne gelir?"

Öğrencilerle beyin fırtınası yapar. Öğrenciler cevapları tartışır ve değerlendirir.

Keşfetme

- ❓ Öğretmen öğrencilere, “Antarktika” ile ilgili belgeseli izletir. Öğrencilere videoda neler gördüklerini sorar. Türkiye’nin kutup çalışmalarının onlara ilham olacağını söyleyerek Ek’teki “Kutup Araştırmaları Enstitüsü’nden Mektup Var!” isimli metni vererek okumalarını ister.

Videodan edinilen bilgilerden hareketle; kısıtlı yiyecek seçenekleri nedeniyle insanların sıkılabileceği, Arktik’te hava sıcaklığı $+13^{\circ}\text{C}$ ile -43°C arasında değişirken Antarktika’da hava sıcaklığı -89°C ’ye kadar düşebildiği belirtilir. Ayrıca yeryüzünün, en rüzgârlı, en kurak kıtası olduğuna yönelik problem durumunun ortaya konması sağlanır. Problemin çözümü için farklı yollar bulmaya çalışacaklarını söyler.

Açıklama

- 🗨️ Öğretmen, öğrencilerin verdiği cevapları değerlendirir, öğrencilere bilgilendirici metinlerin özellikleri hakkında bilgi verir. Öğretmen, öğrencilere hazırlayacakları bilgilendirici metnin nasıl olması gerektiğini anlatır.

Derinleştirme

- 📝 Öğretmen, öğrencilerin Ek’teki problem durumundan yola çıkarak tasarlanması istenen yaşam alanına yönelik siz olsaydınız sıralanan koşulları sağlayan Antarktika ve Arktik bölgelerde insanların hem sağlığını hem de mutluluğunu göz önünde bulundurarak;

Küresel iklim değişikliğine karşı ve sürdürülebilir bir çevre oluşturmak için sürdürülebilir alternatif yaşam alanını nasıl tasarladınız?

Çevresel yönetim nasıl sağlanabilir?

Besin, enerji, su kaynakları nasıl sağlanır?

Hangi özelliklere sahip ulaşım araçları kullanılabilir? diye sorar ve bununla ilgili bilgilendirici metin yazmalarını ve tasarımlarını çizmelerini ister. Öğrenciler, yazdıkları bilgilendirici metinleri ve çizimleri arkadaşlarına sunarlar.

Değerlendirme

- 🗨️ Okunan bilgilendirici metinler ve çizilen görsel değerlendirilir. Öğretmen, “Sunumunuzu tekrar yapma fırsatınız olsaydı neleri farklı yapardınız?” sorusunu sorar. Cevaplar tartışılır ve değerlendirilir.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

Sevgili Öğrenci,

Kutup bölgeleri Dünya'nın iki uç bölgesidir. Sanki Dünya'nın sonudur. Buralar ulaşması en zor, en soğuk ve en rüzgârlı yerlerdir. Kışlar uzun karanlık ve dondurucu geçer. Yazlar kısa sürer. Güneş birkaç ay batmaz. Buralar yeryüzünde koşulların en çetin olduğu yerlerdir. Dünyanın başka hiçbir yerinde mevsimsel değişimler kutuplarda olduğu kadar görülmez. Kutuplarda yaşamı ise buz belirler. Bu bağlamda, Kutup Araştırmaları Enstitüsü tarafından Antarktika Bölgesi'nde ve Arktik bölgelerde insanların hem sağlığını hem de mutluluğunu göz önünde bulundurarak alternatif yaşam alanı oluşturmak amacıyla görevlendirildiniz.

Yaşam alanına bir isim bul önce, sonra tüm bilgilerini ve de hayal gücünü kullanarak yeni bir yaşam alanının tasarlayanı sen ol.

Yaşam alanı tasarlarken üzerinde düşünmeniz ve çözüm bulmanız gereken alanlar ise şunlardır:

a) Çevresel Yönetim	f) Kutup Bölgelerinin Yönetimi
b) Besin Kaynağı	g) İnsan Sağlığı
c) Enerji Kaynağı	ğ) İklim
ç) Su Kaynağı	h) Barınma
d) Ulaşım	ı) Ekonomik Faaliyetler
e) Kültürel Çalışmalar	

Tasarlayacağınız yaşam alanında insanların aşğıdaki durumlarda da mutluluk içinde yaşamlarını sürdürmeleri gerekiyor:

- Arktik'te hava sıcaklığı +13°C ile -43°C arasında değişirken Antarktika'da hava sıcaklığı -89°C'ye kadar düşüyor.
- Çok şiddetli bir fırtına kopuyor ve meteorologlar bunun aylarca sürebileceği tahmininde bulunuyor.
- UV ışınları radyasyon zehirlenmesine yol açıyor.
- Sınırlı yiyecek seçenekleri nedeniyle insanlar sıkılıyor.

Haydi, anlat bakalım.

Kutup Araştırmaları Enstitüsü, yukarıda sıralanan koşulları sağlayan en sürdürülebilir yaşam alanına yapacağı "Ulusal Kutup Bilimleri Çalıştayı ve Kutup Şenliğinde" karar verecektir. Oluşturduğunuz yaşam alanı için duyuruya çıkılacak. En fazla sayıda insanın yaşamak için başvuracağı Antarktika ve Arktik bölgelerde yaşam alanı birinci seçilip ödüllendirilecek ve Antarktika ve Arktik bölgelerde yaşam alanına seyahatleri internette yayınlanacaktır.

Antarktika ve Arktik bölgelerde insanların hem sağlığını hem de mutluluğunu göz önünde bulundurarak; sürdürülebilir alternatif yaşam alanınıza dair tasarımınızı çiziniz.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Neyi iyi yaptım? Neden?

3. Hangi bölümde zorlandım? Neden?

4. Hangi konuda kendimi geliştirmeliyim?

5. Aynı çalışmayı bir kez daha yapsam nelere dikkat ederim?

Sistem

40+40

Okumalıyız

Kazanımlar

T.6.3.9. Metinle ilgili soruları kanıt göstererek/mantık yürüterek cevaplar.

Metin içi, metin dışı ve metinler arası bağlantılar kurması sağlanır.

T.6.2.3. Hazırlıklı konuşmalar yapar.

T.6.2.4. Konuşma stratejilerini uygular.

Konuşma stratejilerini (konuşma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

T.6.2.8. Konuşmasında belirlediği bir problemin çözümü ile ilgili fikirler üretir.

T.6.3.20. Grafik, tablo ve çizelgeleri yorumlar.

Araç-Gereçler
Kâğıt, kalem vb.

Yöntem ve Teknikler
Eleştirel okuma, not tutma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen belirleyeceği konuya ilişkin tablo, çizelge, grafik vb. içeren bir metin hazırlar.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

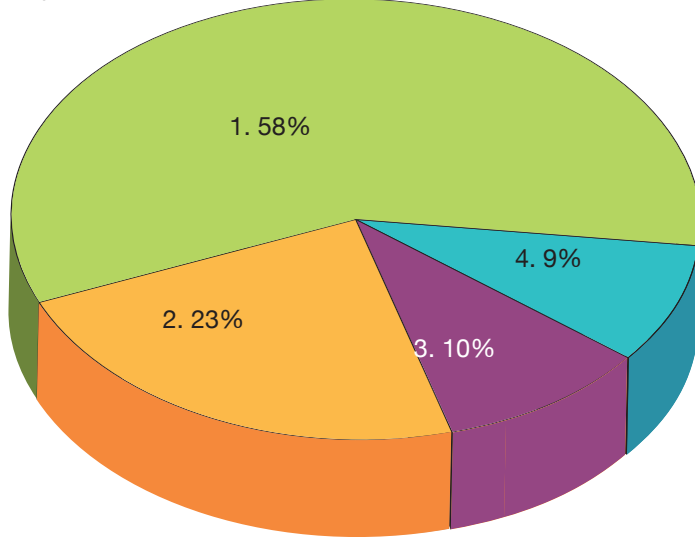

Öğretmen, öğrencilere okuma alışkanlıkları ile ilgili sorular (kitap okumaya ayırdıkları zaman, sevdikleri tür, okudukları kitaplarla ilgili filmler vb.) sorarak öğrencilerin konuyla ilgili konuşmalarını sağlar.

Keşfetme

Öğretmen Tablo 1’de verilen “Kitap Okuma Oranı” grafiğini gösterir. Öğrencilerden bu tablo hakkında görüş belirtmelerini ister.

Tablo 1. Kitap Okuma Oranı

1. Sıklıkla okurum.
2. Bazen okurum.
3. Nadiren okurum.
4. Hiç okumam.

Açıklama

Öğretmen, daha sonra bu tablodaki verilerden hareketle hiç kitap okumayan ve nadiren kitap okuyan kişilerin kitaba ulaşmada ne gibi sorunlarla karşılaşabileceklerini öğrencilerden söylemelerini ister. Kitaba yönelik olumsuz tutumların nelerden kaynaklandığını ve bunu gidermeye yönelik ne gibi faaliyetlerin yapılabileceği hakkında bir plan oluşturmalarını ister. Öğretmen, öğrencilerden bu doğrultuda hazırlıklı konuşma yapmalarını ister.

Derinleştirme

Öğretmen, öğrencilerden konu ile ilgili bir sunum hazırlamalarını ister. Sunumlarını sayısal ya da sözel verilere ulaşarak tablo, grafik ya da görsellerle destekleyebileceklerini ve bu alanda yapılmış çalışmalardan faydalanabileceklerini hatırlatır. Öğretmen, araştırmalarını sonuçlandıran öğrencilerden sunumlarını paylaşmalarını ister.

Değerlendirme

Öğretmen, sunumlarını yapan öğrencilerin bu etkinlikten neler öğrendiklerini söylemelerini ister. Ardından, bu çalışmada neler yaparken zorlandıklarını, hangi alanda kendilerini geliştirmeleri gerektiği ve beden dilini etkili kullanmanın konuşmanın etkililiği açısından önemine vurgu yapmalarını söyler.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Neyi iyi yaptım? Neden?

3. Hangi konuda zorlandım? Neden?

4. Nerede yardıma ihtiyacım oldu?

5. Hangi alanda kendimi daha çok geliştirmeliyim?

6. Kuvvetli ve zayıf yönlerim neler?

7. Daha sonraki çalışmalarda neleri farklı yapacağım?

Okuma Çemberi Yöntemi ile Sıra Dışı Okuyorum

Kazanımlar

DEO.T.6.3.8. Okuma stratejilerini uygular.

Okuma stratejilerini (okuma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.6.3.9. Metinle ilgili soruları kanıt göstererek/mantık yürüterek cevaplar.

Metin içi, metin dışı ve metinler arası bağlantılar kurması sağlanır.

DEO.T.6.3.10. Metnin konusunu metinden kanıt göstererek belirler.

DEO.T.6.3.13. Metni çözümlemeye yönelik sorular sorar.

DEO.T.6.3.14. Metindeki hikâye unsurlarını analiz eder.

Olay örgüsü, mekân, zaman, şahıs ve varlık kadrosu, anlatıcı üzerinde durulur.

DEO.T.6.3.17. Metnin ana fikri/ana duygusunu metinden kanıtlar göstererek belirler.

DEO.T.6.3.18. Okudukları ile ilgili çıkarımlar yapar.

DEO.T.6.3.22. Okuduklarını eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirir.

DEO.T.6.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

Yazma stratejilerini (yazma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.6.4.13. Yazdıklarını düzenler.

DEO.T.6.4.14. Yazdıklarını paylaşır.

Araç-Gereçler

Renkli kalemler, A4 kâğıdı, EK 1 Okuma Çemberi
Rol kartları, EK 2 Dülger Balığının Ölümü
Hikâye Metni,

Yöntem ve Teknikler

Soru-cevap, anlatım, not alarak yazma,
eleştirel okuma, okuma çemberi, rol kartı

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Ek'teki rol kartları ve "Dülger Balığının Ölümü" metni öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- ❓ Öğretmen, öğrencilere “Bir kitabı ya da bir metni okurken nelere dikkat edersiniz, farklı yöntemlere başvurur musunuz, kullandığınız farklı stratejiler var mı?” sorularını sorar, cevaplar tartışılır ve değerlendirilir.

Keşfetme

- 🗨️ Öğretmen, öğrencilere bir metni farklı bir teknikle okuyacaklarını söyler. Öğrencilere EK 1’de verilen rol kartlarını (bağ kurucu, sorgulayıcı, araştırmacı, tahmin edici, özetleyici, karakter çözümleyici, hareket izcisi, sözcük avcısı, ressam, okuma aydınlatıcısı) dağıtır. Öğrencilerden ilgilerine göre istedikleri rolleri seçmelerini ve seçtikleri rollere uygun olarak EK 2’de verilen “Dülger Balığının Ölümü” isimli öyküyü okumalarını, metni çözümlmeye yönelik sorular sormalarını ve notlar almalarını ister.

Öğrenciler görevlerini bitirince notlarını ve çıkarımlarını paylaşarak değerlendirir. Daha sonra öğretmen, öğrencilerden metnin konusunu ve ana fikrini metinden kanıt göstererek söylemelerini ister. Metindeki hikâye unsurları birlikte analiz edilir. Metnin öğrencilerde ne gibi hisler uyandırdığı konusunda konuşulur.

Açıklama

- 📺 Öğretmen, okuma çemberinin okuduklarımızı anlamamıza yardımcı olduğunu ve kendimizi ifade etme becerimizi geliştirdiğini aktarır. Okuma çemberinin aynı zamanda sosyal etkileşim becerimizi de artırdığını, okuma alışkanlığı kazandırdığını, okumayı eğlenceli bir etkinlik hâline dönüştürdüğünü, grup içerisinde alınan farklı rollerin katılımcıların farklı yönlerden gelişmesine katkı sağladığını belirtir.

Derinleştirme

- 🗨️ Öğrenciler, ilgilerine göre bir kitap seçer. Öğretmen her öğrenciden okuma çemberindeki rollere göre seçtikleri kitabı okumalarını, okuma çemberindeki bağ kurucu ve sorgulayıcı rolünün özelliklerine göre yazmalarını ve eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmelerini ister. Bu görev için bir hafta süre verilir. Bir sonraki derste, öğrenciler sırayla rollerine göre okudukları kitabı ve yazdıklarını paylaşır. Paylaşımlar tartışılır ve değerlendirilir.

Değerlendirme

- 🗨️ Öğretmen, öğrencilerden okuma çemberi tekniğinin verimliliğini ve amaca ne kadar ulaştığını sorgulamalarını ister. Gözlem Formu ile değerlendirme yapar.

Değerlendirme

Gözlem Formu kullanılır.

GÖZLEM FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

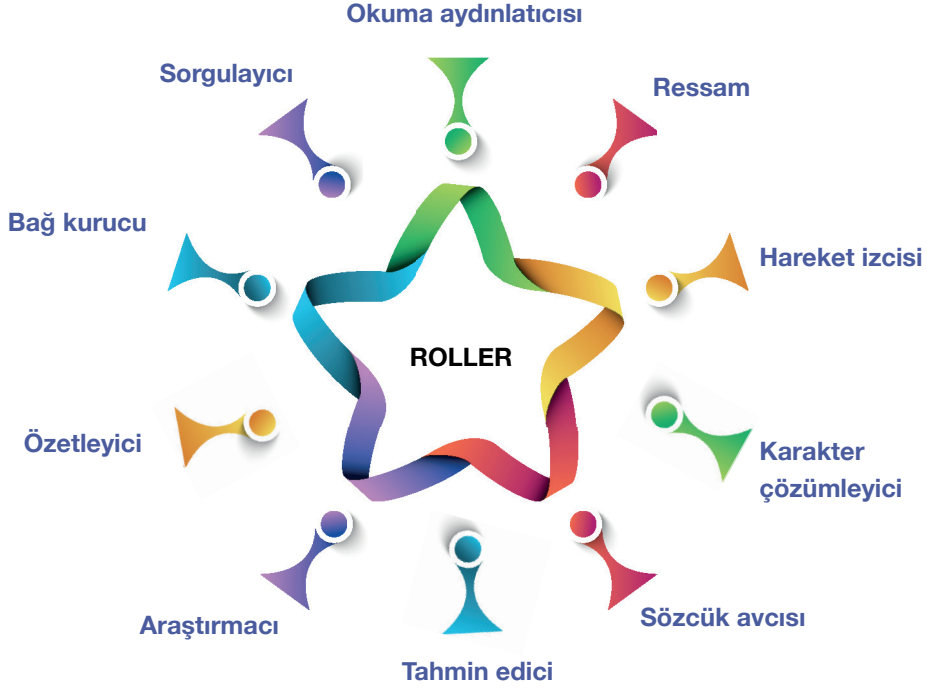
Etkinlik Adı:

Tarih:

Ölçütler		Geliştirilmeli (1)	İyi (2)	Mükemmel (3)
1.	Okudukları ile ilgili çıkarımlar yaptı.			
2.	Konuşma kurallarına uydu.			
3.	Beden dilini etkili kullandı.			
4.	Yazılarını belli kurallar çerçevesinde yazdı.			
5.	Yazma tekniklerine uygun bir biçimde yazdı.			
Toplam puan				

Okuma Çemberindeki Roller

Sayın Bağ Kurucu,

Metinle dış dünya arasında bağ kurmakla görevlisiniz. Bir başka deyişle okuduklarınız ile kendi yaşantınız, okul yaşantınız ya da başka bir topluluktaki yaşantılarla ilgili, farklı zaman ve yerdeki benzerlikler ya da problemlerle bağlantılar kurmalısınız.

- Kendi hayatınız
- Okulda veya herhangi bir yerde yaşadığınız şeyler
- Diğer zamanlarda veya yerlerde benzer olaylar
- Haberlerdeki hikâyeler
- Diğer insanlar veya sorunlar
- Okuduğunuz diğer kitaplar veya hikâyeler...

Sayın Sorgulayıcı,

Göreviniz grup üyelerinin üzerinde konuşup tartışabilecekleri iyi sorular hazırlamaktır.

Bu sorular şöyle olabilir:

- Okurken yaşadıklarınızla ilgili...
- Bir karakter hakkında...
- Metin hakkında ...
- Yeni bir kelime hakkında ...
- Yazara sormak istediğiniz bir soru... ya da...

Sayın Okuma Aydınlatıcısı,

Okuduğunuz metinden grup arkadaşlarınızla paylaşmak için özel ve önemli bulduğunuz bölümleri belirlemekle/yazmakla sorumlusunuz.

- Seçtiğiniz bölümler (örnekler) metnin ilginç, güçlü, komik, şaşırtıcı veya önemli bölümleri olabilir.
- Hangi paragrafların paylaşılması gerektiğine karar verip nasıl paylaşılacağına ilişkin planlama oluşturunuz.
- Paragrafları-bölümleri yüksek sesle okuyabilirsiniz veya grup arkadaşlarınıza okutabilirsiniz.

Sayın Çizerimiz,

Okunan/dinlenen metinde en beğendiniz kısımla ilgili bir resim çizmelisiniz. Aşağıda çizebileceğiniz konulara örnekler bulunmaktadır.

- Okuduklarınızla ilgili bir bölüm, bir karikatür, şema, akış şeması,
- Metinde özellikle tartışılan şeylerin veya okumanın size hatırlattığı bir şeyin resmi de olabilir veya okumadan aldığınız herhangi bir fikir veya duyguyu ifade eden bir resim,
- Bir karakter,
- Yer/mekân ve zaman,
- Bir karakterin amacı,
- Heyecan verici bir bölüm,
- Bir sürpriz,
- Daha sonra neler olacağına dair bir tahmin,
- Başka herhangi bir şey olabilir. Sunum sırasında çizdiğiniz resmi arkadaşlarınıza gösteriniz ama ne olduğunu açıklamayınız. Arkadaşlarınızın konuşup tartışmalarına fırsat veriniz. Tartışma sonunda ne düşündüğünüzü ve çizdiğinizizi açıklayınız.

Sayın Özetleyici,

Göreviniz,

- Metinle ilgili kısa ve özet bilgiler sunmaktır.
- Yalnızca okuduklarındaki ana olaylarla ilgili önemli durumları anlatmalısınız.
- Diğer grup üyeleri size fikirlerinizi ifade etme ve önemli noktaları aktarmanızda yardımcı olacaktır.
- Birden çok önemli noktaları önem sırasına göre numaralandırarak sırayla anlatmalısınız.

Sayın Tahmin Edici,

Okuduklarınızın ışığında sonradan olabileceklere ilişkin tahminlerde bulunmakla görevlisiniz.

- Bir karakterin ne yapacağına, bir sonraki olayın ne ya da nerede olacağına ilişkin tahminlerde bulunabilirsiniz.

Sayın Sözcük Avcısı,

- Okuduklarınızda önemli ve anlamı bilinmeyen sözcükleri ya da kavramları tespit etmekle görevlisiniz.
- Okurken bilinmeyen-ilginç sözcükleri hemen seçmeli ve sözlükten anlamını araştırıp yazmalı ve arkadaşlarınızla okuma sonrası paylaşımda bulunmalısınız.

Sayın Hareket İzci,

- Göreviniz, eylemin gerçekleştiği yerin izini sürmektir. Gruptaki arkadaşlarınıza göstermek ve aynı zamanda tartışmak için öykünün geçtiği yeri, ayrıntılı olarak sözcüklerle ya da haritle tanımlayabilirsiniz.
- Karakterlerin çok hareket ettiği ya da sahnelerin sık sık değiştiği bir kitapta olayların olduğu yeri ve olayların geçtiği yerin nasıl değiştiğini hareket izcisi bilmelidir.
- Sahne çok fazla değişmemişse olayın geçtiği yer, hâlâ öykünün çok önemli bir bölümüdür.

Sayın Karakter Çözümleyici,

- Okuduğunuz kitaptaki karakterlerin özelliklerini yazmakla/anlatmakla görevlisiniz.
- Karakterlerin nelerden hoşlandığına, neleri bildiklerine dair bilgileri karakter çözümleyicisi olarak siz bildireceksiniz.
- Çevrenizdeki kişilerin özellikleri ile de karşılaştırmalar yapabilirsiniz.

Sayın Araştırmacı,

- Metinde anlatılan konuyla ilgili araştırmalar yapmak, ayrıntılı bilgiler elde ederek sunmak araştırmacının görevidir.
- Metinde anlatılan yerle ilgili iklim, kültür, coğrafya ve tarihi bilgiler,
- Metnin yazarıyla ve diğer eserleriyle ilgili bilgiler,
- Metinde anlatılan zaman dilimi/dönemle ilgili özel bilgi; kitapta kullanılan resimler, nesnelere, şekiller veya materyallerle ilgili bilgiler ,
- Metinde geçen isimler ve sözcüklerin kökeni hakkında bilgi toplayabilirsiniz.
- Metin okunurken gerçekten ilginizi çeken veya sizde merak uyandıran konuları araştırmalı ve arkadaşlarınızla okuma sonrası edindiğiniz bilgileri paylaşmalısınız.

Ek 2

DÜLGER BALIĞININ ÖLÜMÜ

Bir gün, balıkçı kahvesinin önündeki yarısı kırmızı, yarısı beyaz çiçek açan akasyanın dalına asılmış bir dülger balığı gördüm. Rengi denizden çıktığı andaki gibiydi. Yalnız kanatlarının etrafını çeviren incecik, ipekten bile yumuşak zarları titreyip duruyordu. Böyle bir oynama hiç görmemiştim. Evet, bu bir oyundu. Bir görünmez iç rüzgârının oyunuydu. Vücutta, görünüşte hiçbir titreme yoktu. Yalnız bu zarlar zevkli bir ürperişle tatlı tatlı titriyorlardı. İlk bakışta insana zevkli, eğlenceli bir şeymiş gibi gelen bu titreme, hakikatte bir ölüm dansıydı. Sanki dülger balığının ruhu, rüzgâr rüzgâr, bu incecik zarlardan çıkıp gidiyordu; bir dirhem kalmamışçasına. Hani bazı yaz günleri hiç rüzgâr yokken deniz üstünde bir meneviş peydahlanır. İşte böyle bir cazip titremeydi bu. İnsanın içini zevkle, saadette dolduruyordu. Ancak balığın ölmek üzere olduğu düşünülürse bu titremenin anlamı hafifçe acıya yorulabilirdi. Ama insan, yine de bu anlamda almamaya çalışıyordu. Belki de bu, harikulâde tatlı bir ölümdür. Belki de balık, hâlâ suda, derinliklerde bulunduğunu sanıyordur. Karnı tok, sırtı pektir. Akşam olmuştur.

Birdenbire dehşetli bir şey gördüm: Balık tuhaf bir şekilde, ağır ağır ağarmağa, rengini atmağa, hem de beyaz kesilmeğe giden bir hal almağa başlamıştı. Acaba bana mı öyle geliyor? Sahiden rengini mi atıyor? Demeğe, dikkatli bakmağa lüzum kalmadan, yanılmadığımı anladım. Kenarları süsleyen zarların oyunu çabuklaşmaya, balık da, gitgide, saniyeden saniyeye pek belli bir hâlde beyazlaşmaya başladı. İçimde dülger balığının yüreğini dolduran korkuyu duydum. Bu, hepimizin bildiği bir korku idi: Ölüm korkusu.

Artık her şeyi anlamıştı. Denizlerin dibi âlemi bitmişti. Ne akıntılara yassı vücudunu bırakmak, ne karanlık sulara, koyu yeşil yosunlara gömülmek... Ne sabahları birdenbire, yukarılardan derinlere inen serin aydınlıkta uyanıvermek, günün mavi ve yeşil oyunları içinde kuyruk oynatmak, habbeler çıkarmak, yüze doğru fırlamak... Ne yosunlara, canlı yosunlara yatmak, ne akıntılarla kanatlarını yakamozlara takarak yıkanmak, yıkanmak vardı. Her şey bitmişti: Dülger balığının ölüm hâli uzun sürüyor. Sanki balık şu hava dediğimiz gaz suya alışmağa çalışmaktadır. Hani biraz dişini sıkarsa alışması mümkündür gibime geldi. Bu iki saat süren ölüm hâlini, dört saate, dört saati sekiz saate, sekiz saati yirmi dörde çıkardık mıydı; dülger balığını aramızda bir işle uğraşırken görüvereceğiz sanıyorum.

Sait Faik Abasıyanık
(Düzenlenmiştir)

Kelime Salatası

Kazanımlar

DEO.T.6.2.1. Kelimeleri ve kelime gruplarını anlamlarına uygun kullanır.

DEO.T.6.2.2. Hazırlıksız konuşmalarını belirli bir mantıksal bütünlük içerisinde yapar.

DEO.T.6.2.4. Konuşma stratejilerini uygular.

Konuşma stratejilerini (konuşma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.6.2.6. Konuşmalarında mizah unsurlarından yararlanır.

Araç-Gereçler

Salata görselleri, malzeme listesi, manav önlüğü, sepet veya torba

Yöntem ve Teknikler

Soru-cevap, Drama, Eğitsel Oyun, Hazırlıksız Konuşma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen, değişik salata görsellerini dijital ortamda hazır hâle getirir veya bunların renkli çıktılarını masaya koyar.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

? Öğretmen önündeki görsellerden birini öğrencilere gösterir ve “Çocuklar, salata sever misiniz? Doğrusu ben çok seviyorum. Salatalar besleyici özelliğiyle vücudumuzun dostu, soframızın süsüdürler.” diyerek dikkati çekmeye çalışır.

Keşfetme

🗣️ Öğretmen, öğrencileri salatanın önemi konusunda konuşturmaya çalışır. Sonrasında ise öğrencilerden salata malzemelerini listelemelerini ve bunu bir salataya dönüşümünü anlatmalarını ister. Öğrencilerin algoritmik düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik olarak şu uygulamada bulunur:

🧠 Tahtaya gönüllü iki öğrenci çıkartılır. Öğrencilerden biri salata yapacak, diğeri ise koluyla musluk taklidi yaparak su sesi çıkaracaktır. Öncelikle salata malzemeleri (sınıfta hâlihazırda bulunan kalemlik, silgi, kalem vb. unsurlar dekor unsuru olarak düşünülebilir.) masaya konulur. Öğrenci bunları güzelce yıkar, sap veya kabuklarından ayırır. Bir kitabı salata tahtası olarak önüne koyar. Sebzeleri bir bir

doğradıktan sonra hazırlanan karışımın üzerine limonu sıkar. Kendisini izleyen arkadaşlarına, “Haydi, buyrun; afiyet olsun!” der.

- ❓ Öğretmen bu oyunun sonunda, “Çocuklar etkinliğimizi sevdiniz mi?” sorusunu sorar. Onların görüşlerini aldıktan sonra, “Dersimizin bu bölümünde ise başka bir salata yapacağız. Yeni tarifler denemeye hazır mısınız?” der.

Açıklama

🗣️ Öğretmen, kelime salatası oyununu anlatır. Dili oluşturan unsurların özelliklerini bilmenin ve onları doğru kullanmanın önemine vurgu yaparak drama oyununu başlatır. Bu kez çocuklar sebzelerden değil, kelimelerden bir salata yapacaklardır.

Derinleştirme

🗣️ Tahtaya gönüllü iki öğrenci çıkar. Biri müşteri diğeri ise manav olacaktır. Müşteri, listedeki malzemeleri manavdan hazırlamasını ister. (Not: Eğer sınıfta tek öğrenci varsa öğretmen müşteri, öğrenci ise manav olur.)

Malzemeler:

- İsmi yerine geçerek onların durumunu, rengini veya biçimini belirten bir sözcük
- “Arkadaş” sözcüğünün yakın anlamlısı
- “Geniş” sözcüğünün karşıtı
- “Okul” sözcüğünün eş anlamlısı
- “Zaman” anlamı veren bir sözcük
- Tek başına anlamı olmayan fakat cümleden çıkarıldığında anlatımı bozan bir sözcük
- Tek başına anlamı olmayan, cümleden çıkarıldığında anlatımı bozmayan bir sözcük
- Ünlem işaretiyle kullanılan ve duygularımızı anlatmaya yarayan bir sözcük

Yukarıdaki malzemeler kişinin tercihine bağlı olarak azaltılabilir veya zenginleştirilebilir:

Örneğin:

- “Sevinç” anlamı veren bir ünlem
- Üç isimden oluşan bir tamlama

Öğretmen, öğrencinin konuşma sırasında mizah öğelerinden yararlanabileceğini belirtir. Örneğin, alışverişte pazarlık yapılabilir veya “Şu eş anlamlı sözcükler çok taze görünüyor, bir de yanına öğrenci kelimesinin anlamdaşını alayım.” şeklindeki cümlelerle konuşma metnini eğlenceli hâle getirilebilir. Oyunun süresi, en az beş çeşit malzeme alacak şekilde ayarlanmalıdır. Uzunluğu ya da bitişi ise müşterinin isteğine, dersin süresine ya da sınıf mevcuduna göre değişebilir.

Değerlendirme

❓ Yapılan uygulamadan hareketle aşağıdaki soruların cevapları üzerine konuşulur.

1. Kelime ve kelime gruplarını bir bütünlük içinde kullanmanın konuşmaya ne gibi katkısı vardır?
2. Konuşmamızda mizah unsurlarına yer vermeli miyiz? Neden?

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Bu öz değerlendirme formu sizin “Kelime Salatası” etkinliğindeki performansınızı değerlendirmeye yönelik hazırlanmıştır. Görüşlerinizi aşağıdaki soruları cevaplayarak belirtiniz.

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Bu etkinlikte en çok zevk aldığım bölümler nelerdir?

3. Bu etkinlikte zorlandığım bölümler nelerdir?

4. Bu etkinliği tekrar yapacak olursam neleri farklı yapacağım?

İkna Etmek Çok Kolay

Kazanımlar

DEO.T.6.2.3. Hazırlıklı konuşmalar yapar.

a) Öğrencilerin verilen ya da ilgi duyduğu bir konuda araştırma yapmaları ve bunu etkili bir şekilde sunmaları sağlanır.

b) Toplumsal bir problemi çözmeye yönelik hazırladığı projeyi sunmaları sağlanır.

DEO.T.6.2.4. Konuşma stratejilerini uygular.

Konuşma stratejilerini (konuşma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.6.2.5. Tartışmalarda görüşlerinin güçlü ve olumlu yönlerini öne çıkararak dinleyicileri ikna eder.

DEO.T.6.2.6. Konuşmalarında mizah unsurlarından yararlanır.

DEO.T.6.2.8. Konuşmasında belirlediği bir problemin çözümü ile ilgili fikirler üretir.

DEO.T.6.2.11. Konuşmasının güçlü ve zayıf yönleriyle ilgili yapılan eleştirileri dikkate alır.

DEO.T.6.2.12. Konuşmasının içeriğini zenginleştirir.

Bir konuşmanın deyim, atasözü, vecize, terim, alıntı, kısa hikâye, anı, şiir fıkra vb. unsurlarla zenginleştirebileceği vurgulanır.

Araç-Gereçler
Ek 1, Ek 2

Yöntem ve Teknikler
İkna Edici konuşma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Ek 2'de yer alan Monroe'nun Motive Edilmiş Dizisi'ndeki Amaç ve Yöntemler formu öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

? Öğretmen öğrencilere, insanlarla sağlıklı iletişim kurmayı bilmenin ve iletişim tekniklerini doğru kullanma becerisinin ne gibi yararları olacağını sorar. Daha sonra hayatta başarılı olmada ve mutlu

bir birey olmada yeni bir beceri kullanmanın eşsiz bir yetenek olacağını belirtir. Ardından öğrencilere farklı kişilik özelliklerine uygun iletişim kurmanın onları ikna etmede etkili olabileceğini açıklar.

Keşfetme

Daha sonra Monroe'nun Motive Edilmiş Dizisi'ndeki Amaç ve Yöntemler verilir (Ek 2). Öğretmen öğrencilere bu dizideki yapıları inceletir.

Açıklama

Yapılar incelendikten sonra öğretmen, öğrencilere bir grup projesi vereceğini ve her bir öğrencinin proje lideri olarak görev alacağını belirtir fakat projede yer alan diğer öğrencilerin farklı kişilik özelliklerine sahip olduklarını söyler. Öğrencilerin hafta içi bir araya gelerek projeye başlaması gerektiğini ve herkesin bu toplantıya katılması için lider olarak arkadaşlarını ikna etmeleri gerektiğini belirtir.

Derinleştirme

Öğretmen, öğrencilerini ikna ederken onların her birine kişilik özelliklerine göre (Monroe'nun Motive Edilmiş Dizisi'ndeki amaç ve yöntemleri dikkate alarak) neler söyleyeceğini planlamalarını ve planlamalarının bitiminde sunacaklarını söyler. Ek 1 verilir.

Değerlendirme

- ? Öğretmen, sunumunu gerçekleştiren öğrencilerin konuşmalarını Monroe'nun Motive Edilmiş Dizisi'ndeki Amaç ve Yöntemleri dikkate alarak değerlendirir ve amaca ne kadar ulaştıklarını tespit eder. Öğretmen, tespitleri doğrultusunda öğrencilerin konuşmalarını gerekli görüldüğü yerlerde yeniden düzenlemelerini ister.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

1. Neleri iyi yaptım?

2. Nelere dikkat etmeliyim?

3. Bu işi yaparken neler hissettim?

4. Daha iyi nasıl yapabilirim?

5. Görüşler doğrultusunda konuşmada ne gibi düzenlemeler yaptım?

Ek 1

01

Mutlu ve güler yüzlü bir arkadaşımı ikna etmek için şunları söylerim:

02

Çabuk sinirlenen ve çoğunlukla öfkeli olan bir arkadaşımı ikna etmek için şunları söylerim:

03

Alıngan ve çabuk incinen bir arkadaşımı ikna etmek için şunları söylerim:

04

Hiçbir şeyi ciddiye almayan, her konuda espri yapan bir arkadaşımı ikna etmek için şunları söylerim:

05

Çok az konuşan ve sakin bir yapıya sahip arkadaşımı ikna etmek için şunları söylerim:

Ek 2

MONROE'NUN MOTİVE EDİLMİŞ DİZİSİ'NDE AMAÇ VE YÖNTEMLER

1

Adım
Dikkat**Amaç**

Dinleyicinin konuşmanın içeriğine ve probleme ilgi duymasını sağlama

Yöntemler

- Konu veya probleme atf
- İkna edici sorular
- Şaşırtma
- Mizah içeren hikâye/fıkra anlatımı
- Örnek olay/hikâye ile zihinde canlandırma

2

Adım
İhtiyaç**Amaç**

Dinleyicilerde problemin çözümü için bir şeyler yapma ihtiyacı oluşturma

Yöntemler

- Problemi tanımlama
- Örnek olay/hikâye ile zihinde canlandırma
- İstatistik veriler ve alıntılarla destekleme
- Problemi kişiselleştirme

3

Adım
Tatmin**Amaç**

Dinleyicileri sunulan çözüm yolunun en uygun çözüm yolu olduğuna ikna etme

Yöntemler

- İstenen tutum/eylemi belirtme
- Şema, tablo, grafikler vb. ile açıklama
- Teoride gösterme
- Pratikte gösterme

4

Adım
Görselleştirme**Amaç**

Çözüm yolunun sonuçlarını dinleyicilerin zihninde canlandırma

Yöntemler

- Karşılaştırma yöntemi

5

Adım
Eylem**Amaç**

Çözüm yolunu uygulamak üzere dinleyicileri eyleme davet etme

Yöntemler

- Meydan okuma/ itiraz etme
- Referans gösterme
- Kişisel niyeti açıklama
- Örnek olay/hikâye anlatımı
- Konuşmayı özetleme
- Eyleme davet etme

Etkili Konuşma

40+40

Konuştukça Konuşuyorum!

Kazanımlar

DEO.T.6.2.2. Hazırlıksız konuşmalarını belirli bir mantıksal bütünlük içerisinde yapar.

DEO.T.6.2.11. Konuşmasının güçlü ve zayıf yönleriyle ilgili yapılan eleştirileri dikkate alır.

DEO.T.6.2.12. Konuşmasının içeriğini zenginleştirir.

Bir konuşmanın deyim, atasözü, vecize, terim, alıntı, kısa hikâye, anı, şiir, fıkra vb. unsurlarla zenginleştirebileceği vurgulanır.

DEO.T.6.1.1. Dinleme stratejilerini uygular.

Dinleme stratejilerini (dinleme öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

Araç-Gereçler

Atasözleri Sözlüğü, Deyimler Sözlüğü, Türkçe Sözlük, kronometre, A4 kâğıdı, makas, kalem

Yöntem ve Teknikler

Hazırlıksız konuşma, oyunlaştırma, gösterip yaptırma, anlatım, soru-cevap

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen A4 kâğıdı ile makası hazır bulundurur.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

👂 Öğretmen, öğrencileri güdümlü dinleme konusunda bilgilendirir. Sonrasında ise güzel ve etkili bir konuşma için içeriğin önemine dikkat çekerek öğrencilerden konuşmak istedikleri beş konuyu söylemelerini ister. Konu isimlerini daha önceden küçük parçalara ayırdığı kâğıtlara yazar ve kâğıt parçalarını katlar. Öğrencilerden bu kâğıtlardan birini seçmesini ve çıkan konu ile ilgili bir konuşma yapmasını ister.

Keşfetme

🗨️ Öğrencinin sadece bir kez duraksama (en fazla 15 salise) hakkı vardır. Kronometrenin açılmasıyla birlikte konuşmacıya söz hakkı verilir. Konuşma süresi ölçülür.

Açıklama

 Bu aşamada öğretmen konuşmayı zenginleştirecek unsurlardan bahseder. Dostluk konusuna yönelik aşağıdaki örnekleri verir.

Kavramın Tanımı:

Öğretmen dost kelimesinin tanımını yapar. Tanımlama ifadesi, nesnel veya öznel bir açıklamadan oluşabilir.

 Öğretmen kavramının tanımına yönelik olarak şu örneği verebilir: Dost kelimesini, *iyi ve kötü gününüzde yanınızda bulunan, iyiliğinizi isteyen kişi* olarak tanımlamak mümkündür.

Kavramın Önemi:

Öğretmen dost kelimesinin neden önemli olduğu üzerinde konuşur.

 Dostlarımız kötü günümüzde bize destek olan, sıkıntılarımızı hafifleten, iyi günümüzde de mutluluğumuza katkıda bulunan kimselerdir. Bu bakımdan her insanın hayatında dost sözcüğünün özel bir yeri ve değeri vardır.

Kavramı Çağrıştıran Sözcükler:

Öğretmen dost kavramını çağrıştıran sözcükleri (arkadaşlık, güven, paylaşım vb.) dile getirerek bunların dostlukla olan ilişkisi üzerinde durabilir, ortak ve farklı özelliklerine dikkat çekebilir.

 Öğretmen bir kavramı çağrıştıran sözcüklerin kişiden kişiye değişebileceğini belirtmekle beraber dost kavramının genel olarak “arkadaşlık, güven, paylaşım vb.” sözcükleri çağrıştırdığını belirtir. Sonrasında ise öğrencilerin çağrışımlarına yer verir.

Örnek Deyimler:

- Dost düşman: Herkes
- Dost edinmek: Dost olmak
- Dost eli: Yabancı olmayan
- Dosta düşmana karşı: Ele güne karşı, dostları üzmemek, düşmanları sevindirmemek.

 Türkçemizde dost kavramı ile ilgili olarak dost, düşman; dost edinmek, dost eli... gibi pek çok deyim bulunmaktadır. Örneğin; “dosta düşmana karşı” deymi dostları üzmemek, düşmanı sevindirmemek anlamını taşır.

Örnek Atasözleri:

- Gerçek dost kara günde belli olur.
- Dost, acı söyler.
- Dostun attığı taş baş yarmaz.
- Dost ile ye, iç, alışveriş etme.
- Dost dostun ayıbını yüzüne söyler.

 Atalarımız dostluk kavramına çok önem vermişlerdir ve “Gerçek dost kara günde belli olur. Dost, acı söyler; Dost ile ye, iç, alışveriş etme...” gibi sözleri bize miras bırakmışlardır. Örneğin dostlarımızın acı da olsa daima bizim iyiliğimizi düşündüklerini “Dostun attığı taş baş yarmaz.” sözüyle anlatmak istemişlerdir.

Örnek Özdeyişler:

Kötü kişiyle dost olmamalı, kötü kişiye benzememeli. (Aristoteles)

Dost, gelişiyse yola kılavuzluk eder. (Mevlana)

Bilindiği gibi söyleyeni belli olan özlü sözlere özdeyiş denir. Dostluk üzerine özdeyişleri görmek mümkündür. Örneğin; Aristoteles, “Kötü kişiyle dost olmamalı, kötü kişiye benzememeli.” derken dost seçerken dikkat etmemiz gerektiğini; “Dost, gelişiyse yola kılavuzluk eder.” diyen Mevlana ise dostlarımızın her konuda bize yol gösterdiğini, destek olduğunu belirtir.

Örnek şiir:

DOSTLUĞUMUZ

Dostluk dediğin güzel bir kitap

Hava gibi

Su gibi

Ekmek gibi

Vazgeçilmez bir tad

Sonuna kadar dayanmak şart

Dostluk dediğin eşsiz bir kitap

Sevmediğin sayfaları varsa atla

Sayfayı kökünden yırtmak şart mı

(Bedri Rahmi Eyuboğlu)

Bu kavram şiirlerimize de konu olmuştur. Bedri Rahmi Eyuboğlu'nun “Dostluğumuz” adlı şiirini örnek verebiliriz. Öğretmen şiiri okur.

Örnek Anı:

Öğretmen dostlukla ilgili bir anısını paylaşır. Örneğin dostlarından biriyle nasıl tanıştığını anlatır, hangi olaydan sonra onun kendisinin dostu olduğuna inandığını belirtir.

*Konuşmada kullanımı: Hayatta herkesin bir dostu vardır. Ben de okula/üniversiteye/mesleğe devam ederken dost diyebileceğim bir insanla tanıştım. Kendisi iyi niyetli, samimi, yardımsever vb. biriydi. Hiç unutmam onunla şöyle bir olay yaşadık (Öğretmen bir anısına yer verebilir.). Bu olaydan sonra ona güvenebileceğimi anladım.

Derinleştirme

Öğretmen bu yönlendirmelerden sonra öğrencilerden istediği konuda bir konuşma yapmalarını ve konuşma içeriğini belirtilen unsurlarla zenginleştirmelerini ister. Ayrıca öğrencilere dostluk konusunu da seçebileceklerini belirtir. Öğrenciler zihinsel olarak hazırlığını tamamladığında konuşmacıya söz hakkı verilir ve kronometre başlatılır. Aynı kural uygulanır, yani öğrenciyse sadece bir kez duraksama (en fazla 15 salise) hakkı verilir. Konuşma süresi ölçülür. İki konuşma süresi karşılaştırılır. Öğrencinin konuşma becerisine ilişkin gelişim düzeyi tespit edilmeye çalışılır.

Değerlendirme

? Yapılan uygulamadan hareketle aşağıdaki soruların cevapları üzerine konuşulur.

1. Konuşmamızı hangi unsurlarla zenginleştirebiliriz?
2. Yönlendirme öncesi ile sonrası konuşma sürelerinde bir farklılık olduğunu düşünüyor musunuz?
3. Konuşma becerisine ilişkin yönlendirmeler size neler kazandırdı?

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Bu öz değerlendirme formu sizin “Konuştukça Konuşuyorum!” etkinliğindeki performansınızı değerlendirmeye yönelik hazırlanmıştır. Görüşlerinizi aşağıdaki soruları cevaplayarak belirtiniz.

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Bu etkinlikte en çok zevk aldığım bölümler nelerdir?

3. Bu etkinlikte zorlandığım bölümler nelerdir?

4. Bu etkinliği tekrar yapacak olursam neleri farklı yapacağım?

Yeniden Yaz

Kazanımlar

DEO.T.6.3.2. Akıcı okuma stratejilerini kullanır.

Kelimeleri tanıması, doğru seslendirmesi ve uygun hızda okuması sağlanır.

DEO.T.6.3.3. Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur.

Öğrencilerin şiirleri ve kısa yazıları türünün özelliğine göre okumaları sağlanır.

DEO.T.6.3.8. Okuma stratejilerini uygular.

Okuma stratejilerini (okuma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.6.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

DEO.T.6.4.2. Farklı türlerde bilgilendirici metin yazar.

Yazma stratejilerini (yazma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.6.4.14. Yazdıklarını paylaşır.

Araç-Gereçler
EK 1, EK 2, EK 3, EK 4

Yöntem ve Teknikler
Yaratıcı yazma, eleştirel okuma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Haber metinleri öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

Öğretmen, çocuklara “Bugün sizlerle Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra ülkemize getirilen ilk fil ile ilgili bir haber okuyacağız.” der. Öğrencilerden bu filin nereden ve nasıl gelmiş olabileceği ile ilgili fikir yürütmelerini istedikten sonra öğrencilere aşağıdaki metni okutur.

Keşfetme

Şeker Fil Mohini

1949 yılında II. Dünya Savaşı'nın ardından atom bombalarının acısını hafifletmek isteyen Japonlar, Hindistan başbakanı Pandit Nehru'dan bir fil göndermelerini istemişler.

Japon çocukların yazdığı mektupların karşılığında, "Nehru Amca" sonraları Hindistan'ın üçüncü başbakanı olacak kızı Indira Gandhi'nin ismini verdiği bir dişi yavru fili, "Indira"yı, Tokyo'nun Ueno Hayvanat Bahçesi'ne hediye etmiş.

2 Şubat 1950'de Doğan Kardeş dergisinde "Nehru'nun çocuklara hitaben yazdığı bir mektup yayınlanmış. Mektup, "Ömürlerinde ilk kez bir fil görmüş yüzlerce çocuğun fili nasıl görmeye gittiklerini, kurulan dostluk bağına anlatıyormuş.

Bir hafta sonra 9 Şubat 1950'de Doğan Kardeş'te bu sefer çocuklardan Hindistan başbakanına hitaben bir mektup yayınlanmış: Ek 1'in okunması istenir.

Hindistan başbakanına bu konuda bir mektup yazın.

Sevgili Pandit Nehru Amca,

Dünya çocuklarına gönderdiğin mektubu Doğan Kardeş'te okuduk. Verdiğin güzel öğütleri kulağımıza küpe yaptık. Birçok işlerin arasında bizleri düşünmeye vakit ayırmadan anlıyoruz ki, sen çocukları çok seviyorsun. Biz Türk çocukları ömrümüzde daha canlı bir fil görmedik. Onun için biz de senden bir fil yavrusu istesek, acaba büyük bir ayıp işlemiş olur muyuz? Türk çocukları büyük dostlarının elini saygı ile öperler.

Mektubun yayımlanmasının ardından bir filin İstanbul'a gelme ihtimali üzerine bir hareketlilik başlamış. Dergide "Ya bir fil gelirse!" başlığıyla fil yavrusu isteme hikâyesinin ağızlarında dolaşması, büyük-küçük herkesin gelecek filden bahsedışı yazılmış: "Gelecek fili İstanbul sokaklarında, önünde bando mızıkacı ile dolaştırılmalı. Göğsüne de 'Ben Hindistan Başbakanı Pandit'in Türk çocuklarına hediyesiyim' diye bir levha asmalı" ve "Gelecek filin Türk çocukları tarafından nasıl karşılanacağını anlatan bir yarışma açsana Doğan Kardeş!" diyen mektuplara yer veriliyormuş.

Doğan Kardeş dergisi de "Fil gelsin mi, gelmesin mi" konulu bir karikatür yarışması başlatmış. "Beyaz kâğıt üzerine çini mürekkebi ile yapılarak en geç 15 Nisan'a kadar gönderilecek karikatürlerin en güzellerini basıp, küçük çizerlerine birer kitap hediye edileceği" ilan edilmiş.

Açıklama

Bir süre sonra gazetelerde, Hindistan Başbakanı Nehru'nun Türk çocuklarının ricasını memnuniyetle kabul ettiği, bu durumu Başbakan Adnan Menderes'e mektupla bildirdiği; beş yaşında ve bir ton ağırlığında olan yavru fil Mohini'nin (Şirin) Hindistan'dan gemi ile yola çıktığı, yakında İstanbul'da olacağı yazıyormuş.

Ek 2'nin okunması istenir.

Mohini'yi getiren İtalyan gemiciler, yol boyunca maskotları hâline gelen file "Sinyorina Mohini" diye hitap ediyorlarmış. Derken 25 Aralık'ta İstanbul'a ulaşan gemi Dolmabahçe Rıhtımı'na yanaşmış. Gemiden vinçle kafesinin içinde indirilen Mohini, Dolmabahçe Stadyumu'na getirilip geceyi burada geçirmiş.

Çocuğu, genci, ihtiyarıyla binlerce kişi Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk fili Mohini'yi görmek için akın ederken, Beyoğlu ve Beşiktaş ilçelerinin sevinç içindeki ilkokul öğrencileri de ellerinde: "Mohini, safa geldin, Mohini seni şekersiz bırakmayacağız, Nehru Amca'ya teşekkürler, Fil kardeş; senin kara boncuk gibi gözlerinden öper, hoş geldin deriz" yazılı levhalar taşıyormuş.

Önce Hindistan Büyükelçisi, ardından söz alan İstanbul Valisi aynı zamanda da İstanbul Belediye Başkanı olan Profesör Dr. Fahrettin Kerim Gökay'ın konuşma yaptığı törenin ardından Mohini çocuk ordusunun arasında yokuştan çıkarak Taksim'e götürülmüş. Cumhuriyet Anıtı'nda bir ağızdan coşkuyla İstiklal Marşı söylerken, Şeker Fil Mohini de hazır olda durmuş. Ardından da alkışlar, gözyaşları arasında hortumuyla "Hint çocuklarından Türk çocuklarına Mohini eli ile sevgiler" yazılı çelengi anıta koymuş.

Doğan Kardeş, 11 Ocak 1951'deki sayısını tamamen Mohini'ye ayırmış, kapağına da Selma Emiroğlu'nun çizimiyle kendisini karşılamaya gelmiş çocuklara gemiden bakan Mohini'yi ve altına da "Hoş Geldin Mohini Kardeş" yazısını koymuş. Bu arada Mohini'ye aranan soyadı da bulunmuş; Doğan Kardeş'e gönderilen beş yüz soyadından Sevin Nart'ın önerdiği "Birtanem" soyadı seçilmiş. Mohini demir yoluya Ankara'ya gönderilmiş.

Aynı günlerde Pakistan Hükümeti de Türk çocuklarına Azadi (Hürriyet) isimli bir dişi yavru fil hediye ettiğini, filin deniz yoluyla İstanbul'a geldiğini duyurmuş. Mohini Birtanem ve Azadi, 1972'de bir Afrika fili olan Şirin'in de katılımıyla Ankara'nın üç fili olarak yaşamlarını sürdürmüşler.

Derinleştirme

Metin Altı Soruları

1. Bu metnin konusu nedir?
2. O dönemde yaşasaydınız neler hissederdiniz?
3. Mohini hangi ülkeden Türkiye'ye gelmiştir?
4. Mohini için ülkede ne tür yarışmalar düzenlenmiştir?

Değerlendirme

Cevaplar kontrol edilerek dönütler verilir.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

Hindistan başbakanına bu konuda bir mektup yazın.

 Aşağıdaki bölüme bu konuyla ilgili bir karikatür çizin.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

1. Bu etkinlikte ne öğrendim?

2. Neyi iyi yaptım? Neden?

3. Hangi konuda zorlandım? Neden?

4. Nerede yardıma ihtiyacım oldu?

5. Hangi alanda kendimi daha çok geliştirmeliyim?

6. Kuvvetli ve zayıf yönlerim neler?

7. Daha sonraki çalışmalarda neleri farklı yapacağım?

Hindistan Başbakanından Türk Çocukları da Bir Fil Yavrusu İstiyorlar

Sevgili Pandit Nehru amca,

Dünya çocuklarına gönderdiğin mektubu Doğan Kardeş'te okuduk. Verdiğin güzel öğütleri kulağımıza küpe yaptık. Bir çok işlerin arasında bizleri düşünmeye vakit ayırmandan anlıyoruz ki, sen çocukları çok seviyorsun. O kadar ki, Japon ve Amerikan çocuklarına birer fil yavrusu bile hediye etmişsin. Biz, Türk çocukları ömrümüzde daha canlı bir fil görmedik onun için biz de senden bir fil yavrusu istesek, acaba büyük bir ayıp işlemiş olur muyuz? Eğer ayıpsa, Doğan Kardeş mektubumuzun bu parçasını basmasın.

Türk çocukları büyük dostlarının elini saygı ile öperler.

Yüzden fazla imza ile aldığımız bu mektubu aynen bastık. Pandit Nehru amcamız, Japon ve Amerikan çocuklarına karşı gösterdiği cemileden Türk çocuklarını herhâlde mahrum bırakmak istemeyecektir. Doğan Kardeş dergisi, sayın Pandit Nehru tarafından gönderilecek fil yavrusu ile meşgul olmayı memnuniyetle kabul ettiğini şimdiden bildirmekten zevk duyar!

Doğan kardeş arşivinden <http://www.ergir.com>

Ek 2

Nehru'nun Türk Çocuklarına Hediye Ettiği Fil Yavrusu Geldi

Fil yarın hususî bir törenle
karaya çıkarılacak

Hindistan Başbakanı ruhunun Pandit Nehru'nun Türk çocuklarına hediye ettiği yavru fil, bir buçuk ay kadar süren uzun bir yolculuktan sonra; dün İtalyan bandıralı Rosselin Şilebiyle geldi. Sabahın erken saatinde Sirkeci rıhtımı açıklarında demirleyen ite İtalyan Şilebi, bir çok kimseler tarafından ziyaret edildi. Tabii ziyaretçiler arasında gazeteciler de bulunuyordu. Ne mutlu bu gemiye ki böyle efkarı umumiyeyle ilgilendiren bir yolcu almıştır. Evet "Mohini"yi taşımak: Rossel'in şilebinin süvarisinden tutun da yağcısına kadar bir şeref addediliyor... Hem de Nehru'nun hediye ettiği böyle bir fili Türkiye'ye getirmek.

Hürriyet Gazetesi arşivinden <http://www.ergir.com>

Duygu Piramidi

Kazanımlar

DEO.T.6.4.4. Yazma stratejilerini uygular.

Güdümlü, serbest, kontrollü, tahminde bulunma, metin tamamlama, bir metni kendi kelimeleri ile yeniden oluşturma, boşluk doldurma, grup olarak yazma gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır.

DEO.T.6.4.11. Yazdıklarını paylaşır.

Öğrenciler yazdıklarını sınıf ve okul panosu ile sosyal medyada paylaşmaya teşvik edilir.

DEO.T.6.4.15. Formları yönergelerine uygun doldurur.

Araç-Gereçler

Renkli boya kalemleri, EK'te "Duygu Piramidi" Etkinliği Formu, kurşun kalem

Yöntem ve Teknikler

Serbest çağrışım tekniği, anlatım, soru-cevap, açıklayıcı yazma, güdümlü yazma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmenin "Duygu Piramidi" Etkinliği Formu'nu öğrenci sayısına göre çoğaltması gerekmektedir.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

Öğretmen, tahtaya duygu kelimesini yazarak öğrencilerden bu kelimenin çağrıştırdığı sözcükleri bulup söylemelerini ister.

Keşfetme

Bu çağrışımlardan hareketle öğrencilere, "Sizce duygu nedir?" sorusunu sorar. Öğrenciler görüşlerini dile getirirler.

Açıklama

👂 Öğretmen, duygu sözcüğüne ilişkin olarak aşağıdaki açıklamaları yapar:

Türkçe Sözlük'te "1. Duyularla algılama, his. 2. Belirli nesne, olay veya bireylerin insanın iç dünyasında uyandırdığı izlenim." olarak geçen duygu sözcüğü insanın kendisini anlatmasını sağlayan önemli bir araçtır. Hayatımızda sevgi, hayret, öfke, korku, üzüntü gibi pek çok duygu yaşarız. İnsan doğasında olumlu ve olumsuz duygular vardır. Sevgi, güven, ümit, iyimserlik, merhamet ve şefkat, mutluluk, vefa, adalet gibi duygular olumlu; bencillik, kibir, şüphe, kıskançlık, öfke, kin, üzüntü, nefret gibi hisler ise olumsuzdur.

❓ Öğretmen öğrencilere, "Olumlu ve olumsuz duygular hayatımızı nasıl etkiler?" sorusunu sorar.

Olumlu duygular, insanın kendisini iyi hissetmesini ve toplumla iyi ilişkiler kurmasını sağlar, bireyin yaşamına anlam ve değer katar. Buna karşın olumsuz duygular insanın benliğine zarar verir, güçlü sosyal ilişkilerin kurulmasına engel olur ve devamlılığı durumunda ise çeşitli bedensel ve psikolojik rahatsızlıklara neden olur.

Öğretmen, bu kez "Duyulara bağlı olarak bedenimizde ne gibi değişimler olur?" sorusunu yöneltir.

❓ Her duygunun bir bedensel tepkisi vardır. Örneğin, mutlu olduğumuzda tebessüm eder veya güleriz; öfkelendiğimizde kaşlarımızı çatarız, üzüldüğümüzde somurturuz. Şaşkınlığımız kaşlarımızın kalkması ve gözlerimizin büyümesi ile kendini gösterir.

Derinleştirme

📖 Öğretmen bu açıklamalardan sonra, Duygu Piramidi Formu'nu öğrencilere dağıtır. Son bir hafta içinde sıklıkla yaşadıkları duyguları piramidin basamaklarına yazmalarını ister. En üst basamakta en az, en alt basamakta ise en çok hissettikleri duygu yer almalıdır. Öğrenciler duygu piramidinde yaşadığı duyguyu, bu duygunun ortaya çıkış nedenini ve duyguya yönelik tepkilerini yazarlar. Ayrıca duygunun beden diline yansımaları da bir emoji ile anlatırlar.

Değerlendirme

❓ Yapılan uygulamadan hareketle aşağıdaki soruların cevapları üzerine konuşulur.

1. Duygu nedir, kaçça ayrılır?
2. Duygularımız neden önemlidir?

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

Ek

DUYGU PİRAMİDİ ETKİNLİĞİ FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Duygunun adı

Duygunun ortaya çıkış nedeni

Duyguya verilen tepki

Duygunun adı

Duygunun ortaya çıkış nedeni

Duyguya verilen tepki

Duygunun adı

Duygunun ortaya çıkış nedeni

Duyguya verilen tepki

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Bu öz değerlendirme formu sizin "Duygu Piramidi" etkinliğindeki performansınızı değerlendirmeye yönelik hazırlanmıştır. Görüşlerinizi aşağıdaki soruları cevaplayarak belirtiniz.

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Bu etkinlikte en çok zevk aldığım bölümler nelerdir?

3. Bu etkinlikte zorlandığım bölümler nelerdir?

4. Bu etkinliği tekrar yapacak olursam neleri farklı yapacağım?

Yalnız Balina

Kazanımlar

DEO.T.6.3.10. Metnin konusunu metinden kanıt göstererek belirler.

DEO.T.6.3.14. Metindeki hikâye unsurlarını analiz eder.

Olay örgüsü, mekân, zaman, şahıs ve varlık kadrosu, anlatıcı üzerinde durulur.

DEO.T.6.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

Yazma stratejilerini (yazma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.6.4.13. Yazdıklarını düzenler.

DEO.T.6.4.14. Yazdıklarını paylaşır.

Araç-Gereçler
Haber metinleri

Yöntem ve Teknikler
Yaratıcı yazma, soru-cevap, RAFT Tekniği

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Haber metinleri öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

Öğretmen, öğrencilere “Balina göreniniz var mı, bir balina görseniz neler hissedersiniz?” sorularını yöneltir. Cevaplar alındıktan sonra çeşitli balina görselleri gösterilir (Ek 2).

Görseller hakkında öğrencilerin görüşleri alınır.

Keşfetme

Öğretmen Ek 1’deki metni okur.

Açıklama

Öğretmen metnin anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol etmek için Ek 1'de verilen metin altı sorularını öğrencilere yöneltilir. Cevaplar tartışılır ve değerlendirilir.

Derinleştirme

Öğrencilerden Yalnız Balina metnini canlandırmaları istenir. Canlandırma yapmadan önce görev dağılımı yapmaları ve hazırlıklı konuşma planları oluşturmaları için yeterli süre verilir. Hazır olduklarında drama yapabilecekleri söylenir.

ROL	İZLEYİCİ	TÜR	BAŞLANGIÇ
haberci	denizaltı araştırmacıları	anı	52 hertz şiddetinde ses
hayvan bilimci	halk	haber metni	Kendi türümü bulamıyorum.
yalnız balina	öğrenci	hikâye	Benim kulaklarım iyi duyuyor.

Öğrencilerden aşağıdaki tabloda yer alan rol, izleyici, format ve çıkış yerlerinden birini seçerek içerisinde şarkı olan (isterlerse besteleyebilecekleri) ve görsellerle zenginleştirdikleri özgün bir yazılı ürün ortaya koymaları istenir. Çalışmalarını tamamlayan öğrenciler sunumlarını sırayla gerçekleştirir.

Değerlendirme

Öğretmen, öğrencilerin yazılarını RAFT tekniğine göre değerlendirir.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

GÖZLEM FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Ölçütler		Geliştirilmeli (1)	İyi (2)	Mükemmel (3)
1.	Okudukları ile ilgili çıkarımlar yaptı.			
2.	Yazılarını belli kurallar çerçevesinde yazdı.			
3.	Yazma tekniğine uygun biçimde yazdı.			
4.	Konuşma kurallarına uydu.			
5.	Beden dilini etkili kullandı.			
Toplam puan				

YALNIZ BALİNA

Okyanus bilimciler 1989 yılında Pasifik Okyanusu'nda yaptıkları araştırma esnasında bir ses duydu. Araştırmacılar bu sesin yeryüzünün en eski bestecileri olarak bilinen kambur balinadan geldiğini düşündü. Fakat balina şarkısına benzeyen bu sesin garip bir yanı vardı. Balinalar normalde 12 ile 25 hertz arasında bir şiddette ses çıkartırken, bu şarkı 52 hertz seviyesinde söyleniyordu. Okyanus bilimciler ilk önce bu balinanın sağır olduğunu düşündü. 20 seneyi aşan incelemeler ve alınan veriler sonucu balinanın sağır olmadığına karar verdiler. Balinanın 52 hertz ses düzeyinde şarkısını söylemesinin asıl sebebi yalnızlığıydı. Diğer balinalar bu yüksek frekanstaki sesi duyamadıkları için ona hiç cevap veremediler. Diğerleriyle iletişim kuramadığı için göç dalgasına katılmayan balina hep tek başına kaldı. Ayrıca bu araştırmalarda sesinin zamanla olgunlaştığı da anlaşılmıştır. Kendisine okyanus bilimcilerce diğer balinalarla iletişim kuramadığından "Dünyanın En Yalnız Balinası" adı verildi. 20 yıldır hiç cevap alamamasına karşılık, şarkı söylemeye devam ediyor.

Basından

Metin altı soruları

1. Yukarıdaki metnin konusu nedir? Kanıt göstererek yazınız.

2. Okyanus bilimciler ilk önce bu balinanın _____ düşündü.

3. Okyanus bilimciler bu balınayı kaç yıl gözlemlemişlerdir?

- A) 10
- B) 20
- C) 30
- D) 40

4. 52 Hertz'i diğer balinalardan ayıran en temel özelliği nedir?

- A) büyüklüğü
- B) rengi
- C) daha çok ses çıkarması
- D) katettiği mesafe

5. 52 Hertz dünyanın _____ balinasıdır.

6. Metindeki balinanın başka balinalarla neden iletişim kuramadığını kanıt göstererek yazınız.

EK 2

Oyundan Oyun Çıktı!

Kazanımlar

DEO.T.6.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

Yazma stratejilerini (yazma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.6.4.14. Yazdıklarını paylaşır.

Öğrencilerin yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul/sınıf panosunda veya güvenilir medya ortamlarında paylaşmalarını teşvik edilir.

Araç-Gereçler

Satranç takımı ve satranç görseli, kalem, defter, EK' te "Oyundan Oyun Çıktı!" Etkinliği Formu

Yöntem ve Teknikler

Soru-cevap, Anlatım, Eğitsel Oyun, Cümlüli Yazma

Uygulayıcı için Ön Hazırlık

Öğretmen satranç takımını oyuna hazır hâle getirir, eğer satranç takımına sahip değilse satranç oyununa ait görseli akıllı tahta, bilgisayar ve telefonundan gösterebilir.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

Öğretmen öğrencilere çocukluğunda oynadığı oyunlardan bahseder. Bu oyunların günümüz oyunları ile olan benzerlik ve farklılıkları hakkında öğrencileri konuşturur.

Keşfetme

Bu aşamada öğretmen öğrencilerden Ek'te verilen formu doldurmalarını ister.

Formunu dolduran öğrenciler yazdıklarını okur.

Açıklama

? Öğretmen bu kez de “Bu oyunu değiştirmek veya geliştirmek için neler yapmak istersin?” sorusunu yöneltir. Örneğin bireysel bir oyunsu grup oyununa dijital bir oyunsu harekete dayalı oyuna dönüştürebilirsin ya da durağan bir oyunsu ona hareket özelliği kazandırabilirsin. Ayrıca oyunda yer alan bir kuralı değiştirip daha keyif alacağın bir özelliği ekleyebilirsin, der. Bununla ilgili olarak aşağıdaki örnekten yararlanabilir:

⚙️ Satranç oyununda her taşın belirli bir hareket yönü vardır. Örneğin piyon ilk hareketinde 2 kare, sonraki hamlede ise tek kare ilerler. Sağa, sola, geri gidemez, çapraz yöndeki taşları alabilir. Rakip oyuncuya en yakın sıradaki karelerden birine ulaşan piyon, değer kazanarak kale, fil, at, vezir olabilir. At, L şeklinde üç kare ilerleyebilir. Ayrıca taşların üzerinden atlayabilir. Fil aynı renk karede ve yalnızca çapraz yol alır. Kale yatay ve dikey ilerler. Vezir çapraz ve düz gidebiliyor; yani fil ve kale özelliğine sahip. Şah ise ileri geri, sağa sola birer kare ilerliyor.

Kural eklemeye yönelik olarak ben şahı çapraz yönde tek kare ilerleme yeteneği vermek istiyorum. Bunun yanı sıra vezire atın özelliğini ekleyebilirim, çünkü vezirimin L şeklinde üç kare ilerlemesini istiyorum.

Derinleştirme

📖 Öğretmenin uygulamalı olarak gösterdiği bu örnekten sonra öğrenciler kendi oyunları üzerinde istedikleri değişikliği yaparlar. Bu değişikliği neden yaptıklarını öğretmen ve arkadaşlarıyla paylaşırlar.

Değerlendirme

Yapılan uygulamadan hareketle aşağıdaki sorunun cevabı üzerine konuşulur.

1. Oyunun ilk ve son hâli arasında ne gibi farklar oluştu?

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

Ek

OYUNDAN OYUN ÇIKTI ETKİNLİĞİ FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Oyundaki Kişi Sayısı

Oyunun Oynanabileceği Yerler

En Sevdiğim Oyunun Adı

Oyunun Süresi

Oyunun Kuralları

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Bu öz değerlendirme formu sizin “Oyundan Oyun Çıktı!” etkinliğindeki performansınızı değerlendirmeye yönelik hazırlanmıştır. Görüşlerinizi aşağıdaki soruları cevaplayarak belirtiniz.

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Bu etkinlikte en çok zevk aldığım bölümler nelerdir?

3. Bu etkinlikte zorlandığım bölümler nelerdir?

4. Bu etkinliği tekrar yapacak olursam neleri farklı yapacağım?

En İyi Haber Programı

Kazanımlar

DEO.T.6.3.27. Okuduklarını özetler.

DEO.T.6.3.28. Metni yorumlar.

- a) Yazarın olaylara bakış açısının tespit edilmesi sağlanır.
- b) Metindeki öznel ve nesnel yaklaşımların tespit edilmesi sağlanır.
- c) Metindeki örnek ve ayrıntılara atıf yapılması sağlanır.

DEO.T.6.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

Yazma stratejilerini (yazma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.6.4.2. Farklı türlerde bilgilendirici metin yazar.

- a) Öğrencilerin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinde yazacaklarını belirleyerek bir metin taslağı oluşturmaları, düşünceleri geliştirme yollarını kullanmaları, yazılı ve çoklu medya kaynaklarından görüşlerini destekleyecek kanıtlar sunmaları sağlanır.
- b) Öğrenciler günlük hayattan örnekler vermeye teşvik edilir.
- c) Reklam metni, günlük, gezi yazısı, e-posta ve deneme yazmaları teşvik edilir.

DEO.T.6.4.9. Yazdıkları konusunda gerekçeler sunarak başkalarını ikna eder.

DEO.T.6.4.10. Araştırmalarının sonuçlarını yazılı olarak sunar.

- a) Öğrencilerin araştırma sonuçlarını, bilimsel süreç aşamalarını dikkate alarak yazmaları sağlanır.
- b) Kaynak gösterme hakkında bilgi verilir.

DEO.T.6.4.12. Yazılarında kullandığı bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.

İnternet/yazılı (dergi/e-dergi, kitap/e-kitap, broşür, gazete vb.) kaynakların güvenilirliklerinin sorgulanması sağlanır.

DEO.T.6.4.13. Yazdıklarını düzenler.

DEO.T.6.4.14. Yazdıklarını paylaşır.

Öğrencilerin yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul/sınıf panosunda veya güvenilir medya ortamlarında paylaşmalarını teşvik edilir.

Araç-Gereçler
Kâğıt, kalem

Yöntem ve Teknikler
Yaratıcı yazma

Uygulayıcı için Ön Hazırlık

Bilim Çocuk, Bilim Teknik, Çevreci Çocuk vb. dergi örnekleri destek eğitim odasına getirilir.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

Öğretmen öğrencilere haber metinlerinde neler olduğunu sorar. Ardından öğretmen bir olayın haber olabilmesi için nelerin olması gerektiğini öğrencilerden açıklamasını ister. Öğretmen öğrencilerden verilen cevaplarla ilgili örneklerin neler olabileceğini tartışmalarını ister ve sonuçları listeler.

Öğretmen, her öğrencinin bir haber programcısı olduğunu hayal etmesini ve haber programlarının eskisi kadar seyredilmediğini, bu yüzden de reklam gelirlerinde büyük kayıplar yaşadıklarını ifade eder. Öğretmen, içinde bulunulan bu durumdan kurtulmak ve eskisi gibi çok seyredilen bir haber kanalı olmak için haber metinlerinde ne gibi değişiklikler yapılabileceği ile ilgili öğrencilerden görüş alır.

Keşfetme

Öğretmen, tartışmanın sonucunda haber metinlerinde olması gerekenlerle ilgili uluslararası kabul edilmiş bazı ölçütlerin olduğunu söyler. Tennessee Üniversitesinden Kelly Leiter, Julian Harriss ve Stanley Johnson'un 1942'de hazırladıkları ve ilk gazetecilik kitaplarından biri olan "The Complete Reporter" da yazarlar, zamanın gazetecilik anlayışı ile haber tanımlarını nasıl sıraladıklarını öğrencileriyle şu şekilde paylaşır:

Açıklama

1. Haber, okuyucunun ilgileneceği olaydır.
2. Haber, gazeteye basıldığında okuyucuya yararlı olacağı düşünülen olaydır.
3. Haber okuyucunun bilmek istediğidir.
4. Haber, insanların hakkında konuşacakları şeylerdir.
5. Haber, yakın zamanda olan, keşifler, görüşler ve okuyucuların etkilenecekleri ya da ilgilenecekleri konulardır.

Haber tanımlarını öğrenen öğrencilerin haber yazmada kullanılan aşamaları takip etmeleri için öğretmen öğrencilerden aşağıdaki süreci takip etmelerini ister.

Haber Yazma Sürecinin Dört Aşaması

1. Düşünme ve Odak Noktası Bulma

Herhangi bir olay karşısında haber yazmadan önce düşünmek ve haber yazılacak unsurun; eş

deyişle haberin odak noktasının ne olması gerektiğini keşfetmek gerekir. Yaşanan her olay haber değildir ve yazılan her haberin yayıma kabul edilmesi beklenilmemelidir. Bir olayın haber yapılmaya ya da bir haberin yayınlanmaya değer bulunması o olayın taşıdığı “haber değerlerinin” önemine bağlıdır.

2. Bilgi Toplama

İkinci aşamanın anahtar soruları şunlardır: “Bu olayı yakın bir arkadaşıma anlatsam, acaba hangi soruların yanıtlarını merak ederdi?”, “Acaba bu olayla ilgili olarak hangi soruların yanıtlarını mutlaka bulmalıyım?”

İşte bu soruların yanıtlarının bulunup not edilmesi, haber yazma sürecinin bilgi toplama aşamasını oluşturur.

3. Haber Metni Yazma

Haber yazmaya başlamadan önce ilk yapılması gereken iş, elde edilen bütün bilgilerin gözden geçirilmesi ve eksik bilgi olup olmadığının kontrol edilmesidir. Elde edilen bilgilerin doğru ve eksiksiz bir haber yazmak için yeterli olup olmadığı ve varsa karşıt görüşlerin alınıp alınmadığı da bir kez daha düşünülmelidir. Ardından haberin odak noktası çerçevesinde bir yazı planı çıkarılabilir. Giriş, gelişme, sonuç bölümlerinde neler yazılacağı bu şekilde planlanır. Bu arada haber yazma tekniklerinden hangisinin kullanılacağına karar verilir.

4. Denetim ve Doğrulama

Haber yazmanın son aşamasını denetim ve doğrulama oluşturur. Habercilikte belki de en çok atlanan aşama budur.

Denetim ve doğrulama aşamasında izlenmesi gereken 10 adım vardır:

1. İlk okuma: Taslak hâli yazılan haber metni baştan sona okunmalıdır.
2. Yazım yanlışlarının denetimi: Okuma sırasında, haberin ilk aşamasında belirlenmiş olan “odak noktası” yeniden hatırlanır ve bu odak noktasından hareketle öncelikle yazım hataları kontrol edilir. Hemen ardından da cümlelerdeki özne-yüklem uyumu kontrol edilir. Ayrıca haberin bir kez de “sesli okunması” ve kulağa hoş gelmeyen kelimelerin atılması ya da başka sözcüklerle değiştirilmesi de tavsiyeler arasındadır.
3. Okunurluk ve anlaşılabilirlik denetimi: Haber, çok sayıda kişinin anlayabileceği bir metin olmalıdır. Bu nedenle haberde geçen rakamlar, bilimsel bilgiler, istatistiksel sonuçlar basitleştirilerek, okuyucuların anlayabileceği biçime dönüştürülmelidir. Cümleler olabildiğince kısa ve sözcükler olabildiğince kolay okunabilir olmalıdır.
4. Fazlalıkların denetimi: Haberde gereksiz bulunan ayrıntılar ya da fazlalık olarak görülen noktalar bu aşamada atılmalıdır. Haberde asıl olan “özün” verilmesidir.
5. Eksik bilgi denetimi: Her ne kadar bitmiş sayılsa bile haber yazıldıktan sonra muhabirin kendi kendine “Acaba bu haberle ilgili daha başka hangi unsurlara yanıt verilmesi gerekiyordu?” ya da “Bu haberde hangi sorulara yanıt vermedim?” biçimindeki sorularla haberin bir kez daha kontrol edilmesi yararlıdır.
6. Yanlış bilgi denetimi: Haberde aktarılan bilgiler doğru mudur? Bu bilgilerin doğruluğu ikinci kaynaklardan kontrol edilmiş midir? Haberde adı geçen tüm kişilerin adları ve soyadları doğru yazılmış ve bu kişiler doğru bir şekilde tanıtılmış mıdır? Haberde geçen ifadeler, haber kaynağı olarak gösterilen kişilere mi aittir ve bu kişilere doğru atıf yapılmış mıdır? Haber metni herhangi bir kuşkuya ihtimal vermekte midir? Son soru hariç, diğer soruların yanıtları “Evet” olacak şekilde haber metni yeniden kontrol edilmeli ve gerekli düzeltmeler yapılmalıdır.

7. Yorumсуzлuk/tarafsızlık denetimi: Haber metninin “yorumсуz”, “tarafsız” bir metin olması için düzenleme yapılır. Haberde nesnellіğın sağlanması için karşıt görüşlere yer verilip verilmediğı ve eşit şekilde söz hakkı tanınıp tanınmadığı bu aşamada denetlenir.
8. Etik ve hukuk kurallarına uygunluk denetimi: Bu aşamada haberlerin evlere, işyerlerine, çocuk, genç ve yaşlılara da seslenildiğı unutulmamalı, haberin yemek ya da kahvaltı masalarında okunabileceğı ya da izlenebileceğı bilinmeli, okurun her şeyi bildiğı gözden uzak tutulmamalıdır. Bu bağlamda haberin etik değerlere duyarlılığı ve hukuk kurallarına uygunluğu denetlenmelidir.
9. Son okuma: Son olarak ise haberin “yayına hazır” ya da “tamam” olduğuna karar verildikten sonra haber metni yeni baştan okunmalı ve tüm denetim sürecinin aşamaları hızlıca “yeniden” gözden geçirilmelidir.
10. Geribildirimın takip edilmesi: Bir muhabir için haberin yazılıp haber merkezine gönderilmesi ile haber yazma süreci tamamlanır ancak iletişim sürecinin tamamlanabilmesi için habere gelecek geri dönüş ya da tepkilerin de takip edilmesi gerekir.

Öğretmen bu aşamaları paylaştıktan sonra öğrencilere üç paragraflık bir haber metninde nelere dikkat edeceklerini söyler:

Haberin flaşı birinci paragraftır. Haberi ileti hâline dönüştüren kısımdır. En az bir en fazla üç cümleden oluşur. Habere aynı zamanda başlığı veren bölümdür. Giriş başlığı vermiyorsa kurgusunda bir problem var demektir. Birinci paragraf, haberin en önemli bilgi unsurlarından oluşur. Flaşı oluştururken az sayıda kelime kullanmak gerekir. Gazetecilik dilinde “haberın flaşı” olarak kullanılır. En çok karıştırıldığı kavram “flaş haber”dir. Flaş haber: Gündemi tartışmasız ele geçiren haber değeri en yüksek olandır. Beklenmedik olaylar olarak kabul edilir. Örneğın doğal afetler, kazalar, salgınlardır.

İkinci paragrafta kaynak belirtilir. Metin yazarının hazırlayacağı haberin tematik kurgusu için çeşitli kişi ve kurumlardan bilgi alması gerekir. Gazeteciler her zaman olayları gerçekleştirirken aynı ortamda izleme ve gözleme olanağına sahip değildirler. Ayrıca haber olabilecek olay ve vakaları birçok haber kaynağından öğrenmek durumunda kalabilir. Haber kaynağı, haberin temelini oluşturan ilk bilginin elde edildiğı kişi, kurum, yazılı belge veya raporlardır.

Üçüncü paragrafta ayrıntılı bilgi verilir. Sayısal verilerin ve demeçlerin çok yer aldığı haberlerde başlık ve flaşı oluşturan bölümlerin tamamı bu paragrafta ayrıntılı bir şekilde tekrarlanır.

Derinleştirme

Öğrencilerden yukarıdaki açıklamalara göre bir haber metni oluşturmaları istenir. Oluşturulan haber metinleri paylaşılır.

Değerlendirme

Paylaşılan metinler haber metninin özelliklerine göre değerlendirilir.

Değerlendirme

Gözlem Formu kullanılır.

GÖZLEM FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Ölçütler		Geliştirilmeli (1)	İyi (2)	Mükemmel (3)
1.	Okudukları ile ilgili çıkarımlar yaptı.			
2.	Okuduklarındaki bilgi ve düşüncelerin tutarlılığını sorguladı.			
3.	Yazılarını haber metni yazım kuralları çerçevesinde yazdı.			
4.	Yazısında yazım ve noktalama kurallarına uydu.			
Toplam puan				

Dijital Araçlarla Atasözleri ve Deyimler

Kazanımlar

DEO.T.6.2.1. Kelimeleri ve kelime gruplarını anlamlarına uygun kullanır.

DEO.T.6.2.2. Hazırlıksız konuşmalarını belirli bir mantıksal bütünlük içerisinde yapar.

DEO.T.6.2.3. Hazırlıklı konuşmalar yapar.

DEO.T.6.2.12. Konuşmasının içeriğini zenginleştirir.

Bir konuşmanın deyim, atasözü, vecize, terim, alıntı, kısa hikâye, anı, şiir fıkra vb. unsurlarla zenginleştirebileceği vurgulanır.

DEO.T.6.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

Yazma stratejilerini (yazma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.6.4.14. Yazdıklarını paylaşır.

Araç-Gereçler

Örnek deyimler ve deyimlerin ortaya çıkış hikâyeleri
Web 2.0 araçları

Yöntem ve Teknikler

Beyin fırtınası, soru-cevap, düz anlatım, gösterip yaptırma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen, etkinlikte kullanılacak çeşitli Web 2.0 araçlarıyla örnek atasözü-deyimleri ve bu atasözü-deyimlerin ortaya çıkış hikâyelerini hazırlar.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- ❓ Öğretmen, "Atasözleri ve deyimler nasıl ortaya çıkmıştır, merak ettiniz mi hiç? Biliyoruz ki her atasözü ve deyim mutlaka bir olay sırasında olayın kahramanlarından biri tarafından kullanılmıştır. Bugünkü kalıplaşmış hâllerini ise yıllar içinde kazanmışlardır. Anlatıma güç katmak istediğimizde atasözü ve deyimlerden yararlanırız." ifadesiyle atasözü ve deyimlerin anlatımı güçlendirdiğini ve güzelleştirdiğini belirtir. İfademize güç katan atasözü ve deyimlerin öykülerinin nasıl ortaya çıkmış olabileceğini sorarak öğrencilerle beyin fırtınası yapar. Öğrenciler, cevapları tartışır ve değerlendirir. Bununla birlikte her bir atasözü ve deyim ayrı bir hikâyesinin olduğunu vurgular.

Atasözlerinin ve deyimlerin daha iyi anlaşılması ve doğru bir şekilde kullanılmasına yardımcı olması açısından ortaya çıkış hikâyelerinden birkaçını öğrencilere okur, onlardan hikâyesini okuduğu atasözü ve deyim bulmalarını ister.

Keşfetme

Öğretmen, Web 2.0 araçları uygulamalarını öğrencilere gösterir. Teknolojinin eğitime entegre edildiği ve öğrencilerin aktif katılımı ile kendilerini tanıyıp ifade edebildikleri web 2.0 araçlarının son zamanlarda giderek yaygınlaştığına dikkat çeker. Öğrencilerden herhangi bir atasözü ve deyim ortaya çıkış hikâyeleri ile ilgili tahminde bulunmalarını ve zihinlerinde oluşan senaryoyu anlatmalarını ister.

Açıklama

Öğretmen, Web 2.0 araçları ile öğrencilerin atasözleri ve deyimleri dijital dünyada da kullanabileceğini belirtir. Öğrencilere web sayfası araçlarını tanıtır. Öğrencilerden atasözleri ve deyimleri Web teknolojileri ile desteklenmiş işbirlikli araçlar ile tasarımlarını ve paylaşımlarını ister. Animasyon süreçleri ve kullanılan programlar ile ilgili bilgi verilir.

Öğretmen öğrencilerden belirledikleri atasözlerinden ya da deyimlerden birini listede belirtilen görevler doğrultusunda dijital dünyaya aktarmalarını söyler:

1. Atasözlerini ve deyimleri istediğiniz şekillerin içine yerleştirerek belirlediğiniz renk ve özelliklerle görselleştiriniz.
2. İndirdiğiniz ya da çizdiğiniz karikatürleri ve karakteri konuşturunuz.
3. Web 2.0 uygulaması ile 15 soruluk çengel bulmaca oluşturunuz.
4. Zihninizdeki senaryoyu yazarak kendi animasyonunuzu tasarlayınız.

Derinleştirme

Öğretmen, etkinlikte kullanılacak çeşitli Web 2.0 araçlarıyla örnek atasözü-deyimleri ve bu atasözü-deyimlerin ortaya çıkış hikâyelerini hazırlar. Bu amaçla animasyonlarda kullanılacak görsellerin hazırlanmasına yönelik görsellerin indirilmesi ve üzerinde değişiklik yapma süreçleri anlatır.

Programda gelişmiş resim özellikleri ve kullanılan resimlerin animasyon sürecinde nasıl işe koşulacağı ile ilgili bilgileri paylaşır. Öğrencilerden şekil ekleme ve serbest çizim ile istenilen bir görselin nasıl oluşturulabileceği ile ilgili uygulamalar yapmaları istenir. Gelişmiş renk ve dolgu seçenekleri ile oluşturulan görsellere ışık-gölge gibi unsurları eklemelerini gelişmiş animasyon özelliklerini anlatarak bir program yardımıyla animasyon hazırlamaları istenir.

Değerlendirme

Yapılan uygulamadan hareketle öğrencilerden hazırladıkları atasözü veya deyim çıkış hikâyesini sunmaları istenir.

Hikâye ile ilgili 5N1K sorularını sorar. Cevaplar tartışılır ve değerlendirilir.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

1. Bu etkinlikte ne öğrendim?

2. Neyi iyi yaptım? Neden?

3. Hangi bölümde zorlandım? Neden?

4. Hangi konuda kendimi geliştirmeliyim?

5. Aynı çalışmayı bir kez daha yapsam nelere dikkat ederim?

Özel Yetenekli Öğrenciler için
DESTEK EĞİTİM ODASI
ETKİNLİKLERİ

► **7. SINIF**
TÜRKÇE

Deyimler

40+40

Deyim Ağacı

Kazanımlar

DEO.T.7.1.17. Dinlediklerindeki/izlediklerindeki açık ve örtük iletileri belirler.

DEO.T.7.2.13. Konuşmasının içeriğini zenginleştirir.

Bir konuşmanın deyim, atasözü, vecize, terim, alıntı, kısa hikâye, anı, şiir fıkra, söz sanatları, istatistiklerden yararlanma vb. unsurlarla zenginleştirebileceği vurgulanır.

DEO.T.7.4.9. Yazılarında anlatımı etkili kılmak için atasözü, deyim ve özdeyişler kullanır.

DEO.T.7.4.15. Yazdıklarını paylaşır.

Öğrencilerin yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul ve sınıf panosunda veya güvenilir medya ortamlarında paylaşmalarını teşvik edilir.

Araç-Gereçler

kâğıt, kalem, kuru boya, delgeç, ip,
Ek'teki örnek deyim hikâyeleri.

Yöntem ve Teknikler

Canlandırma, yaratıcı yazma,
araştırma.

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Ek, öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

? Öğretmen öğrencilere günlük hayatta kullandığımız deyimlerin ortaya çıkış hikâyelerini bilip bilmediklerini sorar.

Keşfetme

🗨️ Öğretmen, öğrencilerin bildiği deyimleri paylaşmalarını ister. Deyimlerin anlamları ve tahmini hikâyeleri üzerinde öğrenciler konuşur. Öğretmen, Ek'teki deyim hikâyelerini paylaşır, hangi deyime ait olduklarını sorar.

Açıklama

Öğrenciler, merak ettikleri deyimlerin anlamlarını Türk Dil Kurumu Deyimler Sözlüğünden, TDK çevrim içi sözlükten (<https://sozluk.gov.tr/>) ya da deyim anlam ve hikâyelerinin yer aldığı kitaplardan bulur.

Derinleştirme

✂ Öğrenciler, deyimi ve anlamını bir A4 kâğıdına yazar, daha sonra kâğıdın boş kısmına deyim gerçeğ anlamının resmini çizer ve boyar. Deyimlerin mecaz anlamı olduğunu öğretmen vurgular. Öğrenciler, gerçeğ anlamı ilişkili mizahi resimler çizer. Kâğıda bir delik açar, ip geçirir. Tüm öğrencilerin görebileceği ve çalışmadan faydalanabileceği şekilde, okul bahçesinde gerçeğ bir ağaca ya da okul içinde kartondan yapılacak bir ağaca deyim resimlerini asar.

“Deyim Ağacı” hazırlandıktan sonra öğrenciler ağaç çevresinde deyimlerin hikâyelerini canlandırır.

Değerlendirme

🗨 Yapılan resimler ve canlandırmalar üzerine konuşulur. Öğrenci ne öğrendiğini, öğrenim sürecini raporlaştırır.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Bu değerlendirme, etkinliği yaparken geçirdiğin süreci değerlendirmek için hazırlanmıştır. Sorulara vereceğin yanıtlarda samimi ve gerçekçi olman beklenmektedir.

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Bu etkinlikte başarılı olduğum/ eğlendiğim bölümler hangileridir?

3. Bu etkinlikte en çok zorlandığım/ sıkıldığım bölümler hangileridir?

4. Etkinlikte beklemediğim hangi durumlarla karşılaştım?

5. Bu etkinlikte yaptıklarımla çevreme ve kendime hangi bilgi, beceri ve değerleri kazandırdım?

6. Kuvvetli ve zayıf yönlerim neler?

7. Daha sonraki çalışmalarda neleri farklı yapacağım?

Örnek Deyim Hikâyeleri

ÇAM DEVİRMEK

Çam devirmek ile pot kırmak hemen hemen aynı anlama gelen iki deyimimizdir. Kaş yaparken göz çıkarmak da bunlara yakın bir anlamdadır. Acemi terziler elbise dikerken kumaşta meydana gelen uygunsuz büzülme veya kıvrımlara pot denir. Kesim veya dikim hatası sayılan potun giderilmesi, gizlenmesi oldukça zordur. Ütülemek veya gereksiz pensler ile potu kaybetmeye çalışmak, orada kumaşın kırılmasına (pot kırmak) yol açar ve daha fazla dikkati çeker. Şimdi İstanbul'un merkezî yerleri sayılan pek çok mekânda eskiden eşraf ve kibar takımının sayfiye köşkleri bulunur, her köşk birkaç dönümlük arazi içerisinde bağlar, bahçeleriyle tanınmıştır. Zariflerden birinin Erenköy taraflarında böyle geniş bir köşkü varmış. Bahçesindeki her çeşit ağaç yanında, özellikle çam fidanlarıyla dikkati çeker ve parmakla gösterilirmiş. Köşk sahibi bahçenin bir köşesine ilâve bina yaptırmaya karar verince gereken keresteyi sonbaharda tomruk hâlinde getirip duvar dibine istifletmiş. O vakitlerin binaları ahşaptan yapılır ve çam, gürgen, meşe, ceviz, vs. ağacın hemen her çeşidi kullanılmış. Sayfiye mevsimi bitince köşk halkı Beyazıt'taki konaklarına taşınmışlar. Efendi, giderken köşkü bekleyecek uşağa şöyle tembihte bulunmuş:

— Önümüzdeki mevsim hizmetliler için buraya bir ilâve bina yapacağız. Biz yokken bir hızarıcı bulup bahçedeki ağaçların arasındaki çamları biçtir, tahta ve kalas yaparak sundurmanın altına istifle.

Saf uşak, denileni yapmakta gecikmemiş. Ne var ki istiflenmiş çam tomruklarını biçtireceğine, bahçenin güzellik sembolü çam ağaçlarını kestirmiş. İri çamlar diğer ağaçların üzerine devrilirken de hızarıcıya,

— Bizim efendinin cimriliği tuttu. Bu çamları tahta edince yazın gölgeyi nerde bulacak, diye dert yanarmış.

Haberi efendiye yetiştirenler,

— Uşak çamları deviriyor, bahçe elden gidiyor, demişler.

Bizim “çam devirmek” deyimini de buradan dilimize yadigâr kalmış.

ÇİZMEYİ AŞMAK

Söyleyişte daha ziyade “Çizmeyi aşma!” yahut “Çizmeden yukarı çıkma!” biçiminde emir kipiyle ve boyundan büyük bir işe girişildiğini ima eder mahiyette kullanılan bu deyimın hikâyesi şöyledir: Milâd-ı İsa’dan üç asır evvel Efes’te Apelle (Apel) isimli bir ressam yaşarmış. Büyük İskender’in resimlerini yapmakla şöhret bulan Apel’in en büyük özelliği, yaptığı resimleri halka açması ve gizlendiği bir perdenin arkasından onların tenkitlerini dinleyip hoşça gidecek yeni resimler için fikir geliştirmesi imiş. Günlerden birinde bir kunduracı, Apel’in resimlerinden birini tepeden tırnağa süzüp tenkide başlamış. Önce resimdeki çizmeler üzerinde görüşlerini bildirip kunduracılık sanatı bakımından tenkitlerini sıralamış. Apel, bunları dinleyip gerekli notları almış. Ancak bir müddet sonra adam, resmin üst kısımlarını da eleştirmeye ve hatta teknik yönden, sanat açısından renklerin kontrastı ve gölgelerin derecesi üzerine de ileri geri konuşmaya başlayınca Apel, perdenin arkasından bağırmiş:

— Efendi, haddini bil; çizmeden yukarı çıkma!

Duygu Eli

Kazanımlar

DEO.T.7.1.8. Dinledikleri/izledikleriyle ilgili çıkarımlar yapar.

Neden-sonuç, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme nesnel-öznel, koşul, abartma ve duygu belirten ifadeler gibi çıkarımlar yapılması

DEO.T.7.2.2. Hazırlıksız konuşmalarını belirli bir mantıksal bütünlük içerisinde yapar.

DEO.T.7.2.6. Konuşmalarında mizah unsurlarından yararlanır.

DEO.T.7.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz akıcı okur.

Araç-Gereçler

A4 kâğıdı, kuru boya, Ek'teki duygu eli örneği.

Yöntem ve Teknikler

Hazırlıksız konuşma, dramatizasyon, yaratıcı yazma.

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Uygun ritim müziği ve müzik çalar hazırlanır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

? Öğrenciler öğretmenin rehberliğinde ısınma yapar, ritme eşlik eder, uygun bir müzik eşliğinde ritim çalışması yapar.

Keşfetme

📝 Öğrenciler, A4 kâğıdına koyduğu elinin şeklini çizer, her parmağa bir duygu adı yazar. Her parmağı üzerinde yazılı duygunun çağrıştırdığı renge boyar. Öğrenci rengi seçme sebebini açıklar. Öğretmen Ek'teki duygu eli örneğini gösterir.

Açıklama

Öğretmen oyunun aşamalarını açıklar.

Örnek: Mutlu parmağın doğum gününe tüm parmaklar gitmiş. ...

Her parmak doğum günüyle ilgili kendi duygu değerinde cümleler kurar ve öğrenciler parmaklar arası diyaloglar yazar.

Örnek:

Sevinme: “Yaşasın! Can’ın doğum günü yarın.”

Üzülme: “Of! Yarın kursum var, doğum gününe gelemeyeceğim.”

Kızma : _____

Şaşırma: _____

Korkma: _____

Öğretmen ünlem türü ve ünlem işaretinin işlevini vurgular.

Derinleştirme

Oyun aşaması öğrenciler duygu elindeki her parmağı belirttiği duygu bağlamında üzerine çizilen konuşma balonu ile konuşur. Öğretmen ünlemlerin işlevlerini vurgular, kullanımını sağlar. Öğrenciler, kendi elinin her parmağına duygu değerleri içeren yüz ifadesi ikonları çizer ve bu parmak kuklaları konuşma balonundaki ifadelerle konuşur.

Öğrenci son aşamada her iki elini parmak kukla diyalogları ile karşılıklı olarak konuşur.

Değerlendirme

Öğrenciler öğrenim sürecinde öğrendiklerini raporlaştırır.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Bu değerlendirme, etkinliği yaparken geçirdiğin süreci değerlendirmek için hazırlanmıştır. Sorulara vereceğin yanıtlarda samimi ve gerçekçi olman beklenmektedir.

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Bu etkinlikte başarılı olduğum/ eğlendiğim bölümler hangileridir?

3. Bu etkinlikte en çok zorlandığım/ sıkıldığım bölümler hangileridir?

4. Etkinlikte beklemediğim hangi durumlarla karşılaştım?

5. Bu etkinlikte yaptıklarımla çevreme ve kendime hangi bilgi, beceri ve değerleri kazandırdım?

6. Bu çalışmayı tekrar yapsaydım şu şekilde yapardım:

7. Ekleme istediklerim:

Duygu Eli Örneği

Kim Bunlar?

Kazanımlar

DEO.T.7.1.2. Dinledikleri/izlediklerindeki benzerlik veya farklılıkları sınıflandırır.

DEO.T.7.1.3. Dinlediklerini/izlediklerini eleştirel bakış açısıyla değerlendirir.

DEO.T.7.1.7. Dinlediği/izlediği metinde geçen mizahi unsurları değerlendirir.

DEO.T.7.2.2. Hazırlıksız konuşmalarını belirli bir mantıksal bütünlük içerisinde yapar.

DEO.T.7.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz akıcı okur.

DEO.T.7.4.15. Yazdıklarını paylaşır.

Öğrencilerin yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul ve sınıf panosunda veya güvenilir medya ortamlarında paylaşmaları teşvik edilir.

Araç-Gereçler

Renkli kalemler, A3 kâğıdı, Ek 1, Ek 2

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, yaratıcı yazma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen fotoğraf örnekleri bulup etkileşimli tahtada yansıtmak için hazırlar. Öğrencilerden fotoğraflar bulup sınıfa getirmelerini ister.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- ? Öğretmen, öğrencilere “Niçin fotoğraf çekeriz?” sorusunu yönelterek beyin fırtınası yaptırır. Öğrencilerin verdikleri cevapları kendi aralarında tartışmasını ister. Verilen cevaplar öğrencilerle değerlendirilip tahtaya yazılır.

Keşfetme

- 🗨️ Öğretmen, “Fotoğraflar geçmişe dair bize neler anlatır?” sorusunu öğrencilere sorar. Öğrencilerin cevapları alındıktan sonra öğretmen etkileşimli tahta aracılığıyla Ek 1’deki fotoğrafları yansıtır.

Yansıtılan fotoğraflardaki benzerlik ve ortak noktalar ile varsa mizah unsurlarını bulmalarını ister. Öğrenciler fotoğrafla ilgili düşüncelerini tartışıp değerlendirmelerde bulunur. Öğretmen, fotoğraflarda yer alan kişilerden fotoğrafın çekildiği mekâna ve zamana ait çıkarımlarda bulunmalarını ister.

Açıklama

👂 Öğretmen “Fotoğraf, o an orada olmayan insanların sonradan görebileceği bir anın görüntüsüdür. Bir fotoğrafın asıl amacı, yaşanan anları yakalamak ve başkalarıyla paylaşmaktır. Fotoğraf, görüntülü iletişimdir; en eski grafik iletişim biçiminin en yeni sürümüdür.” der. Sözlü veya yazılı kelimelerin aksine fotoğrafın uluslararası bir iletişim şekli olduğunu açıklar.

Derinleştirme

📖 Öğretmen, öğrencilerden Ek 1’deki fotoğraflardan birini seçmelerini ve Ek 2’deki “Fotoğraf Künyesi” adlı formdaki sorulara cevaplar bulmalarını ister. Öğretmen, fotoğraf künyesindeki cevaplar doğrultusunda öğrencilerden kısa bir öykü yazmalarını ister.

Değerlendirme

🗨️ Öğrenciler yazdıkları öyküleri okur, birlikte inceler ve eleştirel bakış açısıyla değerlendirirler. Öğrencilerin yazdığı fotoğraf künyeleri ve öyküler sınıf panosunda sergilenir.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Bu değerlendirme, etkinliği yaparken geçirdiğin süreci değerlendirmek için hazırlanmıştır. Sorulara vereceğin yanıtlarda samimi ve gerçekçi olman beklenmektedir.

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Bu etkinlikte başarılı olduğum/ eğlendiğim bölümler hangileridir?

3. Bu etkinlikte en çok zorlandığım/ sıkıldığım bölümler hangileridir?

4. Etkinlikte beklemediğim hangi durumlarla karşılaştım?

5. Bu etkinlikte yaptıklarımla çevreme ve kendime hangi bilgi, beceri ve değerleri kazandırdım?

6. Bu çalışmayı tekrar yapsaydım şu şekilde yapardım:

7. Ekleme istediklerim:

Ek 1

Ek 2

FOTOĞRAF KÜNYESİ

1. Bu fotoğraf nerede çekilmiş olabilir?

2. Bu fotoğraftaki insanlar kim olabilir?

3. Bu fotoğraftaki insanlar nerede bulunuyor olabilirler?

4. Bu fotoğraf niçin çekilmiş olabilir?

5. Bu fotoğraftaki insanlar arasında nasıl bir ilişki olabilir? (Akrabalık, arkadaşlık vs.)

6. Bu fotoğraf çekildikten sonra neler yaşanmış olabilir?

7. Siz olsaydınız bu fotoğrafı daha farklı nasıl çekerdiniz?

Masal

40+40

Masallar Arasında

Kazanımlar

DEO.T.7.1.1. Dinleme stratejilerini uygular.

DEO.T.7.1.2. Dinledikleri/izlediklerindeki benzerlik veya farklılıkları sınıflandırır.

DEO.T.7.1.4. Dinlediklerinin/izlediklerinin ana fikrini/ana duygusunu kanıtlar göstererek belirler.

DEO.T.7.1.6. Dinlediklerini/izlediklerini özetler.

DEO.T.7.1.11. Dinlediklerini/izlediklerini tür özelliklerine göre değerlendirir.

DEO.T.7.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

Yazma stratejilerini (yazma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.7.4.2. Farklı türlerde bilgilendirici metin yazar.

DEO.T.7.4.5. Bir metin türünü, başka bir metin türüne dönüştürür.

Araç-Gereçler
Ek Nardaniye Hanım Masalı

Yöntem ve Teknikler
Anlatım, soru cevap, eleştirel dinleme/
izleme, yaratıcı yazma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen Türk masalları hakkında bilgi sahibi olmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

Öğretmen, öğrencilere “Hangi masalları biliyorsunuz?” diye sorar. Öğrenciler sırayla bildikleri bir masalı anlatır; öğrenci masalı anlatırken öğretmen, “Şimdi kızgın bir şekilde anlat, şimdi mutlu bir şekilde anlat, üzgün bir şekilde devam et, koşarken anlat, yorgun bir şekilde anlat, uykulu anlat!” vb. yönlendirmelerde bulunarak dikkat çeker.

Keşfetme

👂 Öğretmen, öğrencilerin bildikleri masalları tahtaya yazarak bunların hangilerinin Türk masalı olduğunu öğrencilerle belirler. Öğretmen Ek 2’de verilen Nardaniye Hanım masalını okur/anlatır.

Öğretmen, öğrencilerden kuş olup masalın geçtiği yerlerin üzerinde uçmalarını ve masalın krokisini çizmelerini ister. Öğrenciler çizdikleri kroki üzerinden masalı özetler. Daha sonra öğretmen, öğrencilerden masalın ana fikrini kanıtlar göstererek ifade etmelerini ister.

Öğretmen, öğrencilerden Nardaniye Hanım masalı ile bir Alman masalı olan Pamuk Prenses masalı arasındaki benzerlik veya farklılıkları sınıflandırmalarını ister.

Açıklama

Öğretmen gerekirse Pamuk Prenses masalını anlatır. Öğretmen, farklı coğrafyalarda ve farklı kültürlerde ortaya çıkan bu iki masalın birçok benzer yönü olduğunu, masalların evrensel nitelikte bir tür olduğunu öğrencilerin fark etmesini sağlar, daha sonra öğrencilerden dinledikleri masalları tür özelliklerine göre değerlendirmelerini ister.

Derinleştirme

📝 Öğretmen, öğrencilerden Nardaniye Hanım masalını ilgi ve tercihlerine göre şiir, haber metni, çizgi roman, tiyatro ve biyografi metin türlerinden birinin özelliklerine göre yeniden yazmalarını ister. Öğrenciler yazdıkları metinleri paylaşır.

Değerlendirme

🗨️ Yazılan metinler tür özelliklerine göre birlikte değerlendirilir. Ayrıca öğrenciler Öz Değerlendirme Formu ile değerlendirme yapar.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

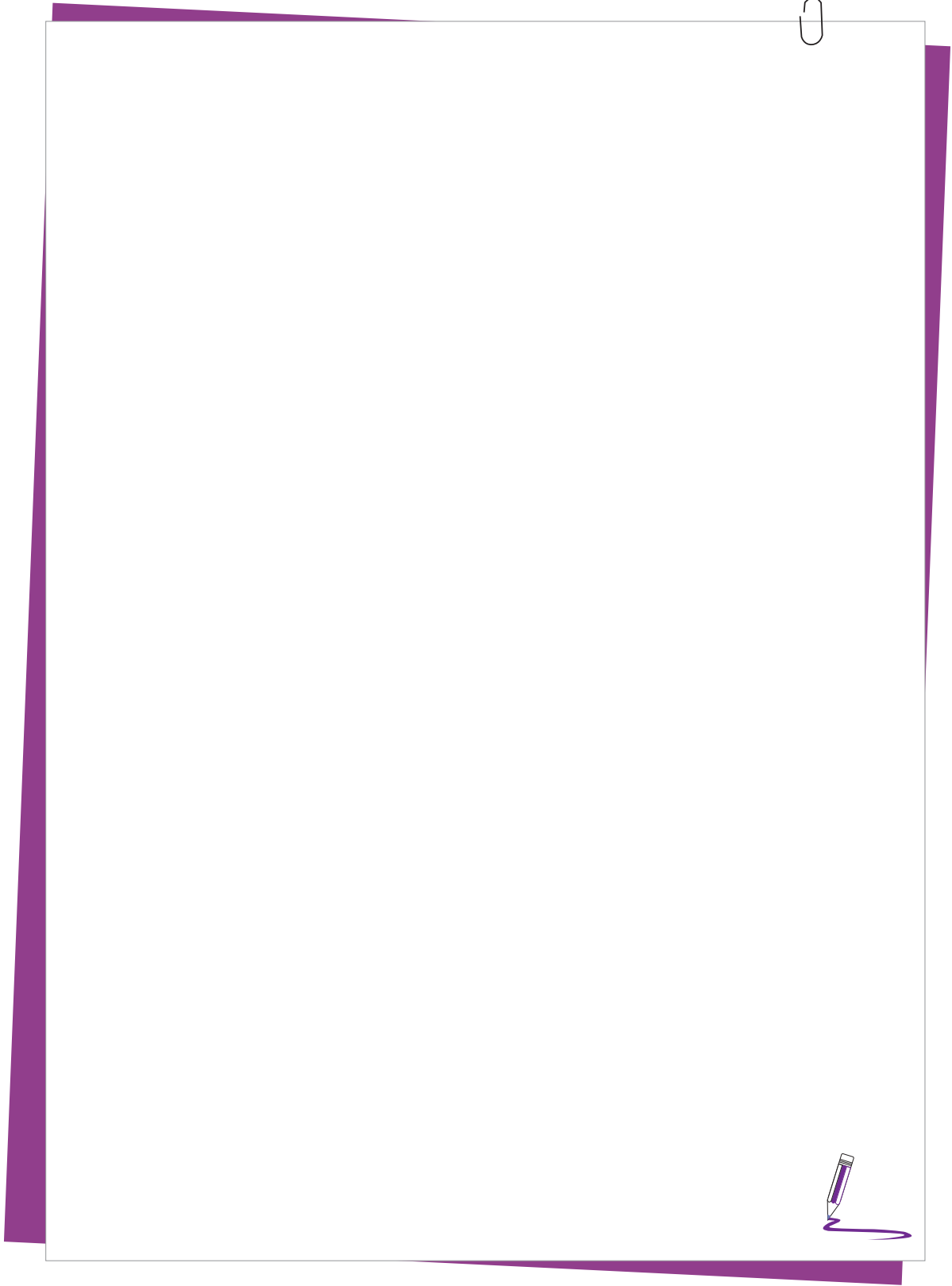
Bu form, kendinizi değerlendirebilmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı en doğru yansıtan seçeneğe (X) işareti koyunuz. Daha sonraki üç soruda ise (7, 8 ve 9) cevaplarınızı boş bırakılan yerlere yazınız.

Ölçütler		Evet	Kısmen	Hayır
1.	Dinleme stratejilerini uyguladım.			
2.	Dinlediklerimi özetledim.			
3.	Masallardaki benzerlik veya farklılıkları sınıflandırdım.			
4.	Yazma stratejilerini uyguladım.			
5.	Yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine dikkat ettim.			
6.	Masalı başka bir metin türüne dönüştürdüm.			

1. Bu etkinlikten neler öğrendim?

2. Bu etkinlik sırasında en iyi yaptığım şeyler nelerdir?

3. Bu etkinlik sırasında kendimde eksik olarak gördüğüm özellikleri nasıl tamamladım?

NARDANIYE HANIM

Bir zamanlar şırl şırl akan derelerin geçtiği; nergislerin, çiğdemlerin açtığı yemyeşil bir köyde sarmaşıklarla kaplı, iki katlı cumbalı bir konakta Nardaniye ile babası yaşarmış. Nardaniye; güzelliği dillere destan, aydan arı, sudan duru, mutlu bir genç kızmış.

Günlerden bir gün, Nardaniye'nin annesi hastalanmış ve bir süre sonra da hayatını kaybetmiş. Bir vakit sonra babası; kendine eş, kızına yoldaş olsun diye evlenmeye karar vermiş. Bunun için de Nardaniye'ye danışmış. Nardaniye'nin aklına dikiş hocası gelmiş. Babasının yalnızlığına üzülen Nardaniye, babasına dikiş hocasının iyi bir insan olduğunu söylemiş. Bir süre sonra Nardaniye'nin babasıyla dikiş hocası evlenmişler.

Dikiş hocası iyi bir insan gibi görünse de gerçekte içten içe kötü bir insanmış.

Sürekli, "Nasıl etsem de bu kızdan kurtulsam?" diye düşünürmüş. Sonunda aklına bir fikir gelmiş. Kocasına:

-Nardaniye evde çok sıkılıyor. Köydeki kızlar ormana gzmeye gideceklermiş. Onlarla beraber gitsin, demiş.

Babası izin verince Nardaniye'ye bu güzel haberi verip,

-Kızım sen de git, demiş.

Nardaniye, büyük bir sevinçle atına atladığı gibi ormana doğru gitmiş ama kızları görememiş. Sonunda ormanın derinliklerinde kaybolmuş.

Bir süre sonra yorulan Nardaniye, atından inip bir ağacın dibinde uyuyakalmış.

Kız uyandığında bir sağına bakmış, bir soluna bakmış; kimseyi bulamamış, başlamış ağlamaya. Öyle ağlamış ki Nardaniye'nin sesini bütün kurtlar, kuşlar duymuş. Sonra birden kanatlarıyla ışık saçan bir kuş gelmiş yanına. Kuşu gören Nardaniye, ağlamayı bırakıp takılmış peşine. Kuş gitmiş, Nardaniye gitmiş; kuş

gitmiş, Nardaniye gitmiş... Ta ki bir mağaranın yanına gelene kadar gitmişler, sonra o ışıltılı kuş kayboluvermiş.

Nardaniye nereye geldiğini anlamaya çalışmış. Meğer burası kırk haramilerin yaşadığı yermiş. “Şuraya gideyim, belki beni içeri alırlar.” demiş ve ürkerek mağaranın kapısından içeriye girmiş. Kızı gören haramiler,

-Senin burada işin ne, diye sormuş.

Kız, başından geçenleri bir bir anlatmış ve haramilerden yatacak yer istemiş. Haramiler bakmışlar ki dünya güzeli bir kız, yüzüne bakmaya kıyılmaz. Kıza,

-Sen şurada biraz otur, biz düşünelim, demişler.

Kırkı da bir odaya girmişler ve konuşmaya başlamışlar. Sonunda Nardaniye'ye,

-Sen bizim dünya ahiret kardeşimiz ol. Biz getirelim, sen pişir, demişler.

Nardaniye, yalnız kalmayacağı için çok sevinmiş. Onlar orada mutlu mesut yaşayıp dursunlar, biz gelelim evdekilere.

Nardaniye'nin babası, kızı dönmeyince aramak için yola düşmüş. Nerede aradıysa, kimlere sorduysa, ne yaptıysa kızını bulamamış. Çaresizce evine dönmüş. Kadın, kocası eve yalnız dönünce mutlu olmuş. Zaten kızın güzelliğini içten içe kıskanmış. Nardaniye'nin vahşi hayvanlara yem olduğunu düşünmüş. Ay doğmuş, ayın on beşi. Kadın çıkmış ayın karşısına:

-Ey ay! Sen mi güzelsin, ben mi güzelim, diye sormuş.

Ay da demiş ki,

-Ne sen güzelsin ne ben güzelim, ille de Nardaniye Hanım güzel.

Kadın bu cevaba inanmamış, çok sinirlenmiş:

-Nasıl olur? Bu kız hâlâ yaşıyor mu, diye haykırmış. Ne yapsam, diye düşünürken yine aklına bir kötülük gelmiş. Gitmiş kocasına,

- Aman kocacığım, yavrucağızı bulup getiremedin. Aç mıdır, susuz mudur; gidip bir de ben arayayım, demiş.

Adamcağız o gün bugün, iki gözü iki çeşme, kızının derdinden ağlar dururmuş. Karısının bu düşüncesini sevinçle karşılamış. Kadın az gitmiş, uz gitmiş; dere tepe düz gitmiş. En sonunda Nardaniye'yi kırk haramilerin mağarasında bulmuş. Onun yanına yaklaşabilmek için yüzünü gözünü örtmüş, yaşlı bir kadın kılığına girmiş. Elindeki zehirli kirazlarla çalmış Nardaniye'nin kapısını ve demiş ki,

-A güzel kız, can kız, baldan tatlı kirazlar satırım. Almak istemez misin?

Nardaniye kirazdan almış. Penceresinin önünde kırk tane kuşu varmış. Kuşlar başlamış “cikcik” ötmeye. Nardaniye de kuşların kiraz istediğini düşünüp her birine kiraz vermiş. Derken sepette kiraz kalmamış. Kız bir de bakmış ki kirazı yiyen kuşlar bir bir ölmüş. Bunun üzerine Nardaniye başlamış ağlamaya. Haramiler gelmiş ve kızın bu hâlini görünce,

-Sana ne oldu kardeşim, diye sormuşlar.

Nardaniye de,

- Ah, kuşlarım öldü! Kiraz aldım, kuşlara verdim. Hepsi kirazlardan yedi ve öldü, demiş.

Kırk haramiler,

-Sen sağ ol kardeş ama bundan sonra sakın ola ki kapıdan geçen kimseden bir şey alma. Ya sen ölseydin ne yapardık biz, demişler.

Aradan bir ay geçmiş, yeni ay doğmuş. Kadın, ayın karşısına geçip yine,

-Ey ay! Sen mi güzelsin, ben mi güzelim, demiş.

Ay da yeniden,

-Ne sen güzelsin ne de ben güzelim, ille de Nardaniye Hanım güzel, demiş.

Bunu duyan kadın yine çok sinirlenmiş ve “Nasıl kurtulabilirim bu kızıdan?” diye düşünmüş. Sonra aklına bir fikir gelmiş ve yeşil küpüne binmiş. Kamçısını da almış, gelip kırk haramilerin mağarasının önüne inmiş. Nardaniye açmış kapıyı. Bir de ne görsün? Yaşlı bir kadının elinde kıpkırmızı narlar. Hepsisi de öyle güzel görünüyormuş ki kadından birkaç nar almış. Kötü kalpli kadın bu sefer amacına ulaştığını düşünerek hemen uzaklaşmış oradan. Nardaniye narları soymuş ve birkaç nar tanesini ağzına attıktan sonra bir anda yere yığılmış. Akşam işlerini bitiren haramiler gelmişler ama ne görsünler? Nardaniye yerde uzanmış yatıyor, öldü zannetmişler. Haramiler biricik kardeşlerini gömmeye kıyamadıkları için ona altından bir tabut yapmışlar ve bu tabutu her yere taşımışlar.

Günler bir bir geçmiş. Kırk haramiler yine tabutla birlikte giderken padişahın oğlu onları görmüş ve haramilere sormuş:

-Sizi her seferinde bu tabutla görüyorum. Neden taşıyorsunuz bunu?

Haramiler,

-Biz kırk erkek kardeşiz. Bir de bacımız vardı, öldü. Biz de onu toprağa koymaya kıyamadık, demişler.

Şehzade, tabutun içinde nasıl birinin olduğunu merak etmiş ve onlardan tabutu kendisine vermelerini istemiş. Kırk haramiler de “Şehzade, altın tabuttaki bacımıza daha iyi bakar.” diye düşünerek ona vermişler. Şehzade almış götürmüş tabutu sarayındaki odasına. Meraktan tabutu açıp bakınca bir de ne görsün? Karşısında mum gibi sararmış ama güzelliğinden zerre kaybetmemiş, aydan arı, sudan duru güzel bir kız... Bu kızı görür görmez ona aşık olmuş. Hemen saray hekimini çağırmış. Hekim gelmiş, kıza ne olduğunu anlamak için onu yan çevirir çevirmez Nardaniye'nin boğazına takılan nar tanesi ağzından fırlayıvermiş. Kendine gelen Nardaniye, karşısında şehzadeyi görmüş; onun da kıpır kıpır olmuş yüreği.

Şehzade, sevincinden çılgına dönmüş. Hemen kırk haramilere haber göndermiş. Onlar da gelmişler, kardeşlerinin uyandığını görünce ortalığı bayram yerine çevirmişler.

Şehzade ile Nardaniye'nin kırk gün kırk gece düğünü yapılmış. Şehzade, Nardaniye'nin babasını getirtmiş ve ona her şeyi anlatmış. Baba kız birbirlerinin boynuna sarılmış ve hasret gidermişler. Şehzadenin askerleri ona tüm bu kötülükleri yapan kadını getirmişler. Demişler ki,

-Kırk satır mı istersin, kırk katır mı?

Kötü kalpli kadın da,

-Kırk satır düşman başına, kırk katır verin de sılama gideyim, demiş.

O vakit kadını kırk katırla salıvermişler.

Gökten üç elma düşmüş. Biri, bu masalı anlatanın başına; biri, dinleyenin başına; biri de sevdiklerini tüm kötülüklerden korumak için çabalayanların başına...

Kaya Resimleriyle Yazıyorum, Çiziyorum

Kazanımlar

DEO.T.7.1.8. Dinledikleri/izledikleriyle ilgili çıkarımlar yapar.

Neden-sonuç, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme nesnel-öznel, koşul, abartma ve duygu belirten ifadeler gibi çıkarımlar yapılması sağlanır.

DEO.T.7.2.1. Kelimeleri ve kelime gruplarını anlamlarına uygun kullanır.

DEO.T.7.2.2. Hazırlıksız konuşmalarını belirli bir mantıksal bütünlük içerisinde yapar.

DEO.T.7.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz akıcı okur.

DEO.T.7.3.2. Akıcı okuma stratejilerini kullanır.

Kelimeleri tanınması, doğru seslendirmesi, uygun hızda okuması sağlanır.

DEO.T.7.3.3. Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur.

a) Öğrencilerin şiirleri ve kısa yazıları türünün özelliğine göre okumaları sağlanır.

DEO.T.7.3.10. Bilgi kaynaklarını etkili bir şekilde kullanır.

DEO.T.7.3.14. Metindeki hikâye unsurları üzerine değerlendirmeler yapar.

DEO.T.7.3.28. Metindeki millî, manevi, evrensel değerler ile tarihi, mitolojik unsurları belirler.

DEO.T.7.4.3. Farklı türlerde hikâye edici metin yazar.

a) Olay ve durum hikâyesi, senaryo vb. metinler yazmaları teşvik edilir.

b) Yazılarında fantastik unsurlara yer vermesi sağlanır.

DEO.T.7.4.14. Yazdıklarını düzenler.

DEO.T.7.4.15. Yazdıklarını paylaşır.

Öğrencilerin yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul ve sınıf panosunda veya güvenilir medya ortamlarında paylaşmaları teşvik edilir.

Araç-Gereçler

Renkli kalemler, resim kâğıdı, Ek'teki kaya resimleri, Ek 1, Ek 2

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, yaratıcı yazma, katılımlı dinleme

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen kaya resimleri hakkında araştırma yapar, eski Türk kaya resim örnekleri bulur.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- ? Öğretmen, “Konuşma ve yazmayı bilmeseydiniz nasıl haberleşirdiniz?” sorusunu öğrencilere sorar, haberleşme yolları hakkında öğrencilerin beyin fırtınası yapmasını sağlar. Öğrenciler verdikleri cevapları kendi aralarında tartışır.

Keşfetme

- 🔍 Öğretmen, Ek 1’deki kaya resimleri örneklerini etkileşimli tahta aracılığıyla öğrencilere gösterir. Öğrencilere resimler hakkında ne düşündüklerini sorar. Öğretmen yazı veya konuşma olmadan da insanların iletişim sağladığını ifade eder. Öğrencilerin kaya resimleri ve Türk kaya resimleri üzerine araştırma yapmalarını ister.

Açıklama

- 👂 Öğretmen kaya resimlerini öğrencilere tek tek gösterir ve resimler hakkında ne düşündüklerini sorar. Öğrenciler resimler hakkında düşüncelerini belirttikten sonra öğretmen, “İletişimin insanların yaşadığı her yerde varlığını bir şekilde sürdüren bir ihtiyaç” olarak tanımlandığını belirtir. Ayrıca iletişimin, duyu ve düşüncelerimizin akla uygun şekilde başkalarına aktarılması yani haberleşme olarak da tanımlandığını söyler.

Öğretmen insanların en temel becerilerinden biri olan iletişimin ilk insandan beri var olduğunu, yazının kullanılmaya başlanmasından önce insanların haberleşme amacıyla kayaları döverek, yontarak veya çizerek resimler yaptıklarını açıklar.

Derinleştirme

- 📝 Öğretmen, kaya resimlerindeki motiflerden yola çıkarak öğrencilerin kendilerini 5000 yıl öncesinde bir mağarada yaşadıklarını hayal etmesini ve yaşadıkları bir günü (avlanmak istenen bir yünlü mamutu kurtarmak için plan yaptıkları, komşu kabileye gidip oyunlar oynadıkları, ormanda kaybolup bir yaratıkla karşılaştıkları vb. olabilir.) yazmalarını ister. Öğrenciler o dönemde yaşadıklarını hayal ederek öykülerini yazarlar. Öğretmen, öğrencilere katılımlı dinleme yaparak yazılanlara yönelik sorular sorabileceklerini söyler.

- ? Yazılan öyküler okunur, öğretmen öğrencilere, “Siz olsaydınız yazdıklarınızı duvarlara nasıl resmederdiniz?” der ve sınıf duvarına resim kâğıtları yapıştırır.

- 👉 Öğrencilerden yazmış oldukları öyküleri kaya resimleri motiflerinden de yararlanarak duvardaki resim kâğıtlarına çizmelerini ister. Öğretmen öğrencilere Ek 2’deki kaya resimleri vektörlerinden de yararlanabileceklerini söyler. Öğretmen, kaya resimlerinin çizildiği yerlerin akustiği iyi olan yerler olduğunu, bu nedenle Paleolitik devirden beri bu mekânlarda müziğin kullanıldığını söyler. Öğretmen bu düşünceden hareketle öğrenci motivasyonu için çizimler esnasında öğrencilere fon müziği açabilir.

Değerlendirme

Çizimler bittikten sonra öğretmen ve öğrenciler çizimler hakkında düşüncelerini belirtip değerlendirmede bulunurlar. Öğrencilerin yaptığı resimler sınıf panosunda sergilenir. Öğretmen, öğrencilere eserlerini isterlerse güvenilir sosyal medya ortamlarında sergileyebileceklerini belirtir.

! Not: Öğrenci çalışmaları sınıfta “Kaya Resimleri Sergisi” şeklinde sergilenebilir.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Bu değerlendirme, etkinliği yaparken geçirdiğin süreci değerlendirmek için hazırlanmıştır. Sorulara vereceğin yanıtlarda samimi ve gerçekçi olman beklenmektedir.

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Bu etkinlikte başarılı olduğum/ eğlendiğim bölümler hangileridir?

3. Bu etkinlikte en çok zorlandığım/ sıkıldığım bölümler hangileridir?

4. Etkinlikte beklemediğim hangi durumlarla karşılaştım?

5. Bu etkinlikte yaptıklarımla çevreme ve kendime hangi bilgi, beceri ve değerleri kazandırdım?

6. Bu çalışmayı tekrar yapsaydım şu şekilde yapardım:

7. Ekleme istediklerim:

EK 2

KAYA RESİMLERİ ÖRNEKLERİ

KAYA RESİMLERİ VEKTÖRLERİ

Bilgiden Çizgiye

Kazanımlar

- DEO.T.7.3.10. Bilgi kaynaklarını etkili bir şekilde kullanır.
- DEO.T.7.3.19. Okudukları ile ilgili çıkarımlarını değerlendirir.
- DEO.T.7.3.21. Grafik, tablo ve çizelgeleri değerlendirir.
- DEO.T.7.3.23. Okuduklarını eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirir.
- DEO.T.7.4.1. Yazma stratejilerini uygular.
- DEO.T.7.4.2. Farklı türlerde bilgilendirici metin yazar.
- DEO.T.7.4.5. Bir metin türünü, başka bir metin türüne dönüştürür.
- DEO.T.7.4.7. Tezlerini/iddialarını kanıtlamak için ikna edici metinler yazar.
- DEO.T.7.4.14. Yazdıklarını düzenler.
- DEO.T.7.4.15. Yazdıklarını paylaşır.

Araç-Gereçler
Ek 1, Ek 2

Yöntem ve Teknikler
Anlatım, soru cevap, beyin fırtınası

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen Ek'te verilen grafikleri ve tabloyu önceden analiz etmelidir.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- Öğretmen, bilgileri ve toplanan verileri daha anlaşılır hâle getirmek, kolay ifade etmek, organize etmek için öğrencilere neler yaptıklarını sorar. Öğretmen, beyin fırtınası yaptırarak alınan cevapları tahtaya yazar. Öğrenciler cevapları tartışır ve değerlendirir. Öğretmen internetin yaygınlaşmasıyla dijital metinlerin, grafik, tablo, infografik okumanın ve yorumlamanın öneminin arttığına vurgu yapar.

Keşfetme

Öğretmen, öğrencilere Ek'te bulunan grafikler ile tabloyu verir. Öğrenciler sırayla grafikleri ve tabloyu inceler. Öğretmen, öğrencilerden grafik ile ilgili çıkarımlarını ve yorumlarını yazmalarını ister.

Örnek: Türkiye'de gazete ve dergilerin yıllara göre baskı sayısını gösteren grafik incelendiğinde, gazetede en çok baskı 2 milyar 432 milyon adet ile 2010 yılında olmuştur.

Öğrenciler diğer grafikleri ve tabloyu aynı şekilde inceler, çıkarımlarını yazar. Öğrenciler öğretmenle birlikte çıkarımlarını değerlendirir.

Açıklama

Öğretmen, öğrencilere grafik, tablo, çizelge vb. metinler ile ilgili temel bilgiler verir.

- Grafik, tablo, çizelge vb. metinler bilgileri daha kolay anlamamıza yarayan şekillerden, görsellerden, istatistiksel verilerden oluşur.
- Başlık; grafik, tablo, çizelge vb. metinlerin konusunu belirtir.
- Grafik, tablo, çizelge vb. metinleri değerlendirirken ön yargılar ve verilmeyen hiçbir bilgi değerlendirmeye katılmamalıdır.

Derinleştirme

Daha sonra öğretmen, öğrencilerden aşağıdaki görevlerden birini seçmelerini ister.

- Ek'te verilen "Evde Bilişim Teknolojileri Kullanımına İlişkin Temel Göstergeler, 2009-2020" çizgi grafiğini grafikteki 2015-2020 verilerini alarak sütun grafiğine çeviriniz.
- Ek'te verilen "Şirket Hasılatları, 2018-2020" tablosunu sütun grafiğine çeviriniz.
- Ek'te verilen tablolardan birini seçip verileri kanıt olarak kullanarak ikna edici bir metin yazınız.

Değerlendirme

Öğrenciler görevleri paylaşır. Öğretmen tamamlanan görevleri öğrencilerle birlikte değerlendirir ve öğrencilerin düzenleme yapmalarını sağlar. Ayrıca öğretmen Gözlem Formu ile değerlendirme yapar.

Değerlendirme

Gözlem Formu kullanılır.

GÖZLEM FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

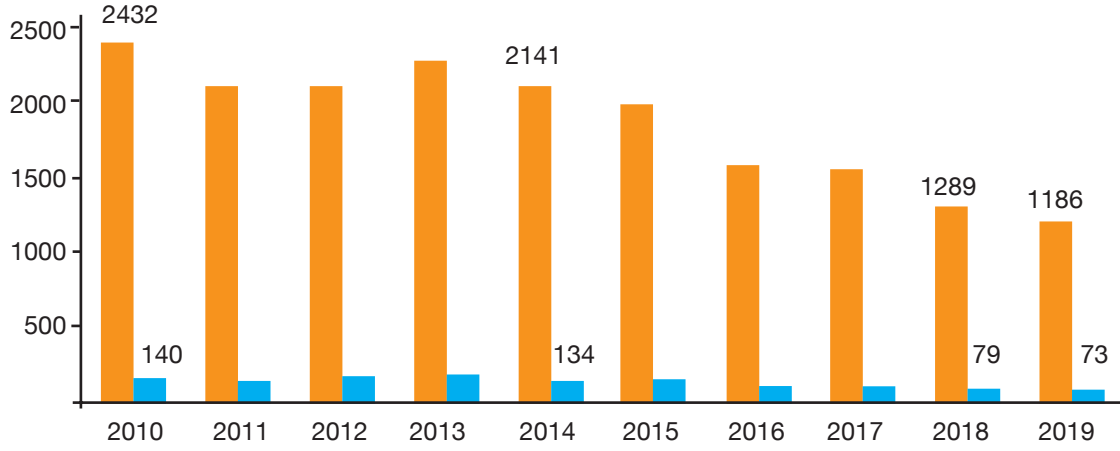
Etkinlik Adı:

Tarih:

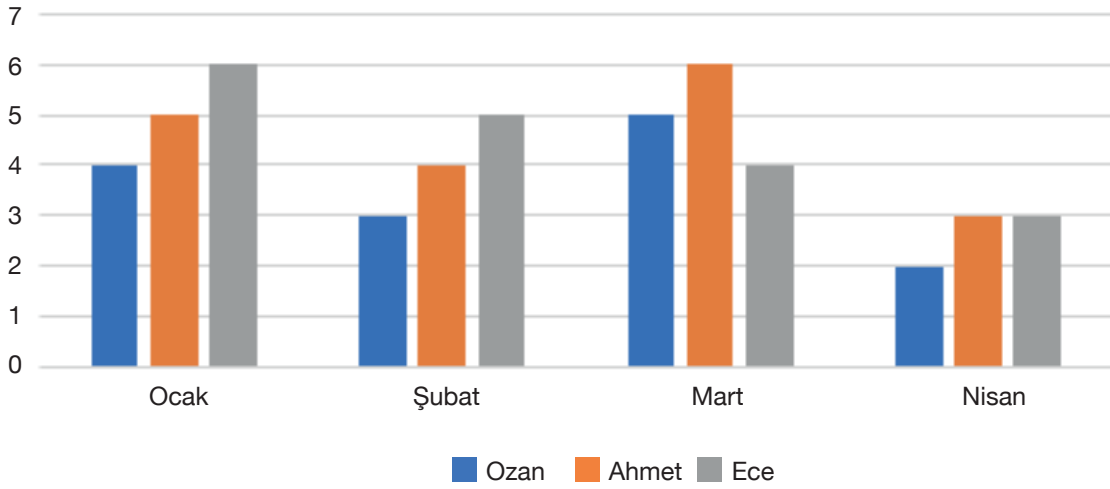
Ölçütler		Geliştirilmeli (1)	İyi (2)	Mükemmel (3)	Verilen Puan
1.	Tablo ve Grafik Yorumlama				
2.	Grafik Oluşturma				
3.	Bilgi kaynaklarını etkili bir şekilde kullanma				
4.	Okuduklarını eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirme				
5.	Bir metni başka bir metin türüne dönüştürme				
Toplam puan					

Ek

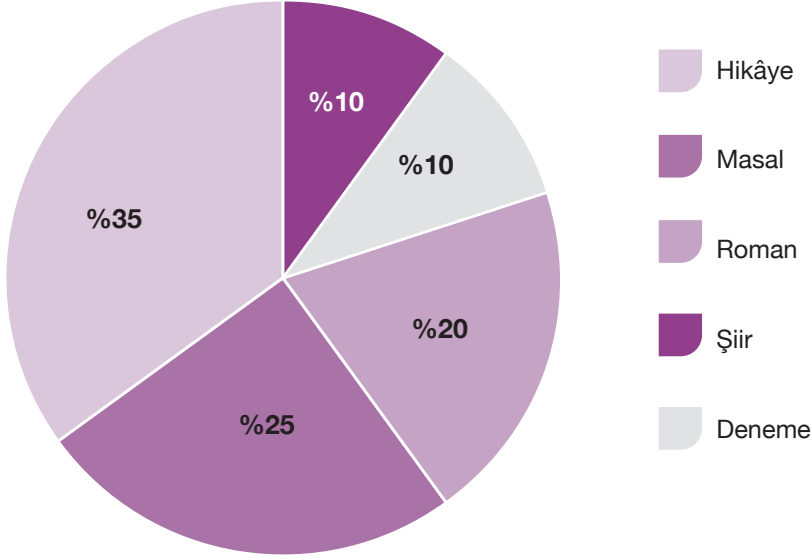
Gazete ve dergilerin yıllara göre baskı sayısı, 2010-2019

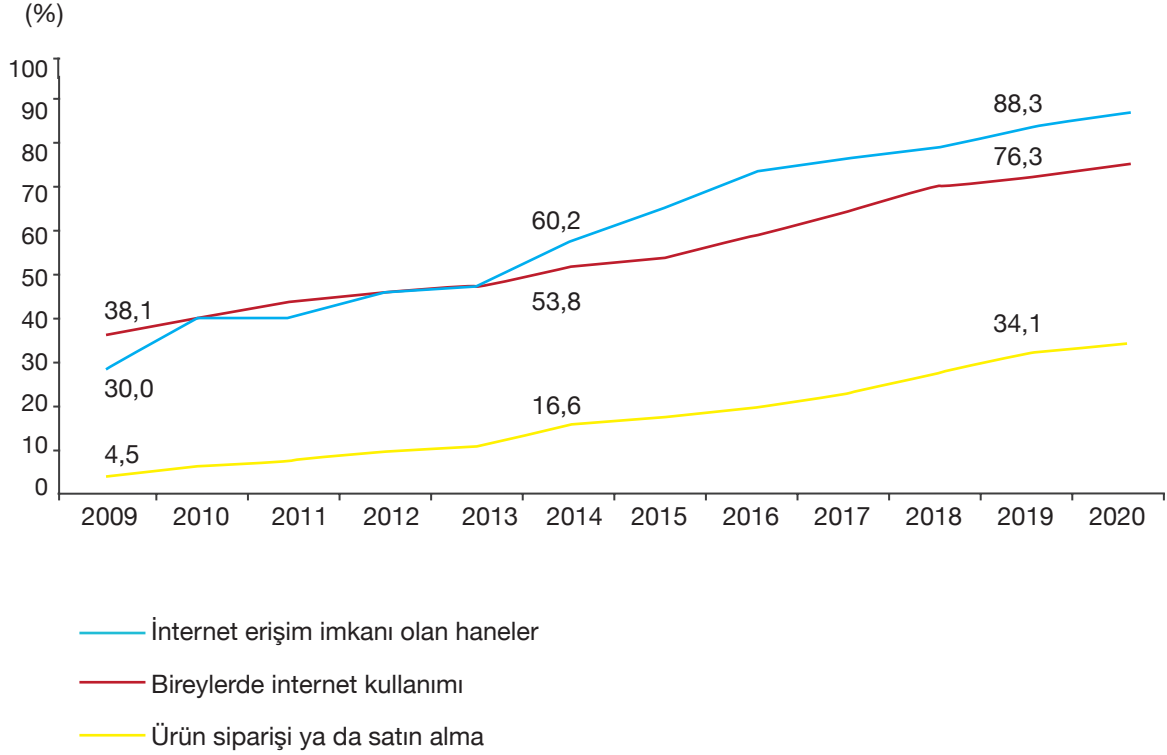
Aylara Göre Kitap Okuma Sayıları

Sınıfta Okunan Kitapların Metin Türlerine göre dağılımı

Evde Bilişim Teknolojileri Kullanımına İlişkin Temel Göstergeler, 2009-2020

Şirket Hasılatları, 2018-2020

Yıl	A şirketi	B şirketi	C şirketi
2018	10.000	25.000	15.000
2019	12.000	30.000	20.000
2020	25.000	40.000	50.000

Şiir Analizi

40+40

Gülümse (SMILE) Tekniği ile Şiir Analizi

Kazanımlar

DEO.T.7.3.3. Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur.

- a) Öğrencilerin şiirleri ve kısa yazıları türünün özelliğine göre okumaları sağlanır.
b) Öğrencilerin şiir okumaları ve ezberlemeleri teşvik edilir.

DEO.T.7.3.7. Metindeki söz sanatlarının metne katkısını değerlendirir.

Kişileştirme (teşhis), konuşurma (intak), karşıtlık (tezat), abartma (mübalâğa) söz sanatları verilir.

DEO.T.7.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu metinden kanıtlar göstererek belirler.

DEO.T.7.3.27. Okuduklarındaki açık ve örtük iletilerin doğruluğunu tartışır.

DEO.T.7.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

Yazma stratejilerini (yazma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.7.4.15. Yazdıklarını paylaşır.

Öğrencilerin yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul ve sınıf panosunda veya güvenilir medya ortamlarında paylaşmalarını teşvik edilir.

DEO.T.7.4.16. Formları yönergelerine uygun doldurur.

Araç-Gereçler

Bilgisayar, kalem, kâğıt, Ek 1 ve Ek 2

Yöntem ve Teknikler

Eleştirel okuma, not alarak okuma, düz anlatım

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Ek 2'deki şiir öğrenci sayısı kadar çoğaltılır. Öğretmen isterse farklı şiirler de kullanabilir.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

Öğretmen öğrencilerin şiiri anlam ve biçim açısından anlamlarını kolaylaştıracak bir analiz yöntemi olan gülümse SMILE tekniğini tanıtır.

Keşfetme

Öğretmen, öğrencilerden şiirin içerik ve biçim özellikleri açısından nasıl incelenebileceği ile ilgili görüşlerini anlatmalarını ister.

Açıklama

Gülümse (SMILE), öğrencilerin şiiri şiir yapan özellikleri kavramalarını sağlayacak temel başlıkların baş harflerinin birleşimini ifade eder. İçeriği şu şekildedir:

Yapı (Structure): Yapı, şiirin biçim/şekil özelliklerini ifade eder.

Anlam (Meaning): Şiirdeki ana duygu ve tema belirlenir.

Tasvirler (Imagery): Şiirdeki anlam özellikleri, söz sanatları ve yaratıcı unsurlar belirlenir.

Dil (Language): Şairin üslup özellikleri değerlendirilir. (Kapalı anlatım, günlük dil vb...)

Etki (Effect): Şiirin yarattığı duygu etkisi okuyucu ve şairin ruh hâli açısından değerlendirilir.

Derinleştirme

Öğretmen Gülümse (SMILE) Şiir Analiz Şablonunu (Ek 1) ve seçilen şiiri öğrencilere verir. Öğrenciler şiiri şablona göre analiz eder. Analiz şablonunu arkadaşları ile paylaşır, değerlendirir, sergiler.

Değerlendirme

Öğrenci ne öğrendiğini, öğrenim sürecini raporlaştırır.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU**Öğrencinin Adı-Soyadı:****Etkinlik Adı:****Tarih:**

Bu değerlendirme, etkinliği yaparken geçirdiğin süreci değerlendirmek için hazırlanmıştır. Sorulara vereceğin yanıtlarda samimi ve gerçekçi olman beklenmektedir.

1. Bu etkinlikte benim için en kolay, en zor bölümler nelerdir?

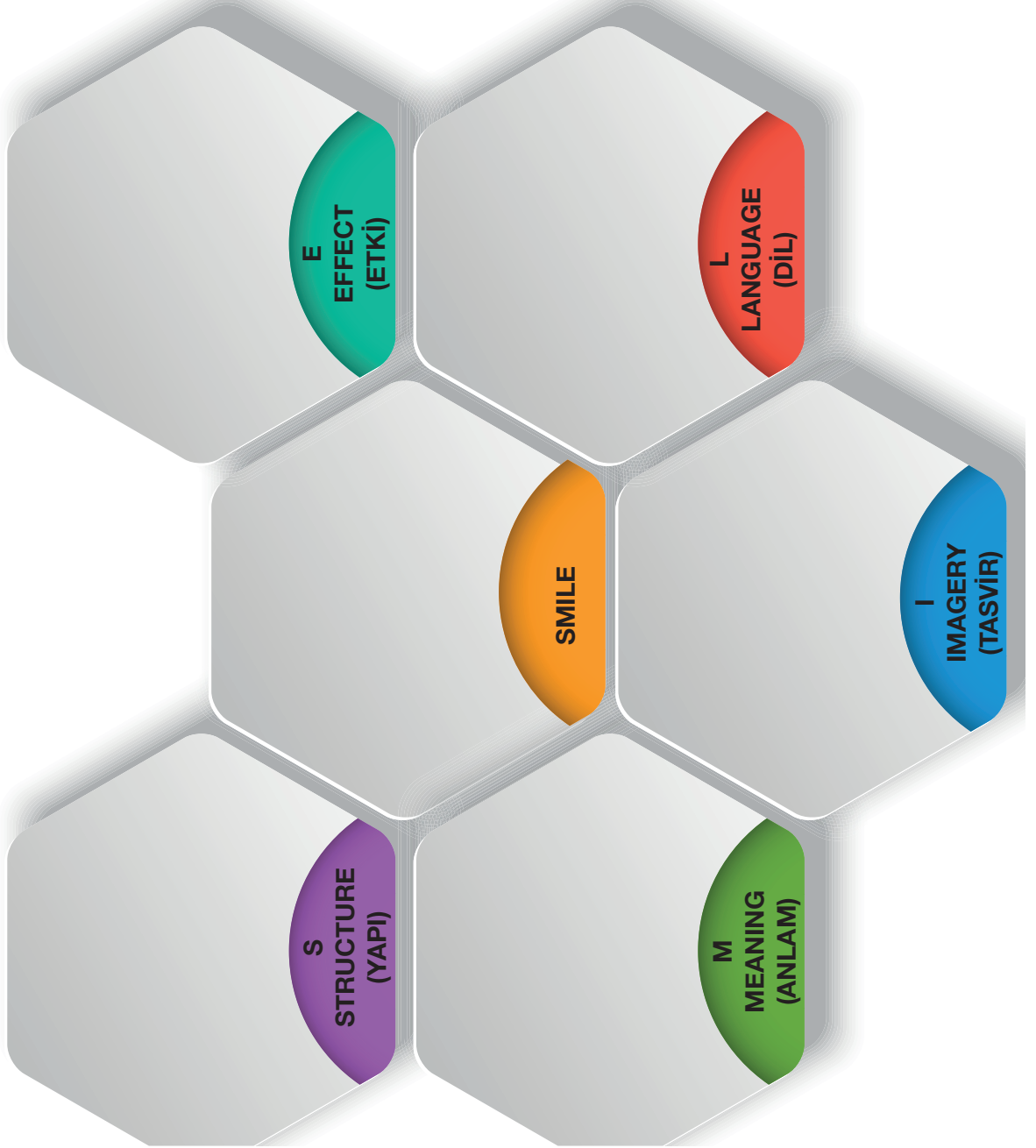
2. Bu etkinlikte hoşlandığım/hošlanmadığım bölümler nelerdir?

3. Şiir türünün özellikleri ile ilgili neler öğrendim?

4. Bu teknik şiiri çözümlememi kolaylaştırdı mı, nasıl?

Ek 1

SMILE Őir Analiz Şablonu

EK 1

Analiz için Örnek Şiir

Bir Dünya Düşünürüm

Bir dünya düşünürüm
İlk günden beri
Açılmış da masallar gülü
Hırsın, kinin kapısı kapanmış
Yüzlerdeki gülümseme çocuksu
Gözlerde sevginin ışığı yanmış
Bir dünya düşünürüm
Ülküsü kardeşlik
Yaşlılar korkusuz, çocuklar mutlu
Ve yaşatan sevinçler için yarışta gençlik
O güzelim dünya ki yüzyıllardır
Bütün altın kalplerce arzulanmış
Bir dünya düşünürüm
Sarisında, siyahında, beyazında
Yürekler hep aynı anlayışla çarpar
Aynı rüzgârla okşanır özgürlük çiçeği bayraklar
Arasız bir olimpiyat şenliği yeryüzünde
Düşlerimiz mavi "Arkadia" sabahlarına uzanmış
Bir dünya düşünürüm
Öylesine günlük güneşlik
Orda her şey iyilik, güzellik, dostluk üstüne
Bir dünya düşünürüm bir dünya
Aklın aydınlığında
Duygunun selinde yıkanmış

Coşkun ERTEPINAR

Geçmişten Yazıyorum

Kazanımlar

DEO.T.7.1.8. Dinledikleri/izledikleriyle ilgili çıkarımlar yapar.

Neden-sonuç, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme nesnel-öznel, koşul, abartma ve duygu belirten ifadeler gibi çıkarımlar yapılması sağlanır.

DEO.T.7.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz akıcı okur.

DEO.T.7.3.30. Okuduğu metni yeniden kurgular.

DEO.T.7.4.14. Yazdıklarını düzenler.

DEO.T.7.4.15. Yazdıklarını paylaşır.

Öğrencilerin yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul ve sınıf panosunda veya güvenilir medya ortamlarında paylaşmalarını teşvik edilir.

Araç-Gereçler

Bilgisayar, etkileşimli tahta, özel mektuplar, A4 kâğıdı, Ek 1, Ek 2

Yöntem ve Teknikler

Düz anlatım, soru-cevap, yaratıcı yazma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen öğrencilerden derse gelirken özel bir mektup örneği bulup getirmelerini ister.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- ❓ Öğretmen öğrencilere “Geçmişten değiştirmek mümkün müdür, geçmişte döndüğünüzde neleri değiştirmek isterdiniz?” sorularını yöneltir. Öğrencilerden gelen cevaplar doğrultusunda öğrencilerin konuşmalarını sağlar.

Keşfetme

 Öğretmen, öğrencilerden getirdikleri mektupları okumalarını ister. Etkileşimli tahta aracılığıyla Ek 1'deki Memduh Şevket Esendal'ın kızına yazmış olduğu mektubu yansıtır. (Not: Öğretmen isterse uygun gördüğü herhangi özel bir mektubu da yansıtabilir.) Öğretmen yansıtılan mektubu öğrencilere okur. Mektupların geçmişe dair kanıt niteliğinde belgeler olmasının yanı sıra haberleşme ve iletişimi sağlayan bir araç olduğunu fark etmelerini sağlar.

Açıklama

 Öğretmen, mektubun uzakta bulunan bir dosta, arkadaşına gönderilen ya da kuruluşlar arasında haberleşmeyi sağlayan bir yazı türü olduğunu; mektuplarda dilek ve arzu bildiren duygu ve düşüncelere yer verildiğini belirtir. Mektupta kullanılacak anlatımın bunu okuyacak kişinin kültür düzeyine göre ayarlanması gerektiğini, arkadaşına yazılacak bir mektupta kullanılacak dil ile büyüğe yazılacak mektuptaki dilin farklı olmasının doğal olduğunu söyler.

Derinleştirme

 Öğretmen, öğrencilerden getirmiş oldukları özel bir mektubu yeniden kurgulayarak Ek 2'deki mektup şablonuna yazmalarını ister. Öğrencilerin mektuplarını elektronik posta olarak da hazırlayabileceklerini hatırlatır. Mektubu yazarken olay, olgu ve kişilerin tamamen veya kısmen değiştirilebileceği gibi mektuba eklemeler yapabileceklerini belirtir. Yazılan mektuplar sınıfta okunur.

Değerlendirme

 Yeniden kurgulanarak yazılan mektuplar üzerinde öğrenciler düşüncelerini açıklar ve değerlendirmelerde bulunur. Yazılan mektupların sınıf panosunda sergilenmesi sağlanır.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Bu değerlendirme, sizlerin etkinliği yaparken geçirdiğiniz süreci değerlendirmek için hazırlanmıştır. Sorulara vereceğiniz yanıtlarda samimi ve gerçekçi olmanız beklenmektedir.

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Bu etkinlikte başarılı olduğum/ eğlendiğim bölümler hangileridir?

3. Bu etkinlikte en çok zorlandığım/ sıkıldığım bölümler hangileridir?

4. Etkinlikte beklemediğim hangi durumlarla karşılaştım?

5. Bu etkinlikte yaptıklarımla çevreme ve kendime hangi bilgi, beceri ve değerleri kazandırdım?

6. Bu çalışmayı tekrar yapsaydım şu şekilde yapardım:

7. Ekleme istediklerim:

EK 1

Kızım Canım,

Ben iyi bilmiyorum ama öyle sezinliyorum ki sen iki meslekte başarı gösterebilirsin. Bunun biri, Ahmet gibi hekimlik, öteki de edebiyat. Sanıyorum ki ikincisinde daha çok başarı gösterirsin. Bir kadına da eyi bir yazıcı olmak yakışır. Orijinal piyesler, komediler, sinema romanları yazmak, hikayeler, çocuklara kitaplar yazmak hoş bir şeydir. Bu da biraz okumak, usanmamak ve biraz da yaş yaşamakla olur. Kendine yazıcılıkta bir tip bulmalı. Bunun kadınlara faydası, bütün ömür boyunca vardır. Hiçbir işi kendisine mal etmemiş bir adam derin bir boşluk ve sonsuz üzüntüler içinde kalır. Hiçbir şeyle de kendini avutamaz. Gençlik, güzellik, sevgi bunlar geçer. Bunlar geçtikten sonra da insan gene yaşar. Böyle günde yazılar, adamı yaşatır, sevindirir. Yapacak bir işi olan adam çok yaşar, kolay hasta olmaz.

Yaşamının sonu nasıl geleceğini kimse bilmez. Ben kendimi burada elçi olmuş görünce şaşırıp kalıyorum. Nereden nereye! Şimdi gidip babama söylesem: "Ben elçi oldum!" desem, inanmaz. O bize bir çiftlik bırakmayı düşünüyordu. Onunla geçinecektik. HUUU Afganistan nere, çiftlik nere! Düşün: Dün gece Fransa Elçiliği'nde akşam yemeğinde idim. Kır saçlı, kır bıyıklı bir adam! Fraklı. Elçilerin ihtiyarı, eskisi olmak dolayısı ile en yüksek yerde oturuyorum. Bu son yılda saçlarım da epeyce döküldü. Başım çıplak değilse de eh! Çıplaksı. Babam beni görse tanırmı? Anneni sokak kılığında görse tanırmı? Babam değil, annem bile görse tanımaz! İş nerede idi, nereye geldi. Yarın da kim bilir neler olacak. Bugün yapılan hesap ne kadar geride kalacak. Geleceği kimse bilip kestiremez ama gene de hesaplar yapılır.

Ben çocuklukta kendi kendime düşünür, bir gün yalnız kalmaktan, geçinmekten korkardım. Belki herkes böyledir. Ne kadar boş korkular, ne kadar çocukluk! Yaşayış ve ölüm korkacak şeyler değildir. İnsan yaşar gider, haberi olmaz. Yalnız bu yeryüzünde bir eser bırakmadan geçip gitmiş olmak bana hoş gelmez. Ben, bugüne kadar istediğim gibi, büyük bir şey yapamadım. Yazdıklarım da çok azdı. Çalışıyorum. Belki iyi bir şey yazarm. İsterim ki sen daha iyisini yazasın.

Kabil, 28.04.1940

Memduh Şevket Esendal

Ek 2

İkna Edici Konuşma

40+40+40

İkna Olduk

Kazanımlar

- DEO.T.7.1.16. Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ikna edici unsurları belirler.
- DEO.T.7.1.17. Dinlediklerindeki/izlediklerindeki açık ve örtük iletileri belirler.
- DEO.T.7.2.3. Hazırlıklı konuşmalar yapar.
- DEO.T.7.2.4. Konuşma stratejilerini uygular.
- DEO.T.7.2.5. Tartışmalarda görüşlerinin güçlü ve olumlu yönlerini öne çıkararak dinleyicileri ikna eder.
- DEO.T.7.2.11. Konuşmalarında tez ve iddialarını kanıtlarla destekler.
- DEO.T.7.2.12. Konuşmasının güçlü ve zayıf yönleriyle ilgili yapılan eleştirileri dikkate alır.
- DEO.T.7.2.13. Konuşmasının içeriğini zenginleştirir.
- DEO.T.7.4.7. Tezlerini/iddialarını kanıtlamak için ikna edici metinler yazar.

Araç-Gereçler

Akıllı tahta ya da bilgisayar, Ek'teki görev formu

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, soru cevap, seçici dinleme/ izleme, beyin fırtınası, ikna edici konuşma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen ikna edici konuşma örnek videoları hazırlamalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- ? Öğretmen, öğrencilere “21. yüzyılda önemli olan beceriler nelerdir?” sorusunu sorarak beyin fırtınası yapar. Alınan cevaplar tartışılır ve değerlendirilir. Öğretmen ikna etme becerisinin önemine vurgu yapar.

Keşfetme

- Öğrenciler ikna edici konuşma örneklerini izler. Öğretmen öğrencilerden, konuşmayı izlerken konuşmacının ikna konusunda kullandığı teknikleri not alarak ve seçici dinleme/izleme yöntemi ile belirlemelerini ister. Öğrenciler notlarını paylaşarak değerlendirir.

Açıklama

- Öğretmen izlenen konuşma örneklerinden hareketle sık kullanılan ikna tekniklerini öğrencilerin kendi cümleleriyle açıklamalarını ister (Örnekleme, karşılaştırma, benzetme, abartma, tanık gösterme, sayısal verilerden yararlanma vb.). Öğretmen öğrencilerin açıklamalarında eksik ve hata varsa düzeltir.

Derinleştirme

- Öğrenciler, ilgilerine göre, EK'te verilen Görev Formu'ndaki görevlerden birini seçer. Öğretmen öğrencilere, konuşma öncesinde konuşmanın amacını ve sınırını belirlemelerini, ilgi çekici bir giriş hazırlamalarını, içeriği zenginleştirmek için kısa hikâye, fıkra, atasözü gibi öğelerden yararlanmalarını, bilgileri planlı bir şekilde düzenlemelerini söyler.
- Görevler bittikten sonra öğrenciler sırayla konuşmalarını yapar. Konuşmalar için beşer dakika süre verilir. Öğretmen öğrencilere, konuşma sırasında; ses tonuna ve beden diline dikkat etmelerini, ana fikri açık, mantıklı, düzenli sunmalarını, tez ve iddialarını kanıtlarla desteklemelerini, konuşmalarını kısa bir özetle bitirmelerini söyler.

Değerlendirme

Konuşmalar bitince öğrenciler konuşmalarla ilgili görüşlerini paylaşır, konuşmaların güçlü ve zayıf yönlerini değerlendirir. Öğrencilerin konuşmasının güçlü ve zayıf yönleriyle ilgili yapılan eleştirileri dikkate alması sağlanır. Öğretmen ve öğrenciler Görev Değerlendirme Formu ile değerlendirme yapar.

Ek Etkinlik Önerisi: Seçilen görevle ilgili bir slogan, resim, afiş vb. çalışma yapılabilir.

Değerlendirme

Görev Değerlendirme Formu kullanılır.

GÖREV DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Ölçütler		Öz Değerlendirme			Öğretmen Değerlendirme		
		Yeterli Değil (1)	Yeterli (2)	Gelişmiş (3)	Yeterli Değil (1)	Yeterli (2)	Gelişmiş (3)
1.	Konuşma stratejilerini uyguladı.						
2.	Konuşmasında ikna tekniklerini uygun bir şekilde kullandı.						
3.	Konuşmasının içeriğini zenginleştirdi.						
4.	Konuşmasında tez ve iddialarını kanıtlarla destekledi.						
5.	Bir metni başka bir metin türüne dönüştürme						
6.	Sesini ve beden dilini etkili kullandı.						
Toplam puan							

EK

GÖREV FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

1

İlgi duyduğunuz bir konuda araştırma yapmalı ve araştırma sonuçlarını ikna edici bir şekilde sunmalısınız.

Konuşmanızda ikna tekniklerinden en az 4 tanesini kullanmalısınız.

2

Aşağıda verilen konu hakkında bir konuşma hazırlamalı ve hazırlanan konuşmayı ikna edici bir şekilde sunmalısınız. Konuşmanızda ikna tekniklerinden en az 4 tanesini kullanmalısınız.

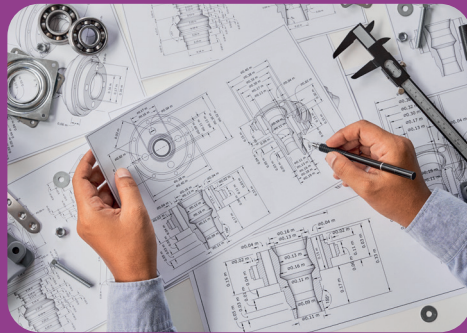
Konu: 18 yaşından küçükler için sosyal medya kullanımı kısıtlanmalıdır.

3

Bir ürün tasarlamalı ve bu ürünü ikna tekniklerini kullanarak pazarlamalısınız.

Konuşmanızda ikna tekniklerinden en az 4 tanesini kullanmalısınız

Hikâyenin Yüzü Stratejisi ile Hikâye Analizi

Kazanımlar

T.7.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz akıcı okur.

T.7.3.2. Akıcı okuma stratejilerini kullanır.

Kelimeleri tanınması, doğru seslendirmesi, uygun hızda okuması sağlanır.

T.7.3.11. Metnin konusunu metinden kanıt göstererek belirler.

T.7.3.12. Metinde ele alınan sorunlara farklı çözümler üretir.

T.7.3.13. Metni çözümlemeye yönelik sorular sorar.

T.7.3.14. Metindeki hikâye unsurları üzerine değerlendirmeler yapar.

T.7.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu metinden kanıtlar göstererek belirler.

T.7.3.18. Metindeki yardımcı fikirleri belirler.

T.7.3.19. Okudukları ile ilgili çıkarımlarını değerlendirir.

T.7.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

Yazma stratejilerini (yazma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmalarını sağlar.

T.7.4.15. Yazdıklarını paylaşır.

Öğrencilerin yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul ve sınıf panosunda veya güvenilir medya ortamlarında paylaşmalarını teşvik edilir.

T.DE0.7.4.16. Formları yönergelerine uygun doldurur.

Araç-Gereçler
Kâğıt, kalem, Ek 1 ve Ek 2

Yöntem ve Teknikler
Soru-cevap, eleştirel okuma, anlatım.

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Uygun hikâyeler analiz için hazırlanıp öğrenciye sunulur. (Ek 2)

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

Öğretmen öğrencilere hikâye unsurlarını ve hikâye analiz yöntemlerinden hangilerini bildiklerini sorar. Aldığı yanıtlar doğrultusunda farklı bir hikâye analiz yöntemi olan hikâyenin yüzü stratejisi şablonunu gösterir.

Keşfetme

Hikâye yüzü, hikâye haritasının geliştirilmesi sayesinde ortaya çıkan görsel öğrenme stratejisidir. Bu strateji; hikâye edici metinlerin öğelerinin hatırlanması, tanımlanması ve anlaşılmasını sağlamak için görsel bir iskelet işlevi görür. Öğrencilere hikâye unsurlarını hızlıca bulup hikâyeyi incelemeyi kolaylaştıracak farklı ve eğlenceli bir yöntem olduğu bilgisini verir.

Açıklama

Gözler, ana karakterlerin ve hikâyenin geçtiği mekânın belirtildiği iki daire şeklinde olduğunu, Kirpikler; belirli tanımlatıcıları ve ikincil karakterleri temsil ederler, karakterlerin yazıldığı kirpiklerin yerine hikâyede eğer tek bir ana karakter varsa ana karakterin özellikleri yazılacağını, Burun, problemin yazıldığı yere karşılık geldiğini, Ağız ise çözüme veya sonuca götüren bir dizi olayların yazıldığı dairelerden oluşmaktadır. Ağız içine hikâyede geçen olaylar kadar daireler ekleneceğini, ağız bölümünün altına ana fikir kutusu da eklenebileceğini açıklar.

Derinleştirme

Hikâye öğretmen ya da gönüllü öğrenci tarafından vurgu-tonlamaya dikkat edilerek okunur. Öğretmen hikâyenin yüzü analiz şablonu (Ek 1) öğrenciye verir ve şablondaki -yer, olay, zaman, kahraman, ana fikir- hikâye unsurlarını belirlemelerini ister.

Öğrenciler şablona göre hikâyeyi analiz eder.

Değerlendirme

Öğrenciler ne öğrendiğini, öğrenim sürecini raporlaştırır.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

1. Bu etkinlikte benim için en kolay, en zor bölümler nelerdir?

2. Bu etkinlikte hoşlandığım/hoşlanmadığım bölümler nelerdir?

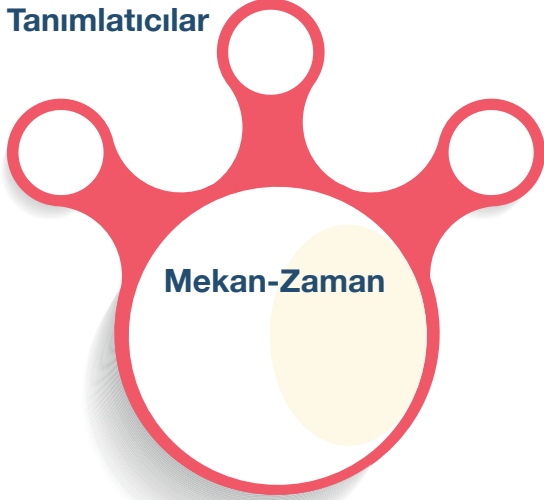
3. Hikâye türünün özellikleri nelerdir, bu özellikleri kavradım mı?

4. Bu teknik hikâye çözümlememi kolaylaştırdı mı, nasıl?

Ek 1

HİKÂYENİN YÜZÜ STRATEJİSİ ANALİZ ŞABLONU

Tanımlatıcılar

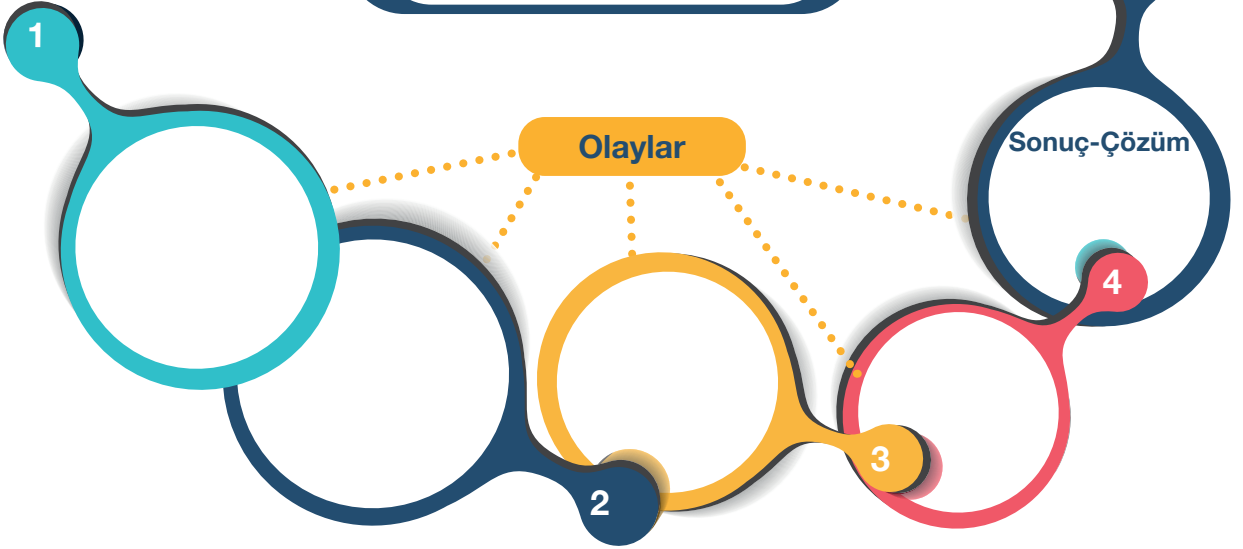

İkincil Karakterler

Problem

1

Ana Fikir

ANA İŞSİZ KALINCA

Bir gün anası işten çok üzgün döndü. Atıl nedenini sorunca ağlamaklı bir sesle yanıtladı: “Çalıştığım yerde işime son verdiler.” “Yani, işsiz mi kaldın?” “Hee...” dedi ana. “He...” Atıl’ın aklına bir zamanlar iş iş diye çırpınıp duran kaçak Hasan geldi. İçi cız etti. “Eee? N’olacak şimdi?” Bu soruyu baba karşıladı. “Ben çalışıyorum ya! Anana da işsizlik sigortasından üç beş kuruş verirler elbet. Şimdilik geçiniriz. Belki ilerde ona başka bir iş bulunur.” Atıl sorularını sürdürmeden duramadı. “Anamı işten ne demeye çıkardılar?” Ana, köylü diliyle art arda birkaç kez ilendikten sonra “İşveren, satışların azaldığını söylüyor.” dedi. “Benimle birlikte birçok yabancı işçinin işine de son verdiler.” Baba kaşlarını çatarak söze karıştı. “Susun gayrı! Kapatın konuyu! Çocuk ağzına düşecek sözler değil bunlar! Dert kocaman. Hem de günden güne daha çok büyümekte!” Ana oğul suspus olup başlarını öne eğdiler.

Anaya iş bulunamıyordu bir türlü. Ama baba umudunu yitirmiyordu. Gücünün yettiğince direnmeye kararlıydı. Anası arada bir “Haydi oğlum, okula git.” diye yalvarıyordu. Atıl’sa “Başım ağrıyor.” ya da “Geç kaldım. Bu saatte gidersem almazlar!” diyerek anasını oyalıyordu. Her geçen gün okuldan biraz daha uzaklaşıyordu. Yöneticiler de onun arkasını aramıyorlardı. Atıl, beni istemedikleri apaçık ortada. Okula gitmeyen Alman çocukların ailelerine hemen mektup yazıyorlarmış. Beni arayıp soran yok. Köydeyken bu şekilde okuldan kaçsam öğretmenim peşimi bırakmazdı diye içleniyordu. (...) Ana ilk günler evi temizlemiş, tüm kirlileri yıkayıp ütölemişti. Giysileri ve yatak takımlarını elden geçirmiş, söküklere dikip delikleri, yırtıkları yamamıştı. Bu arada hazırlanması uzun süren hamurlu köy yemeklerinden de yapmıştı sık sık. Ama hepsi bu kadardı. Daha sonraki günler boşluktan sıkılmaya başladı. Babaya “Komşu yok, gezip tozma olanağı yok, deliresim geliyor!” diye yakınmaya başlamıştı.

Bir gün can sıkıntısını gidermek için bavulları ve dolapları yerleştirmeye girişti. O sırada Atıl’ın köyden gelirken giydiği giysiler çıktı ortaya. Atıl hemen eline alıp bağrına bastı onları. Kaba kumaştan yapılmış pantolonu; soluk, yıpranmış gömleği; el örgü kazağı ve nakışlı yün çorapları; dirsek yerleriyle yakası yamalı ceketini; lastik ayakkabıları... Ona köyü ve oradaki yaşamını anımsattı. Pantolonun paçasındaki kurumuş çamurlar çarptı gözüne. “Köyümün çamuru...” diyerek parmaklarının arasına alıp ovaladı. Avucuna dolan topraklara bakarken daldı gitti

Köyündeki insanlar birer birer gözünün önüne geldi. Yaşlı, genç, çocuk, erkek, kadın... Onların konuşmaları, davranışları, sevinçleri, dertlenişleri, kavgaları, eğlenceleri... Sonra sokaklarda özgürce gezip duran kedileri, köpekleri, tavukları, horozları, çeşme ayaklarında eşinen ördekleri, kazları, sığırları anımsadı. Onların mö'leri, me'leri, vak vak'ları, gıgıt'ları doldu kulaklarına. Öylesine yürekten bir "Ah!" çekti ki anası yerinden fırladı. "N'oldun oğul? Bir yerin mi acıdı?"

Atıl, uykudan uyanmışçasına dalgın dalgın baktı anasına. Sonra elini yüreğinin üstüne bastırarak "Şuram." dedi. "Tam şuram, ateş düşmüş gibi yanıyor." Anası telaşlandı. "İstersen uzan biraz. Ya da pencereyi açayım, derin derin soluk al." "I, ih." dedi Atıl. "Hiçbir şey istemem." Anası meraklanmıştı. "Her zaman böyle oluyor musun?" Atıl, evet gibilerden başını salladı. "Oluyorum elbet. Emme son günlerde içimdeki yangın daha bir çoğaldı, dayanılmaz oldu."

Bunları söylerken gözlerinden yaşlar boşandı. Ana, Atıl'ın önündeki giysileri gördü. "Tuh, sana! Yoksa bunlara bakıp bakıp da köyü mü anımsadın? Bağrındaki ateş, sıla sızısı olmasın?" Atıl buruk buruk gülümsedi. "Sen özlemedin mi köyümüzü?" Ana dertli dertli içini çekti. "Açma bu sözleri şimdi, ört gitsin. Özlesem ne olacak, özlemesem ne olacak? Elinden bir şey gelmiyor ki. Aslını sorarsan Ayşan kız burnumda tütüyor. Her gece düşümde yüzümü, kara kıvrıcık saçlarına gömüp doyaya kokluyorum. Sonra ağlayarak uyanıyorum. Bir de bakıyorum ki ne Ayşan kız var ne de kıvrıcık saçları!" Ana bunları söylerken burnunu çeke çeke ağlıyordu. Atıl onun gözyaşlarına dayanamazdı. Önündeki giysileri tez tez dürüp dolabın diplerine doğru tikiştirdi. Sonra sordu. "Neden saklıyorsun bunları?" "Bilmem." dedi ana. "Burada kimse beğenip giyemez. Çöpe atmaya ya da tahta bezi yapmaya elim varmadı. "Bu olay Atıl'ın içindeki yurt özlemini alevlendirmişti. Ama yine de babasına hiçbir şey söylemiyordu. Birkaç kez Almanya'dan bıkip usandığını söylemeye kalkışmış, babası "Seni buraya gezip eğlenerek keyfedesin diye getirmedim. Almanların vergi indirimi ve çocuk parasına kandım da doladım başıma. Ye, iç, rahatına bak. Tarlada, harmanda çalıştırmıyorum. Dağa bayıra, çobanlığa salmıyorum. Karnın tok, sırtın pek. Başın çatı altında. Çocuk nazı çekemeyecek kadar yorgun ve bezginim. Apırsan da köpürsen de aklıma koyduğum kadar para kazanmadan gitmem buradan! Dışını sık, çeneni tut. Gücümü kıracak sözler etme!" diye sert çıkışlarla susturmuştu onu. Bu nedenle hep susuyordu Atıl. Kaygılarını, dileklerini, düşüncelerini içine gömüp susuyordu. (...)

Gülten DAYIOĞLU Yurdumu Özledim/Ana İşsiz Kalınca (Kısaltılmıştır.)

Proje hazırlama

40+40 40+40

Su: Yeni Elmas

Kazanımlar

DEO.7.2.3. Hazırlıklı konuşmalar yapar.

DEO.7.2.8. Konuşmasında belirlediği bir problemin çözümü ile ilgili fikirler üretir.

DEO.7.2.9. Konuşmasının güçlü ve zayıf yönlerini değerlendirir.

DEO.7.2.11. Konuşmalarında tez ve iddialarını kanıtlarla destekler.

DEO.7.2.12. Konuşmasının güçlü ve zayıf yönleriyle ilgili yapılan eleştirileri dikkate alır.

DEO.7.3.8. Okuma stratejilerini uygular.

Okuma stratejilerini (okuma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.7.3.10. Bilgi kaynaklarını etkili bir şekilde kullanır.

DEO.7.3.12. Metinde ele alınan sorunlara farklı çözümler üretir.

DEO.7.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu metinden kanıtlar göstererek belirler.

DEO.7.3.20. Metinde kullanılan düşüncüyü geliştirme yollarının metne katkısını çözümler.

DEO.7.3.26. Metindeki ikna edici unsurları yorumlar.

DEO.7.3.31. Metinde ele alınan bireysel bir problemin çözümüne ilişkin proje hazırlar.

DEO.7.4.8. Yazılarında gerçek yaşam problemlerinin çözümüne yer verir.

Araç-Gereçler

EK 1 "Gelecekteki Tehlike: Su Kıtlığı" adlı metin, EK 2 Proje Görevi

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, soru cevap, beyin fırtınası, eleştirel okuma, ikna edici konuşma, araştırma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen proje hazırlama süreci konusunda bilgi sahibi olmalıdır. TÜBİTAK ortaokul proje örnekleri önceden hazırlanmalıdır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

Öğretmen, Birleşmiş Milletlerin Ocak 2016'da yoksulluğu ortadan kaldırmak, gezegenimizi korumak ve tüm insanların barış ve refah içinde yaşamasını sağlamak için evrensel eylem çağrısında

bulduğunu ve 17 küresel amaç belirlediğini söyler. Bu amaçların neler olabileceğini sorarak öğrencilerle beyin fırtınası yapar. Öğrenciler cevapları tartışır ve değerlendirir.

Öğretmen, öğrencilere küresel amaçlarla ilgili bir makale okuyacaklarını, makaledeki problemi belirleyeceklerini, problemin çözümü için farklı yollar bulmaya çalışacaklarını ve bir proje hazırlayacaklarını söyler.

Keşfetme

Öğretmen, öğrencilere Ek 1'deki metni dağıtır.

Öğretmen, metin okunduktan sonra öğrencilere aşağıdaki soruları sorar ve öğrenciler problem durumu üzerinde fikir yürütür, metnin ana fikrini metinden kanıtlar göstererek belirler.

Su sorunu sadece o sorunu yaşayan ülkelerin sorunu mudur?

Su sorunu yakın gelecekte dünya barışını nasıl etkiler?

Öğretmen öğrencilerden metinde kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını ve ikna edici unsurları tespit etmelerini ve bunların metne katkısını çözümlenmelerini ister.

Açıklama

Öğretmen öğrencilerle TÜBİTAK ortaokul proje örneklerini paylaşır. Örnek projeler üzerinden öğrencilere projenin amacı, giriş, kaynak taraması, yöntem, materyal ve beklenen sonuçlar gibi proje adımlarının nasıl olması gerektiğini anlatır.

Derinleştirme

Öğretmen, öğrencilere “Sizce küresel su sorununa nasıl kalıcı çözüm bulunur?” sorusunu sorarak problemin çözümü için proje hazırlayacaklarını söyler. Öğrenciler çözümleri ve gerekçeleri tartışır.

Öğretmen bu aşamada EK 2 Proje Görevi ile Proje Dereceli Puanlama Anahtarını öğrencilere verir ve projeyi hazırlamaları için bir hafta süre tanır. Projede projenin amacı, yöntemi ve beklenen sonuçların yer alması gerektiğini vurgular. Ayrıca çözümde doğal kaynakların verimli kullanımı, çözümün canlılara ve çevreye katkıları, çözümün geçerli, uzun vadeli olması gibi hususlara dikkat edilmesi gerektiğini hatırlatır.

Öğrenciler hazırladıkları projeleri sunar.

Değerlendirme

Öğretmen öğrencilere sunumlarıyla ilgili eksik gördükleri yerleri sorarak onlardan öz eleştiri yapmalarını ister. Öğretmen, “Sunumunuzu tekrar yapma fırsatınız olsaydı neleri farklı yapardınız?” sorusunu sorar. Cevaplar tartışılır ve değerlendirilir.

Proje Dereceli Puanlama Anahtarı ile öğrenciler ve öğretmen değerlendirme yapar.

Değerlendirme

Proje Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılır.

PROJE DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Ölçütler		Geliştirilmeli (1)	İyi (2)	Mükemmel (3)	Öz Değerlendirme	Öğretmen Değerlendirme
1.	Projenin amacı	Projenin amacı net ifade edilmemiştir.	Projenin amacı anlaşılır biçimdedir ancak eksiklerle oluşturmuştur.	Projenin amacını eksiksiz ve açık olarak oluşturmuştur.		
2.	Kaynak kullanımı	Proje için ikiden az bilimsel içerikli kaynak kullanmıştır.	Proje için 2-4 arasında bilimsel içerikli kaynak kullanmıştır.	Proje için en az 5 bilimsel içerikli kaynak kullanmıştır.		
3.	Verilerin Toplanması	Yeterli veri toplanmamıştır, toplanan veriler amaca uygun değildir.	Verilerin toplanmasında az sayıda veri kaynaklarından yararlanmıştır, toplanan veriler amaca kısmen uygun ve zengindir.	Verilerin toplanmasında farklı veri kaynaklarından yararlanmıştır, toplanan veriler amaca uygun ve zengindir.		
4.	Yöntem	Uygun yöntem seçilmemiştir. Yöntem uygulanırken amaçla neredeyse hiç ilişkilendirilememiştir.	Uygun yöntem seçilmiştir. Yöntem uygulanırken amaçla az ilişkilendirilebilmiştir.	Uygun yöntem seçilmiştir. Yöntem tutarlı ve etkin bir biçimde uygulanmıştır.		
5.	Beklenen Sonuçlar	Bulgular doğru analiz edilmemiştir. Bulgular üzerinde yapılan yorumlar yetersizdir.	Bulgular doğru analiz edilmiş ve bulguların bir kısmı yorumlanarak sonuçlar ortaya konmuştur.	Bulgular doğru analiz edilmiş ve bulguların tamamı doğru yorumlanarak sonuçlar ortaya konmuştur.		
6.	Sunu	Sunum sırasında sorulan sorulara ikna edici cevaplar verilmemiştir. Akıcı bir dil ve beden dili kullanılmamıştır.	Sunum sırasında sorulan sorulara genellikle ikna edici cevaplar verilmiştir. Akıcı bir dil ve beden dili genellikle kullanılmıştır.	Sunum sırasında sorulan soruların tamamına ikna edici cevaplar verilmiştir. Sunumun tamamında akıcı bir dil ve beden dili kullanılmıştır.		

Öğretmen Yorumu:

Bu çalışmanın güçlü yönleri:

Bu çalışmanın geliştirilmesi gereken yönleri:

Gelecekteki Tehlike: Su Kıtlığı

Su yaşamın kaynağı olan bir madde. Örneğin insan vücudunda gerçekleşen bütün işlevlerde (sindirim, dolaşım, solunum, boşaltım, üreme gibi) suya ihtiyaç duyuluyor. Bu nedenle Dünya dışındaki yaşam arayışlarında sıvı hâldeki suyun varlığı araştırılıyor.

Uzaydan bakıldığında gezegenimiz mavi bir küre olarak görünüyor. Bunun nedeni, yüzeyinin yaklaşık %71'inin suyla kaplı olması. Sıvı hâldeki su Dünya'yı Güneş sistemindeki diğer gezegenlerden ayıran en önemli madde. Jeolojik kanıtlar, sıvı hâldeki suyun 3,8 milyar yıldır Dünya'da var olduğunu gösteriyor.

Dünya'da 1.386.000.000 km³, yani yaklaşık olarak 1.385 kilometre çapındaki bir kürenin hacmine eşit miktarda, su var. Dünya'daki suyun %96,5'i okyanuslarda, geri kalan kısmı ise su buharı şeklinde atmosferde, okyanuslarda, göllerde, nehirlerde ve buzullarda bulunuyor. Ancak canlıların yaşamı için tatlı suya ihtiyaç var. Dünya'daki suyun ise sadece %2,5'ini (10.633.450 km³) tatlı sular oluşturuyor.

Küresel ölçekte su tüketimi her geçen gün artıyor. Ayrıca küresel ısınma nedeniyle iklimdeki değişim, aşırı hava olaylarının sıklaşması ve temiz su kaynaklarının kirlenmesi, temiz tatlı su kaynaklarının giderek tükenmesine neden oluyor.

Dünya ülkelerinin üçte birinin suya erişimi yok veya çok kısıtlı. Dünya nüfusunun %18'i ise temiz suya ulaşamıyor. Su kaynaklarının azalması, göç ve salgın hastalıklar gibi olumsuz etkilere yol açıyor.

Dünya'daki temiz tatlı su kaynağı sınırlı. Bu kaynağın sürekli kullanılmasına rağmen tükenmemesinin nedeni su döngüsü olarak isimlendirilen bir süreçle suyun küresel ölçekte geri dönüştürülmesi. Her yıl 577.000 km³ su (Karadeniz'deki su kütesinden daha fazla) bu döngü içinde devridaim oluyor.

Bu suların 502.800 km³ü okyanus yüzeyinden, 74.200 km³ü ise karalardan buharlaşıyor. Buharlaşan sular atmosferde yukarı doğru hareket ettikçe soğuyor ve yoğunlaşıp yağışa dönüşüyor. Böylece buharlaşanla aynı miktarda su yağışla okyanuslara (458.000 km³) ve karalara (119.000 km³) tekrar ulaşıyor. Kara yüzeyinden buharlaşma ile uzaklaşan ve yoğunlaşma ile karalara tekrar dönen su miktarı arasındaki fark yılda 44.800 km³. Bu rakam akarsu (42.700 km³) ve yer altı suları (2100 km³) ile karalardan okyanuslara taşınan su miktarına eşit. Bu, insanların yaşamsal ihtiyaçlarını ve ekonomik faaliyetlerini sürdürebilmek için gerekli tatlı su kaynağıdır.

Ancak tatlı sular yerkürede eşit olarak dağılmıyor. Bazı bölgeler su kaynakları açısından daha zenginken bazı bölgelerde su kaynakları hayli kısıtlı. Yıllık 42.700 km³ tatlı su kaynaklarımızın yaklaşık %32'si Asya'da, %28'i Güney Amerika'da, %7'si Avrupa'da, %6'sı ise Avustralya'da bulunuyor.

Bir bölgede tatlı su kaynaklarının miktarının ihtiyaç duyulan su miktarından az olması su stresi olarak adlandırılıyor. Dünya genelinde özellikle Afrika'da su stresi yüksekken, Kuzey Amerika'da su stresi düşük seviyede.

Ülkemizin yüzey ve yer altı tatlı su potansiyeli yılda 112 km³. Günümüzde 95 km³ yüzey suyu potansiyelimizin ancak 27,5 km³ünden yararlanabiliyoruz. Bu kaynakların yaklaşık %76'sı sulamada, %14'ü içme suyu olarak, %10'u ise sanayide kullanılıyor.

Ülkeler yılda kişi başına düşen kullanılabilir tatlı su miktarına göre sınıflandırılıyor. Bu değer 1.000 m³'ten az olması su kıtlığı, 1.000-1.700 m³ arasında olması su stresi, 1.700 m³'ten fazla olması ise su zenginliği olarak nitelendiriliyor. Ülkemizde kişi başına düşen kullanılabilir tatlı su miktarı 1.555 m³. Yani Türkiye su stresi sınıfına dâhil olan ülkeler arasında yer alıyor.

2011 yılında 41 ülke su sıkıntısı yaşamıştır. 10 ülkede yenilenebilir temiz su kaynakları tükenmek üzeredir. Artan kuraklık ve çölleşme sebebiyle bu durum gittikçe kötüye gitmektedir.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verilerine göre iklim değişikliği sonucunda küresel ısınma nedeniyle, 2025 yılında su stresi yaşayan ülkelerin oranı %34'e, su kıtlığı yaşayan ülkelerin oranı ise %15'e ulaşabilir. Ayrıca 2050 yılında 9,4 milyara ulaşması öngörülen dünya nüfusunun %40'ı su sıkıntısı çekebilir.

Dolayısıyla ülkemizde ve dünya genelinde su kaynaklarının verimli kullanılması her geçen gün daha da önemli hâle geliyor. Örneğin banyo süresini kısaltmak, meyve ve sebzeleri akan suyun altında

yıkamak yerine içi su dolu bir kaptaki bekleterek yıkamak, bulaşık makinesi ve çamaşır makinesi gibi aletlerin su tasarrufu yüksek olanlarını tercih etmek alabileceğimiz önlemlerden sadece birkaçı. Çünkü doğrudan tükettiğimiz suyun yanı sıra dolaylı yoldan da tatlı su kaynaklarının harcanmasına neden oluyoruz. Örneğin giydiğimiz bir tişörtün üretilmesi için (yani pamuğun tarlada üretilmesinden fabrikada ipliğe ve tişörte dönüşmesine, satılacağı mağazaya nakliyesinden bize ulaşana kadar geçen süreçte) kullanılan su miktarı yaklaşık 2.500 litre. Su ayak izi olarak isimlendirilen bu kavram, bir bireyin doğrudan ve dolaylı olarak harcadığı su miktarını gösteriyor.

Dünya nüfusu her geçen gün artarken tatlı su kaynakları daha fazla kirleniyor. Bu nedenle sadece kendimiz için değil, gelecek nesiller ve diğer canlılar için de temiz tatlı su kaynaklarını korumak hayli önemli. Bu konuda farkındalık oluşturmak amacıyla 22 Mart tarihi her yıl Birleşmiş Milletler tarafından Dünya Su Günü olarak kutlanıyor. Biz de suyu en verimli şekilde kullanmaya dikkat ederek kendi su ayak izimizi küçülebiliriz.

Selin Çorba

Ek 2

PROJE GÖREVİ

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Proje adımları

Görevler

1. Projenin amacı	Projenin amacını eksiksiz ve net olarak ifade etmelisin.
2. Kaynak kullanımı	<p>Belirlediğiniz sorunla ilgili çeşitli kaynaklardan yararlanarak alanyazın taraması yapmalı ve çeşitli bilgiler edinmelisin.</p> <p>Bu bölümde çalışmanın diğer benzer çalışmalardan ayrılan yönlerini belirtmelisin. Benzer çalışmalardan nasıl yararlandığını ve senin çalışmanın neleri hedeflediğini açıklamalısın.</p> <p>Proje için en az 5 bilimsel kaynak kullanmalısın.</p>
3. Yöntem/ materyal	<p>Verilerin toplanmasında farklı veri kaynaklarından yararlanmalı, amaca uygun ve çeşitli veriler toplamalısın.</p> <p>Veri toplama sürecini, gözlemlerini, bunları nasıl gerçekleştirdiğini, verileri nasıl analiz ettiğini yazmalısın.</p>
4. Beklenen sonuçlar	Projenin en önemli kısımlarından birisi bu bölümdür. Bu bölümde, proje çalışması ile elde edilen bulguları araştırma sorusuna veya problemine uygun olarak yorumlamalısın. Sonuçlar, sayısal değerler ve/veya sözlü olarak ifade edilir. Sonuçları tartışırken kaynak araştırmasında yer alan benzeri çalışmalarla karşılaştırmalar yapmalısın.

Kahve Lekesi

Kazanımlar

DEO.T.7.1.8. Dinledikleri/izledikleriyle ilgili çıkarımlar yapar.

Neden-sonuç, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme nesnel-öznel, koşul, abartma ve duygu belirten ifadeler gibi çıkarımlar yapılması sağlanır.

DEO.T.7.2.1. Kelimeleri ve kelime gruplarını anlamlarına uygun kullanır.

DEO.T.7.2.2. Hazırlıksız konuşmalarını belirli bir mantıksal bütünlük içerisinde yapar.

DEO.T.7.2.6. Konuşmalarında mizah unsurlarından yararlanır.

DEO.T.7.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz akıcı okur.

DEO.T.7.3.2. Akıcı okuma stratejilerini kullanır.

Kelimeleri tanınması, doğru seslendirmesi, uygun hızda okuması sağlanır.

DEO.T.7.3.3. Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur.

a) Öğrencilerin şiirleri ve kısa yazıları türünün özelliğine göre okumaları sağlanır.

DEO.T.7.3.14. Metindeki hikâye unsurları üzerine değerlendirmeler yapar.

DEO.T.7.3.28. Metindeki millî, manevî, evrensel değerler ile tarihi, mitolojik unsurları belirler.

DEO.T.7.4.3. Farklı türlerde hikâye edici metin yazar.

a) Olay ve durum hikâyesi, senaryo vb. metinler yazmaları teşvik edilir.

b) Yazılarında fantastik unsurlara yer vermesi sağlanır.

DEO.T.7.4.14. Yazdıklarını düzenler.

DEO.T.7.4.15. Yazdıklarını paylaşır.

Öğrencilerin yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul ve sınıf panosunda veya güvenilir medya ortamlarında paylaşmalarını teşvik edilir.

Araç-Gereçler

Kahve telvesi, etkileşimli tahta, A4 kâğıdı, kuru boya, kurşun kalem, çeşitli yün ve bez parçaları, yapıştırıcı, makas, sulu boya, Ek 1 ve Ek 2

Yöntem ve Teknikler

Soru cevap, beyin fırtınası, araştırma.

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen etkinlik öncesinde kahve telvesi hazırlar. (Bu etkinlik sulu boyalarla da yapılabilir.)

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

Öğretmen A4 kâğıdı üzerine kahve telvesi damlatır. Öğrencilere neden kâğıdın üzerine kahve telvesini damlatmış olabileceğini sorar. Beyin fırtınası yaptırarak öğrencilerin neden sonuç ilgisi içerisinde vereceği cevaplar tartışılır. Öğretmen öğrencilerin verdiği cevapları tahtaya yazar.

Keşfetme

Öğretmen kahve telvesini A4 kâğıdına Şekil 1'deki gibi rastgele damlatır. Öğrencilerden kâğıtta oluşan kahve lekesini incelemelerini ister. Öğrencilerin kahve lekesini inceleyerek hayallerindeki masal kahramanına benzetim kurabileceklerini, hayal güçlerini kullanarak bu lekeyi eğer isterlerse bir kahramana dönüştürebileceklerini söyler. Öğretmen, "Masal kahramanınızın hangi özelliklere sahip olmasını isterdiniz?" sorusunu yöneltir. Öğretmen, hazırladığı kahve telvesini her öğrencinin A4 kâğıdına birkaç kaşık damlatır.

Öğrencilere düşünmeleri için fırsat verir. Öğrencilerin hayal güçleri yardımıyla kahve lekelerini bir masal kahramanına benzetmek için kurşun kalem çizimleriyle eklemeler yapabileceklerini, yün ve kumaş parçaları kullanarak istedikleri kısımları boyayarak tasarımlarını tamamlayabileceklerini belirtir. Şekil 2 ve 3'teki örnekler incelenir. Öğretmen öğrencilerden masal ve masal kahramanları üzerine araştırma yapmalarını ister.

Açıklama

Öğretmen; masal kahramanlarının,

1. Olağanüstü niteliklere sahip olabileceğini,
2. Hayal ürünü olduklarını,
3. İyi veya kötü olup iyilerin hep iyilik, kötülerinse hep kötülük yaptığını,
4. Yaşlanmadıklarını,
5. Komik yanlarının da olduğunu,

Ayrıca masalların;

1. Konularının olağanüstü olduğunu,
2. Yer ve zamanın belirsiz olduğu,
3. Eğlendirici ve eğitici olmasının yanı sıra ders verici nitelikte olduğunu,
4. Olağanüstü varlıklar bulunabileceğini,
5. Tekerlemelerle başladığını,
6. Hep mutlu sonla bittiğini açıklar.

Derinleştirme

Öğretmen, öğrencilerden oluşturdukları kahramanın fiziksel özelliklerini çizimlerinin üzerinde göstermelerini ister. (4 bacaklı, tek gözlü, kolları sarmaşık şeklinde uzayabilen gibi.) Öğretmen künyenin bir varlığa ait bilgileri ve özellikleri tanıtan bir belge türü olduğunu söyler.

Öğrencilerden oluşturdukları masal kahramanlarının özelliklerini Ek 2 'deki "Kahramanımın Künyesi" adlı tabloya göre yazarak tanıtmasını ister.

Öğretmen öğrencilerin kahramanlarını tanıtırken mizah unsurlarını da kullanabileceklerini söyler. Öğrenciler, oluşturdukları masal kahramanlarının özelliklerini canlandırma yoluyla tanıtır. Öğrenciler canlandırmalarında kullanmış oldukları kelime ve kelime gruplarını anlamlarına uygun olarak mantıksal bir bütünlük içinde kullanır. Öğretmen, oluşturdukları masal kahramanın özelliklerinden yola çıkarak öğrencilerden bir masal yazmalarını ister. Yazdıkları metni millî, manevi, evrensel değerler ile tarihi, mitolojik, fantastik ve mizah unsurların da yer alabileceği şekilde kurgulayabileceklerini hatırlatır. Bu masalda arkadaşlarının oluşturduğu masal kahramanının da yer alabileceğini belirtir. Yazılan masallar öğrenciler tarafından düzenlenir, sınıfta okunur ve sınıf panosunda paylaşılır.

Değerlendirme

Yazılan masallar üzerinde öğrenciler görüşlerini belirtir ve değerlendirmelerde bulunur. Öğrencilerin yaptığı resimler sınıf panosunda sergilenir. Öğretmen, öğrencilere eserlerini isterlerse güvenilir sosyal medya ortamlarında sergileyebileceklerini belirtir.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Bu değerlendirme, sizlerin etkinliği yaparken geçirdiğiniz süreci değerlendirmek için hazırlanmıştır. Sorulara vereceğiniz yanıtlarda samimi ve gerçekçi olmanız beklenmektedir.

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Bu etkinlikte başarılı olduğum/ eğlendiğim bölümler hangileridir?

3. Bu etkinlikte en çok zorlandığım/ sıkıldığım bölümler hangileridir?

4. Etkinlikte beklemediğim hangi durumlarla karşılaştım?

5. Bu etkinlikte yaptıklarımla çevreme ve kendime hangi bilgi, beceri ve değerleri kazandırdım?

6. Bu çalışmayı tekrar yapsaydım şu şekilde yapardım:

7. Ekleme istediklerim:

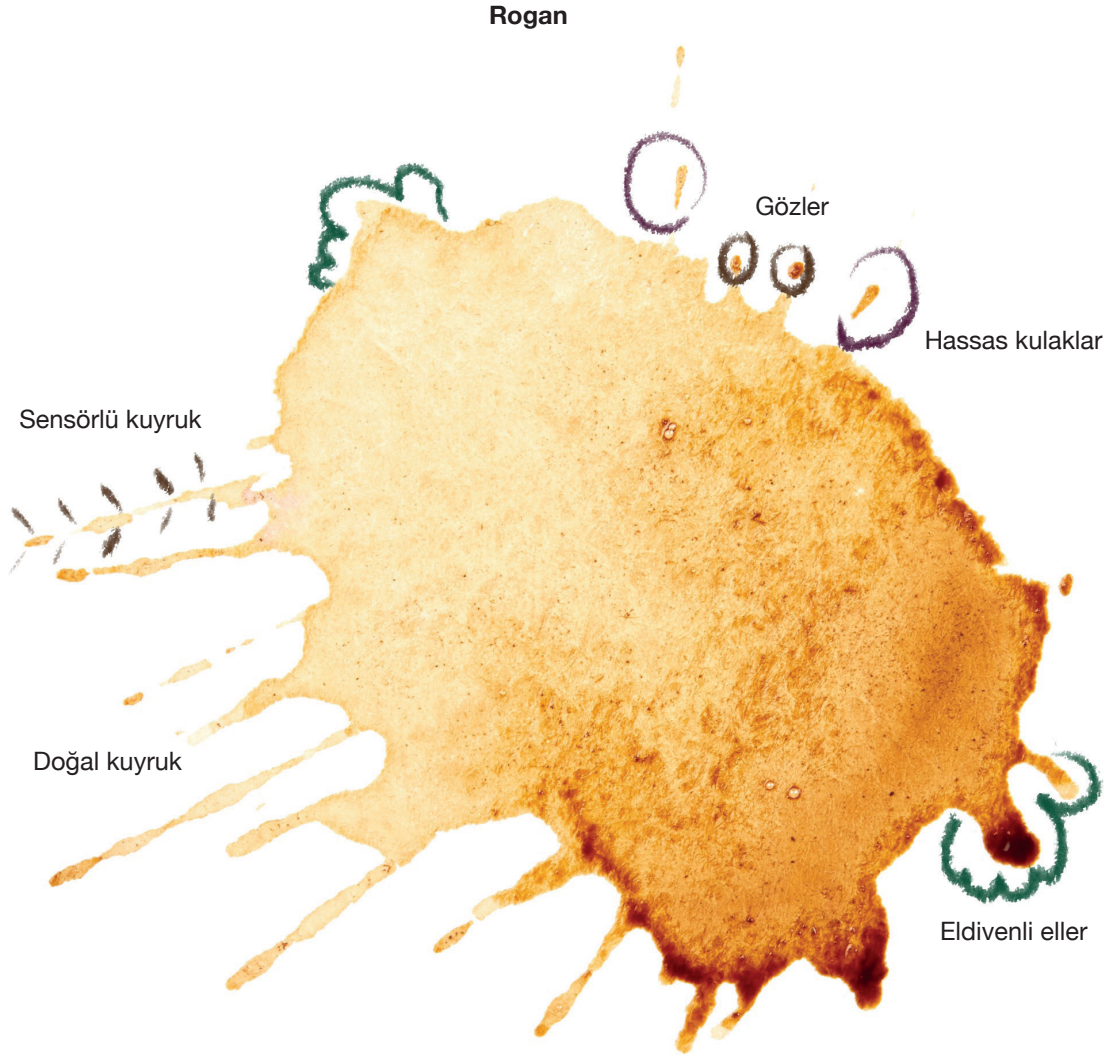

EK 1

Kahve görselinden yararlanarak kahraman oluşturun.

Şekil 1

Logan

Özellikler

Doksan yıl uyur. Sekiz yıl uyanır. 10 milyar yaşında.

Okulu ve arabaları çok sever.

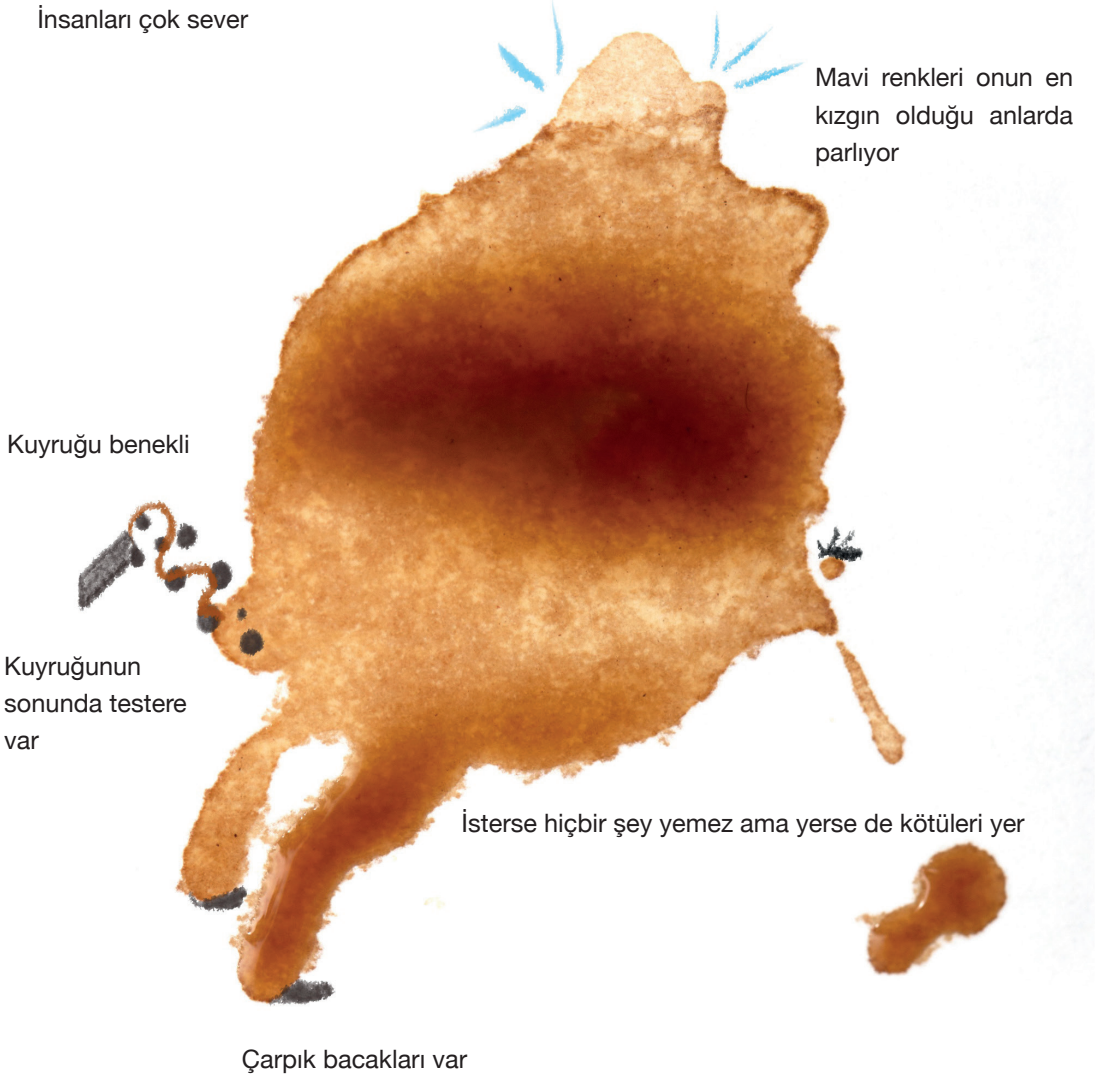
Her zaman meraklıdır.

Şekil 2

Testere Dolf

Uzaydan gelen radioaktif bir canlı
Hiç uyumaz
İnsanları çok sever

Yanında birçok testereci yardımcı asker var.

Şekil 3

Ek 2

KAHRAMANIMIN KÜNYESİ

Kahramanınızın adı ne?

Kahramanınızın en sevdiği yiyecekler neler?

Kahramanınızın fiziksel özellikleri neler?

Kahramanınızın güçlü yanları neler?
Kahramanın özel bir gücü ya da sihirli bir gücü var mı?

Kahramanınızın yapmaktan hoşlandığı şeyler neler?

Kahramanınızın yapmaktan hoşlanmadığı şeyler var mı? Varsa neler?

Kahramanınızın zayıf yönleri neler?

Eleştirel okuma

40+40+40 40

Özgün Olmak

Kazanımlar

DEO.7.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını araştırır.

DEO.7.3.8. Okuma stratejilerini uygular.

Okuma stratejilerini (okuma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.7.3.9. Metinle ilgili soruları kanıt göstererek/mantık yürüterek cevaplar.

DEO.7.3.11. Metnin konusunu metinden kanıt göstererek belirler.

DEO.7.3.12. Metinde ele alınan sorunlara farklı çözümler üretir.

DEO.7.3.13. Metni çözümlemeye yönelik sorular sorar.

DEO.7.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu metinden kanıtlar göstererek belirler.

DEO.7.3.18. Metindeki yardımcı fikirleri belirler.

DEO.7.3.22. Metindeki görüş, iddia ve varsayımların tutarlılığını değerlendirir.

DEO.7.3.23. Okuduklarını eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirir.

DEO.7.3.24. Okuduklarını özetler.

DEO.7.3.25. Metni yorumlar.

Yazarın bakış açısı, öznel ve nesnel yaklaşımlar ele alınır.

DEO.7.3.26. Metindeki ikna edici unsurları yorumlar.

DEO.7.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

DEO.7.4.15. Yazdıklarını paylaşır.

Araç-Gereçler
Ek 1, Ek 2, Ek 3

Yöntem ve Teknikler
Anlatım, soru cevap, eleştirel okuma, not
alarak okuma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen Ek 1 ve Ek 2'yi öğrenci sayısı kadar çoğaltır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

Öğretmen, öğrencilere “Bir metni okurken nelere dikkat edersiniz, farklı yöntemlere başvurur musunuz, kullandığınız farklı stratejiler var mı?” sorularını sorar, öğrenciler cevapları tartışır ve değerlendirir.

Keşfetme

Öğretmen, öğrencilere bir metni farklı stratejilere göre okuyacaklarını söyler. Öğrencilere Ek 1’de verilen “Özgün Olmak mı, Çoğunluğa Uymak mı? Tercihiniz Hangisi?” adlı metni dağıtır.

Okuma sürecinde öğrenciler aşağıdaki basamakları takip eder.

Öğretmen, okuma öncesinde öğrencilerden,

- metnin başlığından ve görselden yola çıkarak metnin konusu ile ana fikri hakkında öngöründe bulunmalarını,
- metnin ilk ve son paragrafını okumaları ve metnin konusu hakkında neler bildiklerini söylemelerini ister.

Okuma sırasında öğrencilerden,

- anlamını bilmedikleri kelimelerin, anahtar kelimelerin altını çizmeleri, boşluklara yorum ya da soru yazmaları, önemli bölümleri parantez içine almaları, ilgilerini çeken yerleri not almalarını,
- metindeki önemli noktaları, ikna edici unsurları belirlemelerini,
- anlaşılmayan kısımları belirlemelerini,
- okuma sırasında her iki paragrafta bir duraklamalarını ve şu soruları kendilerine sormalarını ister.

Şimdiye kadar ne anladım/ne anlamadım?

Yazarın hangi bilgileri açıklaması gerekiyor?

Yazar bu kelimeyi neden tekrarladı?

Yazar bu terim veya ifadeyi savunarak ne anlatmak istedi?

Bölüm veya paragraf bir öncekiyle nasıl bağlandı?

Yazar burada bana neyi düşündürmeye çalışıyor?

Yazar bu paragrafta ne anlatıyor?

Yazarın amacı ne?

Bu bölüm ya da paragraf tüm metni anlamama nasıl yardımcı oldu?

Okuma sonrasında öğrencilerden,

- not aldıkları kelimelerin anlamını bağlamdan yola çıkarak tahmin etmeleri ve tahminlerini sözlükten kontrol etmelerini,
- aldıkları notlardan yola çıkarak metni kendi cümleleriyle özetlemelerini,
- metnin konusunu, ana fikrini ve yardımcı fikirleri söylemelerini,
- yazarın görüşlerine katıldığı ve katılmadığı yönleri nedenleriyle belirtmelerini,
- metinde tutarsızlıklar varsa bunları belirtmelerini ister.

Açıklama

Öğretmen yaptıkları okumada ne gibi farklılıklar olduğunu, nelere yoğunlaştıklarını öğrencilere sorar, alınan cevaplardan hareketle eleştirel okumayı açıklar. Eleştirel okumanın sorgulama, not alma, araştırma, değerlendirme, özümseme, yansıtma, ilişkilendirme gibi nitelikleri üzerinde durur.

Derinleştirme

Öğretmen, öğrencilere Ek 2 Eleştirel Okuma Stratejileri kağıdını verir. Öğrencilerden eleştirel okuma stratejilerinden hareketle Ek 3'te verilen metni okumalarını ister. Okuma bitince öğrenciler okuma sürecinde aldıkları notları paylaşır. Metin birlikte analiz edilir. Öğretmen eleştirel okuma basamaklarında eksik kalan yer varsa tamamlar.

Değerlendirme

Öğretmen, öğrencilerden eleştirel okuma yönteminin verimliliğini ve amaca ne kadar ulaştığını sorgulamalarını ister.

Eleştirel Okuma Dereceli Puanlama Anahtarı ile öğrenci ve öğretmen değerlendirme yapar.

Değerlendirme

Eleştirel Okuma Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılır.

ELEŞTİREL OKUMA DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Ölçütler		Geliştirilmeli (1)	İyi (2)	Mükemmel (3)	Öz Değerlendirme	Öğretmen Değerlendirme
1.	Anlam Oluşturma	Önceki bilgi ve deneyimi doğrultusunda metni anlamlandırarak metinden doğru anlam çıkarır.	Önceki bilgi ve deneyimi doğrultusunda metni anlamlandırarak metinden sınırlı anlam çıkarır.	Metinleri anlamlandırmada çelişkilere düşer ve eksiği vardır.		
2.	Yansıtma	Okuduğu metinden yola çıkarak var olan bilgisini değiştirerek ya da eklemeye yaparak düşüncelerini geliştirir.	Okuduğu metinden yola çıkarak var olan bilgisini sınırlı bir şekilde değiştirerek ya da eklemeye yaparak düşüncelerini geliştirir.	Metin hakkında ilgisiz bağlantılar kurar.		
3.	Değerlendirme	Okuduğu metindeki kavramları ve düşünceleri, farklı bakış açılarıyla değerlendirir.	Okuduğu metindeki kavramları ve düşünceleri, farklı bakış açılarıyla kısmen değerlendirir.	Okuduğu metindeki kavramları ve düşünceleri, düşünme süreci olmadan kabul eder veya reddeder.		
4.	Sorgulama	Okurken kendine sorular sorarak metindeki amacı ve bakış açısını fark eder.	Okurken kendine sorular sorarak metindeki amacı ve bakış açısını kısmen fark eder.	Metindeki amacı ve bakış açısını sorgulamada yanılığlara düşer.		
5.	İlişkilendirme	Metni; günlük yaşantıları, kültürü ve diğer konularla ilişkilendirir.	Metni; günlük yaşantıları, kültürü ve diğer konularla kısmen ilişkilendirir.	Metni; günlük yaşantıları, kültürü ve diğer konuları ilgisiz bağlantılarla ilişkilendirir.		

Özgün Olmak mı, Çoğunluğa Uymak mı? Tercihiniz Hangisi?

Bir kıyafeti ya da bir elektronik cihazı sırf arkadaşlarınızda olduğu için satın alır mısınız? Ya da “Herkesin var, ben de açmalıyım!” diye oluşturduğunuz sosyal medya hesaplarınız var mı? Peki, neden çoğunluğa uyum sağlamak isteriz ya da neden bazen “Herkes öyle yapıyor!” diye benzer davranışlar sergileriz, hiç düşündünüz mü?

Bir genç olarak belki de hayatınızın hiçbir döneminde bir arkadaş grubunun parçası olmak şimdiki kadar önemli olmayacak. Bunun için arkadaşlarımız tarafından kabul görmeyi ve grubun üyesi olarak kalmayı isteriz. Arkadaş gruplarına uyum sağlamak kimlik gelişimimize katkıda bulunur ve bizleri yetişkinliğe hazırlar.

Bazen sosyal medya videoları, bazen kıyafetler, bazen yeni kelimeler ve hatta konuşma biçimleri bile gençler arasında hızla yayılabilir. Günümüzde bu etkinin geniş kitlelere yayılmasında sosyal medyanın da büyük rolü var. Dünyanın bir ucunda yapılan bir meydan okuma etkinliği kısa sürede dünyanın öbür ucunda popüler olabilir. Bu durum sürü psikolojisi olarak adlandırılıyor.

Bir grubun parçası olmayı istemenin ötesinde sadece popüler bir kişinin yapması bile benzer bir davranışı sergilememize yol açabiliyor. Çünkü özellikle gençler hayranlık duydukları, yerlerinde olmak istedikleri kişilerin davranışlarını, fiziksel özelliklerini veya giyimlerini taklit etme konusunda daha istekli olabilir. Böylece kendilerini X hayranı olmak gibi belirli etiketlerle tanımlayabiliyorlar.

Yapılan bir araştırmada toplumun çoğunluğunun özellikle de ünlü kişilerin bir ürünü kullanmasının o ürüne olan talebi artırıp artırmadığını incelemek için bir deney gerçekleştirildi. Deney, ortalama yaşları 18, 23 ve 27 olan üç yaş kategorisinde uygulandı. Bu yaş kategorileri kendi içinde deney grubu ve kontrol grubu olmak üzere ikiye ayrıldı. Ergen yaş kategorisindeki deney grubuna popüler bir akıllı telefon modelinin fotoğrafı gösterildi ve bu telefonu ünlü bir kişinin kullandığı söylendi. Kontrol grubuna ise sadece telefonun fotoğrafı gösterildi. Diğer iki yaş kategorisi ile de benzer deneyler gerçekleştirildi. Sonuçta ünlü kişilerin kullandığının belirtilmesinin, gençlerin o lüks ürüne sahip olma isteğini artırdığı anlaşıldı.

Sosyal bir varlık olarak başka insanların etkisinde kalmamız çok doğal. Hatta çevremizdekiler çok uzun zamandır tanıdığımız insanlar olmasa da görüş ve davranışlarımız üzerinde etkili olabilir. Örneğin Harvard Üniversitesinden psikolog Muzaffer Sherif, 1936 yılında gerçekleştirdiği bir araştırmada bireylerin gruba uyma davranışını inceledi. Deney sırasında katılımcıların karanlık bir odadaki küçük bir ışık noktasının yeri hakkındaki kararlarını belirtmeleri gerekiyordu. Deneye katılan kişilerin karanlık ortamdaki bu ışık kaynağının yerini belirleyebilmek için bir referans noktaları yoktu ve ışık kaynağı göz hareketlerinin etkisi ile hareket ediyormuş gibi görünüyordu. Bu nedenle katılımcılar ışık kaynağının yeri ile ilgili birbirlerinden farklı noktalar belirtebiliyordu. Ancak deneyde yer alan kişiler bir grupla birlikte deneye katıldıklarında ışığın yeri hakkında yaptıkları tahminler tek başlarına deneye katıldıkları zamankine kıyasla birbirine hayli yakındı.

Solomon Asch ise 1955 yılında ScientificAmerican dergisinde yayımlanan çalışmasında diğer insanların fikirlerinin üzerimizdeki etkisini inceledi. Araştırmaya katılan kişiler boyutları birbirinden farklı olan çizgilerin uzunluğu hakkında tahminler yaptı.

Kişiler deneye tek başlarına katıldıklarında yüksek oranda doğru yargıda bulundu. Ancak denekler grup içinde olduklarında işler biraz değişti. Araştırmacılar, grubun içine yanlış cevaplar veren iş birlikçi kişiler yerleştirmişti. Deneyde diğer katılımcılar kendi fikirleri bu yönde olmasa da grupta çoğunluğu oluşturan iş birlikçi üyelerin verdiği yanlış cevaplara uyum gösterdi. Deney sonunda katılımcılardan bazıları verilen talimatı doğru anlamamış olabileceğini düşünerek, bazıları ise farklı görünmemek için gruba uyum sağladığını belirtti.

Görüldüğü gibi bazen bir gruba dâhil olmak için, bazen nasıl davranacağımız konusunda kararsız kaldığımız durumlarda, bazen de göze batmak istemediğimizde çoğunluğun tepkilerine göre hareket etmeyi tercih edebiliyoruz.

Peki, çoğunluğa uymanın avantajları ve dezavantajları neler?

Çoğunluğa uymak Muzaffer Sherif'in deneyinde olduğu gibi nasıl davranacağımız konusunda kararsız kaldığımızda bize yol gösterebilir. Örneğin havalimanı merkeze hayli yakın olan bir şehre gittiğinizi düşünün. Sokakta yürürken alçalmakta olan uçağın gürültüsü panik yapmanıza neden olacakken çevrenizdekilerin sakin davranması bu durumun normal olduğunu anlamanızı ve sakinleşmenizi sağlayabilir. Ancak böyle bir durumda insanlar sağa sola kaçışsaydı siz de olası tehlikeden korunmak için muhtemelen sığınacak bir yer arardınız.

Bazı durumlarda ise çoğunluğa uymak riskli olabilir. Örneğin trafik kurallarını çiğneyen sürücülere uyup kırmızı ışıkta geçmek kaza yapmanıza yol açabilir. Ya da sosyal medyada yayılan bazı meydan okuma videolarındaki sakatlığa yol açabilecek şakaların tekrarlanması hayli tehlikeli sonuçlar doğurabilir.

Dolayısıyla çoğunluğun her zaman doğru kararlar verdiğini veya doğru davranışlarda bulunduğunu sorgulamadan kabul etmemek gerekir. Karar vermeden önce o durumu kendi mantık süzgecimizden geçirmek daha uygun olacaktır.

Mine İmren

Eleştirel Okuma Stratejileri

1. Anlamını bilmediğiniz kelimelerin, anahtar kelimelerin altını çiziniz, boşluklara yorum ya da soru yazınız, önemli bölümleri parantez içine alınız.
2. Metindeki önemli noktaları, ikna edici unsurları belirleyiniz.
3. Metindeki anlaşılmayan kısımları belirleyiniz.
4. Okuma sırasında her iki paragrafta bir duraklayıp şu soruları kendinize sorunuz.
 - Şimdiye kadar ne anladım/ ne anlamadım?
 - Yazarın hangi bilgileri açıklaması gerekiyor?
 - Yazar bu kelimeyi neden tekrarladı?
 - Yazar bu terim veya ifadeyi savunarak ne anlatmak istedi?
 - Bölüm veya paragraf bir öncekiyle nasıl bağlandı?
 - Yazar burada bana neyi düşündürmeye çalışıyor?
 - Yazar bu paragrafta ne anlatıyor?
 - Yazarın amacı ne?
 - Bu bölüm ya da paragraf tüm metni anlamama nasıl yardımcı oldu?
5. Metnin konusunu, ana fikrini ve yardımcı fikirlerini belirleyiniz.
6. Yazarın görüşlerine katıldığınız ve katılmadığınız yönleri nedenleriyle belirtiniz.
7. Metinde tutarsızlıklar varsa belirtiniz.

X, Y, Z Kuşağı... Peki ya Ötesi?

Anneannen, annen ve sen... Neden üçünüz de dünyaya farklı pencerelerden bakıyorsunuz? Hiç düşündün mü? Cevabın muhtemelen “kuşak farkı” olacaktır. Peki ya kardeşinle aradaki fikir ayrılıklarının nedeninin de kuşak farkı olabileceği hiç aklına geldi mi? Bunu açıklamak için öncelikle kuşak, nesil veya jenerasyon kelimelerinin ne ifade ettiğini açıklayalım.

Kuşak, diğer bir deyişle nesil veya jenerasyon kelimeleri biyolojik ve sosyolojik (toplumsal) açıdan tanımlanabiliyor. Biyolojik olarak ebeveynlerin doğum tarihi ile çocuklarının doğum tarihleri arasındaki süre “kuşak” olarak ifade ediliyor. Ancak günümüzde ortalama çocuk sahibi olma yaşı geçmişteki ile aynı değil. Bu nedenle ortak bir kuşak tanımı yapabilmek için kuşak ifadesinin sosyolojik tanımını da dikkate almak gerekiyor. Sosyolojik açıdan kuşak; belirli bir zaman aralığı içinde doğmuş, benzer tarihî ve sosyal olaylara tanıklık etmiş, belirli olay ve olgulara yönelik ortak bir fikir, dünya görüşü ve deneyime sahip bir grup insanı ifade ediyor.

Şu Anda Kaç Kuşak Hayatta?

Bilim insanları farklı görüşlere sahip olsa da genel olarak her 15 yıl bir kuşak dönemi olarak tanımlanıyor. Buna göre şu anda hayatta olan altı kuşak var.

Alfa kuşağını 2025 yılından itibaren Beta kuşağı, ardından da Gama ve Delta kuşakları takip edecek.

Her toplum için ortak bir kuşak tanımı yapmak hayli zor. Peki ama neden? Çünkü her ülkenin belirli dönemlerde yaşadığı deneyimlerin farklı olması ve ülke içinde farklı sosyal yapıların bulunması nedeniyle bu araştırmalarda tutarlı sonuçlar elde edilemiyor. Ancak bu durum Alfa kuşağı için farklı olabilir. Çünkü Alfa kuşağı için dünyanın fiziksel sınırları neredeyse ortadan kalkmış durumda. Onlar dünyanın farklı coğrafyalarında olsalar da aynı filmi izleyip, aynı müziği dinleyip, aynı dünya gündemini takip edebiliyor. Dolayısıyla önceki kuşaklardan farklı olarak Alfa kuşağını tanımlamak için daha tutarlı öngörüler yapılabilir.

Geleceği Şekillendirecek Kuşak: Alfalar

Peki, beş yıl içinde yaklaşık 2 milyara ulaşacak nüfusu ile tarihteki en büyük popülasyona sahip kuşak olacak ve geleceği şekillendirecek Alfa kuşağı kimlerden oluşuyor?

Alfalar, küresel kuşak veya ekran kuşağı olarak da isimlendiriliyor. Alfa kuşağının tüm bireyleri yeni bir yüzyılda doğdu. Bu nedenle öncekilerden tamamiyle farklı bir kuşak olarak görülüyorlar. Kuşaklarla ilgili çalışmalar yürüten araştırmacılar X, Y ve Z kuşaklarından sonra bu kuşağı, alfabenin başına dönüp A, B veya C harfleri ile ifade etmediler. Çünkü bunun eskiye dönüşü ifade ettiği düşünülebilirdi. Tüm bireyleri ile yeni yüzyılın nesli olması nedeniyle yeni bir başlangıç olarak görülen Alfa kuşağı, adını Yunan alfabesinin ilk harfi olan Alfa'dan alıyor.

Alfa kuşağının en büyüğü şu an 10 yaşında. Y kuşağının çocukları olan Alfalar, Gama kuşağının (2040-2054) da ebeveynleri olacak.

Alfalar internetin hayatın her alanında olduğu bir dünyaya geliyor. Alfa kuşağının bütün bireyleri muhtemelen 5G, yapay zekâ, otonom araçlar, akıllı saat, Siri, Airpod kulaklıklar, iPad, Instagram, Snapchat gibi dijital teknolojileri yaşamlarının vazgeçilmez bir parçası olarak görecek.

Alfa kuşağından önceki dönemlerde savaşlar, sonrasında artan doğum oranları, yaşanan ekonomik krizler, internetin icadı, bilginin dünyanın farklı yerlerindeki farklı kişiler tarafından ortaklaşa oluşturulabilmesi kuşakların yaşam tarzını belirlemiştir. Alfaların yaşam tarzını belirleyen en etkili unsur ise teknoloji.

Günümüzde teknoloji çok hızlı şekilde gelişiyor. Şu anda Alfa kuşağı bu gelişime çok hızlı şekilde uyum sağlıyor. Ancak geçmişte durum öyle değildi. Örneğin radyonun 50 milyon kullanıcıya ulaşması için 38 yıl geçmesi gerekmişti. Televizyon 13 yıl, iPod 4 yıl, internet 3 yıl, Facebook 1 yıl, Twitter 9 ay ve PokemonGo ise sadece 19 gün içinde 50 milyon kullanıcıya ulaştı.

Alfa kuşağı ekran kuşağı olarak da adlandırılıyor. Çünkü dijital ekranlar Alfa kuşağı için bazen emzik, bazen eğlence aracı, bazen de eğitim materyali işlevi görüyor. Ancak ekran teknolojilerinin Alfa kuşağını nasıl etkileyeceği henüz tam olarak bilinmiyor.

Alfa kuşağının ebeveynlerinin yaşı önceki kuşaklar kadar küçük değil. Çok fazla kültürel çeşitlilikle karşılaşılıyorlar, sosyoekonomik durumları geçmişe göre daha iyi, eskiye oranla daha az bireyden oluşan çekirdek aile yapısı içinde büyüyorlar ve daha uzun yaşam beklentisine sahipler. Alfa kuşağının yetiştirilme şekli de önceki kuşaklardan farklı. Örneğin Alfa kuşağının ebeveynleri olan Y kuşağı sık sık iş değiştiriyor, çocuk bakımında teknolojik cihazlardan ve aile dışındaki insanlardan destek alıyor.

Alfalar hakkında en doğru bilgi ise onların gelişim dönemlerinin araştırılmasıyla elde edilebilir. Bu amaçla yapılan çalışmalar Alfa kuşağının ekrana daha fazla maruz kalacağını, dikkat sürelerinin daha kısa olacağını, dijital okuryazarlık becerilerinin gelişmiş olacağını gösteriyor. Ancak daha az insanla temas kuracakları için muhtemelen sosyal beceriler konusunda aynı performansa sahip olamayacaklar.

Kübra Bal Çetinkaya

Dönüşüm

Kazanımlar

T.7.1.8. Dinledikleri/izledikleriyle ilgili çıkarımlar yapar.

Neden-sonuç, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme nesnel-öznel, koşul, abartma ve duygu belirten ifadeler gibi çıkarımlar yapılması sağlanır.

T.7.2.1. Kelimeleri ve kelime gruplarını anlamlarına uygun kullanır.

T.7.2.2. Hazırlıksız konuşmalarını belirli bir mantıksal bütünlük içerisinde yapar.

T.7.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz akıcı okur.

T.7.3.2. Akıcı okuma stratejilerini kullanır.

Kelimeleri tanınması, doğru seslendirmesi, uygun hızda okuması sağlanır.

T.7.3.3. Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur.

a) Öğrencilerin şiirleri ve kısa yazıları türünün özelliğine göre okumaları sağlanır.

T.7.3.10. Bilgi kaynaklarını etkili bir şekilde kullanır.

T.7.3.14. Metindeki hikâye unsurları üzerine değerlendirmeler yapar.

T.7.3.28. Metindeki millî, manevi, evrensel değerler ile tarihi, mitolojik unsurları belirler.

T.7.4.3. Farklı türlerde hikâye edici metin yazar.

a) Olay ve durum hikâyesi, senaryo vb. metinler yazmaları teşvik edilir.

b) Yazılarında fantastik unsurlara yer vermesi sağlanır.

T.7.4.14. Yazdıklarını düzenler.

T.7.4.15. Yazdıklarını paylaşır.

Öğrencilerin yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul ve sınıf panosunda veya güvenilir medya ortamlarında paylaşmaları teşvik edilir.

Araç-Gereçler

Renkli kalemler, A3 kâğıdı, EK 1, EK 2

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-cevap, Beyin Fırtınası, Yaratıcı Yazma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Franz Kafka'nın "Dönüşüm" adlı kitabı, bu kitabı konu edinen film

Not: Etkinlikte adı geçen roman ve film örnek niteliğinde olup öğretmen, etkinliğe uygun başka bir metni etkinlikte kullanabilir.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

- ❓ Öğretmen, “Bir sabah uyandıığınızda kendinizi insan dışında bir varlığa dönüşmüş olarak bulsaydınız neler hissederdiniz?” sorusunu öğrencilere sorar. Öğrenciler, hayal güçlerini kullanarak düşüncelerini belirtir.

Keşfetme

- 👂 Öğretmen Ek 1’deki Franz Kafka’nın “Dönüşüm” adlı eserdeki bölümlerini okur. Ayrıca bu kitabı konu edinen roman kahramanı “Gregor Samsa” ve öğrencilerin dönüştüklerini düşündükleri varlık arasında neden sonuç ve benzetme ilgisi kurarak farklılık veya benzerlikler olup olmadığını öğrencilere sorar. Öğrenciler cevapları kendi aralarında tartışır.

- ⚠️ Not: Öğretmen bu kitabı konu edinen film varsa ilgili kısımları etkileşimli tahta aracılığıyla öğrencilere izletebilir.

Açıklama

- 🗨️ Öğretmen, empatinin karşısındakinin yerine kendini koyma, olay ve durumlara karşısındakinin bakış açısıyla bakma; kendisini yerine koyduğu kişinin hislerini, düşüncelerini, duygularını doğru anlama ve hissetme olduğunu açıklar. Öğretmen, künyenin herhangi bir varlığı tanıtmak için kullanılan belge olduğunu belirtir.

Derinleştirme

- 📖 Öğretmen öğrencilere Ek 2’deki formu dağıtır. Öğrencilere, dönüştüklerini hayal ettikleri varlıkların fiziksel ve duygusal özelliklerinde tarihi, mitolojik ve fantastik unsurların yer alabileceğini de hatırlatarak Ek 2’deki “Kahramanımın Künyesi” adlı kahramanlarının adının ve özelliklerinin yer aldığı formu doldurmalarını ister. Öğretmen; öğrencilere kahramanlarının tarihi, mitolojik ve fantastik unsurlardan da oluşabileceğini hatırlatır.
- 🗣️ Öğrenciler; doldurmuş oldukları künyeleri okur, dönüştüklerini düşündükleri varlığın özelliklerini de göz önünde bulundurarak kahramanlarını dramatize ederek canlandırma yoluyla tanıtır.

Değerlendirme

- 🗨️ Öğrenciler tanıtmış oldukları kahramanların fiziksel ve duygusal yönlerini sınıfta tartışıp değerlendirmelerde bulunurlar. Öğrenciler yazdıkları “Kahramanımın Künyesi” adlı yazılarını sınıf panosunda sergiler. Öğretmen, öğrencilere eserlerini isterlerse güvenilir sosyal medya ortamlarında sergileyebileceklerini belirtir.

Değerlendirme

Gözlem Formu kullanılır.

GÖZLEM FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Aşağıdaki maddeler dikkate alınarak örnekteki gibi her öğrenci için notlar alınabilir. Bu notlar öğrenci dosyalarında saklanarak öğrenci gelişimlerinin takibi açısından önem taşıyacaktır.

1. Çalışmasında planlama yaptı/yapmadı.

2. Başkalarını rahatsız etmeden dinledi/izledi.

3. Çalışmasını bireysel gerçekleştirdi.

4. Belirlediği hedeflere ne kadar ulaştığını sorguladı.

Gregor Samsa bir sabah bunalıcı düşlerden uyandığında, kendini yatağında dev bir böceğe dönüşmüş olarak buldu. Zırh gibi sertleşmiş sırtının üstünde yatmaktaydı ve başını biraz kaldırdığında bir kubbe gibi şişmiş, kahverengi, sertleşen kısımların oluşturduğu yay biçimi çizgilerle parsellere ayrılmış karnını görüyordu; karnının tepesindeki yorgan neredeyse tümüyle yere kaymak üzereydi ve tutunabileceği hiçbir nokta kalmamış gibiydi. Gövdesinin çapıyla karşılaştırıldığında acınası incelikteki çok sayıda bacak, gözlerinin önünde çaresizlik içerisinde, parlıtlar saçarak sallanıp durmaktaydı. Ne olmuş bana böyle?’ diye düşündü. Gördüğü düş değildi. Biraz küçük ama normal, yani içinde insanlar yaşasın diye yapılmış olan odası, ezbere bildiği dört duvarın arasında eskiden nasılsa şimdi de yine öyleydi.

...

Önce gövdesinin üst bölümünü yataktan çıkarmayı denedi ve başını dikkatle yatağın kenarına doğru çevirdi. İstedikini kolayca yaptı, gövdesi genişliğine ve ağırlığına karşın, sonunda ağır ağır başın döndüğü yönü izledi. Ama başını en sonunda yatağın dışında, boşlukta tuttuğunda bu konumda daha çok ilerlemekten gözü korktu çünkü kendini böylece düşmeye bıraktığı takdirde, başını ancak bir mucize yaralanmaktan kurtarabilirdi. Ve Gregor’un bilincini özellikle içinde bulunduğu anda kesinlikle yitirmemesi gerekiyordu, bu tehlikeyi göze almaktansa yatakta kalmayı yeğledi. Ne var ki aynı çabayı bir kez daha harcamasının ardından, derin bir iç çekişiyle yine eskisi gibi yattığında bacaklarının da birbirleriyle büyük bir olasılıkla eskisinden beter boğuştuklarını gördü. Bu başına buyrukluğuna dinginliğe ve düzene dönüştürebilmek için herhangi bir olanak bulamamıştı. Artık yatakta kesinlikle kalamayacağını, yataktan kurtulması için en ufak bir ümit ışığı bulunsa bile bu uğurda her şeyi feda etmenin en akıllıca davranış olduğunu bir kez daha düşündü.

...

Franz KAFKA/Dönüşüm

Ek 2

KAHRAMANIMIN KÜNYESİ

Kahramanınızın adı ne?

Kahramanınızın hoşlanmadığı şeyler var mı?

Kahramanınızın fiziksel özellikleri neler?

Kahramanınızın güçlü yanları neler?

Kahramanınızın en sevdiği şeyler neler?

Kahramanınızın en sevdiği yiyecek ne?

Kahramanınızın zayıf yönleri neler?

Özgün Şiir Yazma

40+40

Dadaist Şiir Denemesi

Kazanımlar

DEO.T.7.1.1. Dinleme stratejilerini uygular.

Dinleme stratejilerini (dinleme öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.7.1.11. Dinlediklerini/izlediklerini tür özelliklerine göre değerlendirir.

DEO.T.7.3.2. Akıcı okuma stratejilerini kullanır.

Kelimeleri tanınması, doğru seslendirmesi, uygun hızda okuması sağlanır.

DEO.T.7.3.3. Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur.

a) Öğrencilerin şiirleri ve kısa yazıları türünün özelliğine göre okumaları sağlanır.

b) Öğrencilerin şiir okumaları ve ezberlemeleri teşvik edilir.

DEO.T.7.3.7. Metindeki söz sanatlarının metne katkısını değerlendirir.

DEO.T.7.4.4. Belirli bir konuda özgün şiir yazar.

DEO.T.7.4.12. Yazılarında söz sanatlarını kullanır.

Öğrencilerin yazılarında benzetme (teşbih), kişileştirme (teşhis), konuşurma (intak), karşılık (tezat) ve abartma (mübalağa) sanatlarını kullanması teşvik edilir.

DEO.T.7.4.14. Yazdıklarını düzenler.

DEO.T.7.4.15. Yazdıklarını paylaşır.

Araç-Gereçler

Eski gazete veya dergi, A4 kâğıdı, makas, Ek
Dadaist Şiir Örneği

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası,
yaratıcı yazma, akıcı okuma

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Öğretmen sınıfa eski gazete veya dergi getirmelidir.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

👂 Öğretmen sınıfa Fazıl Hüsnu Dağlarca'nın "Yalnızlığım" adlı şiirinden bir dördlük okuyarak girer.

Bir camın arkasında açılıyor güllerim,
Havuzum pırl pırl... yıkar bakışlarımı.
İşler temiz ziyalar suya nakışlarımı;
Ruhumun dünyasından eser tahayyüllerim.
Fazıl Hüsnu Dağlarca

! (Not: Şiir örnek olarak verilmiştir. Öğretmen uygun gördüğü başka bir şiiri de okuyabilir.)

Keşfetme

👂 Öğretmen, Galaksi ve Teknoloji adlı şiiri okur.

GALAKSİ VE TEKNOLOJİ

Ekliyorum bir bir uzayıp giden her şeyi,
Her şeyi ama sadece sessiz bir beni.
Sanal dünya kadar mavidir hayat,
Onsuz dünya ah ne kadar bayat, heyhat!
Gece düşlerimde sakladığım bir iç sızısı,
Bir çevrim içi oluşla ufalanan alın yazısı.
Bağımlıyım sana duy beni, beğen ve ekle,
Resimler, durumlar hazırlarım binbir emekle.
Uzaydan düşen makineler, evler,
Masamın üstünden hiç gitmeyecekler.
Ve böcekler, protez dişli böcekler,
Yaz yağmuruyla dağılıp gidecekler.

Eser KAHRAMAN

Öğrencilerden okuduğu şiirle bu şiir arasındaki varsa benzerlik, farkları söylemelerini ve şiirde geçen söz sanatlarının metne olan katkılarını değerlendirmelerini ister.

Açıklama

👂 Öğretmen ikinci şiirin Dadaizm akımına bağlı bir şiir türü olduğunu açıklar. Dadaizm'in şiirde kuralcılığı reddeden farklı ve enteresan bir edebi akım olduğunu belirtir. Ayrıca 1. Dünya Savaşı yıllarında ortaya çıktığını ve öncüler arasında; Tristan Tzara, Wieland Herzfelde ve Hugo Ball olduğunu söyler.

Derinleştirme

Öğretmen Ek'teki dadaist şiir oluşturma örneğini etkileşimli tahta aracılığıyla öğrencilere gösterir. Öğretmen sınıfa getirilen gazete veya dergilerden bir yazı seçer. Bu, haber metni veya makale de olabilir. Seçilen yazıdaki kelime veya kelime grupları makasla kesilerek bir torbaya (poşet veya kutu da olabilir.) konur. Öğrenciler torbadan kelime veya kelime gruplarını çekip dizeler şeklinde sıralarlar.

Öğrenciler rastgele çekilen kelime ve kelime gruplarıyla dizeler oluşturduktan sonra kelime ve kelime grupları arasında bağ kurarak şiirlerini oluştururlar. Öğretmen, öğrencilere dizelerdeki anlamını bilmedikleri kelimenin anlamını bağlamdan yola çıkarak tahmin etmelerini ve tahminlerini sözlükten kontrol etmelerini ister. Öğretmen öğrencilerin oluşturulan şiirleri akıcı okuma stratejileri (kelimeleri tanıması, doğru seslendirmesi, uygun hızda okuması) kullanarak okumalarını sağlar.

Not: Öğretmen şiire uygun bir fon müziği açarak öğrencinin şiirini müzik eşliğinde okumasını sağlayabilir.

Değerlendirme

Okunan şiirlerdeki kelime ve bağlam ilişkisi, verilmek istenen duygu, imgeler öğretmen ve öğrenciler arasında tartışılır, değerlendirilmede bulunulur.

Değerlendirme

Öz Değerlendirme Formu kullanılır.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Bu değerlendirme, sizlerin etkinliği yaparken geçirdiğiniz süreci değerlendirmek için hazırlanmıştır. Sorulara vereceğiniz yanıtlarda samimi ve gerçekçi olmanız beklenmektedir.

1. Bu etkinlikte neler öğrendim?

2. Bu etkinlikte başarılı olduğum/ eğlendiğim bölümler hangileridir?

3. Bu etkinlikte en çok zorlandığım/ sıkıldığım bölümler hangileridir?

4. Etkinlikte beklemediğim hangi durumlarla karşılaştım?

5. Bu etkinlikte yaptıklarımla çevreme ve kendime hangi bilgi, beceri ve değerleri kazandım?

6. Bu çalışmayı tekrar yapsaydım şu şekilde yapardım:

7. Ekleme istediklerim:

1. Adım: Öğrenci aşağıdaki örnekteki gibi torbadan kelimeleri tek tek çeker ve dizeler şeklinde yan yana dizer:

Ekleme, bir, uzayıp, her şey,
Ama, sessiz, ben
Mavi, hayat, sanal,
Dünya, heyhat, bayat,
Düş, gece, iç sızısı,
Çevrimiçi, alın yazısı, ufalanmak,
Bağımlı, beğen, ekle, sana,
Resim, durum, emek,
Uzay, makine, evler,
Masa, gitmek,
Protez dişli, böcek,
Dağılmak, yaz yağmuru, biz

2. Adım: Kelimeler yan yana dizildikten sonra aralarında bir ilişki oluşturacak şekilde tekrar dizeler oluşturulur. Dizeler oluşturulurken torbadaki kelimelerin dışında kelime veya kelime grupları istenildiği kadar dizelere eklenebilir.

GALAKSİ VE TEKNOLOJİ

Ekliyorum bir bir uzayıp giden her şeyi,
Her şeyi ama sadece sessiz bir beni.
Sanal dünya kadar mavidir hayat,
Onsuz dünya ah ne kadar bayat, heyhat!
Gece düşlerimde sakladığım bir iç sızısı,
Bir çevrim içi oluşla ufalanan alın yazısı.
Bağımlıyım sana duy beni, beğen ve ekle,
Resimler, durumlar hazırlarım binbir emekle.
Uzaydan düşen makineler, evler,
Masamın üstünden hiç gitmeyecekler.
Ve böcekler, protez dişli böcekler,
Yaz yağmuruyla dağılıp gidecekler..

Eser KAHRAMAN

Yunus Emre: Kök Değerler ile Dijital Öykü

Kazanımlar

DEO.T.7.1.1. Dinleme stratejilerini uygular.

Dinleme stratejilerini (dinleme öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.7.3.10. Bilgi kaynaklarını etkili bir şekilde kullanır.

DEO.T.7.3.14. Metindeki hikâye unsurları üzerine değerlendirmeler yapar.

DEO.T. 7.3.15. İlgi duyduğu metin türü/türleri ile yazılmış eserler üzerine araştırma yapar.

Öğrencilerin araştırmalarıyla tür bilgilerini derinleştirmeleri; tür, eser, yazar ilişkisini fark etmeleri sağlanır.

DEO.T.7.4.1. Yazma stratejilerini uygular.

Yazma stratejilerini (yazma öncesi, sırası ve sonrası) kullanmaları sağlanır.

DEO.T.7.4.3. Farklı türlerde hikâye edici metin yazar.

a) Olay ve durum hikâyesi, senaryo vb. metinler yazmaları teşvik edilir.

DEO.T.7.4.14. Yazdıklarını düzenler.

DEO.T.7.4.15. Yazdıklarını paylaşır.

Öğrencilerin yazdıklarını sınıf içinde okumaları, okul ve sınıf panosunda veya güvenilir medya ortamlarında paylaşmalarını teşvik edilir.

Araç-Gereçler
Bilgisayar, kâğıt, kalem.

Yöntem ve Teknikler
Yaratıcı yazma, anlatım.

Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık

Yunus Emre'nin biyografisi ve eserlerini içeren EBA videosu, dijital öykü tasarım programları ve dijital öykü örnekleri hazırlanır.

Öğrenme-Öğretme Süreci

Giriş

Öğretmen, öğrencilere daha önce dijital öykü ile karşılaşmış karşılaşmadıklarını sorar. E-kitap okudunuz mu, hazırladınız mı gibi sorular yöneltilir.

Keşfetme

Öğretmen öğrencilere dijital öykü örnekleri gösterir. Dijital öykünün nasıl hazırlanabileceği konusunda öğrencilerin görüşlerini alır.

Açıklama

Öğretmen dijital öykünün tanımı ve hazırlanış aşamaları hakkında bilgi verir, dijital öykü tasarım aşamalarını açıklar.

Dijital öykü; bireyin hayal gücünü kullanarak ses, resim, müzik ve video gibi farklı unsurları bir araya getirip bir öykü metni ortaya koymasındır.

1. Hazırlık Aşaması: Öykü metni yazma, seslendirme, görselleri toplama, müzik seçme şeklindedir.
2. Dijital Öykü Düzenlenmesi: Resim, seslendirme, müzik gibi öğeleri uygun programla bir araya getirilerek dijital öykü düzenlenir.
3. Dijital Ortama Aktarma: Hazırlanan dijital öykünün bilgisayar ya da internet ortamına yüklenmesi, yayımlanması şeklindedir.

 Öğretmen; öğrencilere Yunus Emre'nin hayatı, eserlerindeki kök değerler ve ahlak anlayışı ile ilgili bilgi verir. EBA'dan ilgili biyografi videosunu izletir.

Derinleştirme

 Öğretmen, öğrencilerden Yunus Emre'nin ahlak ve insan sevgisi anlayışını kök değerlerle birleştiren özgün kısa bir öykü yazmasını ister. Daha sonra öğretmen dijital öykü örnekleri göstererek öğrencileri bilgilendirir. Öğrenciler, öyküyü yazdıktan sonra bilgisayarda öyküye uygun görseller (kişi, yer, olay, zaman, duygu vb.) bulur. Bulunan görseller çeşitli dijital öyküleme programları ile birleştirir. Birleştirilen görseller öğrencilerin yazdıkları öyküyü tamamlayıcı bir nitelikte olmalıdır. Birleştirilen görsellere uygun olarak öğrenciler tarafından ses kaydı yapılır. Uygun müzik eklenir.

Değerlendirme

 Ortaya çıkan ürünlerin güçlü ve zayıf yönleri ile ilgili değerlendirmeler yapılır. Öğrenciler öğrenim sürecini raporlaştırır.

Değerlendirme

Gözlem Formu kullanılır.

GÖZLEM FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Etkinlik Adı:

Tarih:

Aşağıdaki maddeler dikkate alınarak her öğrenci için notlar alınabilir.

Bu notlar öğrenci dosyalarında saklanarak öğrenci gelişimlerinin takibi açısından önem taşıyacaktır.

Ölçütler		Yetersiz (1)	Kısmen (2)	Yeterli (3)
1.	Özgün öyküleyici bir metin yazma			
2.	Öykü ile görsel uyumunu sağlama			
3.	Web 2.0 araçlarını etkin bir şekilde kullanma			
4.	Anlatımını görseller, grafik ve çoklu medya öğeleri ile zenginleştirme			
Notlar				

KAYNAKÇA

- Abasıyanık, S. F. (2009). Bütün eserleri. YKY.
- Aksoy, Ö. A. (1998). Atasözleri ve deyimler sözlüğü I-II. İnkılâp Kitabevi.
- Aristoteles (2009). Nikomakhos'a etik (Çev. S. Babür). Bilgesu Yayınları.
- Dil Derneği (1998). Türkçe sözlük. Dil Derneği Yayınları.
- Efe A. (2012). Bilgin ile kayıkçı- Mevlana'dan seçmeler. Nar Yayınları.
- Elçin, Ş. (1983). Türk bilmeceleeri. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Eren, Y. (2014). Türkülerimizin hikâyeleri. Sokak Kitapları Yayınları.
- Eroğlu Çopur, D. (2021). Dil bilgisi konularını sezdirerek öğretmede metin temelli dijital öykünün etkisi. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Esendal, M. Ş. (2001). Kızıma mektuplar. Bilgi Yayınevi.
- Eyüboğlu, B. R. (2003). Dol karabakır dol. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Gündüzalp, S. (2007). Deyimler ve öyküleri. Zafer Yayınları.
- Kafka, F. (2019). Dönüşüm. Can Yayınları.
- Karay, R. H. (2009). Gurbet hikâyeleri-Yeraltında dünya var. İnkılâp Kitabevi.
- La Fontaine, J. (2021). La Fontaine'den masallar. İş Bankası Kültür Yayınları.
- MEB. (2021). Ortaokul ve imam hatip ortaokulları için 7. sınıf Türkçe ders kitabı. Ankara
- MEB. (2021). Ortaokul ve imam hatip ortaokulları için 7. sınıf Türkçe ders kitabı. Ankara
- Pala, İ. (2002). Atasözleri sözlüğü. LM Yayınları.
- Pala, İ. (2008). İki dirhem bir çekirdek. Kapı Yayınları.
- Pala, İ. (2011). İki dirhem bir çekirdek. Kapı Yayınları.
- Tarhan, N. (2011). Duyguların psikolojisi. Timaş Yayınları.
- Taşkaya, S. M. (2021). Öğretim yöntemleri. Gazi Kitabevi.
- Türkoğlu, S. (2004). Mevlana'dan özlü sözler-ışığın kalbi. Gelenek Yayıncılık.
- Yazıcı, K. (2006). Hikâye edici metinlerin çözümlenmesinde hikâyenin yüzü stratejisinin kullanımı. TÜBAR-XX/-Güz, 229-241.
- Yenen Avcı, Y. (2015). Türkiye Türkçesi deyimlerinde duyguların analizi. Turkish Studies- International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 10(7), 997-1020.
- Yıldırım, M. (2008). Deyim yerindeyse (1. Baskı). Fide Yayınları.

GENEL AĞ KAYNAKÇASI

- <https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65926/nasil-gidilir.html> (Erişim Tarihi: 12.10.2021)
- <https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65919/gezilecek-yerler.html> (Erişim Tarihi: 12.10.2021)
- <https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gelecekteki-tehlike-su-kitligi> (E.T.: 11.10.2021)
- <https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/ozgun-olmak-mi-cogunluga-uyumak-mi-tercihin-hangisi> (Erişim Tarihi: 13.10.2021)
- <https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/x-y-z-kusagi-peki-ya-otesi> (Erişim Tarihi: 14.10.2021)
- <https://www.csb.gov.tr/cevre-benim-reklam-filmi-video-galeri> (Erişim Tarihi: 02.11.2021)
- <https://www.csb.gov.tr/gurultu-kirliligi-filmi-video-galeri> (Erişim Tarihi: 02.11.2021)
- <https://www.csb.gov.tr/karasal-atiklar-sebebiyle-meydana-gelen-deniz-kirliligi-video-galeri> (Erişim Tarihi: 02.11.2021)
- <https://www.csb.gov.tr/iklim-degisikligi-filmi-video-galeri> (Erişim Tarihi: 02.11.2021)
- <https://www.csb.gov.tr/kuresel-iklim-degisikliginin-sebep-oldugu-bazi-dogal-olaylar-video-galeri> (Erişim Tarihi: 02.11.2021)
- <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yazili-Medya--Istatistikleri-2019-33620> (15.10.2021)
- [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanım-Arastirmasi-2020-33679](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanım-Arastirmasi-2020-33679) (15.10.2021)
- https://ders.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.863/index.html#/main/curriculumResource?resourceID=b2a42ff57599753e359254e3eba2ee57&resourceTypeID=3&loc=-1&showCurriculumPath=true (Erişim Tarihi:13.10.2021)
- https://ders.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.867/index.html#/main/curriculumResource?resourceID=7e5189b5a149179b5e90851a20db2773&resourceTypeID=3&loc=-1&showCurriculumPath=true (Erişim Tarihi: 01.11.2021)
- https://ders.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.867/index.html#/main/curriculumResource?resourceID=d8f6493abfc4c8d340953fb680a369c5&resourceTypeID=3&loc=-1&showCurriculumPath=true (Erişim Tarihi: 01.11.2021)

- https://ders.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.867/index.html#/main/ebaLibraryDetail?resourceID=95c4e285fd7c820928a6d06967106320 (Erişim Tarihi: 01.11.2021)
- https://ders.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.867/index.html#/main/ebaLibraryDetail?resourceID=a275a94722b6e5f8ec3939b8f47a42be (Erişim Tarihi: 01.11.2021)
- https://ders.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.867/index.html#/main/ebaLibraryDetail?resourceID=be258c7296cab476a22ad50b1309e66a (Erişim Tarihi: 01.11.2021)
- https://ders.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.867/index.html#/main/ebaLibraryDetail?resourceID=3b4387c9cafc6f99e15a8f96dc7b9b0c (Erişim Tarihi: 01.11.2021)
- <https://www.hurriyet.com.tr> (Erişim Tarihi: 11.11.2021)
- <http://meb.ai/fx9H4u> (Erişim Tarihi: 08/12/2021)
- <http://meb.ai/vt4l03> (Erişim Tarihi: 08/12/2021)
- <https://www.unesco.org.tr> (Erişim Tarihi: 08/12/2021)
- <https://sozluk.gov.tr/> (E.T. 11/10/2021) (TDK Deyimler Sözlüğü)
- <https://sozluk.gov.tr/> (E.T. 11/10/2021) (TDK sözlük -yazım kılavuzu)
- <https://telafidebendevarim.meb.gov.tr/images/kitaplar/anadolumasal/nardaniye.pdf> (E.T.: 12.10.2021)
- <https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/2750/2204b-rehber.pdf> (E.T.: 11.10.2021)
- <http://2204b.tubitak.gov.tr> (E.T.: 11.10.2021)

GÖRSEL KAYNAKÇA

Shutterstock Sitesinden Telif Hakkı Ödenerek Alınan Görseller

ETKİNLİK ADI	ID
OKUYARAK GEZİYORUM	1271820097 2054511695 2021893673 1422299264 1941919540 1225957369 1495977317 1245412543 1904399227
GEÇMİŞİ YENİDEN YAZIYORUM	78597619
YENİDEN YAZ	1547137625 2070465566 159831788
YALNIZ BALİNA	109099910
KİM BUNLAR?	131982278 92442130 95162080 244398847 252606097

KAYA RESİMLERİYLE YAZIYORUM, ÇİZİYORUM	559200466 188657720 538428661 330254003
KAHVE LEKESİ	235828000 514858930 235828033
İKNA OLDUK	794573677 1339540985 1548770558
SU: YENİ ELMAS	1730435926
ÖZGÜN OLMAK	1837201327
DEYİMLERİ OYNAYALIM	1484273711 2079041428
MORS ALFABESİ	361507070 100085864
YALNIZ BALİNA	554899423 514076104

Tasarımda Kullanılan Görsellerin ID'leri

197593454	1038119596	1403026436
109099910	519302755	1151324069
1911424519	1270496566	599006429
437364847	519302755	1023247180
325728827	736508632	78597619
1309358254	1679587141	482195155
1253962486		